دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم
مرکز انتشارات

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جلد سی و پنجم

۱۲۵۰۰-۱۲۰۰۱

به کوشش علی صدرایی خوئی

با نظارت عبدالحسین حائری

مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی

با همکاری
کتابخانه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

۵۳۷

بسم الله الرحمن الرحیم

فهرست نسخه های خطی

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

فهرست نویسی پیش از انتشار : مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی

مجلس شورای اسلامی، کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد
فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی / علی صدرایی خویی، زیر نظر عبدالحسین حائری؛ مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی.ـ قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز انتشارات، ۱۳۷۶.
ج .ـ (دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز انتشارات؛ ۵۳۷ : آثار مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی؛ ۶۷)
جلدهای اوّل تا بیست و چهارم این مجموعه توسط کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی به چاپ رسیده است.
۱. نسخه های خطی ـ فهرستها. ۲. نسخه های خطی فارسی ـ فهرستها. ۳. نسخه های خطی عربی ـ فهرستها. ۴. نسخه های خطی ـ ایران ـ تهران ـ فهرستها. الف. دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی. ب. صدرایی خویی، علی، ۱۳۴۲ـ ج. حائری، عبدالحسین، زیر نظر. د. دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، مرکز انتشارات. هـ. عنوان.
۹ف۴ص /Z ۶۶۲۱ ۰۱۱/۳۱

دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیهٔ قم

فهرست نسخه های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی / ج۳۵

علی صدرایی خویی، با نظارت عبدالحسین حائری
مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی
ناشر: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانهٔ دفتر تبلیغات اسلامی
نوبت چاپ: اوّل / پاییز ۱۳۷۶
تعداد: ۱۰۰۰
قیمت: ۱۴۰۰ تومان

نشانی: قم، خیابان شهدا (صفائیه) مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزهٔ علمیّهٔ قم، ص پ ۹۱۷، تلفن: ۷ـ ۷۴۲۱۵۵، نمابر: ۷۴۲۱۵۴، پخش: ۷۴۳۴۲۶

Printed in the Islamic Republic of Iran

محقّقانی که در تهیه و تنظیم این فهرست همکاری داشته اند:

رمضانعلی انتظاری شهرکهنه: مراجعه به مصادر و مقابلهٔ نمونه های چاپی و پیگیری امور اداری

ابوالفضل حافظیان: تنظیم و کنترل برگه های کتابشناسی و نسخه شناسی

قاسم شیرجعفری: مقابلهٔ نمونه های چاپی

محمّد کاظمی: مراجعه به مصادر و مقابلهٔ نمونه های چاپی

محمّدعلی کوشا: تنظیم برگه های نسخه شناسی

اسماعیل محمّدی: مراجعه به مصادر

رضا محمّدی: تنظیم برگه های نسخه شناسی و کنترل برگه های کتابشناسی و نسخه شناسی

مقدمه

کتاب حاضر جلد سی و پنجم فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی است و در آن نسخه‌های شمارهٔ ۱۲۰۰۱ تا ۱۲۵۰۰ معرفی شده است. قبل از این نیز جلد بیست و پنجم شامل معرفی ۵۰۰ نسخه از شمارهٔ ۷۰۰۱ تا ۷۵۰۰ و جلد بیست و ششم شامل معرفی ۵۰۰ نسخه از شمارهٔ ۷۵۰۱ تا ۸۰۰۰ منتشر گردیده است.

شایان ذکر است که فهرست چهارهزار نسخه از شمارهٔ ۸۰۰۱ تا ۱۲۰۰۰ در هشت جلد (جلد ۲۷ تا ۳۴) در آینده منتشر خواهد شد.

در جلد حاضر (جلد سی و پنجم) موضوع اغلب نسخه‌ها علوم قرآن و ادعیه است هر چند نسخه‌هایی نیز به صورت پراکنده در سایر موضوعات به چشم می‌خورد.

همچنین جلد سی و ششم شامل معرفی نسخه‌های شمارهٔ ۱۲۵۰۱ تا ۱۳۵۰۰ در مرحلهٔ حروفچینی است و ان‌شاءالله بلافاصله بعد از این جلد منتشر خواهد شد.

علی صدرائی خوئی

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿۱۲۰۰۱﴾

السفیر العرشی فی تفسیر آیةالکرسی **(تفسیر ـ عربی)**

از: صدرالدین محمدبن غیاث‌الدین منصوردشتکی، صدرالدین‌ثانی (قرن ۱۰ق)

تفسیری است روایی و لغوی و عرفانی بر آیةالکرسی؛ تألیف آن در غرّهٔ ذی حجهٔ ۹۶۰ شروع و در ۷ محرم ۹۶۱ برابر با «سفیر عرشی» پایان یافته است.

کتاب در دو جزء و هر جزء در چند حزب تنظیم شده، بدین ترتیب:

الجزء الاول: فی متعلقات هذه الآیة من العلوم الادبیة و فیه احزاب:

الحزب الاول: فی المعنی المقصود من هذه الآیة

الحزب الثانی: فی اشتقاق کلمات هذه الآیة و اصولها

الحزب الثالث: فی اعراب الآیة و ما یتعلق به من علم النحو

الحزب الرابع: فیما یتعلق بالآیة من علمی المعانی و البیان

الجزء الثانی: فیما یتعلق بالآیة من العلوم النقلیة و العقلیة:

الحزب الاول: فی الاحادیث المتعلقة بهذه الآیة

الحزب الثانی: فی هذا الحزب ثلاثة آیات: الاولی فی اسامی کلمة التوحید و هی اربعة و عشرون؛ الثانیة فی فضائلها و هی سبعة؛ الثالثة فی مراتب الناس فی قول لا اله الا الله

الحزب الثالث: فیما حقق اهل الحق فیما یتعلق بکلمة الحق و کلمات اکابر الصوفیة

الحزب الرابع: فی متعلقات هذه الآیة من علم اصول الدین

الخاتمة: فی بیان ان عقول الخلق قاصرة عن معرفة کنه ذات والله مع حق المعرفة.

[الذریعه ۱۹۲/۱۲].

آغاز: «الله لا اله الاّ هو الحیّ القیّوم نبّهنا عن سنة شبه الاوهام و الخیالات و ایقظنا عن رقدة نوم الاوهام بالجهالات و وفّقنا فی التاسّی بهدی شرف مَن شرّف».

انجام:

«فاتحه و خاتمه این کلام　　　اسم تو و ذکر تو شد والسّلام

فانّه لقد صحّ عن سیّدنا رسول‌الله صلی الله علیه و آله انّه قال و صدق: اذ بلغ الکلام الی الله تعالیٰ فامسکوا»[1].

---

۱. مولف در برگ سوم نسخهٔ حاضر چنین نوشته است:

«اقول و انا صدر بن منصور الحسنی الحسینی، قد اصّلت اصولاً بنیت علیها الالهیات علی ما سنوردها فی رسالتنا المعمولة فی الالهیات و ذلک علی مشرب الحکماء و خصوصاً رأی سیدی الامام استاد البشر سلام‌الله علیه

الاول: العلیة و التقدم الذاتی بدیهیات و کذا المعیة الذاتیة

الثانی: المجرد لایصیر مادیاً

الثالث: الواحد لایصدر عنه الاّ الواحد و جزء العلة و شرطه و شریکه بحسب أنه یکفی موجوداً مقدماً علی المعلول تقدماً ذاتیاً.

الرابع: الحلول و المحلیة فی المجردات غیر معقول و غیر ممکن.

هذه الاصول ثابتة محققة عندی فالحاکم علی الاول البدیهة و علی الثانی النظر و دلیله تمام عندی و مقدماته مثبتة و علی الثالث البدیهة و الدلیل التمام و علی الرابع البدیهة بعد ما علمت معنی التجرد».

همچنین در اول کتاب نوشته: «مأخذ فواید هذه الکتاب کتب اَلّا ان اکثر فوایده التفسیریة من کتاب اسرار التنزیل للامام الرازی و تفسیر الکبیر و النیسابوری».

تحریری؛ به‌خط مؤلف، تاریخ تحریر در برگ پنجم کتاب ۹۶۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آغاز نسخه نوشته شده: «شرح حال مولی شمس‌الدین محمد بن الحکیم الکیشی متوفی در شیراز و مدفون در محل خودش، از مؤلفاتش الهادی فی النحو» و شعری از وی شامل ۱۲ بیت و شعری از شیخ محمد اصفیا و اشعاری از سید بهاءالدین حیدر بن عربشاه دشتکی برمکی حسینی و فرزندش محمد بن حیدر و دستخط حسین عمیدی حسینی و عزالدین رجب نجفی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۸۱ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۸۰].

«۱۲۰۰۲»

مجموعه

۱ ـ مواهب علیّه = تفسیر حسینی **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملا حسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق)

[مجلس ۳۹/۳، الذریعه ۲۴۱/۲۳؛ مرعشی ۷۱/۴ ش ۱۲۷۰؛ مشار، فارسی ۵۰۴۷/۴].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ «ص» تا آخر قرآن را شامل است.

آغاز نسخه: «ص گفته‌اند حروف منقطعه جهت دفع مغالطه و معاندت کفّار است که چون حضرت رسالت صلی الله علیه و آله در نماز جهریّه به قرائت مشغول می‌شدند ایشان از روی عناد تصفّق کردندی».

انجام: «و افتتاح کلام الله به حرف باء و اختتامش به سین مشعر بر این نکته است که حسبك من الکونین ما اعطیناك بین الحرفین الباء و السین».

۲ ـ خواص قرآن **(شعر ـ فارسی)**

از: عادل خراسانی (قرن ۱۰ ق)

مولف در این منظومهٔ کوتاه خواص سور قرآن را به ترتیب سوره‌ها به نظم کشیده و خواص هر سوره را در چند بیت بیان نموده است در نسخهٔ حاضر این منظومه در اثنای تفسیر مواهب علیه گنجانیده شده و اشعار مربوط به هر سوره در ابتدای آن تحریر شده است.

نسخهٔ حاضر از خواص سورهٔ زمر تا آخرین سورهٔ قرآن را شامل است.

آغاز نسخه:

عزت و جاه اگر همی خواهی — بشنو این رمز ای پسر زپدر

هفت نوبت برای عزت و جاه — از سر اعتقاد خوان تو زمر

انجام:

نظم کردم خواص قرآنی — بهر اهل رشاد و فضل و تقی

که گناهان عادل بیدل — محو گردان بمحض لطف و عطا

حاجت جمله را به خیر بر آر — بحق و حرمت شفیع دُجا

نسخ؛ بی‌کا، ۱۵ ربیع‌الآخر ۱۰۱۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه علامت بلاغ؛ در اول نسخه تملک شرف‌الدین علی بهبهانی الشهیر به میر میران طباطبایی با مهر بیضوی به سجع «شرف‌الدین علی طباطبائی» و تملک محمدصالح طباطبائی بن محمد مؤمن با مهر مربعی به سجع «صالح طباطبائی الحسینی» و دو مهر بیضوی به سجع «محمدرضا حسینی»؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۴۹۲ برگ؛ ۱۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۷۱].

﴿۱۲۰۰۳﴾

مجموعه

۱ ـ تحفة الوزراء = تحفة الملوک«۲ پ ـ ۱۰ پ» **(اخلاق عملی ـ فارسی)**

از: جلال محمد اصفهانی

[مجلس ۳۰۶/۳؛ الذریعه ۴۸۰/۳؛ مرعشی ۳۶۷/۴، ش ۱۵۶۰؛ منزوی ۱۵۶۲/۲؛ مشار، فارسی ۱۲۱۸/۱].

نسخهٔ حاضر از آخر یک برگ افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین و الصلوة والسلام علی محمد و آله اجمعین اما بعد این کتاب مشتمل است بر آنکه حکما از کتب قدما اختیار کرده‌اند».

انجام نسخه: «در مقام شفقت باشند بل ظهور این معنی را نسبت به جمیع موجودات».

۲ ـ قرآن کریم «۱۱ پ ـ ۲۰ ر»

نسخهٔ حاضر از سورهٔ اعلیٰ تا آخر قرآن کریم را شامل است و ترجمهٔ فارسی آیات در لابلای سطور نوشته شده است.

رسالهٔ اول نستعلیق زیبا؛ علی‌اکبر بن محمد صائب، ۱۲۸۳؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، حواشی تمام صفحات نقش گل و بوته مذهب، بین سطور طلا اندازی، عناوین ابواب زرین؛ رسالهٔ دوم نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عنوان سوره‌ها مرصع و نام سور با شنگرف، آیات معرب، فاصلهٔ آیات با مربع‌های زرین؛ ترجمهٔ آیات در لابلای سطور؛ در صفحهٔ اول تملک سلیمان بن محمدخان قاجار با مهر مربعی که در حاشیهٔ آن سجع «سوره قل هو الله احد» و در داخل آن سجع «انه من

سلیمان» آمده و مهر بیضوی به سجع «لا اله الا الحق المبین عبده حسین قلی»؛ در آغاز رسالهٔ دوم دستخط و وقف نظام‌الملک میرزا محمدکاظم خان نوری با مهر بیضوی به سجع «نظام الملک» رمضان ۱۲۸۷؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۰ برگ؛ ۱۶/۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۶۲۸۳۶].

﴿۱۲۰۰۴﴾

مجموعه

۱ ـ رسم القرآن «ص ۱ ـ ۱۶۰» **(علوم قرآن ـ فارسی)**

از: علی حافظ طاهر اصفهانی (قرن ۱۱ ق)

رساله‌ای است درکیفیت رسم قرآن کریم که مؤلف در سن هفتاد سالگی در سال ۱۰۸۲ ق نگاشته است. احتمالاً مؤلف همان محمدطاهر بن محمد مؤمن اصفهانی باشد که کتاب التجرید فی التفرید را نگاشته است.

[الذریعه ۳۶۸/۳؛ منزوی ۷۱/۱؛ دانشگاه ۳۳۸۷/۱۳؛ برگل ۴۱/۱].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... اما بعد بدان ایّدک الله تعالی فی الدّارین که طریق تصحیح و مقابله قرآن عظیم الشأن بطریق ... عباد الله الباری علی حافظ طاهر الاصفهانی ...».

انجام نسخه: «... قاری هفتم رمز وی زاء ابو الحارث راوی اول رمز وی سین مهمله دوری راوی ثانی رمز وی تاء مثنّات».

۲ ـ الرسالة المحمدیة «ص ۱۶۱ ـ ۱۸۰» **(قرائت ـ فارسی)**

از: محمد بن شمس قاری کاظمی

احکام تجویدی است که مولف به درخواست حاج محمد شفیع تبریزی صوفی در ایام شاه سلیمان در یک مقدمه و نه باب و یک خاتمه تألیف نموده است.

فهرست عنوان بابهای آن چنین است:

باب اول: در بیان ادغام و اظهار و اخفاء و قلب

باب دوم: در بیان ادغام متقاربین و متجانسین

باب سوم: در بیان لام تعریف شمسی و قمری

باب چهارم: در بیان مدّ و لین

باب پنجم: در بیان میم ساکن

باب ششم: در بیان تفخیم و ترقیق راء

باب هفتم: در بیان صفات حروف

باب هشتم: در بیان دندانها

باب نهم: در بیان مخارج حروف

خاتمه: در بیان وقف

[مشار، فارسی ۲۵۹۸/۲].

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... اما بعد چنین گوید اقل الخلیقة و احوجهم الی الله الغنی الباری محمد بن شمس‌الدین قاری ...».

انجام: «ناظر انضمام شفتین را مشاهده کند و اعمی اشمام را در نیابد و الله اعلم بالصواب».

۳ ـ تجوید القرآن «ص ۱۸۰ ـ ۱۹۱» **(تجوید ـ فارسی)**

از: ؟

چند قاعدهٔ مختصر است در تجوید.

آغاز: «بدان ایدک الله تعالی فی الدّارین که هرگاه خواهی حقیقت مخرج هر

حرفی بر تو معلوم شود آن حرف را ساکن کن و همزه مفتوحه در اول آن در آور در هر جا که حرکت کند ...».

انجام: «هر آیه که وقف نیست علامت (لا) آورده است یعنی لا تقف و هر جا هیجائی دارد (صلی) آورده است یعنی وصل اولی است».

۴ ـ خلاصة الترتیل = تجوید منظوم «ص ۱۹۲ ـ ۲۰۳» **(شعر ـ فارسی)**

از: ابن عماد (قرن ۹ ق)

منظومه‌ای است مختصر در تجوید قرآن که ناظم آن را در سال ۸۰۹ ق در ۱۴۰ بیت سروده، و در پایان آن تخلص خود را «ابن عماد» ذکر نموده است.

[الذریعه ۱۳۵/۱۹ که اشتباهاً به عمادالدین علی قاری استرآبادی نسبت داده شده؛ منزوی ۷۹/۱؛ برگل ۳۰۸/۱ ـ ۳۰۹].

آغاز:

ای بـنام تـو افـتتاح کـلام — وز ثنایت زبان رسیده به کام

هست ذات و صفات تـو ازلی — صـانع و لایـزال و لم یـزلی

انجام:

ای که نو بـاده درخت سخن — بـابی از بـوستان فکـرت مـن

کـو غـریق بـحار غـفران بـاد — نـاظم ایـن رسـاله ابـن عـماد

۵ ـ مخارج حروف « ص ۲۰۳ ـ ۲۰۷» **(فارسی)**

آغاز: « قال رسول الله الصلوة عمود الدین ... پس بدان که نمازی نیست مگر با حمد و سوره ...و قرائتی نیست مگر به اخراج ... از مخارج».

انجام: « هفدهم مخرج میم ساکن ... این هر سه را غنویه گویند».

۶ ـ شرح عوامل جرجانی «ص ۲۰۷ ـ ۲۲۹» **(نحو ـ عربی)**

از: ؟

آغاز: «العوامل فی النحو علی ما الّفه ... فاللفظية منها تنقسم الی قسمين».

انجام: «... كما تقول زيد يضرب و زيد ضارب هذا مأة عامل لايستغنی الصغير و الكبير و الرّفيع و الوضيع و الشريف من معرفتها».

۷ ـ العوامل المأة «ص ۲۳۰ ـ ۲۳۲» **(نحو ـ عربی)**

از: شیخ عبدالقاهر بن عبدالرحمن جرجانی (۴۷۱ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۸۷] مراجعه شود.

۸ ـ عوامل منظوم «ص ۲۳۲ ـ ۲۳۵» **(نحو ـ فارسی)**

از: كمال‌الدين بن جمال‌الدين بن حسام مشهور به ابن حسام (قرن ۸ ق)

[منزوی ۲۰۷۲/۳؛ دانشگاه ۳۲۷۰/۱۳؛ سپهسالار ۳۳۸/۵].

آغاز:

بعد تحمید خداوند و درود مصطفی
نعت آل پاک پیغمبر رسول مجتبی
عامل اندر نحو صد باشد چنین فرموده است
شیخ عبدالقاهر جرجانی آن مرد خدا

۹ ـ صرف میر «ص ۲۳۶ ـ ۲۹۶» **(صرف ـ فارسی)**

از: سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

[مجلس ۱۲۴۷/۱۰؛ الذریعه ۴۰/۱۵؛ منزوی ۲۰۷۱/۳؛ مشار، فارسی ۳۳۹۴/۳].

آغاز: «بدان ایّدک الله تعالی فی الدارین که کلمات لغت عرب بر سه گونه است

اسم و فعل و حرف اسم چون رجل و علم و فعل چون ضرب و دحرج».

انجام: «بدانکه الف مفاعله و سین استفعال گاه باشد که فعل لازم را متعدی کنند چون سار زید و سایرته و خرج زید و استخرجته للاصل و المسکن».

نسخ؛ حسین بن صفر طاری اصفهانی تفرشی، رسالۀ اول، ۱۲۵۰ تهران رسالۀ دوم ۱۲۵۳، رسالۀ سوم بی‌تا، رسالۀ چهارم جمعه شوال ۱۲۵۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۸ برگ؛ ۱۰×۱۶ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۸۹۹۱].

﴿۱۲۰۰۵﴾

البحر المواج و السراج الوهاج (تفسیر ـ فارسی)

از: قاضی شهاب‌الدین احمدبن شمس‌الدین دولت‌آبادی، فاضل هندی (۸۴۸ ق)

تفسیری است مفصل و مهم، این تفسیر به نام شمس‌الدین ابوالمظفر ابراهیم شاه شرفی (۸۰۴-۸۴۴ ق) تألیف شده است. سوره‌های اول تا چهارم این تفسیر در سال ۱۲۹۷ ق به چاپ رسیده است.

مؤلف در بین علمای اهل سنت به «فاضل هندی» معروف است و از طرف دیگر این لقب در بین علمای شیعه به فقیه مشهور بهاءالدین محمد بن تاج‌الدین حسن اصفهانی (۱۱۳۷ ق) صاحب کشف‌اللثام، اطلاق می‌شود. تشابه این دو لقب به همدیگر موجب گردیده که مرحوم ابن یوسف شیرازی در هنگام فهرست نسخ خطی مجلس، تفسیر بهاءالدین محمد لاهیجی را که مؤلف در نسخۀ مورد بررسی ایشان شناخته نشده بود با قراینی از تألیفات فاضل هندی صاحب کشف‌اللثام بداند و چون به کتب تراجم مراجعه نموده متوجه شده که تفسیری به نام «بحر مواج» که آن هم به فارسی نوشته شده از تألیفات فاضل هندی است. لذا تفسیری به نام «بحر المواج» را به فاضل هندی صاحب کشف‌اللثام نسبت داده است. [فهرست مجلس

جلد سوم چاپ اول ۱۳۲۱ ص ۴ و ۵] و در این نوشته دو اشتباه وجود دارد:

یکی آنکه آن نسخه تفسیر بهاءالدین محمد لاهیجی است نه بهاءالدین محمد اصفهانی صاحب کشف‌اللثام ـ دوم اینکه صاحب کشف‌اللثام مشهور به فاضل هندی که از علمای قرن دوازدهم بوده با فاضل هندی از اهل سنت که از علمای قرن نهم بوده اشتباه گرفته شده است.

بعد از مرحوم ابن یوسف شیرازی این اشتباه از فهرست مجلس به سایر کتاب‌شناسی‌ها از جمله: کتاب استوری و الذریعه راه یافت و بعد از آن در موارد متعدد این اشتباه توسط صاحبان فن تذکر داده شد ولی عده‌ای هنوز آن را تکرار می‌کنند برای نمونه درکتاب طبقات مفسران شیعه (۴۰۸/۳) و با عنوان «تفسیر البحر المواج» فاضل هندی (متوفی ۱۱۳۷) را آورده و در سه صفحه دربارهٔ آن بحث نموده است.

همچنین در دایرة المعارف تشیع (۵۴۱/۴) این تفسیر با عنوان «تفسیر بحر مواج» از تألیفات پدر فاضل هندی صاحب کشف اللثام معرفی شده است. و تمامی خصوصیات تفسیر بهاءالدین محمد لاهیجی را که مرحوم ابن یوسف در فهرست مجلس (۵/۳) اشتباهاً به نام تفسیر بحر مواج ذکر نموده، در ذیل آن عنوان تکرار شده است.

گفتنی است این اشتباه در چاپ دوم جلد سوم فهرست مجلس توسط استاد حائری اصلاح شده، ولی متاسفانه در تهیهٔ مطالب دایرة المعارف به آن مراجعه نشده است.

[مجلس جلد سوم چاپ اول ص ۴ و ۵، چاپ دوم ص ۵ با عنوان تفسیر قرآن از بهاءالدین محمد لاهیجی؛ منزوی ۸/۱، ایضاح المکنون ۱۶۶/۱؛ دانشگاه فیلمها ۵۴/۱؛ مرعشی ۳۱/۹، ش ۳۲۳۵].

نسخهٔ حاضر از آیهٔ ۵۷ سورهٔ اعراف تا آیهٔ ۸۹ سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: «حتی اذا اقلّت سحاباً ثقالاً سقناه لبلدٍ میت ... بتحقیق و تشدید خوانند. اذا شرطیه سقناه جزاء الشرط است جمله شرطیه جمله ... و البلد الطیب یخرج نباته باذن ربه، در آیه سابق دیگر احیاء بلد میت و اخراج نبات و انزال آب بود در ذیل از مثالی ملایم مضمون بر وجه اعتراض روی نمود».

انجام: «بلغ مطلع الشمس کما بلغ مغرب الشمس با (کذلک) صفت دیگر مر (قوماً) را باشد بمعنی (وجد عندها قوماً کقوم وجدهم فی مغرب الشمس) بود».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات با خط جلی، نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول؛ جلد: مقوا، آبی، عطف تیماج.

۴۱۸ برگ؛ ۱۵×۲۶ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۷۷].

﴿۱۲۰۰۶﴾

مجموعه

۱ ـ خواص القرآن «ص ۱ ـ ۴۱» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ؟

مؤلف در این رساله خواص سوره‌های قرآنی را به ترتیب سور، به صورت کوتاه ازکتابهای مربوط به این علم انتخاب و نقل نموده است.

آغاز: «الحمد لولیّه و الصّلوة علی نبیّه محمد و آله امّا بعد فهذه منتخبة من خواص قرآن المجید انتخبتُها تسهیلاً للرّاغبین و الله جلّ جلاله هو الموفّق و المعین».

انجام کتاب: «یسترزق الله للسّباع و واحد منهم علی صورة الدّیک یسترزق الله للطیور فهم الیوم هولآء الاربعة و اذا کانوا یوم القیمة صاروا ثمانیة».

۲ـ الاحادیث القدسیة = اربعون سورة «ص ۴۲ ـ ۶۱» **(عربی)**

مواعظ منتخب از تورات است که به روایت ابن عباس به وسیله حضرت علی علیه‌السلام به عربی نقل شده است. این مواعظ بارها با ترجمهٔ فارسی به چاپ رسیده است. **[الذریعه ۱۷۹/۱]**

۳ـ مفاتیح الجنان و مصابیح الجنان «ص ۶۱ ـ ۶۲» **(علوم قرآن ـ فارسی)**

از:؟

در نسخهٔ حاضر بخشی از این کتاب مربوط به خواص آیات تحریر شده است.

آغاز نسخه: «خواص آیات، چون خواهند تلاوت آیات مفاتیح الجنان ... سورة الحج نمایند... موجب صفای دل».

انجام نسخه: «و این آیات را شرح بسیار است ... اقتصار شد تا باعث ملال نشود».

۴ ـ کلمات بزرگان «ص ۶۳ ـ ۷۵»:

شامل:

کلام لقمان حکیم، کلام بعض العارفین، جواب ابن عربی در جواب رقعهٔ خواجه، کلام بعض الحکماء، کلام ابراهیم علیه‌السلام، کلام امیرالمؤمنین علیه‌السلام، کلام الحسین علیه‌السلام، کلام اکابر العرفاء، کلام سری سقطی، کلام هرمس الهرامسه، کلام سقراط، کلام لقمان، کلام الجنید، کلام ابوعثمان حیری، کلام احمد غزالی در کتاب التجرید فی کلمة التوحید، معنی ملامتی، بیان التصوف از نجم‌الدین کبری.

۵ ـ رسالة السفینة «ص ۷۴ ـ ۷۵» **(عرفان ـ عربی)**

از: نجم الدین احمد بن عمر رازی، نجم الدین کبری (۶۱۸ ق)

[تحقیق در آثار و احوال نجم الدین کبری، منوچهر محسنی ص ۱۷۹؛ ایا صوفیه ش ۱۶۹۷].
نسخهٔ حاضر دو صفحهٔ اوّل کتاب را شامل است.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... اما بعد قال الشیخ الامام ... نجم الحق و الدین ابوالجناب... التصوف ثلاثة انواع شریعة و طریقة و حقیقة فالشریعة کالسفینه».

انجام: «و زکوة الطریقة التصدق بکل المال».

۶ ـ اصطلاحات صوفیه = مسائل التصوف «ص ۷۵ ـ ۸۲» **(عرفان ـ عربی)**

مختصری است به صورت سؤال و جواب در اسرار عرفان و حکمت و تفسیر اصطلاحات صوفیه.

آغاز: «سؤال ما معنی الوقت قیل الوقت عندهم ما کان الغالب و قیل الوقت ما اقّتت به».

انجام: «ما معنی التوفیق قیل التوفیق حسن عنایة الحق الی العبد لیس له سبب و لا منّة و لا طلب قیل الاعمال بالتوفیق من الله تعالی و مفتاحها الدّعاء و التضرّع».

۷ ـ کلمات و حکایات متصوفه «ص ۸۲ ـ ۱۰۰»

شامل:

کلام جنید بغدادی، کلام ملای رومی، کلام سهل، کلام سمنون المحب، تفسیر کردن حضرت امیر علیه السلام صدای ناقوس را، حکایة سری، حکایة صوفی اعور، کلام ابوحفص حدّاد، کلام صادق علیه السلام، کلام ابوسلیمان، کلام ذوالنون مصری، کلام عارفان، حکایت رویم بغدادی، کلام فضیل، تفسیر توبه، کلام حاتم اصم، روایت شیخ شهید اول.

۸ ـ اربعون حدیثاً «ص ۱۰۱ ـ ۱۰۳» **(حدیث ـ عربی)**

از: شهید اول محمد بن مکی

این کتاب چهل حدیث دوم شهید است و در سال ۱۳۱۴ ق به چاپ رسیده است. **[الذریعه ۴۲۸/۱].**

آغاز: «بسمله قال الفقیر الی الله ... محمد بن مکی... اخبرنا الامام عمید بن عبدالمطلب الحسینی... قال ان رسول الله اوصی الی علی علیه السلام».

انجام: «فهذه اربعون حدیثاً من استقام علیها... افضل الناس احبّهم الی الله عزوجل».

۹ ـ التحصین فی صفات العارفین «ص ۱۰۴ ـ ۱۲۵» **(عرفان ـ عربی)**

از: شیخ ابوالعباس احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱ ق)

[مجلس ۱۴۷/۴؛ الذریعه ۳۹۸/۳؛ مرعشی ۴۸/۱۵، ش ۵۶۵۱؛ مشار، عربی ۱۶۷].

آغاز: «الحمدلله الذی تجلی لعباده فشغلهم عن الشهوات و اظهر لهم نوره فهداهم ...».

انجام: «... لیخرجکم من الظلمات الی النور و انّ الله بکم لرؤف رحیم و الحمدلله الموفق ربّنا اتمم لنا نورنا و اغفرلنا انّک علی کلّ شیءٍ قدیر».

۱۰ ـ التجرید فی کلمة التوحید «ص ۱۲۶ ـ ۱۵۷» **(عرفان ـ عربی)**

از: احمد بن محمد غزالی (۵۲۰ ق)

رسالهٔ کوتاهی است در اسرار کلمهٔ توحید.

[رک: کشف الظنون ۳۵۱/۱، قاهره، فؤاد سید ۱۲۶/۱؛ مرعشی ۳۷/۶، ش ۲۰۳۱].

آغازنسخه: «اعلم ان هذا الحصن متحصّن فی مدینة انشأتک فی ولایة القلب و کلّ من فی هذه المدینة من سمعٍ و بصرٍ و یدٍ و رجلٍ ...».

انجام: «و ایّاکم مِمّن دخل حصن الله بمنّه و کرمه و رزقنا الله تعالی معانی اسراره بفضله و رحمته انّه کریم جواد».

۱۱ ـ مطالب متفرقه «ص ۱۵۷ ـ ۳۰۲»

شامل:

فصل اعلم ان الاسفار علی اربعة اقسام، فصل قیل الشریعة هی القیام باوامره، کلام ارسطاطالیس، کلام امیرالمؤمنین علیه‌السلام، کلام رسول‌الله صلی‌الله علیه و آله، منافع الخطمی، خصال السواک، شرف العقیق و احادیثی از ائمه علیهم‌السلام و حضرت پیامبر صلی‌الله علیه و آله و بعضی عرفا.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهّب؛ در صفحهٔ اول تملک حاج محمدامین افندی با مهر وی به سجع «محمدامین» و تملک نجف‌قلی با مهر بیضوی و مربعی با سجع «و ما محمد الارسول»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر.

۱۵۱ برگ؛ ۱۶×۲۸/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۴۴۰].

﴿۱۲۰۰۷﴾

مجموعه

۱ ـ عُمّان المنافع فی منابع الکتاب الرابع «۱ر ـ ۱۸۲پ» **(علوم‌قرآن ـ عربی)**

از: محمود بن مسعود مشهور به عمادالدین طبیب (زنده در ۹۸۴)

مؤلف بعد از جمع کردن کتابهای زیادی در خواص و منافع قرآن، کتاب حاضر را از آن کتابها جمع‌آوری و مرتب نموده و اغلب از کتاب «الدّر النظیم» بهره برده است.

او ابتدا در مقدمهٔ کتاب دوازده باب در آداب دعا و فضیلت قرآن و خواص

اسماء الله تعالی و اسرار حروف آورده، سپس خواص قرآن را به ترتیب سور قرآن ذکر نموده است.

فهرست ابواب مقدمهٔ کتاب عبارت است از:

الباب الاول: فی خواص التلاوة

الباب الثانی: فی ما یقوی الانسان علی حفظ القرآن

الباب الثالث: فی التوکل بالتفأل

الباب الرابع: فی ادعیة الابتداء و الاختتام

الباب الخامس: فی الختمات المشهورة المأثورة لتمام الکلام و لکل سورة

الباب السادس: فی الآیات المجموعة للمنافع المشروعة

الباب السابع: الفاتحة و اللائحة فی خواص سورة الفاتحة

الباب الثامن: الغرر فی خواص السور

الباب التاسع: الوصول الی الغایات فی خواص الآیات

الباب العاشر: المقصد الاعلی فی منافع اسماء الله سبحانه و تعالی

الباب الحادی عشر: القول الاتم فی الاسم الاعظم

الباب الثانی عشر: النهر الغزیر فی خواص الحروف و التکسیر.

نام کتابهایی که مؤلف از آنها مطالبی نقل نموده عبارتند از:

کافی، امان الاخطار فی الازمان و الاسفار، التحصیل، جامع الشتات، من لایحضره الفقیه، نفلیه، الفواید، راحة الارواح، شمس الدقاق، رساله در خواص آیةالکرسی، اسباب الشفاء، مفاتح الغیب، دعوات، کتاب استخارهٔ ابن طاووس، الجامع، الصحیفة، مکارم الاخلاق، العمدة، شمس المعارف.

در نسخهٔ حاضر اوراقی از وسط سفید مانده است.

آغاز: «الحمدلله الذی شرفنا بالخطاب ... و الصلوة والسلام علی نبینا ... و آله الذین فاقوا بمزید الفضل و الاستحقاق سیما فی الحایر قتیل الناصب الجایر و بعد

فانی لما اجتمع عندی من منافع القرآن ما لم یسعه ثبته ... فهذا اثنی عشر رسالة و کتاباً جعلت کل واحد منها لهذا الکتاب باباً سمیت عنوانه «عمان المنافع فی منافع الکتاب الرابع» و مقصودی من هذا التألیف اظهار عنایة الله سبحانه لعباده الباب الاول الفصل الاول فی فضایل القرآن المجید ...».

انجام: «و ایاک ان تفعل ذلک لغیر مستوجب لها و من یعملها علی الاوجاج الدایم یری صاحبها منها و یکتب علی الصّداع و الاضراس و وجع العین و غیره».

۲ ـ منافع القرآن «۱۸۳ ر ـ ۱۸۸ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ؟

مولف در این کتاب خواص سور قرآن را به طور مختصر به ترتیب سوره‌ها بیان نموده است.

آغاز:«فی منافع القرآن الکریم سورة الحمد من قرأها فی کفّه اذا عطس و مسح بهاوجهه‌امن‌من‌الرمدوالصراع والبیاض فی‌العین و الکلف و الرعاف سورة البقرة ...».

انجام:«... القرآن شفاء جسیم وردت به الاخبار و نطق بصحة ذلک القرآن المجید تمّ».

نسخ تحریری؛ رسالهٔ دوم بی‌کا، ربیع‌الاول ۱۳۲۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تملک محمد شفیع به تاریخ ۱۱۱۱؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۱۸۲ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۸۳].

﴿۱۲۰۰۸﴾

النشر فی القراءات العشر **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ ق)

این کتاب در دو مجلد بزرگ، دارای یک دیباچه و بیست و نه باب بوده و در علم قرائت جامع‌ترین کتابهای پیشینیان این فن است.

[کشف الظنون ۱۹۵۲/۱؛ مرعشی ۸۳/۵، ش ۱۶۸۸؛ دانشگاه ۲۳۳/۱؛ کشاف الفهارس ۴۴۰ - ۴۴۳].

آغاز: «قال الفقیر الی رحمة الله تعالی محمد بن محمد الجزری... الحمد لله الذی انزل القرآن کلامه و یسّره و سهّل نشره لمن رامه و قدره».

انجام: «... و مواقیته الاسحار و اسبابه الصلوة علی النبی اللهم صل علی محمد سیدنا محمد و علی آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و علی آل ابراهیم انک حمید مجید اللهم بارک علی محمد و آل محمد بتوفیق الله سبحانه».

نسخ؛ بی‌کا، ذی قعدهٔ ۹۶۴ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ آخر مهر مربعی به سجع «بنده آل محمدکاظم»؛ در آخر نسخه اجازهٔ روایتی محمد بن محمد بن محمد جزری به فخرالدین ابو محمد جنید بن عبدالله بن ضیاء الدین خوارزمی سمرقندی به خط مجیز؛
جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۲۶۶ برگ؛ ۱۹×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۱۹۳].

﴿۱۲۰۰۹﴾

ترجمهٔ الدّر النظیم فی خواص القرآن العظیم (علوم قرآن - فارسی)

از: عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (۹۳۲ ق)

ترجمه ای است از کتاب «الدرّ النظیم فی خواص القرآن العظیم» نگاشتهٔ شیخ عفیف‌الدین ابو محمد عبدالله بن اسعد یمنی شافعی (۷۶۸ ق).

در مورد مترجم اختلاف است؛ عده‌ای آن را ترجمهٔ عبدالعلی بیرجندی و عده‌ای ترجمهٔ احمد بن حاجی محمد سکاکی طبسی و برخی ترجمهٔ مشترک آن

دو می‌دانند و عده‌ای نیز معتقدند که آنها هر کدام ترجمهٔ جداگانه‌ای نگاشته‌اند. در نسخهٔ حاضر در مقدمه نام بیرجندی به عنوان مترجم آمده و سال ترجمهٔ کتاب ۹۲۶ ق ذکر شده است.

[مجلس ۱۵/۳؛ الذریعه ۱۰۱/۴ و ۸۳/۸؛ منزوی ۱۱۵/۱؛ برگل ۳۹۶/۲؛ ملی ۱۳۵/۲].

آغاز: **«الحمد لله الّذی انزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً و یهدی للّتی هی اقوم و یبشّر الصّالحین بانّ لهم اجراً کبیراً ... امّا بعد از استیعاد به توفیق حمد و صلوة نموده می‌شود که مقرّر است ...».**

انجام: **«یزید فی الخلق ما یشاء ان الله علی کلّ شیء قدیر ما یفتح الله للنّاس».**

در صفحهٔ آخر نسخه این اشعار دربارهٔ واقعهٔ به توپ بستن حرم مطهر امام رضا علیه‌السلام بر دست سپاه روس درج شده است.

باز سازم داستانی را بیان	زین بیان کردن ز جسمم رفت جان
از جفاهایی که کردند مشرکین	آنچه شد بر سبط خیر المرسلین
در هزار و سیصد و سی شد عیان	در دهم از عین... شیعیان
از سپاه روس مردود دغا	این ستم وارد به شاه دین رضا
از نوای کوس آن قوم ستم	در تزلزل مسجد و صحن و حرم
روز شنبه گشت این غوغا بپا	آن‌چه غوغایی قیامت شد بپا
زین صدای نعره توپ و تفنگ	از سپاه مشرکین گشتی بلند
غلغله افتاد بر ارض و سما	شور محشر در چهارسان شد بپا
مصطفی و مرتضی گشتی غمین	بر رضایش فاطمه گشتی حزین
در جنان زهرا بصد سوز و محن	با زبان حال می‌گفتی سخن
باز گویا محنت و غم شد بپا	از سپاه کفر در دشتی بلا
باز ابن سعد مردود لعین	گشته سردار سپاه مشرکین
باز شمر است آمدی در کربلا	سر ز فرزندم حسین سازد جدا
باز گویا زینبم گشتی اسیر	در کف آن قوم مردود شریر

بـــاز ســـودای رضـــا زد بـــر ســـرم	اشک جـاری شـد ز چشـمان تـرم
تــوپ چــون بستند قـوم مشـرکین	از جـــفا بـــر گــنبد سـلطان دیـــن
ســیدی پشت حـرم بـا قـلب تـف	میدویدی زیـن طـرف بـر آن طـرف
نــاگــهان یک گُـلّهٔ تـوپ جـفا	رأس پـاکش بـرد و تـن مـانده بـجا
جـمع بسـیار از ضـعیف و محـترم	ریـــختندی در رواق و در حـــرم
جـملگی گـریان بـصد شـور و نـوا	کـــی خـــدا آریـم رو انـدر کـجا
جـــز در درگـــاه شـاه دیـن رضـا	در کـــجا داریـــم مـا دیگـر پـناه
جـــملهٔ امـــیدواری هـــمه	هست بـــر فــرزند پـاک فـاطمه
از تـــفنگ و تـوپ آن قـوم عـدو	تـــیر مـــی‌بارید پس از چـــهار ســو
از صـــدای تـــوپ قـــوم نـابکار	جـــملهٔ مـــردم نـــمودندی فـرار
خــلق بسـیار از جـفای مشـرکین	تـــیر خـــوردند و فـتادندی زمــین
چـون شـدندی وارد صـحن رضـا	آن گـــروه مـــرتد شـــوم دغـــا
از فشـــنگ تـــوپ آن قـوم جـفا	غـرفهای صـحن شـد انگشت نـما
بـــعد از آن کـردندی هـتک حـرم	آن ســـپاه کـینه بـا جـور و سـتم
جـمع بسـیار از ضعیف و بی‌گناه	بـر غـریب طـوس بـردندی پـناه
نـــاگـــهان از آن سـپاه کـفر کـین	تـــیر بـاریدی بـه قـبر شـاه دیـن
ســـید تـــرکی غـــریب و بـــی‌پناه	بـــود در دســـتش کـتابی از دعـا

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۶۷ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷/۵ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۷۶].

﴿۱۲۰۱۰﴾

ترجمهٔ الدرّ النظیم فی خواص القرآن العظیم (علوم قرآن ـ فارسی)

از: عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (۹۳۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل القرآن علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

انجام نسخه: «چون از کسی چیزی دزدیده باشند بگیرد چند قرص نان بعدد جمعی که».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ اوراق کتاب در صحافی جابجا شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۷۶ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۲۸].

﴿۱۲۰۱۱﴾

التعریف و الاعلام بما ابهم فی القرآن الکریم من اسماء الاعلام

(علوم‌قرآن - عربی)

از: ابوالقاسم عبدالرحمن بن عبدالله بن احمد بن ابی الحسن سهیلی (۵۸۱ ق)

اسمائی که در قرآن کریم به صورت مبهم آمده و اشاره به اسم نبی یا ولی یا ملک یا جن یا بلد و یا درختی و ... دارد، مؤلف اسامی مشهور و معروف آنها را در نزد مورّخان ذکر کرده است.

[کشف الظنون ۴۲۱/۱؛ سرکیس ۱۰۶۲/۱؛ فهرس الخزانة التیموریة ۱۶۹/۱].

آغاز: «الحمد لله الّذی علم آدم الاسماء و شرف بعلم دینه العلماء و جعل العلوم لعلم کتابه ارضاً و جعله السماء و ضمن معانی الاشیاء کلّها».

انجام: «لکنّی احلت فی اکثره علی المواضع التی منها اردت و علی الدواوین طالعت و کذلک ما اوردت فیه من الانساب هو موجود ایضاً فی کتب السیر و الانساب العرب المشهورة عند اهل الادب».

نسخ؛ محمد بن احمد بن محمد بن ابی الفرج، جمادی‌الاولی ۶۹۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک لطف‌الله؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۵۰ برگ؛ ۱۶×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۱۴۴۱۶].

﴿۱۲۰۱۲﴾

بحرالاسرار = سبع المثانی **(تفسیر منظوم ـ فارسی)**

از: محمدتقی مظفر علیشاه کرمانی (۱۲۱۵ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۲۲۰] مراجعه شود.

نستعلیق؛ حسینعلی، ۲۶ محرم ۱۲۶۶؛ در آخر نسخه دو برگ از اشعار معصومعلی شاه ثانی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۴۶ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۵۰۸۱۳].

﴿۱۲۰۱۳﴾

مجموعه

۱ ـ المجالس السنیة «۱ ر ـ ۳۰۳ ر» **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ابوالقاسم فضل بن عبدالله بن محب نیشابوری مشهور به ابن محب (۴۷۳ ق)

تفسیری است عرفانی که در آن برخی از آیات به ترتیب قرآن کریم و هر آیه تحت عنوان یک مجلس تفسیر شده است.

هر مجلس شامل چند بخش است با این عناوین:

ترتیب المجلس، الاخبار و الآثار، النکت و الاشارات، العددیات و النیاحات.

نسخهٔ حاضر شامل چهل و چهار مجلس است.

این تفسیر بر اساس اسلوب خاصی تألیف شده که در قرن پنجم رواج داشته است. چند تفسیر دیگر از همان سده با این اسلوب شناسایی شده‌اند که ترتیب مجالس و بخشهای هر مجلس در آنها شباهت زیادی به کتاب حاضر دارد. نسخه‌هایی از این تفاسیر که تا به حال شناخته شده‌اند عبارتند از:

۱ ـ نسخهٔ شمارهٔ ۶۷ مجلس [فهرست ۳۱/۲] که با عنوان «الفصول» معرفی گردیده است.

در این نسخه عبارت «مجلس» به «قوله تعالی» تبدیل شده و بخشهای هر مجلس بدین عناوین است:

فصل البساط، فصل الاخبار و الحکایات، فصل الوجوه و النظایر، فصل النکت و الاشارات و فصل التبکیة و الرقة.

این نسخه دارای شصت و یک مجلس است و از روی نسخهٔ مدرسهٔ فاضلیهٔ مشهد استنساخ شده است. [نسخه‌های خطی، دفتر پنجم ص ۲۶۳؛ فهرست فاضلیه ۴۱، ش۶].

۲ ـ نسخهٔ شماره ۱۲۱۵۶ مجلس که در همین جلد فهرست معرفی خواهد شد، این نسخه به عربی و در آن نود و هشت مجلس موجود است که برخی از مجالس از لابلای نسخه ساقط شده است عنوان مجالس آن چنین است:

البساط، الاخبار، الوجوه و النظایر، النکت، الحقایق و التبکیت.

توضیحات مجالس این نسخه از سایر نسخه‌ها کوتاهتر است و مؤلف آن به دلایل زیادی که در نسخه به چشم می‌خورد شیعهٔ اثنا عشری است.

۳ ـ نسخهٔ شمارهٔ ۱۸۸۸ دانشگاه تهران [فهرست ۴۹۱/۸] که با عنوان «المجالس» معرفی شده است، این نسخه نیز به عربی و ۳۸ مجلس را با این بخشها شامل است:

فصل البساط، فصل الاخبار و الحکایات، فصل الوجوه و النظایر، فصل النکت و

الاشارات، فصل الاحکام و الحقایق و فصل التبکیة.

این چهار نسخه که از این سبک تفسیری تا به حال به دست آمده نشان می‌دهد که در سدهٔ پنجم این اسلوب تفسیری رواج داشته، به طوری که شاگردان این مکتب این چهار نسخه را به فارسی و عربی و با اختلاف مذاهب از استاد این فن یادداشت و تحریر نموده‌اند.

اینکه استاد این فن چه شخصی بوده نیاز به تحقیق و تفحص و بررسی هر چهار نسخه دارد؛ امّا آنچه تا به حال در این مورد اظهار نظر شده این سبک تفسیری را به ابوذرعه عبدالوهاب بن محمد بن ایوب اردبیلی (۴۱۵ ق) نسبت داده‌اند؛ ولی به نظر نگارنده شخصی که در این نسخه‌ها از وی با نام «عبدالوهاب» یاد شده، عبدالوهاب بن محمد بن عمر بن محمد بن رامین بغدادی است که در سال ۳۹۸ ق در قید حیات بوده و در همین نسخه‌ها ازکتاب «الاستغناء فی تفسیر القرآن» وی یاد شده است. همچنین وی را کتاب دیگری به نام «فصول فی الاصول» است که گویا منشأ و اصل این نسخه‌ها می‌باشد.

[هدیة‌العارفین ۶۳۷/۱ که تاریخ وفات مؤلف را ۴۳۰ ق ذکر نموده است، معجم‌المؤلفین، کحاله چاپ جدید ۳۴۶/۲].

در نسخهٔ حاضر آمده:

«سمعت الاستاد ابا معشر همدانی» ص ۴

«سمعت ابا عبدالله دامغانی» ص ۱۰

«اخبارنا به الحاکم ابو عبدالله محمد بن عبدالله الحافظ» ص ۱۱

«صاحب الکتاب القسم الفضل بن محب» ص ۱۲

فهرست مجالس موجود در این نسخه و آیات تفسیر شده در آن چنین است:

مجلس اول (فی التوحید): فی قوله تعالی: الله لا اله الا هو الحی القیّوم

مجلس دوم (فی الاولیاء): فی قوله تعالی: الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من

الظلمات الی النّور

مجلس سوم (فی التقوی): فی قوله تعالی: واتّقوا یوماً ترجعون فیه الی الله

مجلس چهارم (فی المعراج): فی قوله تعالی: آمن الرسول بما انزل الیه

مجلس پنجم (فی التوحید): فی قوله تعالی: شهد الله انّه لا اله الا هو

مجلس ششم (فی المالکیة): فی قوله تعالی: قل اللهم مالك الملک

مجلس هفتم (فی هذه الامّة): فی قوله تعالی: کنتم خیر امّة

مجلس هشتم (فی المغفرة): فی قوله تعالی: و سارعوا الی مغفرة من ربکم

مجلس نهم (فی الموت): فی قوله تعالی: کل نفس ذائقة الموت

مجلس دهم (فی الکبائر): فی قوله تعالی: ان تجتنبوا کبائر ما تنهون عنه نکفر عنکم سیّئاتکم

مجلس یازدهم (فی الزوجین): فی قوله تعالی: الرّجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض

مجلس دوازدهم (فی الوالدین): فی قوله تعالی: و اعبدوا الله و لا تشرکوا به شیئاً

مجلس سیزدهم (فی الالقاب): فی قوله تعالی: و من احسن دینا ممن اسلم وجهه لله

مجلس چهاردهم (فی العرفات): فی قوله تعالی: الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت

مجلس پانزدهم (فی الطهارة): فی قوله تعالی: یا ایها الذین آمنوا اذا قمتم الی الصلوة

مجلس شانزدهم (فی البکاء): فی قوله تعالی: و اذا سمعوا ما انزل الی الرسول تری اعینهم تفیض من الدمع

مجلس هفدهم (فی الشُرب): فی قوله تعالی: انما الخمر و المیسر و الأنصاب و الازلام رجس

مجلس هیجدهم (فی السّلام): فی قوله تعالی: و اذا جاءک یؤمنون بآیاتنا

مجلس نوزدهم (فی الغیب): فی قوله تعالی: و عنده مفاتح الغیب لایعلمها

مجلس بیستم (فی الرحمة): فی قوله تعالی: ان رحمة الله قریب من المحسنین

مجلس بیست و یکم (فی الرؤیة): فی قوله تعالی: و لما جاء موسی لمیقاتنا

مجلس بیست و دوم (فی المیثاق): فی قوله تعالی: و اذ اخذ ربک من بنی‌آدم من ظهورهم ذریتهم

مجلس بیست و سوم (فی الدّنیا): فی قوله تعالی: انما مثل الحیوة الدّنیا کماء انزلناه من السماء

مجلس بیست و چهارم (فی دار السلام): فی قوله تعالی: والله یدعو الی دار السّلام

مجلس بیست و پنجم (فی الفرح): فی قوله تعالی: قل بفضل الله و برحمته

مجلس بیست و ششم (فی الرزق): فی قوله تعالی: و ما من دابّة فی الأرض الا علی الله رزقها

مجلس بیست و هفتم (فی العاقبة): فی قوله تعالی: لقد کان فی یوسف و اخوته آیات للسائلین

مجلس بیست و هشتم (فی التشبیه): فی قوله تعالی: ا لم ترکیف ضرب الله مثلاً کلمة طیبة کشجرة طیبة

مجلس بیست و نهم (فی الظّلم): فی قوله تعالی: و لا تحسبن الله غافلاً عمّا یعمل الظالمون

مجلس سی‌ام (فی العذاب): فی قوله تعالی: و انّ جهنّم لموعدهم اجمعین

مجلس سی و یکم (فی الرجاء): فی قوله تعالی: نبّیء عبادی انی انا الغفور الرّحیم

مجلس سی و دوم: فی قوله تعالی: اوحی ربّک الی النّحل

مجلس سی و سوم: فی قوله تعالی: و قضی ربك الا تعبدوا الا ایّاه

مجلس سی و چهارم: فی قوله تعالی: و من اللیل فتهجد به نافلة لك

مجلس سی و پنجم: فی قوله تعالی: ام حسبت ان اصحاب الکهف و الرقیم کانوا من آیاتنا عجبا

مجلس سی و ششم: فی قوله تعالی: و اصبر نفسك مع الّذین یدعون ربّهم بالغداة

مجلس سی و هفتم: فی قوله تعالی: المال و البنون زینة الحیوة الدّنیا و الباقیات الصالحات

مجلس سی و هشتم: فی قوله تعالی: و هزّی الیك بجذع النّخلة

مجلس سی و نهم: فی قوله تعالی: و نضع الموازین القسط لیوم القیمة

مجلس چهلم: فی قوله تعالی: و ذا النون اذ ذهب مغاضبا

مجلس چهل و یکم: فی قوله تعالی: و ایّوب اذ نادی ربه انی مسني الضّرّ

مجلس چهل و دوم: فی قوله تعالی: و اذن فی النّاس بالحجّ یاتوک رجالاً

مجلس چهل و سوم: فی قوله تعالی: و لقد خلقنا الإنسان من سلالة من طین

مجلس چهل و چهارم: فی قوله تعالی: افمن شرح الله صدره للإسلام فهو علی نور من ربه

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «بود مردی اندر عرب وی را کعب گفتندی جوان مرد بود اندر قبیله وی آب نبود شبانگاه سنگی اندر آب نهاده بوده بنشان سنگی چندانک آن بودی آب به هر کس همی دادی یکی وی خوردی یک شب آب قسمت همی کرد مردی مرادی اندر وی نگریست وی غلام را گفت اعطی اخاک المرادی تنبیه است همچنین همی بود جان بداد».

انجام نسخه: «فلما سمع ذلک صالح منهم تحیّر فنزل جبرئیل علیه السلام و

قال الله يقرئک السلام و يقول لک لماذا تحيّرت فانی علمت فی علم غيبی انّ هذا القوم يطلبون منک هذه الآيه فخلقت فی هذه الصخرة ناقة علی ما وصفوا قبل ان خلقهم باربعين الف سنة».

۲ ـ کلمات مولا سعدالدين «۳۰۵ ر ـ ۳۰۷ ر» **(عرفان ـ فارسی)**

از: مولانا سعدالدين خراسانی

کلمات عرفانی چندی است که سعدالدين خراسانی برای مؤمنان نوشته است.

آغاز:

«تو را يک پند بس در هر دو عالم — ز جانت بر نيايد بی‌خدا دم

اگر تو پاس داری بأس انفاس — به سلطانی رسانندت از آن پاس

اين کلمه چند است که آن عارف اسرار ربانی و عالم حقايق قرآنی آن مکاشف انوار صمدانی مولانا سعدالدين خراسانی که خاتم الاولياست از برای فوايد مؤمنان...».

انجام نسخه: «... سر لا را بر قلب صنوبری و إله را متصل کرسی لا که بر پستان راست واقع شده است و الا الله و محمد رسول الله را متصل قلب اعتبار می‌کنند والله اعلم».

۳ـاربعون سورة منتخب من التوراة= چهل سورهٔ تورات «۳۰۸ر-۳۲۵ر»

(موعظه ـ عربی)

۴ ـ آداب صوفيه = اصطلاحات صوفيه = خرقه «۳۲۵ ر ـ ۳۳۴ پ»

(آداب ـ فارسی)

از: نجم‌الدين احمد بن محمد خيوفی مشهور به نجم‌الدين کبری (۶۱۸ ق)

آداب سیر و سلوک را در هفت باب بیان نموده است.

[منزوی ۱۰۱۲/۲؛ دانشگاه ۲۲۷۸/۱۱؛ الهیات ۳۰۹/۱].

فهرست ابواب آن چنین است:

باب اول: در پوشیدن خرقه

باب دوم: در نشست و خاست صُوفی

باب سوم: در رفتن به خانقاه

باب چهارم: در طعام خوردن

باب پنجم: در دعوات

باب ششم: در سماع

باب هفتم: در سفر کردن

آغاز: «هذه رسالة من صفت آداب الصوفية من تصنيف الشيخ الكبير سلطان الطريقة برهان الحقيقة امام الشريعة مرشد السالكين و مفضل المحدثين ...».

انجام: «... و آداب باطن چیز دیگریست و اگر کسی خواهد که زیادت کند ریاضت و مجاهدت بسیار باید کشید. و پنج آهن با خود باید داشت در سفر کارد و ناخن‌گیر و استره و سوزن و آتش تمت آداب التصوف و الحمد لله رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۸]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۳۳۴ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۵۸].

﴿۱۲۰۱۴﴾

قرآن کریم

نسخ زیبا و معرب؛ بی‌کا، شعبان ۹۵۴؛ دو صفحهٔ اول کتیبه با سر لوح مزدوج مرصع مذهب و داخل کتیبه دعای شروع قرائت قرآن، تمامی

صفحات مجدول محرر مذهب و لاجورد، ما بین سطور تمام صفحات طلااندازی دندان موشی، فواصل آیات با گلهای مذهب مرصع، علائم وقف و مدّ شنگرف، نام سوره و جزءها در گوشهٔ بالای صفحات‌آمده، نام اجزاء و احزاب در حاشیهٔ صفحات با شنگرف و زر؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، مجدول مذهب.

۲۵۵ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۷۰۶۷].

﴿۱۲۰۱۵﴾

ترجمهٔ الدرّ النظیم فی خواص القرآن الکریم (علوم قرآن ـ فارسی)

از: عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (۹۳۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «بر آورده گردد انشاء الله تعالی او کالّذی مر علی قریة .... هرکس که این آیه بر پوست آهو نویسد در ساعت پنجم از روز یکشنبه به سیاهی دواتی که دیگر از آن دوات کتابت ...».

انجام نسخه: «... بر خواندن این اسم مداومت نماید او را بسیار مال و فرزندان شود و اگر کسی را دردی باشد».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۱۲۵ برگ؛ ۱۷×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۸۰].

﴿۱۲۰۱۶﴾

جلاء الاذهان و جلاء الاحزان = تفسیر گازر **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ابوالمحاسن حسین بن حسن جرجانی

[مجلس ۲۰/۳ و ۳۲۰/۱۰؛ الذریعه ۱۲۳/۵، سپهسالار ۱۰۱/۱؛ منزوی ۳۹/۱؛ مرعشی ۳۰۵/۵، ش ۱۹۳۹؛ مشار، فارسی ۱۵۶۶/۲].

نسخهٔ حاضر از اول تا آیهٔ ۹۳ سورهٔ مائده «لیس علی الذین آمنوا و عملوا الصالحات» را شامل است.

آغاز: «سپاس و ثنا و حمد بی‌منتها خدای را که این هفت ایوان معلّق و آسمان مطبق ... است».

انجام نسخه: «و گفت چرا خمر خوردی... آوردند که ندانستم که خمر حرام است امیرالمؤمنین علیه السلام او را ببرید و بر مهاجر و انصار بگردانید».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۴۹ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۹۷].

﴿۱۲۰۱۷﴾

مجموعه

۱ ـ ارشاد المبتدی و تذکرة المنتهی «۱ ر - ۱۷۶ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ابوالعز محمد بن حسن قلانسی واسطی (۵۲۱ ق)

مؤلف که از شیخ ابوعلی حسن بن قاسم بن علی مقری اجازهٔ روایت قرائت دارد، در کتاب حاضر چندین قرائت مشهور را گردآوری و به ترتیب سور قرآنی تنظیم نموده است.

او در آغاز کتاب مقدمه‌ای آورده در طرق روایت قرائت خود و احکام تجوید را بیان نموده، پس از آن شروع به مطالب کتاب نموده و اختلاف قراء را به ترتیب سور قرآن بیان کرده است.

مؤلف در کتاب حاضر قرائت قاریان هفتگانه: ابی جعفر یزید بن قعقاع مدنی و

نافع بن ابی نعیم و عبدالله بن کثیر و عبدالله بن عامر و ابی عمرو و حمزه و یعقوب بن اسحاق را ذکر نموده است. **[قاهره، فؤاد سید ۱۵/۱؛ ظاهریه، علوم قرآن ۷۶ و ۱۲۴]**.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... هذا کتاب آذکر فیه القراة بالحجاز و الشام و العراق و بیان اختلافهم فی الهمز و التلیین و الادغام و التبیین و الامالة ...».

انجام: «... عالم الغیب بضم المیم فی الابتداء دون الوصل فی المؤمنین آخر... و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و اله الطیبین الطاهرین».

۲ ـ جمع الاصول «۱۸۰ ر ـ ۲۰۳» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: زین‌الدین ابوالحسن علی بن ابی محمد دیوانی (۷۴۳ ق)

منظومهٔ لامیه‌ای است در علم تجوید که مؤلف در آن کتاب «ارشاد المبتدی و تذکرة المنتهی» قلانسی (۵۲۱ ق) راکه در ردیف اول معرفی گردید به نظم در آورده است. **[ظاهریه، علوم قرآن ۹۳؛ کشف الظنون ۷۱۸/۱؛ معجم‌المؤلفین ۱۹۹/۷]**.

آغاز:

بدأت و قد فوضت آمری مسملا	الی مستحق الحمد فی النظم اولا
و تمت حمدی بالصلوة علی الرضا	محمد الهادی و بعد علی الولا

انجام:

علیه صلاة الله ثم سلامه و مع آله	اصحابه صفوة الملا
صلاة موال مخلص فی ولایة	لترضی کل المسلمین و تسملا

۳ـ وقوف سجاوندی «۲۰۳ ـ ۲۰۴» **(فارسی)**

وقوف قرآن است بر اساس وقوف سجاوندی و دیباچه‌ای به فارسی دارد. نسخهٔ حاضر همان دیباچه است با عنوان بالا. **[منزوی ۱۰۴/۱، مجلس ۶/۶]**.

نسخ تحریری؛ رسالهٔ اول فتح‌الله بن فضل‌الله العمری، شنبه اول ذی

حجهٔ ۷۹۶؛ رساله دوم ابوبکر بن محمد بن البرید الملقب به شهاب، پنجشنبه آخر شوال ۷۹۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف در آخر نسخه دستور و متن دعای استخاره و صلوات بعد از ختم قرآن در ۵ برگ آمده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه، مجدول.

۲۰۸ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۸۶۰].

﴿۱۲۰۱۸﴾

القاموس المحیط (لغت ـ عربی به عربی)

از: مجدالدین محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۸۱۷ ق)

به جلد بیست و ششم، شمارهٔ [۷۷۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله منطق البلغاء باللغاء فی البوادی و مودع اللسان السن اللّسن الهوادی».

نسخ؛ بی‌کا، پنجشنبه ۶ ذی‌حجه ۹۴۲؛ نشانیها و لغات اصلی شنگرف و مذهب، سر فصلها مذهّب صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع؛ در صفحهٔ اول تملک محمدعلی الحکیم الیزدی بن مرحوم شریعت مآب حاج میرزا عبدالوهّاب به تاریخ ۱۲۸۳؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، با نقش گل و بوته مذهب.

۵۱۶ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی‌متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۶۲].

﴿۱۲۰۱۹﴾

منهج الصادقین فی الزام المخالفین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

[مجلس ۶/۱۰؛ الذریعه ۱۹۳/۲۳؛ مرعشی ۴۸/۳، ش ۸۵۸؛ منزوی ۶۰/۱؛ مشار، فارسی ۵۰۳۹/۴].

نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا آخر سورهٔ آل عمران را شامل است.

آغاز: «حمدی چون کلمات ربانی بی‌غایت شایسته لطیفی است که از محض لطف ابدی بواسطه وجود با جود احمدی بندگان را از بادیه ضلالت کفران به سر حد ایمان رسانید».

انجام نسخه: «... علی نعمایی و رابطوا فی دار اعدائی و اتقوا محبّة سوایی لعلکم تفلحون والصلوة والسّلام علی محمد و آله اجمعین».

نسخ؛ طیفور بن امیرمحمد گلپایگانی، ربیع‌الاول ۱۰۵۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب؛ در صفحهٔ اول تملک با مهر بیضوی به سجع «افوض امری الی الله عبده میرزا جان»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۴۹۶ برگ؛ ۱۶×۲۷ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۳۸].

﴿۱۲۰۲۰﴾

خلاصة منهج الصادقین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

[مجلس ۱۱۶/۷؛ الذریعه ۲۳۳/۷ و ۲۳۴؛ سپهسالار ۱۲۳/۱ و ۱۷۷؛ مشار، فارسی ۱۹۱۰/۲].

نسخهٔ حاضر جلد اول و تا آیهٔ «فله عشر امثالها» را شامل است.

آغاز: «چون کلمات ربّانی بی‌غایت شایسته لطیفی است که از محض لطف ابدی بواسطهٔ وجود با وجود احمدی بندگان را از بادیه ضلالت کفران به سر حدّ هدایت ایمان رسانید ...».

انجام نسخه: «می‌فرماید که من جاء بالحسنة هر که بیاید به خصلتی پسندیده و نیکو فله عشر امثالها پس مرد راست ده‌بار مانند یعنی به عوض».

نسخ تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۸۲ برگ؛ ۲۰/۵×۳۳ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۵۰].

«۱۲۰۲۱»

منهج الصادقین فی الزام المخالفین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۱۹] مراجعه شود.

تألیف این بخش در ۲۰ ذی قعدهٔ ۹۸۲ پایان یافته است.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ مریم تا آیه ۴۵ سورهٔ فاطر «فان الله کان بعباده بصیراً» را شامل است.

آغاز: «سوره مریم علیهاالسلام مکی است به اجماع امت و نود و هشت آیه است بعدد عراقی و شامی و مدنی الاول و نود و نه مکی و مدنی الاخیر و اختلاف در سر این است کهیعص کوفی ...».

انجام نسخه: «... به بندگان خود (بصیراً) بینا یعنی می‌داند مکان و موضع ایشان را مؤاخذه تواند کرد یا دانا است به اینکه مستحق هلاکت کیست و لایق خلاص و نجات کدام و هریک فراخور ...».

نسخ؛ بخط مؤلف ۲۰ ذی قعدهٔ ۹۸۲؛ نشانیها و آیات شنگرف، همه صفحات مجدول مذهّب؛ تملک امین‌الدین محمد بن سیف‌الدین بیابانکی با مهر ناخوانا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، با حاشیهٔ گرهی مذهب.

۳۳۱ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۴۶۰۵].

﴿۱۲۰۲۲﴾

جامع الستین = الستین الجامع للطائف البساتین = تفسیر سورهٔ یوسف

(تفسیر ـ فارسی)

از: خواجه تاج‌الدین احمد بن محمد طوسی (قرن ۶ ق)

تفسیر عرفانی است از سورهٔ یوسف علیه‌السلام در شصت فصل؛ این تفسیر در سال ۱۳۴۵ ش به تحقیق محمد روشن با عنوان «تفسیر سورهٔ یوسف» به چاپ رسیده است. **[الذریعه ۵۷/۵ و ۱۴۵/۱۲؛ منزوی ۳۸/۱]**.

نسخهٔ حاضر از فصل پنجم تا اوایل فصل ۲۳ را شامل است.

آغاز نسخه: «من از ناچیز چیزی کنم هرکس کار را به مدد کنند من اگر خواهم هزاران عالم دیگر بیافرینم مدد در میان نه هرکسی کاری کند از برای منفعت یا دفع مضرّت کند من شب و روز ...».

انجام نسخه: «روی به دروازه نهادند و از هر سو نگاه می‌کردند از چپ و راست می‌دویدند در ساعت».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، جلد: گالینگور مشکی، عطف و گوشه‌ها تیماج.

۱۲۵ برگ؛ ۱۱×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۲۲].

﴿۱۲۰۲۳﴾

قرآن کریم

یک برگ از قرآنی است که ادعا شده دستخط امام حسن علیه‌السلام است. جنس آن از پوست و با رنگ مشکی تحریر شده و نشانیها با شنگرف گذاشته شده است. در آن این سه آیه به خط کوفی تحریر شده است:

﴿ان الذین ءامنوا و الذین هادوا و الصابئین و النصری و آلمجوس و الذین أشرکوآ

إن الله يفصل بينهم يوم آلقيامة ان الله على كل شىء شهيد ألم تر أن الله يسجد له من فى آلسموات و من فى آلأرض و آلشمس و آلقمر و آلنجوم و آلجبال و آلشجر و آلدواب و كثير من آلناس و كثير حق عليه آلعذاب و من يهن الله فما له من مكرم إن الله يفعل ما يشآء هذان خصمان آختصموا فى ربهم فالذين كفروا قطعت لهم ثياب من نار يصب من فوق رءوسهم الحميم يصهر به ما فى بطونهم و آلجلود﴾.

«آية ۱۷ ـ ۱۹ سورة حج»

کوفی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در حاشیه با خط نستعلیق قید شده «خطّ مبارک امام همام حضرت امام حسن روحی له الفداء» ولی این نسبت به جهت جدید بودن پوست صحیح نیست؛ جلد: میشین، سبز، عطف تیماج.

۱ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۶۵۰۶].

﴿۱۲۰۲۴﴾

الاستغناء فی علوم الدین (تفسیر ـ عربی)

از: ابوبکر محمدبن علی بن احمد اُدفوی مصری (۳۸۸ ق)

تفسیر کهنی است که مفسر ابتدا اعراب آیات را بیان می‌کند و بعد از آن معنی آیات را به صورت مزجی ذکر می‌کند. این تفسیر در ۱۲۰ جزء بوده و اینک غیر از نسخهٔ حاضر نسخهٔ دیگری در ترکیه کتابخانه سلیم آغا موجود است که جلد اول کتاب است.

در آن از ابو جعفر طبری، ابن کثیر، ابو عمرو، ابن عامر، عاصم، حفص، کسائی، ابوجعفر نحاس، و حمزه نقل می‌کند.

[سزگین ۱۰۷/۱؛ معجم مصنفات قرآن کریم ۱۷۷/۳].

نسخهٔ حاضر تفسیر آیهٔ ۱۳۳ سورهٔ طه تا اواخر سورهٔ شعرا را شامل است و از وسط نسخه حدود سی ورق ساقط شده است.

آغاز نسخه: «بعذاب خفض بالباء من قبله خفض من و الهاء خفض باضافة قبل... لقالوا جواب لو ربّنا ندا مضاف لو لا ارسلت ای هلا ارسلت الینا ارسلت فعل و فاعل ...».

انجام نسخه: «ایّاکم باتّقائه و ما اسئلکم علی نصحی لکم و امری ایّاکم باتّقاء عقاب ربّکم بطاعته بما امرکم و نهاکم من ثواب».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحهٔ اول تملک محمد الکاظم الحسنی الحسینی الطباطبائی با مهر بیضوی ناخوانا؛ جلد: تیماج، قرمز.

۲۲۸ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۴].

«۱۲۰۲۵»

خلاصة منهج الصادقین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول و تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

نستعلیق؛ بی‌کا، اواسط ربیع‌الاول ۱۰۷۷؛ نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک عباسقلی خان مشیر افخم سپهر کاشانی با مهر بیضوی به سجع «مشیر افخم عباسقلی» و در حاشیهٔ صفحهٔ آخر خطوطی با مهر مربعی به سجع «لا اله الاّ الله الملک الحق المبین عباسقلی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل.

۲۷۹ برگ؛ ۲۴×۳۷ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۷۴۶۲۱].

﴿۱۲۰۲۶﴾

جلاء الاذهان و جلاء الاحزان = تفسیر گازر (تفسیر - فارسی)

از: ابوالمحاسن حسین بن حسن جرجانی

به شمارهٔ [۱۲۰۱۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ اعراف تا آیهٔ «و اذا انعمنا علی الانسان اعرض ...» را شامل است.

نستعلیق تحریری، آیات ثلث؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج.

۲۹۹ برگ؛ ۲۴/۵×۳۲ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۳۵۵۲۵].

﴿۱۲۰۲۷﴾

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

[مجلس ۴۷۱/۱۰؛ الذریعه ۴۲۱/۲؛ مرعشی ۲۲۰/۱، ش ۱۹۰؛کشف الظنون ۱۸۶/۱؛ سرکیس ۶۱۷/۱ و ۱۴۶۰/۲؛ مشار، عربی ۹۹].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الّذی نزّل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

انجام نسخه: «... فی الکسوف و من شر النفاثات فی العقد و من شر النفوس عقداً فی خیوط و ینفثن علیها و النفن النفع مع... لما روی».

نسخ تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مذهب مرصع، تمام صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۳۸۰ برگ؛ ۲۵×۳۲ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۳۵۵۲۷].

﴿۱۲۰۲۸﴾

الوقوف السجاوندی = الوقف و الابتداء الکبیر (علوم قرآن ـ عربی)

از: محمد بن طیفور سجاوندی غزنوی (۵۶۰ ق)

سجاوندی دو کتاب در علائم وقف در قرآن کریم نگاشته است :

۱ ـ الوقف و الابتداء الکبیر مشهور به الوقوف السجاوندی

۲ ـ الوقف و الابتداء الصغیر [مجلس ۵۵/۹ و ۳۴۲/۱۷].

نسخهٔ حاضر، کتاب اول است که سجاوندی در آن محل هفت نوع وقف را در قرآن کریم به ترتیب سوره‌ها معرفی نموده است.

[مجلس ۶/۶ و ۱۳۰۹/۱۰؛ الذریعه ۱۴۰/۲۵؛ مرعشی ۱۱۵/۱، ش ۹۶؛ کشاف الفهارس ۴۵۰/۱].

آغاز: «الحمد لله حمداً یکافی نعمه و یمتری مزیده ... سورة الفاتحة مدنیة و یقال مکیة و هی سبع آیات و حروفها مائة و ثلثة و عشرون».

انجام: «... من شر الوسواس الخناس الناس«ه لا» و الناس «ه»».

نسخ؛ محمدجعفر بن حاجی رمضان، شنبه ۱۲ رجب ۱۱۱۰ دارالسلطنهٔ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۶۳ برگ؛ ۱۵×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۵۷].

﴿۱۲۰۲۹﴾

حرز الامانی و وجه التهانی = الشاطبیة (تجوید ـ عربی)

از: ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)

[مجلس ۱۹۰۵/۱۰؛ کشف الظنون ۶۴۶/۱؛ مرعشی ۱۴/۴، ش ۱۲۱۹؛ سرکیس ۱۰۹۲/۱].

آغاز:

بدأت ببسم الله فی النظم اوّلا   تبارک رحماناً رحیماً و موئلا

انجام:

و تبدی علی اصحابه نفحاتها   بـغیرتناه زربـنا و قـرنفلا

نسخ معرب؛ محمدباقر حسینی با مهر بیضوی به سجع «محمدباقر بن حسن الحسینی»، ۱۲۸۶؛ اسماء و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۵۰ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۴۲].

﴿۱۲۰۳۰﴾

تجوید القرآن (تجوید - عربی)

از: ؟

کتابی است در قرآآت سبع و احکام تجوید مشتمل بر چند اصل و هر اصل شامل چند درّه و هر دُرّه حاوی چند غُرّه؛ تألیف این کتاب در اواخر قرن۱۳ انجام یافته و در آن از شیخ محمد جزائری[1] (متوفای ۱۲۸۵ق) نقل می‌کند [برگ ۱۶ر] مؤلف اشعاری از خود به عربی در اثنای کتاب آورده است. فهرست اصول کتاب عبارتند از:

الاصل الاوّل: فی المخارج و الحروف المتفرعة و فیه درّتان

الاصل الثانی: فی ذکر اسامی القراء السّبعة و رواتهم و بعض حالاتهم و صفاتهم و فیه سبعة درر

الاصل الثالث: فی التفخیم والتغلیظ والترقیق و فیه درّتان

---

۱. ایضاح المکنون ۱۱۸/۲.

الاصل الرابع: فی الاستعاذة و فیه ثلاث درر

الاصل الخامس: فی الادغامات و فیه ثلاث درر

الاصل السادس: فی المد و القصر و فیه درر

الاصل السابع: فی بیان الوقف و الابتداء و السکت و فیه مقدمة و اربع درر

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و عجز ذکره اللّسان فانّه منحاة فلاح المؤمنین و شفیع الحاملین و المستمعین و قول الله تبارک و تعالی الذین آتینا هم الکتاب یؤمنون به ...».

انجام: «... الساکنة فی کلمة واحدة مثل آدم و آمن و ایماناً و اوتی و غیرها واجب عند القراء جمیعاً کما مضی و الله اعلم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۹۴ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۶۶۲۸].

﴿۱۲۰۳۱﴾

خلاصة البیان فی حلّ مشکلات القرآن (علوم قرآن ـ عربی)

از: شیخ محمدتقی بن حسینعلی هروی (۱۲۹۹ ق)

مولف در این کتاب لغات مشکل قرآنی را به ترتیب سور قرآن با استفاده از کتابهای تفسیر قمی و صافی و مجمع البحرین و سایر کتابها شرح و تفسیر نموده و تألیف آن را در ۱۸ ذی قعدهٔ ۱۲۶۷ ق به پایان رسانیده است. [الذریعه ۲۱۶/۷].

آغاز: «تبارک الّذی نزل القرآن علی عبده لیکون للعالمین نذیراً ... امّا بعد فیقول المحتاج الی ربّه القوی محمدتقی بن حسینعلی الهروی غفرالله ذنوبهما و ستر عیوبهما انّ القرآن کما وصفه ...».

انجام: «من الجنة و النّاس بیان للوسواس اعاذنا الله منه و ختم لنا بالخیر

بـمحمد صلی الله علیه و آله و عـترته المـعصومین عـلیهم الف تـحیة والسـلام و الحـمدلله رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، مقابله و تصحیح شده؛ جای عناوین در بخشی از نسخه خالی مانده؛ جلد: تـیماج، مشکـی، ضربی، مجدول.

۲۰۸ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۴۳۰].

«۱۲۰۳۲»

ترتیل الآیات (علوم قرآن ـ عربی)

از: ؟

در این رساله احکام وقف و وصل آیات قرآن کریم با علائمی بیان شـده و در اندک مواردی نام قائل به وقف یا وصل ذکر گردیده است.

آغاز: «العالمین الرحیم الدین (لب لک) نستعین (لا) المستقیم (لا) انعمت علیهم، و لا الضالین، سورة البقرة مدنیة و هی مأتان و ستّ و ثمانون آیة».

انجام: «... الفلق، ما خلق، وقب، فی العقد، حسد، سورة الناس مکیة و یقال مدنیة و هی ست آیات».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها و عـناوین سـور و عـلائم وقـف شنگرف؛ در اول نسخه تملک یوسف به تاریخ ۱۲۷۵؛ در ۴ برگ اول نسخه چند حدیث نوشته شده؛ جلد: تیماج، زرد، مجدول.

۱۰۲ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۶۶۸۹۴].

«۱۲۰۳۳»

تفسیر سورة یوسف = الیوسفیة (تفسیر ـ عربی)

از: ابو حامد محمد بن محمد غزالی طوسی (۵۰۵ ق)

[مجلس ۱۴/۱۲؛ مشار، عربی ۲۰۵].

آغاز: «الحمد لله الذی شهرت المکوّنات بوحدانیته و لانت المصنوعات لعظمته و خضعت الجبابرة لعزته و یربی کلّ حی بنعمته فالاشباح علی بساط خدمته واقفة».

انجام: «... فوقف ... عن یمین القبر و عن شماله الذی فیه یوسف ... و استخرج التابوت عن القبر و حمل جسد شریفه عند قبور آبائه علیهم الصلوة والسّلام».

نستعلیق؛ محمدحسن، ۱۲۷۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی از کاتب با امضاء «محمدحسن»؛ در اول نسخه تملک علی مدرس با مهر بیضوی به سجع «العلی»؛ جلد: تیماج، سبز.

۵۷ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۶۶].

«۱۲۰۳۴»

مفاتیح الغیب = التفسیر الکبیر (تفسیر - عربی)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

[کشف الظنون ۱۷۵۶/۲؛ سرکیس ۹۱۷/۱].

نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا آخر سورهٔ بقره را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی وفقنا لاداء افضل الطاعات و اوقفنا علی کیفیة اکتساب اکمل السعادات و هدانا الی ان قلنا اعوذ بالله من الشیطان الرجیم».

انجام: «فقال لامحمل واعف عنا و اغفرلنا و ارحمنا فقال الله قد غفرت لکم و انصرکم علی القوم الکافرین و فی بعض الروایات ان محمداعلیه‌السلام بذکر هذه الدعوات و الملائکة کانوا یقولون آمین».

نسخ؛ بی‌تا، بی‌کا؛ آیات و عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.

۵۵۲ برگ؛ ۲۱×۳۴ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۹۴].

﴿۱۲۰۳۵﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن **(تفسیر ـ عربی)**

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد و قسمتی از سورهٔ بقره را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الّذی ارتفعت عن معارج الفکر جلالته».

انجام نسخه: «و الخلاف بین الفقهاء فی هذه المسایل وقوعها مذکور فی کتب الفقه».

نسخ؛ بی‌کا، رمضان ۱۰۴۴ قائن خراسان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه مهری به سجع «المتوکل علی الله سید محمد عبدالحسینی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۸۷ برگ؛ ۱۹/۵×۲۹ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۰۲].

﴿۱۲۰۳۶﴾

مجموعه

۱ ـ انوار التنزیل و اسرار التأویل «اپ ـ ۴۰۸ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

۲ ـ حاشیة‌الروضة‌البهیة «۴۱۰پ-۴۷۳پ» **(فقه ـ عربی)**

از: آقا جمال‌الدین محمد بن حسین خوانساری (۱۱۲۵ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۴۴۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول تا بحث «مسح» را شامل است.

نسخ؛ رسالهٔ اول محمد اشرف، ۵ شوال ۱۲۲۳؛ آیات و عناوین شنگرف، صفحهٔ اول مجدول مذهب با طلا اندازی دندان موشی بین سطور و با سر لوح مزدوج، صفحهٔ دوم مجدول مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۴۷۳ برگ؛ ۱۹×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۳۷].

﴿۱۲۰۳۷﴾

قرآن کریم

از آغاز این مصحف صفحاتی افتاده است.

آغاز مصحف: «و من الناس من یجادل فی الله بغیر علم وَ لا هدًی و لا کتابٍ منیرٍ ثانی عطفه لیُضِلّ عن سبیل الله ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهّب مرصع، فاصلهٔ آیات با دایرهٔ کوچک به زر، جمعه ربیع‌الاول ۱۲۶۱ صحافی شده؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوتهٔ مرصع، مجدول مذهب.

۲۴۶ برگ؛ ۲۰×۲۶ سانتی‌متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۲۳].

﴿۱۲۰۳۸﴾

مفاتیح الغیب = التفسیر الکبیر (تفسیر - عربی)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۳۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ یوسف تا آیهٔ اوّل سورهٔ اسراء را شامل است.

آغاز نسخه: «قوله تعالیٰ الر تلك آیات الکتاب المبین انا انزلناه قرآناً عربیاً لعلکم تعقلون قد ذکرنا فی اول سورة یونس علیه السلام».

انجام نسخه: «المسألة الرابعة امّا العروج الی السماء و الی ما فوق الفرش فهذه الآیة».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحهٔ اول تملک محمد بن ابی الحسن با مهر بیضوی و وقف نسخهٔ حاضر در کاشان توسط حاج عبدالرزاق به تاریخ ۱۲۴۵ با مهر بیضوی به سجع «حسین منّی و انا من حسین»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۱۶۰ برگ؛ ۳۲×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۵۵].

«۱۲۰۳۹»

مجموعه

۱ ـ حرز الامانی و وجه التهانی = الشاطبیة «۱ پ ـ ۱۱۹ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: ابو محمدقاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۹] مراجعه شود.

آغاز:

بدأت ببسم الله فی النّظم اوّلا — تبارک رحماناً رحیماً و موئلا

انجام:

و تبدی علی اصحابه نفحاتها — بغیرتناه زربنا و قرنفلا

۲ ـ رسم الخط فی القرآن «۱۲۱ ر ـ ۱۴۵ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ؟

رسالهٔ کوتاهی است در بیان چگونگی رسم الخط قرآن.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الوسطی بالیاء قانتین بالحذف فرجالاً بالالف رکباناً بالالف ازواجاً بالالف لازواجهم بالالف متاعاً بالالف».

انجام نسخه: «شفا جرف هار بالالف فانّهم بالحذف لایزال بالالف بنیانهم بالالف».

نسخ؛ رسالهٔ اول سهراب بن داود، چهارشنبه ۹ شوال ۱۰۶۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج.

۱۴۵ برگ؛ ۱۳×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۴۳].

﴿۱۲۰۴۰﴾

کنز العرفان فی فقه القرآن (آیات الاحکام – عربی)

از: فاضل مقداد بن عبدالله سیوری حلّی (۸۲۶ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۲۳۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب لکل شیءٍ تبیانا».

انجام نسخه: «امر سبحانه بجعل الحرکات و الافعال کلها له ای لوجهه».

نسخ؛ حسینعلی بن حاج ملک محمد، اول جمادی‌الاولی ۱۴۱۱؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب؛ در اول نسخه تملک ضیاء السلطنه سه شنبه ذی حجه ۱۲۷۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۲۷۰ برگ؛ ۱۴×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۴۰۷۵۰].

﴿۱۲۰۴۱﴾

خلاصة منهج الصادقین **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آیهٔ شریفهٔ «قال رب اجعل لی آیة» تا آیهٔ «الا سنة الاولین فلن تجد لسنة الله تحویلاً» را شامل است.

آغاز نسخه: «زکریا ما تو را مژده می‌دهیم به کودکی نرینه به فرزندی شایسته نام وی یحیی که پیش از این هم وی را نام نبوده است».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۲۲۴ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی‌متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۴۹۳۰۳].

﴿۱۲۰۴۲﴾

انوار التنزیل و اسرار التأویل **(تفسیر ـ عربی)**

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الّذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

انجام نسخه: «... عنه علیه السلم من قرأ سورة الکهف من آخرها کانت له نوراً من فرقه الی قدمه و من قرأها کلها کانت له نوراً من الارض الی السماء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی «چلبی»؛ تملک سید علی گلپایگانی و تملک عبدالرحمن با مهر به سجع «عبده

الرّاجی عبدالرحمن»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت با جدول گرهی.

۳۹۵ برگ؛ ۱۶/۵×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۴۱].

«۱۲۰۴۳»

اسرار الآیات و انوار البینات (تفسیر ـ عربی)

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[مجلس ۲/۴؛ مرعشی ۳۸۳/۱۹، ش ۷۵۷۷؛ مشار، عربی ۵۰].

آغاز: «نحمدک اللهم یا من بیده ملکوت الارض و السماء و الیه یتشوق و یدور الاشیاء یا حی یا قیوم ایاک نروم و لک نصلی و نصوم».

انجام: «قویت قوة الباطن و اصبحت القوة النفسانیة مخترعة للصور الخیالیة علی الوجه الاقویٰ فصار الحس و الخیال واحداً و المتخیل بعینه محسوساً و المحجوب مکشوفاً و المعلومة حاضراً».

نستعلیق؛ نجفعلی بن محمد علی نهاوندی، شب سه‌شنبه ۶ شوال ۱۲۶۴ (برای میرزا محمدحسن نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۶۲ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۸۷].

«۱۲۰۴۴»

تفسیر قرآن (تفسیر ـ عربی و فارسی)

از: مولی عبدالباقی صوفی خطاط تبریزی (قرن ۱۱ ق)

قطعه‌ای از تفسیر مؤلف است که به صورت عرفانی برگزار شده؛ در آن از ابن عربی و ملاصدار نقل می‌کند و نیز اشعاری از عطار و مولانا و حافظ و دیگران می‌آورد در این تفسیر مؤلف از پرداختن به مباحث لغوی خودداری نموده است.

[الذریعه ۲۸۰/۴؛ ملی تهران ۳۸/۸ با عنوان «تفسیر سورهٔ بقره»؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم قرآن ۶۷۲/۲ که چند نسخه از آن را در کتابخانه‌های اسلامبول معرفی نموده است با این نشانیها: دارالکتب صوفیه ۵۹/۱؛ منتخب طوبقبوسرای ۵۸۰/۱؛ داماد ابراهیم پاشا ۱۰۰/۹؛ مجموعه حسین پاشا ۲۱/۴؛ فیض‌الله افندی ۶۸۲/۴؛ کتابخانهٔ عمومی اسلامبول ۱۳۷/۳۵۵/۲۱ با عنوان «غایة المقصد»].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ فتح را شامل است.

آغاز نسخه: «العامه و هی رحمة الایجاد و هو قوله تعالیٰ و رحمتی وسعت کلّ شیء نعم و من هذه الرّحمة التی تتعاطف بها الموجودات بعضها علی بعض فی کل حیّ و بها یرحم کلّ موجود نفسه».

انجام: «... به چشم بصیرت در آن نظر کند متفطّن شود به آن که هریک از این صفات معدوده منسوبه بخصوصیته هریک از کرام اصحاب در خاتمة الولایة بتحقیق است».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی به امضاء «منه رحمه الله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۲۳۱ برگ؛ ۱۵/۵×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۶۵].

﴿۱۲۰۴۵﴾

الاصفی **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

[مجلس ۱۸۹/۱۳؛ الذریعه ۱۲۴/۲؛ مرعشی ۷۹/۴، ش ۱۲۷۸؛ مشار، عربی ۱۹۹].

آغاز: «الحمد لله الذی هدانا للتمسک بالثقلین و جعل لنا القرآن هدی و المودة فی القربی قرة عین».

انجام: فی روایة کذلک من الناس علی المعاصی کما حمل الشیطان من الجن و

قد سبق تفسیر الشیاطین الانس فی سورة الانعام».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۰۸۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر جزء اول تملک محمد بن عبدالله نوری مشهور به صدق الملک رئیس دفاتر وزارت خارجه در تهران ربیع‌الاول ۱۳۰۶ با دو مهر بیضوی به سجع‌های «صدق الملک» و «محمد بن عبدالله»؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۲۹۶ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۱۷].

«۱۲۰۴۶»

التیسیر فی القراآت السبع (علوم قرآن - عربی)

از: ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان دانی (۴۴۴ ق)

[مجلس ۵۸/۷؛ کشف الظنون ۵۲۰/۱؛ مرعشی ۱۲۳/۲، ش ۵۱۹؛ سرکیس ۸۶۱/۱؛ کشاف الفهارس ۲۸۱].

آغاز: «قال الشیخ الامام ابو عمرو... الحمد لله المتفرد بالدّوام المتطول بالانعام خالق الخلق بقدرته و مدبّر الامر بحکمته».

انجام: «افتتح من الحمد ثم قرأ من البقرة الی قوله و اولئك هم المفلحون ثم دعا بدعاء الختم ثمّ قال صلی الله علیه و آله و صحبه اجمعین».

نسخ؛ محمد بن محمد بن محمدحسن، بی‌تا (برای سید تاج‌الدین نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ اول تملک شیخ محمد قدسی با مهر بیضوی به سجع «وحده محمد قدسی» مشهور به حلب موسی افندی‌زاده و تملک عبدالرحمن قدسی به تاریخ ۱۱۲۸ و تملک علی بن یحیی بن مطهر شنبه ۶ جمادی‌الاولی ۹۹۹ و در آخر نسخه تملکی به تاریخ ۸۰۱؛ جلد: روغنی، عطف تیماج.

۱۱۵ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۳۲].

﴿۱۲۰۴۷﴾

المحرر الوجیز فی تفسیر الکتاب العزیز (تفسیر ـ عربی)

از: عبدالحق بن غالب غرناطی مشهور به ابن عطیه (۵۴۲ ق)

تفسیری است که مؤلف در آن ابتدا توضیح کوتاهی دربارهٔ آیه می‌دهد و سپس احادیث مربوط به آیه را می‌آورد. مفسر از ابن حریر طبری در اغلب موارد نقل می‌کند و در اثنای بحث اشعار عربی را برای استشهاد ذکر می‌نماید.

[قاهره، فؤاد سید ۲۱/۳؛ معجم‌المفسرین ۲۵۷/۱؛ التفسیر و المفسرون ۲۳۸/۱؛ طبقات مفسرین ۲۶۵/۱].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ انبیاء تا احزاب را شامل است.

آغاز نسخه: «تفسیر سورة الانبیاء علیهم السّلام، هذه السورة مکیة باجماع و کان عبد الله بن مسعود یقول الکهف و مریم و طه و الانبیاء من العتاق الاول».

انجام نسخه: «... و قرأ الحسن بن ابی الحسن و یتوب الرفع علی القطع و الاستیناف و باقی الآیة بیّن، کمل تفسیر السورة و بکمالها کمل السفر السادس من الدیوان».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک نصرالله بن محسن الحسینی المقدسی، و تملک عبدالله الطبیب با مهر مربعی به سجع «انّی عبدالله» و مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله عبدالله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج.

۲۳۱ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۳۶].

﴿۱۲۰۴۸﴾

التنویر فی التفسیر = مختصر التفسیر الکبیر (تفسیر ـ عربی)

از: شمس‌الدین محمد بن ابی القاسم ربعی تونسی مالکی (۷۱۵ ق)

مختصری است از تفسیر «مفاتیح الغیب» فخر رازی مشهور به تفسیر کبیر.

نسخهٔ حاضر جلد چهارم تفسیر و از سورهٔ مریم تا سورهٔ صافات را شامل است و تلخیص این بخش در دوم ربیع الاول ۷۰۷ ق پایان یافته است.

در آغاز نسخه چنین آمده:

«الجزء الرابع من کتاب التنویر فی التفسیر تألیف الشیخ الامام العلامة قاضی القضاة بثغر الاسکندریة فی الدیار المصریة شمس‌الدین ابو عبدالله محمد بن ابی القسم بن عبدالسلام بن جمیل التونسی المالکی تغمده الله و علماء المسلمین برحمته و رضوانه».

[معجم‌المفسرین ۶۰۶/۲؛ طبقات المفسیرین ۲۳۲/۲؛ الدرر الکامنة ۲۶۶/۴؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۳۵۹/۱، کتابخانه ملی پاریس، ش ۶۱۴ و ۶۱۵ و ۶۱۶ و ۶۱۷ و ۶۱۸ و ۶۱۹].

آغاز نسخه: «صَلّ الله علی سیّدنا محمد و آله و سلّم اللّهم سرّد و اعن و ارحم. سورة مریم علیها السلام قوله تعالی کهیعص قریء بفتح الها و الیا و بامالتهما و بامالة الهاء دون الیاء و بالعکس».

انجام نسخه: «لما کان اکثر الخلق ناقصین محتاجین الی مکمل و مرشد و هم الانبیاء علیهم السلام ثنی بالسلام علیهم ثم ختم بالحمد له سبحانه فان جمیع النعم منه فنرجی رحمته و فضله سبحانه تمّ الرابع بحمد الله فی ثانی شهر ربیع‌الاول سنة سبع و سبعمأة و الحمد لله وحده».

نسخ ناخوانا؛ بی‌کا، شنبه، ۱۰ جمادی‌الاولی ۷۲۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحه اول وقف محمد بن امیر علی بر مدرسه مرادیه در جوار مسجد جامع جدید با مهر مدور و بیضوی به سجع «محمدعلی» و در پایان نیز دو مهر بیضوی با سجع ناخوانا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج، مجدول.

۱۵۸ برگ؛ ۱۷×۲۶ سانتی‌متر؛ ۳۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۵۳].

«۱۲۰۴۹»

تفسیرابن‌عباس=تنویرالمقباس‌من‌تفسیرابن‌عباس (تفسیر ـ عربی)

از: عبد الله بن عباس (۶۸ ق)

این تفسیر به نام «تنویر المقباس من تفسیر ابن عباس» به چاپ رسیده و در آن جمع‌آوری این تفسیر به محمد بن یعقوب فیروزآبادی (۷۱۷ ق) نسبت داده شده است.

[الذریعه ۲۴۴/۴؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۲۲۳/۲ و ۲۲۴؛کشف الظنون ۵۰۲/۱؛ سرکیس ۱۵۸؛ سزگین ۲۷/۱؛ طبقات ابن سعد چاپ لیدن قسم ثانی ۱۱۹ ـ ۱۲۵].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ نور تا سورهٔ علق را شامل است.

آغاز نسخه: « عن ابن عباس فی قوله تعالی، سورة انزلناها یقول انزلنا جبریل بها فَرُدَّ الهآ الیها و فرضناها بَیّنا فیها الحلال و الحرام».

انجام: «... عن ابن عباس رضی الله عنهما فی قوله تعالی اقرأ یا محمد القرآن و هذا اوّل ما نزل علیه جبریل به باسم ربّک بامر ربّک الّذی خلق الخلایق».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۴۶ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۱۶۵۲۶].

«۱۲۰۵۰»

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیری است مفصل و به روش عرفانی؛ در هر آیه ابتدا آیه را به طور مختصر معنی می‌کند و بعد مطالب ادبی و اخلاقی و عرفانی را از بزرگان نقل می‌نماید.

درآن‌از:امام‌ابومنصورومحمد بن علی الباقر و حسین بن علی و قشیری (۴۶۵ق)

و ابو ذویب و کلبی (۱۴۶ ق) و مقاتل و عصمة الانبیاء ابوالحسین بن محمد بن یحیی البشاغری (الامام البشاغری) زنده در ۸۳۸ ق مطالبی نقل شده است.

نسخهٔ حاضر از آیهٔ ۱۰ سورهٔ یونس «و تحیتهم فیها سلام» تا آخر سورهٔ نحل را شامل است.

آغاز نسخه: «علیهم من نعمة یتبدلون کل نعمة بالتسبیح لله و یختمونها بالحمدلله کما کانوا فی الدنیا یتبدلون النعمة بالتسمیة و تختمونها بالحمد و قیل هی علی حقیقة الدعوی ...».

انجام نسخه: «... القوا رویة النصرة من غیره و احسنوا العبادة کانّهم یرونه و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

نسخ؛ این نسخه صورت کهن دارد و در پایان آن نام کاتب ابو محمد یحیی بن محمد بن علی معروف به شهاب المعنی با تاریخ شنبه ۲۷ ربیع‌الثانی ۶۹۸ در جوار مزار متبرک جوین دیده می‌شود، اما علاوه بر علائم ساختگی بودن و تصرف و تغییر به قرینه ذکر نام امام بشاغری زنده در ۸۳۸ق باید گفت تاریخ کتابت متأخر است؛ جلد: مقوا، سفید.

۲۳۶ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۴۴۷۱].

﴿۱۲۰۵۱﴾

الکشف عن مشکلات الکشاف = حاشیة الکشاف (تفسیر ـ عربی)

از: سراج‌الدین عمر بن عبدالرحمن فارسی قزوینی (۷۴۵ ق)

[مجلس ۹۱۳/۱۰؛ مرعشی ۳۹۳/۴ ش ۱۵۸۹].

نسخهٔ حاضر از اول سورهٔ اسراء تا بخشهایی از سورهٔ انسان را شامل است.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحیم و به الحول و القوه قوله سبحان علم للتسبیح الطاهر من اطلاقه ههنا و فی المفصّل انّه علم للتسبیح ای التنزیه البلیغ لا التسبیح بمعنی قول سبحان الله مطلقا».

انجام نسخه: «و الامر بين الامرين لاثبات المثبتين و الله يقول الحقّ و يهدى من يشاء الى صراط مستقيم».

نسخ قديم؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در صفحهٔ اول مهر بیضوی و مربعی و مهر کروی به سجع «عبده قوام الشرف الحسينى ۹۷۸»؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۴۵ برگ؛ ۱۶×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۰۵].

«۱۲۰۵۲»

کشف الارتياب عن تحريف كتاب رب‌الارباب (علوم قرآن ـ عربی)

از: شیخ محمود بن ابی القاسم معرب طهرانی (بعد از ۱۳۱۰ ق)

ردی است بر کتاب «فصل الخطاب فی تحریف الکتاب» میرزا حسین نوری (۱۳۲۰ ق) شامل یک مقدمه و سه مقاله و یک خاتمه.

[مجلس ۳۸۹/۱۶؛ الذریعه ۲۳۱/۱۶ و ۹/۱۸؛ مرعشی ۱۶۳/۱۹، ش ۷۳۶۱].

آغاز: «الحمدلله الذى انزل على عبده الكتاب و لم يجعل له عوجاً قيّما لينذر باساً شديداً من لدنه و يبشّر المؤمنين و الصّلوة و السّلم على من اتبعه بالذكر الحكيم».

انجام: «... ما كتبناه فى ديوان الصّالحات و يمحو به عنّا ما كتبته الحفظة فى صحائف السّيئات انّه ولى الخيرات».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در پشت جلد اول نام حاجی میرزا کاظم مشهور به منجم تاجر کاظمینی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۵۳ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۶۳].

﴿۱۲۰۵۳﴾

جلاء الاذهان و جلاء الاحزان = تفسیر گازر (تفسیر ـ فارسی)

از: ابوالمحاسن حسین بن علی جرجانی

به شمارهٔ [۱۲۰۱۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول سورهٔ یس تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «سوره یس مکیست هشتاد و سه آیه است از انس مالک روایت است که گفت از رسول صلی الله علیه و آله شنیدم که گفت هرچیزی را دلی است و دل قرآن یس است هر که این سوره بخواند چنان باشد که دوازده بار قرآن ختم کرده باشد».

انجام: «از امام الناطق جعفر بن محمد الصّادق علیه السلام روایت است که گفت چون قل اعوذ برب الفلق خوانده باشی با خود بگوی قل اعوذ برب الفلق و چون قل اعوذ برب الناس خوانده باشی بگوی قل اعوذ برب الناس».

نسخ (آیات معرب)؛ غیاث‌الدین محمّد بن شاه مرتضی، ۱۹ رمضان ۹۸۴ قریه بیدسکان؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات جدول شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۳۲ برگ؛ ۲۱/۵×۳۲/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۴۵۴۱].

﴿۱۲۰۵۴﴾

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

[مجلس ۳۴۴/۱۰ و ۱۵۵۸ و ۳۱۷/۱۷ و ۳۶۵؛ مرعشی ۱۴/۲، ش ۴۱۳؛ سرکیس ۹۷۴/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی انزل القرآن کلاماً مؤلفاً منظماً و نزله بحسب المصالح منجماً و جعله بالتحمید مفتتحاً».

انجام: «... و إن کان مضجعهم بمکة کان له نوراً یتلألؤ الی البیت المعمور وحشو ذلك ملائکة یصلون علیه حتی یستیقظ».

نسخ؛ محمد بن علی بن یحیی بن سالم، ۲۶ رمضان ۱۰۳۶؛ نشانیها و آیات در حواشی صفحات شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۷۲ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۳۹].

﴿۱۲۰۵۵﴾

منهج الصّادقین **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۱۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آیهٔ بیست و هفتم سورهٔ یونس تا آیهٔ سوم سورهٔ نور را شامل است.

آغاز نسخه: «آن را از آتش دوزخ حرام گرداند و اگر از خوف خدا آب از چشم او روان شود او را ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمد بن عبدالله در یوم غدیر سال ۱۳۰۴ با مهر مربعی به سجع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده محمدباقر»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر.

۴۴۴ برگ؛ ۱۷×۲۹/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۴۰۷۶۳].

﴿۱۲۰۵۶﴾

حاشية انوار التنزيل (تفسير - عربی)

از: محمد بن جمال‌الدين بن رمضان شيروانی

حاشیه‌ای است بر تفسیر «انوار التنزيل» بيضاوی مشتمل بر دو جلد.

[كشف الظنون ۱/۱۸۹].

نسخهٔ حاضر از انجام ناتمام است.

آغاز: «قال الفقير الى الله محمد بن جمال‌الدين بن رمضان الشيروانی المسكری ... الحمدلله العليم العلام ...».

انجام نسخه: «... فهم فی غاية القصور عن الربوبية و النزول عن رتبة العبودية فی النهاية مع الاشعار بالمجانسة المنافية للالوهية».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول مهر مربعی به سجع «عبد الجواد الحسینی»؛ جلد: تیماج، سبز، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۵۱۶ برگ؛ ۱۸×۳۲/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۳۵۵۲۸].

﴿۱۲۰۵۷﴾

خلاصة البيان فی حلّ مشكلات القرآن (علوم قرآن - عربی)

از: شيخ محمدتقی بن حسين علی هروی (۱۲۹۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۳۱] مراجعه شود.

آغاز: «تبارک الّذی نزل الفرقان علی عبده ليكون للعالمين نذيراً».

نسخ؛ سید سینا بن سید جعفر دارابی موسی حسینی اصفهانی، ۱۲ محرم ۱۲۷۶؛ آیات شنگرف، در آخر نسخهٔ ۴ صفحه در تفسیر بعضی

فقرات است دعای عرفه و رباعی در تاریخ وفات پدر کاتب:

سیدنا الاصفی الجلیل جعفر ابن ابی اسحاق المفسر
قد کان بدر السماء العلم و بعد لمح غاب نجم العلم

جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۴۲ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۹۹].

«۱۲۰۵۸»

قرآن کریم

شامل جزء سی‌ام و در آخر سورهٔ حمد را شامل است.

نسخ معرب؛ حافظ عثمان، بی‌تا؛ صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب مرصع، تمامی صفحات مجدول مذهب عنوان سور کتیبه زرین، و نام سوره‌ها نانوشته مانده، فواصل آیات دایرهٔ زرین؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مذهب.

۴۷ برگ؛ ۱۶/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۵۳۷۲].

«۱۲۰۵۹»

مجموعه

۱ ـ رسالة فی معانی افعال الصلاة = ترجمة الصلاة فی بیان معانی افعالها و اقوالها «۱ ر ـ ۸ ر» **(فقه ـ عربی)**

از: جمال‌الدین احمد بن محمد بن فهد حلی اسدی (۸۴۱ ق)

رسالهٔ کوتاهی است در شرح و توضیح اعمال و اذکار نماز، مشتمل بر یک مقدمه و هشت فصل، فهرست فصول آن چنین است:

الاول: فی الوضوء

الثانی: فی معنی النیة

الثالث: فی معنی تکبیرة الاحرام

الرابع: فی معنی قراءة الفاتحة

الخامس: فی معنی سورة الاخلاص

السادس: فی معنی الذکر

السابع: فی معنی التشهد

الثامن: فی معنی التسلیم

[الذریعه ۱۱۳/۴؛ مدرسهٔ نمازی خوی،ش ۱۱۴].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و صلی الله علی محمد و عترته الطاهرین و بعد فهذه مقدّمة وجیزة تشمل علی معانی افعال الصلوة ممّا لایستغنی عنها احداً من المصلّین».

انجام: «و انقطع الکلام بحمد الملک العلاّم و الصلوة و السلام علی خیر الانام محمد و آله الکرام و الحمد لله ربّ العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و سلّم تسلیماً کثیراً».

۲ ـ تنشیر «۱۰ ر ـ ۹۴ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از: احمد بن ناصر بن محمد معلم قاری شیرازی

مولف در این کتاب احکام تجوید را به روایت استادش تاج‌الدین عبدالله از کتابهای شاطبیه و درّه و تیسیر و تحبیر جمع‌آوری و بیان نموده است.

او ابتدا برای هر قاری رمزی قرار داده و سپس سی باب در مطالب مختلف مربوط به تجوید بدین ترتیب آورده:

الباب الاول: فی ذکر اسماء القراء العشرة و رواتهم

الباب الثانی: فی ذکر الروات و اسناد القراء الی النبی صلی الله علیه و آله

الباب الثالث: فی ذکر الاستعاذة

الباب الرابع: فی ذکر البسمله

الباب الخامس: فی بیان ضمیر الجمع

الباب السادس: فی ذکر الادغام الکبیر ذی المثلین

الباب السابع: فی ذکر ادغام المتقاربین فی کلمة و کلمتین

الباب الثامن: فی ذکرهاء الکنایة

الباب التاسع: فی ذکر المد و القصر

الباب العاشر: فی ذکر الهمزتین من کلمة

الباب الحادی عشر: فی ذکر الهمزتین من الکلمتین

الباب الثانی عشر: فی ذکر الهمز المفرد

الباب الثالث عشر: فی ذکر ترک الهمزة فی مذهب ابو عمرو و ابو جعفر

الباب الرابع عشر: فی نقل الهمزة فی مذهب ورش

الباب الخامس عشر: فی السکت علی الساکن قبل الهمزة فی مذهب حمزة

الباب السادس عشر: فی وقف حمزة و هشام علی الهمزة

الباب السابع عشر: فی ذکر الاظهار و الادغام

الباب الثامن عشر: فی ذکر اتّفاق القراء علی ادغام ذال إذ و دال قدوتاء التأنیث الساکنة و لام صل و بل و قل

الباب التاسع عشر: فی ادغام حروف قربت مخارجها

الباب العشرون: فی احکام النون الساکنة و التنوین

الباب الحادی و العشرون: فی بیان الفتح و الامالة بین اللفظین

الباب الثانی و العشرون: فی بیان امالة هاء التأنیث فی مذهب الکسائین علی الوقف

الباب الثالث و العشرون: فی بیان مذاهبهم فی الراآت

الباب الرابع و العشرون: فی تغلیظ اللامات و ترقیقها
الباب الخامس و العشرون: فی الوقف علی اواخر الکلم
الباب السادس و العشرون: فی الوقف علی المرسوم الخط
الباب السابع و العشرون: فی مذاهبهم یاآت الاضافة
الباب الثامن و العشرون: فی الیاآت المخذوفات من الرسم
الباب التاسع و العشرون: فی التکبیر علی قراءة ابن کثیر
الباب الثلثون: فی مخارج الحروف و صفاتها.

بعد از آن آیات شریفه را به ترتیب قرآن کریم به همراه کیفیت قرائت آن و نام قاری به صورت رمز، در جداولی ذکر نموده است. نمونهٔ آن اینگونه است:

سورة فاتحة	الرحیم ملک	ملک بحذف الالف	الصراط	صراط
الکتاب	ی به ادغام المیم فی المیم	ا د ح ت ک ف	بالسّین	بالسّین
مکیة ثم مدنیة	ویجوز فیه المدّ الوسط	والباقون بالالف	زغ	زغ

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و الصلوة والسّلام علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و بعد چنین گوید خاکسار بی‌مقدار بی‌بضاعت ضایع روزگار خدّام اصحاب فرقان حمید و حفاظ قرآن مجید احمد بن ناصر بن محمد ...».

انجام: «... بسیار در این حروف چهارگانه واقع می‌شود و این کلمات من اوله الی آخره بر سبیل اختصار گفته شد و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

۳ ـ النظامیة فی مذهب الامامیة = اصول خمسه «۹۹ ر ـ ۱۰۴ پ»

(اعتقادات ـ فارسی)

از: محمد بن احمد خواجگی شیرازی (قرن ۱۱ ق)

مختصری است در عقاید شیعهٔ امامیه در پنج فصل (توحید، عدل، امامت، نبوت و معاد)؛ مؤلف این کتاب را در دکن قریهٔ کولکنده به دستور ابو ناصر سلطان نظام شاه دکنی تألیف نموده است.

[الذریعه ۱۹۵/۲۴؛ رضویه ۲۴۵/۱ ـ ۲۴۶؛ منزوی ۱۰۰۳/۲].

آغاز: «حمد و ثنا و شکر الآء و نعماء خداوندی را سزاوارست که از نهانخانه عدم موجودات علوی و سفلی و ذات مجرده و مادّی به حجلهٔ وجود بیاورده ...».

انجام: «چنانچه بیشتر اهل عالم این حال دارند خصوصاً در این زمان و خصوصاً اکثر اهل فارس و عراق از جاهل و عالم و الله اعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در وسط رسالهٔ دوم چند مهر بیضوی به سجع «موسی بن رضی» و در صفحهٔ آخر رسالهٔ سوم چهار مهر بیضوی به سجع «ن ق ی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول، لولادار؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته.

۱۰۵ برگ؛ ۱۷×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۸۲].

﴿۱۲۰۶۰﴾

تفسیر سورة الحمد و البقرة (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیر مختصری است از سورهٔ حمد و بقره؛ این تفسیر به صورت لغوی و ادبی برگزار شده است مؤلف در آغاز تفسیر مقدمه‌ای دربارهٔ تقسیمات علوم ا سلامی دارد.

[کشف الظنون ۴۵۰/۱ که مؤلف را ذکر نکرده است].

آغاز: «الحمد لله الّذی اکرم الانبیاء باکرام انزال القرآن الکریم و عظّم من هو عظیم الشأن بتعظیم ارسال الفرقان العظیم و الصلوة علی خیر خلقه المتخلق ...».

انجام: «من قرأ بهما بعد العشاء مرّتین اجزأتاه من قیام اللیل آمن الرّسول الی آخر البقرة قیل کفتاه من شرّ الشیطان فلایکون علیه سلطان».

نسخ؛ بی‌کا، ۹۴۸ بلدهٔ قسطنطنیه؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمود با مهر به سجع «محمود الحسینی ابن علی‌اصغر بخشی» ۲۴ ذی قعدهٔ ۱۲۵۸؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، لچکی، لولادار و نقش شمسه و لچک در لولا.

۱۴۹ برگ؛ ۱۲×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۵۵].

«۱۲۰۶۱»

مواهب علیه = تفسیر حسینی **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملاحسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۲] مراجعه شود.

آغاز: «بعد از تمهید قواعد محامد الهی و تأسیس مبانی ثناخوانی حضرت رسالت پناهی».

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۵ جمادی‌الاولی ۹۳۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهّب و داخل کتیبه بسمله؛ در حواشی تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول گرهی.

۷۱۵ برگ؛ ۱۶×۲۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۴۸].

«۱۲۰۶۲»

مجموعه

۱ ـ تفسیر آیه «فاستبشروا ببیعکم الذی بایعتم به[1]» «۱ پ ـ ۱۰ ر»

(تفسیر ـ فارسی و عربی)

از: ؟

۱- توبه/۱۱۱

تفسیری است عرفانی از این آیه؛ نسخهٔ ما از اول ناقص است. در این نسخه دربارهٔ این آیه هیجده لطیفه بیان شده است.

آغاز نسخه: «فاستبشروا ببیعکم الذی بایعتم به فامر جوابه غایة الفرح فانه تعالی اوجب لکم عظایم المطالب».

انجام: «بان لهم الجنة اما الهی ماگستاخان از کرم تو در عوض زیادت از دستور معهود می‌طلبیم ما را از همه زیادت کرم فرما للذین احسنوا الحسنی و زیادة».

۲ ـ نامه‌ای است در پاسخ نامه‌ای از شیخ محمد به نویسنده در لطایف و نکات عرفانی «۱۰ پ ـ ۱۳ ر»

آغاز: «مخلص نوازی و پرسش حالات و اظهار دلبستگی و موالات که حضرت ملاذ مخدوم محب‌الدنیا و الدین شیخ محمد حماه‌الله لحفظه ...».

۳ ـ اسرار الآیات و انوار البینات «۱۳ پ ـ ۲۱۲ر» **(تفسیر ـ عربی)**

از: صدرالدین محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۳] مراجعه شود.

آغاز: «نحمدك اللهم یا من بیده ملکوت الارض و السماء».

انجام: «فصار الحس و الخیال واحدا حینئذ و المتخیل بعینه محسوسا و المحجوب مکشوفاً و المعلوم حاضرا کقوله علمت نفس ما احضرت».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ آخر تملک فرزند امیرکبیر در جمادی‌الاولی ۱۲۹۸ و تملک محمد علی بن جمال‌الدین و دستخط نایب‌الایاله و حاکم فارس و متخلص به عبدی

قاجار[1] نعمت‌اللهی با مهر بیضوی به سجع «احتشام‌الدوله» که نسخه را به منور علیشاه محمد بخشیده است؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۱۲ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۰۰].

«۱۲۰۶۳»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدّین عبد الله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ کهف است.

آغاز: «الحمد لله الذی نزّل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیرا».

انجام: «من قرأ سورة الکهف من آخرها کانت له نوراً من فرقه الی قدمه و من قرأها کلّها کانت له نوراً من الارض الی السماء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف؛ با حواشی از مؤلف و دیگران؛ در صفحهٔ آخر تملک میر عبدالرزاق ثانی رضوی کاشانی با مهر بیضوی به سجع «رضوی»، در صفحهٔ اول تملک محمد مؤمن عبدالعالی با مهر بیضوی به سجع «محمد عبدالعالی» و مهر وقف شلجمی شکل عبدالعالی حسنی و مهر مربعی وی به سجع «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده عبدالعالی الحسنی» و مهری بیضوی به سجع «عبده ابراهیم بن اسماعیل بن عبدالعالی بن اسماعیل بن عبدالعالی بن علی العالی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر، مجدول، مذهب.

۴۴۲ برگ؛ ۱۸×۲۶ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۷۵].

۱- عبد العلی میرزا معتمد الدوله فرزند فرهاد میرزا معتمد الدوله متخلص به عبدی و ملقب به نعمت اللهی. [ر ک: فرهنگ سخنوران ۳۸۲].

﴿۱۲۰۶۴﴾

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول سورهٔ عنکبوت تا آخر قرآن را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة العنکبوت مکیة و هی تسع و تسعون آیة الحسبان لایصح تعلیقه بمعانی المفردات ولکن بمضامین الجمل ألاٰ تریٰ انک لو قلت حسبتُ ...».

نسخ دیوانی؛ محمد بن ابراهیم مرادی سبتی، جمعه ۲۳ جمادی ۶۱۹ در مسجد جوزه خارج الفرادیس از روی نسخه منسوب به مسعودی در خانقاه صمیصاطی؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه.

۱۲۲ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۶۹].

﴿۱۲۰۶۵﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی ارتفعت عن مطارح الفکر».

انجام: «... الوسواس الخناس فیؤید الله المؤمن ... و أیده بروح منه».

نسخ (آیات معرب و با خط جلی)؛ بی‌کا، ذی حجه ۱۲۹۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج با سر، مذهب، مجدول.

۵۰۳ برگ؛ ۲۴×۳۶/۵ سانتی‌متر؛ ۴۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۴۹].

﴿۱۲۰۶۶﴾

مجموعه

۱ ـ کشف الآیات «۱ پ ـ ۲۱۲ پ» **(کشف‌الآیات ـ عربی)**

از: موسی هزاری

مؤلف در این کتاب آیات قرآن مجید را به ترتیب حروف اول آیات به صورت الفبایی برای دسترسی آسانتر حفاظ تنظیم نموده است. [الذریعه ۳/۱۸].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی رسوله محمد و آله اجمعین و بعد فیقول الراجی إلی الله الغنی موسی الهزاری لما رایتنی بعض الطلبة».

انجام نسخه: «یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله، یا ایها الذین آمنوا قاتلوا».

۲ ـ الطرائف فی‌معرفة مذاهب الطوائف «۲۱۲پ ـ ۲۷۲پ» **(ملل‌ونحل‌ـعربی)**

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۳۳۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله کما یستحقه لذاته و یستوجبه باحسانه الی مخلوقاته».

انجام نسخه: «... فی ترک اقتدایی بکل من یذهب إلی ما یشهد المعقول و المنقول ببطلانه و فساده».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در اول نسخه تملک شیخ احمد، در اول رسالهٔ دوم دستخط صالح بن جارالله که نسخه را به برادرش احمد بن جارالله بخشیده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۷۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۹ و ۲۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۸۶۸].

«۱۲۰۶۷»

تفسیر سورهٔ توحید **(تفسیر ـ عربی و فارسی)**

از: حسام‌الدین‌اورنگ‌زیب بن حسام بروجردی متخلص به حسامی (قرن ۱۴ق)

تفسیر مفصلی است بر سورهٔ توحید؛ این تفسیر به صورت وعظ و خطابه برگزار شده و مؤلف در جای جای کتاب، اشعار خود را می‌آورد. همچنین بعد از تفسیر اشعاری در دوازده بند در مدح و مراثی ائمهٔ اطهارعلیهم‌السلام آورده است و در پایان شرح حال خود را آورده و نام اساتیدش را بدین ترتیب ذکر می‌کند: سید محمد شفیع، حاج سید اسدالله، آقا سید جعفر، ملا حسین بن کاظم و سپس صورت اجازه‌نامه‌های اساتیدش را آورده است. این اجازه‌ها در سالهای ۱۲۶۵ و ۱۲۷۰ صادر شده‌اند. مؤلف‌همچنین ازکتابهای خود «الناصریه» و «مشارق» نام‌برده است.

کتاب دیگری از وی به نام «مثنوی معنوی» در جلد بیست و ششم، شمارهٔ [۷۹۵۲]گذشت و در آنجا آثار شناخته شدهٔ وی یاد شد.

آغاز: «الحمد لله و الحمد حقّه کما یستحقّه حمداًکثیراً دائماً ابداً و الصّلوة والسّلام علی حبیبه و رسوله و خلیفته عبده الاکرم و سیّدنا الاعظم اشرف المخلوقات ...».

انجام: «... عن اللّوح عن القلم قال الله تبارک و تعالیٰ ولایة علی بن ابیطالب حصنی فمن دخل حصنی امن من عذابی تمّت الکتاب بعون الملک الوهاب».

نسخ تحریری؛ به خط مؤلف، شنبه ۲۲ ذی قعده ۱۲۸۵؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، مجدول.

۸۹ برگ؛ ۱۹/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۱۴۵۱].

«۱۲۰۶۸»

تفسیر سورة الحمد **(تفسیر ـ عربی)**

از: فضل‌الله بن روزبهان خجندی اصفهانی (قرن ۱۰ ق)

مؤلف بعد از آنکه کتاب «تقریر المعانی فی تفسیر المثانی» را در تفسیر قرآن نگاشت، سورهٔ فاتحه راکه در اول آن تفسیر نموده بود مجدداً در خاتمه با بسط زیاد تفسیر نمود و چون آن تفسیر فارسی بود، به درخواست بعضی از دوستانش تفسیر سورهٔ فاتحه را به عربی برگرداند که کتاب حاضر است.

مؤلف در این کتاب مطالبی آورده که ارتباطی به تفسیر ندارد. همچنین در آن به طور مفصل آراء فلاسفه را نقد کرده و در این مورد متذکر شده که سلطان محمد بن مرادخان خلیفهٔ عثمانی از وی تقاضا نمود،که در رد فلاسفه علاوه بر کتاب «تهافت الفلاسفة» غزالی دلایلی ذکر کند و چون کتابهایی که دو نفر به نامهای خواجه‌زادهٔ چلبی و مولی علی طوسی قبلاً در این مورد نوشته بودند کافی نبود لذا مؤلف در این کتاب ایرادهایی علاوه بر ایرادهای غزالی و چلبی و طوسی، در قالب مناظره با فیلسوف آورده است.

در اواخر کتاب نیزبر شیعهٔ امامیه حملات تندی نموده و افضلیت امیرالمؤمنین را بر خلفا انکار کرده است.

از این مؤلف کتاب «وسیلة الخادم و المخدوم در شرح صلوات چهارده معصوم» با تحقیق و تصحیح فاضل گرانقدر شیخ رسول جعفریان در سال ۱۳۷۰ ش در قم، کتابخانهٔ حضرت آیة‌الله نجفی مرعشی به چاپ رسیده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «هی سورة الشافیة لمن انصت بفهم التصدیق الی استماعها هی سورة الصلوة المقسومة بین الربّ و العبد هی سورة الحمد الجالب لمزید الرفد و الزید، هی سورة سبع المثانی ...».

انجام نسخه: «انّ عذاب القبر و احیاء الاموات فی القبور و سؤال المنکر و النکیر و سایر السمعیات من الصراط و المیزان و الحساب و قراءة الکتب للاعمال و عرضها و شهادة الاعضاء بالاعمال کلها حقّ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج، لچکی.

۱۷۹ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۴۰۱۱].

«۱۲۰۶۹»

التبیان فی اعراب القرآن =املاءمامنّ‌به‌الرحمن (علوم قرآن ـ عربی)

از: ابو البقاء عبدالله بن حسین عکبری (۶۱۶ ق)

[کشف الظنون ۳۴۱/۱؛ مرعشی ۱۶۰/۲، ش ۵۵۹؛ مشار، عربی ۱۵۹؛ سرکیس ۲۹۵/۱].

آغاز: «الحمدلله الّذی وفّقنا لحفظ کتابه و وقفنا علی الجلیل من حکمه و احکامه و آدابه و الهمنا تدبّر معانیة و وجوه اعرابه و عرفنا تفنن اسالیبه من حقیقته».

انجام: «و قیل من الجنّة حال من النّاس ای کائنین من القبیلین و هو معطوف علی الجنّة».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، زرد، ضربی، مجدول.

۲۴۲ برگ؛ ۱۳/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۳۶].

«۱۲۰۷۰»

مجموعه

۱ ـ تفسیر آیة الکرسی «۱ پ ـ ۶۸ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملاصدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[مجلس ۳۰/۱۲؛ الذریعه ۳۳۱/۴؛ مرعشی ۳۳۵/۱۶، ش ۶۳۷۶؛ مشار، عربی ۱۹۷].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا مقالهٔ پانزدهم را شامل است.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعلنی ممّن شرح صدره للاسلام فهو علی نور من ربّه و

جعلنی علی نفس... و همّة علیه لاتکاد تستأنس الا بذکر حینئذٍ جماله و نعت جلاله و عدّ نعوته».

انجام نسخه: «... و اظهار دینهم علی ادیان مخالفیهم کلها و ثالثها انه ولیهم یتولاهم بالمثوبة علی الطاعة و المجازات».

۲ ـ تفسیر سورة یس «۶۹ پ ـ ۱۴۰ ر» **(تفسیر ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

[مجلس ۵۷۵/۹؛ الذریعه ۳۴۴/۴؛ مشار، عربی ۲۰۵].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «سبحانک سبحانک من مبدع افاد بالاهیته وجود الجواهر».

انجام نسخه: «... و وصوله الی رضوانه و هذه الطاعات و المعاصی یظهر فی خزاین الغیب الی عالم الشهادة بواسطة خزانة القلب لکونه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۲]؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در حواشی تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۴۰ برگ؛ ۱۱/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۱ و ۳۷ سطر؛ [ثبت ۱۲۰۷۰].

«۱۲۰۷۱»

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل **(تفسیر ـ عربی)**

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل القرآن کلاماً مؤلفاً منظما».

نسخ؛ سید علی بن مهدی بن هادی، سه‌شنبه ۲۰ شوال ۱۰۸۶؛ در نسخهٔ حاضر در وسط صفحه قرآن با شنگرف تحریر شده و در دور آن

تفسیر کتابت شده، نشانیها شنگرف و زرین، صفحهٔ اول سر لوح مزدوج مذهب، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ تملک معتمدالدوله فرهاد بن ولیعهد عباس میرزا ۲۷ جمادی‌الاولی ۱۲۹۴ در دارالعلم شیراز و تملک صفی‌الدین احمد بن امیرالمؤمنین المتوکل علی‌الله قاسم بن حسین در شعبان ۱۱۳۵ و در برگ چهارم نسخه نسب نامهٔ وی که به حضرت علی بن ابی طالب علیه‌السلام منتهی می‌گردد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهّب، لچکی، لولادار.

۴۳۹ برگ؛ ۲۰×۲۹ سانتی‌متر؛ ۴۳ سطر؛ [ثبت ۶۵۰۹۱].

﴿۱۲۰۷۲﴾

فتوح‌الغیب‌فی‌الکشف‌عن‌قناع‌الریب= حاشیة‌الکشاف (تفسیر - عربی)

از: شرف‌الدین حسن بن محمد طیبی (۷۴۳ ق)

حاشیه‌ای است مفصل بر «الکشاف عن حقائق غوامض القرآن» زمخشری؛ این حاشیه با عناوین «قوله، قوله» برگزار شده است.

[مرعشی ۱۶۴/۱۲، ش ۴۵۹۵؛ قاهره، فؤاد سید ۱۷۳/۲].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ انعام تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «قال المصنف رضي‌الله تعالی عنه کتبت تفسیر هذه السورة بالطایف عند قبر ابن عباس رضي‌الله تعالی عنهما».

انجام نسخه: «و صلی الله علی سیدنا محمد و اله و صحبه اجمعین. سبحان ربک رب العزّة عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول مهر مربعی به سجع «مولوی» و در صفحهٔ آخر مهر مدور به سجع «بو کتاب ابوالفتح

سلطان محمدخان شرفنده مرحوم فتح‌الله افندینک قزی عالم خاتونک وقفی در»؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۴۰۳ برگ؛ ۱۸×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۱۷۹۱۶].

﴿۱۲۰۷۳﴾

کنز الدقائق و بحر الغرائب (تفسیر ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا قمی مشهدی (حدود ۱۱۲۵ ق)

تفسیر مفصلی است بر قرآن کریم؛ این تفسیر در یازده جلد در قم، توسط مؤسسهٔ نشر اسلامی وابسته به جامعهٔ مدرسین حوزهٔ علمیه قم در محرم ۱۴۱۳ ق به چاپ رسیده است و در تصحیح آن از نسخهٔ حاضر و نسخهٔ شمارهٔ ۱۲۰۷۴ استفاده شده است. همچنین در سال ۱۴۱۵ ق از طرف وزارت ارشاد اسلامی مجدداً تصحیح و به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۱۵۳/۱۸؛ مرعشی ۳۴۹/۱، ش ۳۰۶؛ سپهسالار ۱۶۲/۱ و ۴۵۰/۵].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب و جعله للنّاس بشیراً و نذیراً و بیّن فیه لاولی الالباب بیّنات و جعله تبیان کل شیء و سراجاً و منیراً».

انجام نسخه: «... کما رواه صاحب مجمع‌البیان عن محمد بن یعقوب باسناده الی عامر بن عبدالله بن خزاعة عن ابی عبدالله علیه‌السلام».

نسخ؛ بی‌کا (ظاهراً دستخط مؤلف)، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ تملک احمد بن زین‌الدین احسائی با مهر بیضوی به سجع «احمد بن زین‌الدین»، مهر مربعی به سجع «مؤیدالدوله»؛ در صفحهٔ اول تقریظ آقا جمال خوانساری محرم ۱۱۰۷؛ در برگ آخر دستخط علامه محمدباقر بن محمدتقی مجلسی

که در روز عید غدیر ۱۱۰۲ نوشته شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۲۹ برگ؛ ۱۷×۳۰ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۱۵۰۷۱].

«۱۲۰۷۴»

کنز الدقائق و بحر الغرائب (تفسیر ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا قمی مشهدی (حدود ۱۱۲۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۷۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ یس تا ناس را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی محمد و اله اجمعین اما بعد فیقول الفقیر الی الله الغنيّ میرزا محمد بن محمدرضا بن اسمعیل بن جمال‌الدین القمی ...».

انجام: «و قال رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله لو انّ الناس قرء القرآن کما انزل الله ما اختلف اثنان و باسناده الی محمد بن الفضل عن ابی حمزة عن ابی جعفر علیه‌السلام قال ما جمع القرآن الا وصیّ محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ تملک شیخ احمد بن زین‌الدّین با مهر مربعی ناخوانا؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۳۱۶ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۱۵۰۷۲].

«۱۲۰۷۵»

مجموعه

۱ ـ نزهة القلوب وفرحة المکروب «ص ۱ ـ ۱۰۱» **(لغات قرآن ـ عربی به عربی)**

از: ابوبکر محمد بن عبدالعزیز سجستانی (۳۳۰ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۱۳۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «هذه لغات القرآن المجید اطمأنّ إلی ربّهم و سکنت قلوبهم و نفوسهم الیه و الخَبْت ما اطمأن من الارض «اراذلنا» الناقص الاقدار فینا».

انجام نسخه: «... من الکشاف فامطرت لؤلؤ من نرجس فسقت وردا و عضّت علی العنّاب بالبرد».

۲ ـ تعزیه نامه «ص ۱۰۲ ـ ۱۰۳» **(فارسی)**

تعزیه نامه‌ای که به یکی از بزرگان در مرگ فرزندش نوشته شده است.

۳ ـ روضة الحیاة «ص ۱۰۴ ـ ۱۷۷» **(کلام ـ فارسی)**

از: شیخ عبدالجلیل گیلانی (قرن ۱۳ ق)

مباحثی است در بیان معارفی که دانستن آن بر هر مسلمان لازم است. این کتاب را مؤلف به درخواست حجةالاسلام و المسلمین قدسی در چند فصل به صورت ساده و همه فهم تألیف نموده است. **[مرعشی ۳۲۷/۱۸، ش ۷۱۸۹].**

فهرست فصول کتاب بدین ترتیب است:

فصل: در آنکه افضل علوم علم به ذات واجب‌الوجود است.

فصل: در بیان صفات ثبوتیه

فصل: در بیان علم باری تعالی

فصل: در بیان حیات

فصل: در بیان ارادهٔ حق سبحانه

فصل: در بیان کلام حق تعالی

فصل: در بیان عینیت صفات حق تعالی با ذات حق تعالی

فصل: در بیان منزه بودن حق سبحانه تعالی

فصل: در بیان قضا و قدر

فصل: در بیان حکمت باری تعالی

فصل: در بیان ارسال انبیاء علیهم‌السلام

فصل: در عدم تعدد امام، یعنی دو امام در یک عصر جایز نیست.

فصل: در غیبت صاحب‌الامر(عج)

فصل: در بیان ایمان.

فصل: در بیان عدم ایجاد عالم به طریق لهو و لعب.

فصل: در بیان ایجاد ارواح.

فصل: در عقول و نفوس ملکیه

فصل: در بیان آفریده

فصل: آنکه اتحاد روح با جسد چگونه است

فصل: در بیان عذاب و عقاب

فصل: در بیان میزان.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الّذی ابدع نظام الوجود و اخترع ماهیّات الاشیاء بمقتضی الجود تلألؤ فی ظلم اللیالی انوار حکمته الباهرة و استنار علی صفحات ...».

انجام نسخه: «و هریک از اعمال لذتی است دائمی و حال هریک بر وی ظاهر گردد و دفع متصوّر نباشد».

۴ ـ تحقیق قبله «ص ۱۷۸ ـ ۱۸۳» **(فقه ـ فارسی)**

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

۵ ـ تحفة الصالح = سؤال و جواب فاضل‌هندی «ص ۱۸۵-۲۱۷» **(فقه‌ـ فارسی)**

از: محمدصالح بن عبدالله کزازی (قرن ۱۲ ق)

سؤال و جوابهای فقهی است که کزازی از فاضل هندی (۱۱۳۵ ق) نموده و وی به‌آنها پاسخ داده‌است.این سؤال وجوابها را خود کزازی درسال ۱۱۲۶ق در اصفهان جمع‌آوری کرده و به شاه سلطان حسین تقدیم نموده است. [الذریعه ۴۴۶/۳].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السّلام علی محمد و آله الطّاهرین المعصومین امّا بعد چنین گوید حقیرعباد الله محمد صالح بن عبدالله کزّازی المتوطن بدار المؤمنین قم که چون به تاریخ سنهٔ ...».

انجام: «ترکهٔ زید هرچه باشد به شانزده سهم منقسم می‌شود هفت سهم را پسر زنده و نه سهم به زوجهٔ مادر می‌رسد شرعاً».

۶ـ صیغ‌العقود و النکاح = عقودالنکاح «در حاشیه ص ۲ ـ ۱۷» **(فقه ـ فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۲۰۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی احل النکاح و ندب الیه و حرم الزنا و السفاح ...».

نسخ و نستعلیق؛ رسالهٔ سوم حسینعلی، ۵ محرم ۱۲۰۵؛ جلد: مقوا.

۱۱۰ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۳۰].

﴿۱۲۰۷۶﴾

ترجمة الجریدة فی شرح القصیدة = شرح حرز الامانی (تجوید ـ فارسی)

از: قاسم بن ابراهیم بن محمد قزوینی

ترجمه‌ای است بر قصیدهٔ شاطبیه؛ این ترجمه به صورت تحت‌اللفظی برگزار شده است. **[دانشگاه ۲۳۴۴/۱۱؛ مرعشی ۱۵۱/۱۰، ش ۳۷۶۱؛ منزوی ۸۵/۱].**

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه:

«و ما یَخْدَعُونَ الفتح من قبل ساکن   و بـعد ذکـا و الغـیر کـالحرف اوّلا
یـعنی کـوفیان و ابـن عـامر و مـا یـخدعون مـی‌خوانـند و غـیر ایشـان یـخادعون می‌خوانند».

انجام: «در این ابیات گذشته بیان کرد و در فرش حروف و ابیات آن مـفصّلاً بیان واضح کرده است رحمةالله علیه و الله ولیّ التوفیق و هو حسبنا و نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشـانیها شـنگرف؛ جـلد: تـیماج، سـبز، مجدول.

۲۵۱ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۶۳].

«۱۲۰۷۷»

مجموعه

۱ ـ شرح شاطبیه = شرح حرزالامانی «۳ پ ـ ۱۳۳ ر» **(تجوید ـ فارسی)**

از: حسین بن علیخان

شرحی است بر قصیدهٔ شاطبیه «حرزالامـانی و وجـه التـهانی»؛ ایـن شـرح بـا عناوین «قوله ـ قوله» برگزار شده و مؤلف آن را بعد از ترجمه و شرح دیگر خود بر این قصیده که مفصل بوده، نگاشته است.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله شارح صدور الأقاصی و الأدانی و الصلوة والسّلام علی مـحمد الّذی هو حرزالأمانی و وجه وجوه التهانی ... اما بعد بدان ارشدک الله تعالی که همم جماعتی ...».

انجام نسخه:

رست را عـــلی ثـــم ســـین للـیثهم　و تا حفص الدّوری و فی الذّکر قد خـلا

و صـــلّی اله العـــرش ربّ له التّـقی　عـلی خـیر خـلق و المـلائکة فـی العـلا

۲ـ سلک البیان فی کشف مشکلات القرآن = ایضاح مشکلات القرآن «۱۳۳پ ـ ۱۴۵ر»
(علوم قرآن ـ فارسی)

از: محمدجعفر بن سیف‌الدین استرآبادی (۱۲۶۳ ق)

[الذریعه ۴۹۹/۲ و ۲۱۹/۱۲؛ منزوی ۱۱۶/۱؛ دانشگاه ۳۶۴۸/۱۴؛ با عـنوان «حـل المشاکل»؛ مشار، فارسی ۳۰۶۱/۳].

آغاز: «الحمد لله علی نواله و الصّلوة والسّلام علی رسوله و آله أمّا بـعد چـنین گوید خادم شرع انور محمدجعفر که این رساله‌ای است در اصلاح کلمات ...».

انجام: «سورة الناس و فیها کلمتان الأولی مَلِكِ النّاسِ بفتح مـیم و کسـر لام و کاف الثّانیة مِنَ الجِنَّة بکسر جیم است».

نستعلیق؛ شکرالله بن میرزا عـلی کـردستانی، رسـالهٔ اول چـهارشنبه ۲ذی حجهٔ ۱۲۸۸، رسالهٔ دوم پنجشنبه ذی حجهٔ ۱۲۸۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی، ترنج با سر.

۱۴۵ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۶۷].

«۱۲۰۷۸»

مجموعه

۱ ـ ارشاد المبتدی و تذکره المنتهی «۱ ر ـ ۴۳ پ»　**(تجوید ـ عربی)**

از: ابوالعز محمد بن حسن قلانسی واسطی (۵۲۱ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۱۷] مراجعه شود.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «بها القرآن علی الشیخ بن علی و اخبرنی انّه قرأ بها علی بن الحسین بن احمد بن عبدالله الخضر السوسنجردی و اخبره انه قرأ بها ابی الحسین محمد بن عبدالله .... ذکر اختلافهم فی التسمیة قرأ حمزه و خلف و یعقوب ... ذکر اختلافهم فی الفاتحة قرأ عاصم و الکسائی ...».

انجام: «و وقف حمزة بالواو و مع اسکان الفاء آخر الخلاف».

۲ ـ رؤوس اجزاء القرآن «۴۳ پ ـ ۴۶ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ؟

رساله مختصری است در بیان حزبهای صد و بیست گانهٔ قرآن کریم، در این رساله کلمات و جمله‌های پایان و آغاز هر حزب به ترتیب ذکر شده است.

آغاز: «رؤس الاجزاء من مأئة و عشرون الاول فی البقره اولئک اصحاب النار هم فیها خا لدون و یبتدی یا بنی اسرائیل».

انجام: «التاسع عشر و المائة فی سورة العلق علم الانسان ما لم یعلم العشرون و المائة خاتمة الناس و صلی الله علی محمد و آله اجمعین».

۳ ـ قواعد رسم خط مصحف عثمان «۴۷ ر ـ ۴۹ پ» **(رسم القرآن ـ فارسی)**

از: ؟

رسالهٔ کوتاهی است در بیان چگونگی رسم الخط قرآن

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اما بعد فهذه الرسالة مشتملة علی قواعد رسم الخط امیر المؤمنین عثمان و فیه ابواب ... فی بیان الکلام التی کتبت فی الرسم مقطوعة و موصولتی».

انجام: «... و الثّالث عشر ذات مثل ذات الشوکة و ذات بهجة و ذات لهب حیث کان بالتاء و الرّابع عشر موضوعات بالهاء حیث وقع مثل ابتغاء مرضات الله»

نسخ؛ بی‌کا، رساله دوم شنبه ۱۱ ذی قعدهٔ ۸۲۰؛ رساله سوم تو نویس عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۴۹ برگ؛ ۱۳×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۶۲۸].

«۱۲۰۷۹»

مجموعه

۱ ـ تحبیر التیسیر «۱ پ ـ ۶۲ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ ق)

تکمله مانندی است بر کتاب «التیسیر فی القراءات السبع» ابو عمرو دانی، که مؤلف در آن سه قرائت دیگر بر قراءات هفتگانهٔ آن کتاب افزوده است مؤلف در اول کتاب شرح حال خویش را مفصلاً در حدود پانزده برگ آورده است.

[کشاف الفهارس ۲۶۴/۱؛ دانشگاه ۲۷/۱ ـ ۲۹؛ مرعشی ۸۳/۵، ش ۱۶۸۸؛ سپهسالار ۳۲۷/۳].

آغاز: «قال الشیخ الفاضل العلامة ... الحمدلله علی تحبیر التیسیر و اشهد ان لا اله الا الله لا شریک له ...».

انجام: «... فی اول اسم الله عزوجلّ فی جمیع ذلك استغناء عنها فاعلم ذلك موافقاً لطریق الحق و منهاج الصواب و بالله التوفیق».

۲ ـ اصول قراءة ابن کثیر «۶۲ پ ـ ۶۵ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: عمادالدین علی بن علی استرآبادی (قرن ۱۰ ق)

مؤلف در این رساله کوتاه اصول قرائت ابن کثیر را به روایت دو راوی (بزی و قنبل) به نقل از شاطبی گرد آورده است. **[مرعشی ۱۴۲/۱۹، ش ۷۳۴۳].**

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین ... ان هذه رسالة فی ذکر اصول قرائة ابن کثیر».

انجام: « و بین الالف فی المفتوحین و بینها و بین الیاء فی المکسورتین و بینها و بین الواو فی المضمومتین مثل حاء احبهم و هؤلاء ان و اولیاء اولئک و قد نقل عنه الابدال بمحض المد».

۳ ـ المقدمة الجزریة «۶۵ پ ـ ۷۲ ر» **(تجوید منظوم ـ عربی)**

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ ق)

[مجلس ۱۳۰۸/۳ و ۲۴۷/۲۱؛ کشاف‌الفهارس ۴۲۴/۱ ـ ۴۲۹؛ سرکیس ۶۳/۱].

آغاز:

یقولُ راجی عَفوِ ربٍّ سامِع	مُحمد بنِ الجزری الشافع
الحـــمدُلله و صـــلّی اللهُ	عـــلی نـــبیّه و مـــصطفاهُ

انجام نسخه:

«و قد تقضّی نظمِیَ المقدمة	منی لقاری القرآن تقدِمَه
و الحـــمد لله خـــتام	ثـم الصـلوةُ بَعْد والسلام

الحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و الحمدلله وحده».

۴ ـ فصلی در مواضع هفده گانۀ عدم جواز وقف در قرآن «۷۲ ر متن وحاشیه».

(فارسی)

آغاز: «فصل بدان که در قرآن هفده جا وقف نشاید کردن هرکه کند اگر در نماز باشد باطل شود اول در سورۀ بقره (فلمّا اضاءتْ ما حوله) وقف کند آنگه گوید (ذهب‌الله) معنی‌اش چنین شود که خدای تعالی از زر سرخ است».

۵ ـ [تجوید فاتحةالکتاب] «۷۲ پ ـ ۷۳ ر»

یک باب است از کتابی در تجوید و قرآءت از طاهر (شاید از در الفرید طاهر اصفهانی)، در این بخش از کتاب «مناقب در فقه» و نیز از امام منصور عراقی (از علمای قرن ۴ و۵) یاد شده است.

آغاز: «باب در تجوید فاتحةالکتاب و آنچه بیان کرده‌اند اهل این صنعت، بدانکه ائمه قراء سبعه رحمهم الله چنین گفته‌اند ...».

۶ ـ مقدمة فی تجوید القرآن «۷۳ پ ـ ۸۰ پ» **(تجوید ـ عربی)**

از: یوسف بن ابی الحسن علی بن محمد اخلاطی (قرن ۷ ق)

مؤلف مباحث علم تجوید را در این کتاب در هفت باب به صورت نسبتاً مفصل بدین ترتیب توضیح و شرح داده است:

الباب الاول: فی أحکام النون الساکنة و التنوین

الباب الثانی: فی اتفاقهم فی إدغام بعض الکلمات (دو فصل)

الباب الثالث: فی المدّ و القصر (دو فصل)

الباب الرابع: فی مذاهبهم فی الراءات

الباب الخامس: فی اللامات

الباب السادس: فی مخارج الحروف و صفاتها

الباب السابع: فی معرفة الوقوف.

[کشاف‌الفهارس ۲۵۰/۱؛ ظاهریه، تجوید ۲۵۶/۱ و ۲۵۷؛ رضوی ۱۵۷/۶ و ۱۵۸].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الملک العلاّم و جاعل النور و الظلام الذی جلّ وصفه عن ادراک العقول ... و بعد فیقول المولی الامام العالم الکامل المحقق ...».

انجام نسخه: «فصل فی حکم الهمزة فی الخط اعلم أنّ الهمزة لاتخلوا من أن

یکون ساکنة او متحرکة و ساکنة لاتخلوا».

نسخ؛ رسالهٔ اول محمد بن امیر علی الحسینی العربشاهی ساکن بروجرد، آخر ربیع‌الاول ۹۵۵ اردبیل (از روی خط محمد بن علی بن محمد المکی که در ۲۸ رجب ۸۲۱ در تبریز نوشته بوده استنساخ شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی‌متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۸۲۰۴].

«۱۲۰۸۰»

سراج‌القاری‌المبتدی‌وتذکارالمقری‌المنتهی فی حل قصیدة الشاطبی

(تجوید ـ عربی)

از: ابوالبقاء علی بن عثمان بن محمد بن احمد بن حسن قاصح عذری بغدادی (۸۰۱ ق)

[مجلس ۳۰۶/۱۱؛ ظاهریه ۱/تجوید و قراآت ۳۹۱ و ۳۹۲؛ الهیات تهران ۵۶۰/۱؛ کشاف‌الفهارس ۳۲۴/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی علم القرآن و زیّن الانسان بنطق اللسان فطوبی لمن یتلوا کتاب الله حق تلاوته و یواظب آناء اللیل و اطراف النهار علی دراسة کلام الله».

انجام: «... تشبیهه الصّلاة علی اصحابه بذلك لانّهم فی الصلوة تبعاً لرسول‌الله صلّی الله علیه و آله فلهذا اصابتهم نفحاتها و برکاتها رضی‌الله عنهم اجمعین».

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه ۵ ذی قعدهٔ ۱۰۷۵؛ عناوین و اشعار شنگرف؛ جلد: میشین، عطف تیماج.

۲۸۵ برگ؛ ۱۵×۲۰ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۴۵].

﴿۱۲۰۸۱﴾

حاشية انوار التنزيل **(تفسیر ـ عربی)**

از: سعدالله بن عیسی مشهور به سعدی افندی (۹۴۵ ق)

حاشیهٔ مفصلی است در سه جلد بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی با عناوین «قوله ـ قوله». **[کشف الظنون ۱۹۱/۱؛ مرعشی ۴۴/۶، ش ۲۰۳۶].**

نسخهٔ حاضر از سورهٔ هود تا اول سورهٔ فاطر را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة هود مكية هذا قول الجمهور و عن ابن عباس رضى‌الله عنهما مكية كلها الا قوله فلعلّک تارک الآية و قال مقاتل الا قوله ...».

انجام نسخه: «... الكافر و المؤمن فهو عطف على قوله و ما يستوى البحران قوله و قيل هما مثلان له فيكون من تتمة قوله ذلكم الله ربكم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۱ ق]؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مرصع، مجدول، مذهّب.

۳۳۹ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۲۳ و ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۶۵].

﴿۱۲۰۸۲﴾

حاشية انوار التنزيل **(تفسیر ـ عربی)**

از: سعدالله بن عیسی مشهور به سعدی افندی (۹۴۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۸۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد سوم حاشیه و از سورهٔ فاطر تا آخر قرآن کریم را شامل است.

آغاز نسخه: «الآية قوله و لا الثواب و لا العقاب ففى تقديم الظلّ مع تقديم ما بعد عالى العقاب فى القريتين الاوليتين اشارة الى سبق رحمته تعالىٰ ...».

انجام: «... على منزله الحى القيوم و الحمد لله وحده و صلى الله على آلهم و صحبهم اجمعين».

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه ۲۱ شوال ۱۰۹۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، ترنج با سر، مجدول، مذهب.

۳۶۷ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۶۶].

«۱۲۰۸۳»

التفسیر الوسیط **(تفسیر ـ عربی)**

از: ابوالحسن علی بن احمد نیشابوری مشهور به واحدی (۴۶۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۴۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم تفسیر و از تفسیر سورهٔ اعراف تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «اخبرنا ابو سعید محمد بن علی الجری اخبرنا ابو عمرو محمد بن جعفر... المؤذّن حدثنا ابراهیم بن شریک حدثنا احمد بن یونس حدثنا سلام بن سلیم حدثنا هارون ...».

انجام نسخه: «یتلوه تفسیر سورة الکهف انشاءالله تعالیٰ و الحمد لله حق حمده و صلّی‌الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه».

نسخ قدیم نازیبا؛ بی‌کا، یکشنبه ۱۶ محرم ۵۸۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک حسینی حصنی شافعی؛ در آخر نسخه چنین آمده:

«سمع جمیع هذه المجلدة فی تفسیر القرآن ... شرف الائمة ابی محمد عبدالله بن حسن بن حسین بن السنان عن قاضی عزالدین ابی نصر احمد بن عبدالله بن القسم عن حسین بن محمد الفرخان السنانی عن شیخ ابی الحسن علی بن احمد بن متویه واحدی نیشابوری مصنف، بقرائة الشیخ الامام رکن‌الدین علی بن حصر بن خشنام المقری،

بوسیلة عزالدین علی بن المعافا بن اسماعیل بن حسین بن ابی السنان و ثبت السماع ابوبکر مسعود بن ابراهیم بن ابی الفرج و ذلک با ... بمسجد الله تعالی یعرف بالمسمع فی عدة مجالس اخرها یوم الاربعا من عشرین ذی الحجة احدی عشرة و ستمائة و سمع الشیخ عماد الدین مظفر بن اسمعیل بن مالک بالقرائة المذکورة من اول الکتاب الی قوله تعالی لایستأذنک الذین یؤمنون بالله و الیوم الاخر الایة من سورة برائة و سمع ایضاً من قوله تعالی و المؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض الایة من سورة برائة الی آخر سورة النحل وصح و ثبت و الحمد لله رب العالمین. تلک السماع صحیح کتبه العبد الفقیر الی رحمة الله تعالی عبدالله بن الحسن بن الحسین بن ابی السنان فی التازیخ المذکور» و یک سماع دیگر از همو و سماع دیگر که نزد علی بن المعافا بن اسماعیل خوانده است و وی تأیید نموده است.

در آخر نسخه تملک جمال‌الدین ابو الصحة المعافا ابن العم اسماعیل بن حسین بن ابی السنان در ۵۸۰ و دستخط عبدالله بن حسن بن حسین بن ابی السنان که در مدرسهٔ ام الملک و مدرسهٔ امیر بهاءالدین در سال ۵۹۵ این تفسیر را درس گرفته است. جلد: تیماج، مشکی.

۲۰۹ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۳۴].

«۱۲۰۸۴»

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر - عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ اعراف تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

نسخ؛ محمد بن محمد بن محمود سمرقندی، ۲۰ رمضان ۶۷۳ طوس؛ مطالعه و مقابله شده؛ در صفحهٔ اول تملک با مهر مربعی به سجع «ابراهیم بن عبدالله الموسوی» و تملک عبدالرحمن بن سید علی؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب؛ پشت جلد اسلیمی.

۲۳۸ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۷۱].

﴿۱۲۰۸۵﴾

مفاتیح الغیب = التفسیر الکبیر **(تفسیر ـ عربی)**

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۳۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ ملک تا آخر سورهٔ مرسلات را شامل است.

آغاز نسخه: «تبارک الذی بیده الملک و هو علی کل شئ قدیر اما قوله تعالیٰ فقد فسرناه فی أول سورة الفرقان».

انجام نسخه: «و الضدان لایجتمعان فاذا کان حدیثاً وجب ان لایکون قدیماً و اجاب اصحابنا بان المراد منه هذه الالفاظ و لا نزاع فی انها محدثة و الله اعلم بالصّواب».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (چند صفحهٔ آخر نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمدسعید بن محمد صبور با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج ساغری، مشکی.

۱۴۷ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی‌متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۱۶۲۶۹].

﴿۱۲۰۸۶﴾

حاشية انوار التنزيل (تفسير ـ عربی)

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۳۰۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل نسخة عالم الامکان شرحاً لآيات قدرته و تفسيراً».

انجام: «و لو قال ليست اقلّ من ثلث آيات لکان اولىٰ و قد سبق لنا کلام فی هذا المقام عند اول تفسير الفاتحة فتذکّر».

نسخ؛ محمد معصوم بن ملا شاه محمد، ۱۹ ذی قعدهٔ ۱۱۰۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف و گوشه‌ها، تیماج.

۱۳۱ برگ؛ ۱۹×۱۳/۵ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۷۰۲۲].

﴿۱۲۰۸۷﴾

لطایف غیاثی = ترجمهٔ اسرار التنزیل (علوم قرآن ـ فارسی)

از: ؟

فخر رازی محمد بن عمر شافعی (۶۰۶ ق) کتاب اسرار التنزیل را در چهار مقالهٔ «اصول، فقه، اخلاق، مناجات و دعا» به نام ابوالفتح محمد بن ملکشاه نگاشته و در کتاب حاضر توسط مترجم ناشناسی به فارسی ترجمه و «لطایف غیاثی» نامیده شده است. این ترجمه در هند و تهران به طبع رسیده است.

[الذریعه ۳۱۶/۱۸؛ منزوی ۶۸۱/۱ که همین نسخه را به شمارهٔ ۶۳۴۳ معرفی نموده؛ سپهسالار ۱۲۵/۳؛ دانشگاه ۲۷۶۶/۱۲؛ مشار، فارسی ۴۳۸۰/۴].

آغاز: «حمد بی‌حدّ و نهایت و مدح بی‌عدّ و غایت حضرت جلال آن خدایی را که‌واجب‌الوجودی‌جز ذات او را ممکن نیست و امکان حقیقی جز بر غیر ذات او...».

انجام: «هر عاقل که در این قدر که نوشته شد تفکر کند او را نموداری حاصل شود و تواند که به مدد توفیق در بقیّه دلائل تفکر کند والله اعلم. تم کتاب اسرار التنزیل».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۹] (صفحات آخر نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ فهرست کتاب در اول نسخه آمده؛ جلد: مقوا، عطف تیماج.

۸۶ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۰۲].

﴿۱۲۰۸۸﴾

التیسیر فی القراآت السبع **(علوم قرآن - عربی)**

از: ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان دانی (۴۴۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «حفظه و یخف علیکم درسه و یتضمن من الروایات و الطرق ما اشتهر و انتشر عند التالین و صحّ و ثبت عند المتصدّرین».

انجام: «فاعلم ایّدکَ الله تعالیٰ ذلک موفّقاً لطریق الحقّ و منهاج الصّواب و بالله التّوفیق».

نسخ؛ قاسم بن محمد الخادم الخالقی الکاشی نزیل الغری، شنبه ۲۱ جمادی‌الآخر ۱۰۰۸ (برای مولی حسن علی استرآبادی نزیل حرم الشریف المکی نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۳۸ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی‌متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۳].

«۱۲۰۸۹»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ مریم تا آخر تفسیر را شامل است.

نسخ؛ علی بن ابی زید بن شیخ نیکپی معروف به شیخ زاده و مولانا یوسف الترشیزی، ۸۵۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ به وسیلهٔ نظام‌الدین احمد مقابله و تصحیح شده؛ در صفحهٔ اول مهر بیضوی «عبده محمد مؤمن عبدالعالی» و مهر مربعی «لا اله الا الله الملک الحق المبین عبده عبدالغنی الحسنی» و تملک حیدر بن علی بن اسماعیل با مهر دایره‌ای به سجع ناخوانا و مهر شلجمی به سجع «عبدالغنی حسنی» و مهر بیضوی به سجع «عبده ابراهیم بن اسماعیل بن عبدالعلی بن اسماعیل بن عبدالعالی بن علی العالی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، مرصع.

۳۳۵ برگ؛ ۱۷×۲۶ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۷۶].

«۱۲۰۹۰»

حاشیة‌الکشاف (تفسیر ـ عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

حاشیهٔ توضیحی است بر تفسیر «الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل» زمخشری؛ این حاشیه را تفتازانی از حاشیهٔ طیبی تلخیص نموده و تا سورهٔ فتح موفق به تألیف آن گردیده و این بخش را در سال ۷۸۹ ق به پایان رسانیده است.

[مرعشی ۳۴۳/۳، ش ۱۱۷۲؛ کشف الظنون ۱۴۷۸/۲].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا آخر سورهٔ یونس را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب و لم یجعل له عوجا و بین فیه لاولی الالباب بینات».

انجام: «... علی أن مرجع الشفاء الی الموعظة و التنبیه علی التوحید فأن الشفاء و الدواء للمرض هو حصول الضدّ اعنی الصحة ثم عطف علی موعظة بنیه تتمیماً للفواید».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۰]؛ عناوین شنگرف؛ جای برخی عناوین خالی مانده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول، لولادار.

۳۳۴ برگ؛ ۱۷×۲۶/۵ سانتی‌متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۱۳۹۴۴].

﴿۱۲۰۹۱﴾

تفسیر سورهٔ حدید (تفسیر - عربی)

از: ملا صدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[مجلس ۴۹/۷؛ الذریعه ۳۳۷/۴؛ مشار، عربی ۲۰۲].

آغاز: «الحمد لله الّذی افاض علی قلوب اولیائه لآلی جواهر القرآن و دلائل کنوزه و اشرق علی ضمائر احبّائه لوامع اسرار البیّنات».

انجام: «... و رموز آیاته محمد و آله الصلوة و الدّعاء کفاء ارشادهم للخلق و افضالهم و جزاء هدایتهم للناس و اکمالهم اولاً و آخراً».

نسخ؛ میرزا حسین بن احمد کرجی، سه‌شنبه دوم محرم ۱۲۷۶ (برای میرزا مهدی رشتی نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف و لاجوردی؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، مجدول.

۶۲ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی‌متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۹۲].

﴿۱۲۰۹۲﴾

زبدة البیان فی براهین احکام القرآن=آیات الاحکام (فقه القرآن - عربی)

از: ملا احمد بن محمد اردبیلی (۹۹۳ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۴۰۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «فاعلم انّ هیهنا فایدة لابدّ قبل الشّروع فی المقصود من الاشارة الیها».

انجام نسخه: «... انهم كانوا سبب النزول لا انها مقصورة علیهم فان العبرة بعموم اللفظ لابخصوص السّبب».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۳]؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته نقره‌ای.

۳۲۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۲ سانتی‌متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۱۲۹۷۸].

﴿۱۲۰۹۳﴾

زبدة البیان فی براهین احکام القرآن=آیات الاحکام (فقه القرآن - عربی)

از: ملا احمد بن محمد اردبیلی (۹۹۳ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۴۰۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی رسوله محمد و اله اجمعین اما بعد فاعلم ان هنا فایدة لابدّ قبل الشروع فی المقصود من الأشارة الیها».

انجام: «و مثل هذا فی كثیر من الآیات حیث عمّت مع كون سبب نزوله خاصاً لما مرّثم علی تقدیر التخصیص ایضاً لایبعد التعمیم لفهم العلة فیستخرج الباقی فتأمل».

نسخ؛ بی‌کا، سه شنبه ۹ صفر ۱۰۶۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی «فیض»؛ در آخر نسخه تملک عبدالعلی بن محمد رفیع حسنی با مهر مربعی به سجع «عبده عبدالعلی الحسنی» و تملکی در ذی قعدهٔ ۱۱۷۰؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۵۲۸ برگ؛ ۱۴/۵×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۲۷۷۶۷].

﴿۱۲۰۹۴﴾

جوامع الجامع = التفسیر الوسیط (تفسیر - عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ ق)

[مجلس ۷۰/۷؛ الذریعه ۲۴۸/۵؛ سپهسالار ۱۰۸/۱؛ این کتاب با تصحیح ابوالقاسم گرجی توسط انتشارات دانشگاه تهران در ۳ جلد به چاپ رسیده است].

آغاز: «الحمد لله الذی اکرمنا بکتابه الکریم و منّ علینا بالسبع المثانی».

انجام: «اخصصنی بلطائف کرمک انک الکریم المنان و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین».

نسخ؛ حسن بن عزیزالدین بن محمد بن علی حسنی راوندی، عصر دوشنبه اواخر ذی حجهٔ ۸۳۲ مدرسهٔ تاجیهٔ سبزوار؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی طبیب تنکابنی با مهر به سجع «محمد مؤمن الطبیب الحسینی» صاحب تحفهٔ حکیم مؤمن که در اردوباد به تاریخ ۱۰۶۲ این نسخه را خریداری نموده است. جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب.

۴۸۴ برگ؛ ۱۶/۵×۲۶ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۸۷].

﴿۱۲۰۹۵﴾

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ هود را شامل است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (به خط کاتبان مختلف نوشته شده)؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، روغنی، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مرصع، پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته.

۳۳۲ برگ؛ ۱۷×۲۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۶۸۸۶].

﴿۱۲۰۹۶﴾

الدّرّ النّظیم فی خواص القرآن العظیم (علوم قرآن - عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن احمد معروف به ابن خشاب یمنی (۵۶۷ ق)

[مجلس ۱۰/ ۱۳۰۲؛ کشف الظنون ۴۸۱/۱؛ دانشگاه ۱۰۷/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی اطلع من آفاق کتابه العزیز نیّرات اوضاع ... بآثار الکرامات و کرامات الاثر و جعله بحراً یخرج منه فرائد الجواهر و نفایس الدّرر ...».

انجام: «... حفظوا من الجنّ و امّ الصّبیان و الانس و الهوام و من قرأها عند الدخول علی السّلطان یأمن من شرّه بقدرة الله تعالی و حسبنا الله و نعم الوکیل و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین و الحمد لله رب العالمین حمد الشاکرین حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ به ضمیمه اوراقی متفرقه در علوم قرآنی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۲۲ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی‌متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۱۳].

«۱۲۰۹۷»

مدارک التنزیل و حقائق التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالبرکات عبدالله بن احمد بن محمود نسفی (۷۰۱ ق)

مختصری است از تفسیر «انوار التنزیل» بیضاوی و «کشاف» زمخشری.

[کشف‌الظنون ۱۶۴۰/۲؛ الدرر الکامنة ۲۴۷/۲؛ معجم مصنفات القرآن الکریم اسحاق ۱۴۶/۳، ش ۱۷۸۴].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ حجر را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «نزلت بمکّة حین فرضت الصّلوة ثمّ نزلت بالمدینة حین حولت القبلة الی الکعبة و تسمّی امّ القرآن للحدیث لقوله علیه الصلاة والسّلام ...».

انجام نسخه: «... و سمّی النبیﷺ هذه الآیة آیة العزّ و کان اذا افصح الغلام من بنی عبدالمطلب علّمه هو الاّ به و الله اعلم».

نسخ؛ احمد بن محمد بن اسحاق الاوغانی، پنجشنبه ۱۸ ربیع‌الاول ۱۰۹۶؛ آیات شنگرف، تمام صفحات مجدول و شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.

۳۹۰ برگ؛ ۲۰/۵×۱۵/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۱۹۷۷].

«۱۲۰۹۸»

مدارک التنزیل و حقائق التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: ابو البرکات عبدالله بن احمد بن محمود نسفی (۷۰۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ کهف تا آخر قرآن کریم را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمد لله الذی انزل علی عبده محمد صلی الله علیه و آله الکتاب القرآن لقن الله عباده...».

انجام: «... و نشهد أن لا اله لا الله وحده لا شریک له نشهد أن محمداً عبده و رسوله و نبیه و صفیه ارسله بالهدی و دین الحق لیظهره علی الدین کله و لو کره المشرکون».

نسخ؛ احمد بن محمد بن اسحاق الاوغانی، دوشنبه ۱۷ جمادی‌الآخره ۱۰۹۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول و شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای با حاشیهٔ مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب.

۳۱۳ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی‌متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۱۹۷۸].

﴿۱۲۰۹۹﴾

تفسیر القرآن = تفسیر ابی اللیث (تفسیر ـ عربی)

از: ابولیث نصر بن محمد بن احمد سمرقندی (۹۱۰ ق)

تفسیر روایی است که مؤلف در آن، آیات را با احادیث تفسیر نموده است. در ذیل هر آیه روایات وارد شده را با حذف اسناد آورده و در تعارض روایات از ترجیح یکی از آنها خودداری نموده است. این تفسیر در سه جلد بزرگ بوده و نسخهٔ ما جلد اول آن تا سورهٔ نساء را شامل است و در آخر آن تفسیر سورهٔ اخلاص ضمیمه شده است.

[التفسیر و المفسرون، ذهبی ۲۲۴/۱ با عنوان «بحرالعلوم»؛ طبقات المفسرین، نویهض ۳۴۶/۲؛ کشف الظنون ۴۴۱/۱؛ کحاله (۱۵ جلدی) ۹۱/۱۳؛ معجم المفسرین ۷۰/۲؛ الفهرس الشامل، علوم قرآن ۱/ ۵۵ ـ ۶۰ که صد و هفتاد و چهار نسخه از این تفسیر را معرفی نموده].

آغاز: «الحمد لله المتفرّد بکبریائه و عظمته الّذی عجز الانبیاء و الحکماء و الملائکة المقرّبون عن وصف کمالاته اللائق بقدسه و صمدیته».

انجام: «و روی عن ابن شهاب الزهری قال بلغنا ان رسول‌الله صلی الله علیه و آله قال من قرأ قل هو الله احد مرّة فکانّما قرأ ثلث القرآن تمّ بعون الله و حسن توفیقه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۱۳ برگ؛ ۱۸×۲۷/۵ سانتی‌متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۶۸۴۴].

﴿۱۲۱۰۰﴾

مختصر جواهر التفسیر لتحفة الامیر (تفسیر ـ فارسی)

از: کمال‌الدین حسین بن علی واعظ کاشفی (۹۱۰ ق)

مختصری است از تفسیر «جواهر التفسیر» خود مؤلف؛ مؤلف اگرچه جواهر التفسیر را تا اول سورهٔ نساء نگاشته، لکن مختصرش تا آخر قرآن را شامل است. [الذریعه ۱۹۳/۲۰]. این مختصر شباهت زیادی به تفسیر مواهب علیّهٔ مؤلف دارد، لکن قدری از آن مبسوط تر می‌باشد.

نسخهٔ حاضر قسمتی از تفسیر سورهٔ زخرف تا آخر سورهٔ قدر را شامل است.

آغاز نسخه: «به کلمتین شهادتین قائل شود و بر وجه مأمور به عبودیت و طاعت او قیام نماید و چون ... اسم جنس است پس معنی ... از روی فضل آموزنده...».

انجام نسخه: «... و کارهای دیگر دور می‌شد و در همه شب به طاعت اشتغال می‌فرمود و مروی است که پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود که رأیت هذه اللیلة ثم انسیتها».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۰]؛ به وسیلهٔ مؤلف در برخی موارد تصحیح شده؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با نقش گل و بوته.

۳۳۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۳/۵ سانتی‌متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۴۰].

﴿۱۲۱۰۱﴾

کشف مشکلات القرآن **(تفسیر ـ عربی)**

از: علی بن حسین نحوی اصفهانی (قرن ۱۰ ق)

تفسیر مختصر و کوتاهی است که در آن اعراب الفاظ قرآنی و همچنین قراءات هفتگانهٔ معروف و نیز معنای لغات به طور خیلی مختصر بیان شده است.

[کشف الظنون ۱۴۹۵/۲].

آغاز: «الحمد لله حق حمده و الصلوة علی محمد و آله اجمعین قال الشیخ الامام السعید.. علی بن حسین نحوی اصفهانی رحمه الله اما بعد فان ... کتاب مؤلف فی نکت المعانی و علل الاعراب و علم علة القرآت المروية الائمة السبعة الذین یقتدی بهم فی درس القرآن و الاخذ ... الّفته و هذّبته و حبّرته لینتفع به المسلمون ... و اوّل ذلک القول ... لفظة الله عزّ و جلّ و ترقیقه فی قوله تعالی بسم الله الرحمن الرحیم...».

انجام: «هذا آخر ما خرج من کشف المشکلات و حسبنا الله و نعم الوکیل و نعم المولی و نعم النصیر و صلی الله علی خیر خلقه و نور عرشه محمد و آله و اصحابه».

نسخ؛ علی بن علیشاه معروف به حافظی واعظ اواخر ربیع الاول ۹۴۷؛
عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۲۷۲ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۹۲۶].

﴿۱۲۱۰۲﴾

تفسیر جلالین **(تفسیر ـ عربی)**

از: جلال الدین عبدالرحمن سیوطی (۹۱۰ ق) و جلال الدین محمد بن احمد محلی شافعی (۸۶۴ ق)

به جلد بیست و ششم، شمارهٔ [۷۶۰۶] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدُ لله جملة خبرية قصدبها الثناء على الله بمضمونها من أنه تعالى مالک لجميع الحمد من الخلق او مستحق لان يحمدوه».

انجام: «فان الناس يوسوسون ايضا بمعنى يليق بهم فى الظاهر ثم تصل وسوستهم الى القلب و ... بالطريق المؤدى الى ذلک و الله تعالى اعلم».

در نسخهٔ حاضر بعد از اتمام کتاب، تفسیر سورهٔ حمد از همین تفسیر تکرار شده است.

نسخ؛ بی‌کا، پنج شنبه ۲۷ ربیع الاول ۱۰۶۷؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج ساغری، مشکی، مجدول.

۲۹۹ برگ؛ ۱۸/۵×۱۲/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۳۰۱].

﴿۱۲۱۰۳﴾

حاشية الكشاف **(تفسیر ـ عربی)**

از: سعد الدين مسعود بن عمر تفتازانی (۷۲۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد و از سورهٔ حمد تا آخر بقره را شامل است.

آغاز نسخه: «لايات السّبع للفاتحة لانّها تُثّنى اى تكرّر فى كُلّ ركعةٍ اى صلوةٍ تسمية للكلّ باسم الجزء بناء على انّ اقلّ الصّلوة ركعتان لنهيه عن الشّراء»

انجام نسخه: «... قوله لان الكلام فى الربوا متعلق بما يتضمنه هذا ... حتى يستفاد انما البيع مثل الربوا فليتأمل».

نسخ بد خط؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۴۲ برگ؛ ۱۶/۵×۲۶ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۶۱۴۴۶].

﴿۱۲۱۰۴﴾

مواهب علیّه = تفسیر حسینی **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملاحسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ انعام را شامل است.

آغاز: «بعد از تمهید قواعد محامد اللهی و تأسیس مبانی ثنا خوانی حضرت رسالت پناهی...».

انجام نسخه: «... وهو ربّ کل شیء و حال آنکه خداست آفریدگار همهٔ چیزها پس ما سوی او مربوب و مخلوق او باشند و مربوب برای ربوبیت سزاوار نبوده و لاتکسب کُلُّ نفس و کسب نکند».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته.

۱۷۲ برگ؛ ۱۸×۲۴ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۲۶].

﴿۱۲۱۰۵﴾

مواهب علیّه = تفسیر حسینی **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملا حسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ اعراف تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «هیچ نفسی از بدیها إلاّ عَلَیْهٰا مکروبال آن برو باشد ولید بن مغیره میگفت که ای صنادید عرب متابعت من کنید و گناهان شما در گردن من».

انجام نسخه: «... آحَداً یکی را یعنی بر یاد تضییع عمل نکند که ریا شرک اصغرست و تباه کننده عمل نعُوذ بالله مِن الرّیا و نَعْتصِمُ بِهِ مِن وُقُوعِ الذّلَلِ وَاللهُ آعْلَمُ بالصَّواب».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۸۱ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۲۷].

«۱۲۱۰۶»

مدارک التنزیل و حقائق التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالبرکات عبدالله بن احمد بن محمود نسفی (۷۰۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ انعام را شامل است.

آغاز: «و به نستعین رب یسرولاتعسر **الحمد لله** المنزه بذاته عن اشارة الأوهام المقدس بصفاته عن ادراک العقول و الأفهام المتصف بالالوهیة ...».

انجام نسخه: «من قرأ ثلاث آیات من اول الانعام حین یُصبح وکّل الله له سبعین الف ملك یحفظونهُ و کتب له ... اعمالهم الی یوم القیمة تم المجلد بالخیر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه قرائت قاسم و محمود به تاریخ ۸۹۵؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، لولادار.

۲۰۸ برگ؛ ۱۷×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۳۰۰].

«۱۲۱۰۷»

حدائق الحقائق فی کشف اسرار الدقائق=بحر الدرر=تفسیر سورهٔ یوسف (تفسیر ـ فارسی)

از: معین الدین محمد بن شرف الدین مسکین فراهی (۹۰۷ ق)

تفسیر مفصل عرفانی است از سورهٔ یوسف؛ این تفسیر با تصحیح سید جعفر شهیدی به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۷۳/۳ و ۳۴۵/۴ و ۲۸۵/۶؛ مرعشی ۱۶۱/۸، ش ۲۹۸۵؛ منزوی ۷/۱ و ۴۴؛ مشار، فارسی ۱۷۲۵/۲].

آغاز: « الحمد لله نحمده و نستعینه و نستغفره و نؤمن به و نتوکّل علیه و نعوذ بالله من شرور انفسنا».

انجام: «... در جوار آباء و اجداد وی مدفون گردانیدند صلوات الله تعالیٰ و سلامه علی نبیّنا و علی جمیع الانبیاء و المرسلین و علی ملائکة المقربین و علی عبادک الصالحین».

نستعلیق؛ بی‌کا، شعبان ۱۰۷۵؛ **نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با سر، مجدول.**

۲۹۱برگ؛ ۱۴/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۰۰].

﴿۱۲۱۰۸﴾

مظهر الانوار اللاهوتیة (تفسیر - عربی)

از: میر حسین بن حسین بن ابراهیم اصفهانی

تفسیر مختصری است که مؤلف آن را از «تفسیر صافی» فیض کاشانی و «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی جمع آوری نموده است.

مؤلف در ابتدا مانند تفسیر صافی مقدماتی را در چند باب ذکرکرده و پس از آن شروع به تفسیر به ترتیب سور قرآنی نموده است. بعد از تفسیر سورهٔ حمد، بقیهٔ تفسیر در حواشی قرآن و لابلای سطور نوشته شده است.

این تفسیر به صورت مختصر برگزار شده و مؤلف، هر آیه را در لابلای سطور، تفسیر مختصری نموده و در بعضی موارد به روایات وارده و اقوال مفسرین شیعه نیز

متعرض شده است.

در صفحهٔ اول نسخه، نام این تفسیر «عقود المرجان فی تفسیر القرآن» ذکر شده؛ لکن بنابر تصریح خود مؤلف در مقدمهٔ کتاب، نام آن «مظهر الانوار اللاهوتیة» می‌باشد.

مؤلف نام کامل خود را در مقدمهٔ تفسیر چنین ذکر نموده است: «میر حسین بن حسین بن ابراهیم بن حسین بن محمد امین بن غیاث الدین محمد مشهور به میر میران حسنی حسینی اصفهانی».

آغاز: «الحمد للهِ منزّل الآیات من فوق سبع سموات رفیع الدّرجات مجیب الدّعوات الّذی یتجلّی فی القلوب بالعظمة و یحتجب عن الاوهام بالعزّة».

انجام: «کذلک من الناس شیطان یحمل الناس علی المعاصی کما عمل الشیطان من الجنّ و قدمضی تفسیر الشیاطین الانس و الجنّ فی سورة الانعام و صلّی الله علی محمد و آله».

نستعلیق (متن قرآن در وسط صفحات به خط نسخ معرب)؛ **به خط مؤلف، بی‌تا؛ معانی آیات در لابلای سطور به شنگرف؛ تفسیر و توضیح در حواشی به خط تحریری؛ جلد: تیماج، مشکی.**
۲۸۶ برگ؛ ۲۰×۳۰/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۴۰۰۴].

﴿۱۲۱۰۹﴾

مجموعه

۱ـ تنبیه الغافلین عن فضائل الطالبین «۱ پ ـ ۶۰ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

از: حاکم ابی سعید محسن بن محمدبن کرامة الجشمی (۵۴۵ق)

آیاتی را که در قرآن کریم پیرامون فضائل اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام نازل شده‌دراین‌کتاب‌به‌ترتیب‌سورقرآنی جمع آوری و به صورت کوتاه تفسیر شده است.

در آخر نسخهٔ حاضر تاریخ تألیف کتاب روز یکشنبه ۲۷ محرم ۵۱۱ ذکر شده است.

[مؤلفات زیدیه ۹۶۰/۱؛ اهل البیت فی المکتبة العربیه، سید عبدالعزیز طباطبائی ص ۱۰۳ ـ ۱۰۴؛ الذریعه ۴۴۶/۴].

آغاز: «الحمد لله الذی لم یزل عالماً خبیراً و لایـزال سـمیعاً بـصیراً جـعل نـبیّه اشرف المخلوقات تعظیماً و توقیراً و اظهر نوره سراجاً و قمراً منیراً و الصلوة و السلام علی رسوله محمد المبعوث بالرسالة الی کافة الخلق و کان بشیراً و نذیراً و علی آله و عترته الطاهرین الذین طهّرهم الله تطهیراً ... اما بعد فانّ فضائل اهـل بـیت الـنبی غنیّة عن الدلیل مستغنیةٌ عن التأویل فانّ نسبهم متصل الی ابراهیم الخلیل ... فقد جمعت فی کتابی هذا ما نزل فیهم من الآیات ممّا ذکرها اهـل الـتفسیر او صـحّت بالروایات الصحیحة و الحقت بکلّ آیة ما یؤیّدها من الآثار بـحذف الاسـانید طـلباً للتخفیف و ایثارالایجاز و بیّنت فی کلّ آیة ما یتضمن مـن الدّلالة عـلی الفـضیلة و الامامة من غیر تطویل ... و سمّیته تنبیه الغافلین عن فضائل الطالبین ...».

انجام: «فاما الکوثر قیل نهر فی الجنة و قیل الخیر الکثیر و قیل القـرآن و قـیل النبوة و قیل ... ویجب ان یحمل علی الکل لانّه تعالی اعطاه جمیع ذلک واتصل نسله الی یوم القیامة... و اسأل الله تعالی ان یجعلنا فی شیعة آل محمد و ان یلحقنا بهم و یرزقنا شفاعتهم برحمته و منّه و بالله التوفیق. تمّ الکتاب ... یوم الاحد للیلتین بقیتا من شهر الله المحرّم سنة احدی‌عشروخمسمائة و فرغ من تحریره ... شیر علی بن شهاب الدین ضحوة یوم الخمیس من شهر رمضان المبارک سنة ۹۶۰».

۲ـ تفسیر القرآن «۶۱ پ ـ ۳۸۱ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

منسوب به: حضرت امام حسن عسکری علیه‌السلام

[الذریعه ۲۸۳/۴؛ مرعشی ۷۱/۲، ش ۴۶۴؛ مشار، عربی ۱۹۹].

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین و سلّم کثیراً

قال محمد بن علی بن محمد بن جعفر بن دقاق حدثنی ...».

انجام: «اذا کانت عنده و لاتکتموا الشهادة و من یکتمها فإنّه اثم قلبه یعنی کافر قلبه و الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی محمد و آله الطیبین الطاهرین».

۳ـ ملتقی الجبلین و مرتقی الثقلین = اربعون حدیثاً «۳۸۲ پ - ۳۸۷ پ»

(حدیث ـ عربی)

از: ؟

هشتاد حدیث در قالب دو اربعین است که مؤلف از کتاب «فردوس الاخبار»[۱] انتخاب و نقل نموده است. چهل حدیث اوّل پیرامون قرآن کریم و چهل حدیث دوم در فضائل حضرت علی علیه السلام می‌باشد. با این عبارت:

الاربعون الاول: فی فضائل القرآن

الاربعون الثانی: فی فضائل امیر المؤمنین علیه السلام

آغاز: «إنّ احقّ حقّ حُقّ ان یُحق بحقّ التحقیق و اصدق صدق ینطق کل منطیق ... امّا بعد فقد ساق لی سائق التقدیر بغیر اعتناق معانق التدبیر ...».

انجام: «و لعل الله تعالیٰ یبلّغنی الأمل و یمهلنی فی المدة و الأجل بتألیف احادیث فی هذه الابواب مبنیّة ان شاءالله تعالیٰ علی الصدق و الصواب بتخریجها باسم مخرجها من کل امام فی فنه».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل شیر علی بن شهاب الدین، پنجشنبه رمضان ۹۶۰،

۱- به احتمال زیاد این کتاب همان «فردوس الاخبار بمأثور الخطاب» است که ابی شجاع شیرویه بن شهردار بن شیرویه بن فناخسرو همدانی (۵۰۹ ق) از کتاب شهاب الاخبار قاضی قضاعی استخراج و سند احادیث را که قضاعی حذف نموده بود،به آن اضافه کرده است. [الذریعه ۱۶/۱۶۴؛ کشف الظنون ۱۲۵۴/۲]. نسخه‌ای از «فردوس الاخبار»، در دارالکتب قاهره موجود است. [قاهره، فؤاد سید ۱۷۸/۲].

رسالهٔ دوم بی‌کا، آخر ربیع الآخر ۹۰۷؛ رسالهٔ سوم بی‌کا، یکشنبه ۱۰ ربیع الاول ۹۶۳؛ عناوین شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک سید محمدتقی صفوی عباسی مشهور به ملا پروانه به تاریخ ۱۰۵۳ با مهر بیضوی به سجع ناخوانا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه با نقش گل و بوته، مجدول.

۳۸۷ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۲۱۵].

«۱۲۱۱۰»

مواهب علیّه = تفسیر حسینی **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملا حسین بن علی کاشفی بیهقی (۹۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۲] مراجعه شود.

آغاز: «بعد از تمهید قواعد محامد الهی و تأسیس مبانی ثناخوانی حضرت رسالت».

انجام:

گفتم مه و روز و سال تاریخ نویس فی الحال دوّم ز شهر شوال نوشت

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین سور زر، آیات شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب و لاجوردی، تمام صفحات مجدول مذهّب؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۵۳۵ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۸۴۸۲].

«۱۲۱۱۱»

التبیان فی اعراب القرآن = املاءمامنّ‌به‌الرحمن **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ابوالبقاء عبدالله بن حسین عکبری (۶۱۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۶۹] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد الله الذّی وفقنا لحفظ کتابه و وقفنا علی الجلیل من حکمة».

انجام: «... قد ذکر فی الحاقه و الهاءُ فی هیة ها السکت و من اثبتها فی الوصل اجری الوصل مجری الوقف لئلاّ یختلف رؤوس الآی، نار خبر مبتداء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۱۴ برگ؛ ۱۳×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۱۳۰].

«۱۲۱۱۲»

جامع‌الستین=الستین‌الجامع‌للطائف‌البساتین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا حسین بن علی کاشفی سبزواری (۹۱۰ ق)

خواجه تاج الدین احمد بن محمد طوسی تفسیری بر سورهٔ یوسف نگاشته مشتمل بر شصت فصل که نسخه‌ای از آن در شمارهٔ [۱۲۰۲۲] همین فهرست شناسانده شد.

ملا حسین کاشفی تفسیر مذکور را بر شاگردان خود املاء نموده و آنها آن را در شصت مجلس نوشته‌اند که کتاب حاضر می‌باشد.

[الذریعه ۵۷/۵؛ منزوی ۳۸/۱؛ مشار، فارسی ۱۳۹۴/۲ و ۳۹۳۴/۳].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الخالق الاکبر و الصلوة علی محمد سید البشر و شفیع المحشر ... امّا بعد قال رسول الله صلّی الله علیه و آله و سلم الحکمة ضالة المؤمن».

انجام نسخه: «جبرئیل آمد و رسول را خبر داد که کعب بر قتل تو لشکر میسازد بفرمای تا او را بکشند رسول خدا سلکان بن شبیر را با عمرو بن معاذ فرمان داد تا او را بکشند ایشان گفتند یا رسول الله ما با او».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.

۱۸۶ برگ؛ ۱۵×۲۷/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۲۷].

«۱۲۱۱۳»

جامع الستین = الستین الجامع للطائف البساتین (تفسیر - فارسی)

از: خواجه تاج الدّین احمد بن محمّد طوسی (قرن ۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: « سپاس بی‌قیاس حضرت خداوندی را که کرم او بکمالست و آفریدگار روز و شب و ماه و سالست».

انجام نسخه: «ملک تعالی آن نعمت ایشان را میان مؤمنان قسمت کرد و حال بنی نظیر بر عالمیان عبرت کرد قوله فاعتبروا یٰا اوُلی الابصار حال منافقان ...».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.

۱۸۱ برگ؛ ۱۷×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۵۰۰۰].

«۱۲۱۱۴»

تکلمة زبدة البیان فی شرح آیات قصص القرآن (تاریخ - عربی)

از: شیخ محمد بن محمود بن علی طبسی (قرن ۱۱ ق)

مؤلف کتابی در شرح و تفسیر آیات مربوط به قصص انبیاء تألیف نموده موسوم به «زبدة البیان فی شرح آیات قصص القرآن» و در آن آیات مربوط بـه هـر یک از پیامبران را تفسیر وشرح نموده است.

[الذریعه ۲۱/۱۲؛ مرعشی ۳۴۵/۱۰، ش ۳۹۶۳].

مؤلف پس از کتاب مذکور، کتاب حاضر را در حالات و زندگی حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و ائمهٔ معصومین علیهم السلام در دوازده باب به عنوان تکمله‌ای برای آن کتاب تألیف کرده است. او در این کتاب از شرح و تفسیر آیات نازله در شأن اهلبیت علیهم السلام خودداری نموده و فقط مختصری از حالات هر امام را ذکر کرده است.

[الذریعه ۴/۴۱۴].

تألیف این کتاب در نیمهٔ ذی حجهٔ ۱۰۸۳ به پایان رسیده و فهرست ابواب آن چنین است:

لباب الاوّل: فی ذکر نبذ من احوال نبیّنا صلی الله علیه و آله و سلم

الباب الثانی: فی نبذ من احوال امیرالمؤمنین علیه السلام

الباب الثالث: فی نبذ من احوال فاطمة و هی بنت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

الباب الرابع: فی امامة الحسن بن علی علیهما السلام

الباب الخامس: فی امامة ابی عبدالله الحسین علیه السلام و نبذ من احواله.

الباب السادس: فی ذکر نبذ من احوال الامام الرابع سیدالعابدین علیه السلام و فیه فصول

الباب السابع: فی ذکر الامام محمد الباقر و النور الباهر ابی جعفر محمد بن علی علیهما السلام

الباب الثامن: فی ذکر الامام الصادق و العلم الناطق ابی عبدالله جعفر بن محمد علیهما السلام

الباب التاسع: فی نبذ من احوال الامام العالم ابی ابراهیم موسی بن جعفر الکاظم علیهما السلام

الباب العاشر: فی ذکر نبذ من احوال الامام المرتضی ابی الحسن علی بن موسی الرضا علیهما السلام

الباب الحادی عشر: فی نبذ من احوال الامام التقی ابی جعفر محمدبن

علی علیهما السلام

الباب الثانی عشر: فی ذکر الامام النقی ابی الحسن علی بن محمّد بن علی علیهما السلام

الباب الثالث عشر: (در نسخه موجود نیست)

الباب الرابع عشر: فی ذکر نبذ من احوال القائم علیه السلام و تاریخ مولده و دلائل امامته و ذکر طرف من اخباره و غیبته و سیرته عند قیامه و مدة دولته.

آغاز: «الحمد لله و کفی و الصّلوة علی عباده الذین اصطفی محمد و آله المعصومین صلوات الله علیهم اجمعین و بعد فیقول العبد المفتقر الی الله الغنی ...».

انجام: «و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و الصلوة علی سیدنا محمد صلی الله علیه و آله الطاهرین و سلم تسلیماً تم».

نسخ؛ ظاهراً بخط مؤلف، ۱۰۸۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ آخر تملک عبدالله بن مبارک بن علی بن عبدالله بن ناصر آل حمید احسائی اصلاً شوال ۱۲۳۴ و در صفحهٔ اول تملک حسین بن ابراهیم حسینی موسوی بحرانی المصلوی و محمد مقیم بن محمد هاشم طغائنی با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج.
۱۱۳ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۳۸۴۴].

«۱۲۱۱۵»

سواطع الالهام فی تفسیر کلام الملک العلام (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالفضل فیض الله بن مبارک فیضی هندی (۱۰۰۴ ق)

تفسیر مزجی مختصری است که مؤلف تمام آن را با کلمات مهمله (بدون نقطه) نوشته است و تألیف آن در سال ۱۰۰۲ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۲۴۰/۱۲؛ مرعشی ۲۹۵/۵، ش ۱۹۲۵؛ مشار، عربی ۵۲۶].

آغاز: «احامد المحامد و محامد الاحامد لله مصعد لوامع العلم و ملهم سواطع

الالهام مرصّص اساس الکلم و مؤسّس محکم الکلام مرسل الکلام ...».

انجام: «ولک الحمد دهوراً حمداً صاعداً مصعداً کاملاً مکمّلا».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول، مذهب.

۳۸۸ برگ؛ ۲۰/۵×۳۴ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۵۸۸].

﴿۱۲۱۱۶﴾

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ إسراء تا آخر تفسیر را شامل است.

نستعلیق؛ حافظ محمد صادق الاسکداری القاضی، رجب سال ۱۲۰۹ (برای محمد صالح بن احمد سعید نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات حاشیهٔ زرین؛ در صفحهٔ اول وقف سیده بیگم خانم بر شیعیان به تاریخ ۱۳۱۵؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، لولادار.

۲۳۴ برگ؛ ۱۸×۳۱ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۸۵۶۵].

﴿۱۲۱۱۷﴾

مجموعه

۱ـ جواهر التفسیر لتحفة الامیر«۱پ ـ ۲۶۶پ» **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملاحسین بن علی کاشفی سبزواری (۹۱۰ ق)

[مجلس ۲۲/۳ و ۲۳؛ الذریعه ۲۶۵/۵؛ مرعشی ۳۳۳/۱۱، ش ۴۳۴۶؛ کشف الظنون ۶۱۳/۱؛ سپهسالار ۱۱۶/۴].

آغاز: «زینت فاتحهٔ هر کتاب و زیور خاتمهٔ هر خطاب جز بـه آیت ثـنای ربّ الارباب، جلّت کلمته که تفسیر انوار کلام جامعش کشّاف ...».

انجام: «و اختصار این ترجمه مقصود و مطلوب برین قدر اخـتصار افـتاد و الله ولیّ الرّشاد و الموفّق للصّواب و السّداد».

۲ـ تاریخ بنای قلعهٔ صالح آباد«۲۶۷ پ ـ ۲۶۸ پ» **(تاریخ منظوم ـ فارسی)**

از: سید عبدالله داعی دزفولی (۱۲۵۶ ق)

پنجاه و پنج بیت شعر فارسی است دربارهٔ تاریخ قریهٔ صالح آباد دزفول که صالح خان در سال ۱۲۳۶ق بنا نموده است.

آغاز:

باز از مکرمت خسرو خورشید نگین   صاحب افسر و اورنگ و سلیمان امین

شاه بن شاه شهنشاه نشان   حامی بیضه اسلام و همه کشور دین

انجام:

خواستم ماده تاریخ من از پیر خرد   تا دهم دفتر ایّام بذکرش تزیین

زد رقم خامه داعی ز پی تاریخش   صالح آباد بود «طعنه زن خلد برین[1]»

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۳۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، مذهّب.

۲۶۸برگ؛۱۸/۵×۲۹/۵سانتی‌متر؛۲۲سطر؛ [ثبت ۲۷۷۰۱].

«۱۲۱۱۸»

جوامع الجامع = التفسیر الوسیط **(تفسیر ـ عربی)**

از: ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ ق)

---

۱ - جملهٔ «طعنه نزن خلد برین» به حساب ابجد برابر با ۱۲۳۶ می‌شود.

به شمارهٔ [۱۲۰۹۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی اکرمنا بکتابه الکریم».

نسخ؛ جلد اوّل بی‌کا، دوشنبه ۱۴ ذی قعدهٔ ۷۶۳؛ جلد دوّم؛ [کاتب پاک شده]، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۶۴۰ برگ؛ ۲۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۸۲].

«۱۲۱۱۹»

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ملا صدرا محمد بن ابراهیم شیرازی (۱۰۵۰ ق)

[الذریعه ۳۴۰/۴؛ مرعشی ۱۴۱/۳، ش ۹۵۱؛ مشار، عربی ۲۰۲].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد را شامل است.

آغاز: «سورة الفاتحة الکتاب المسمّی بامّ القرآن لاحتوائها علی مجامع المعانی التی فی القرآن و سورة الکنز و العافیة و سورة الحمد و المثانی ...».

انجام: «و انّه تذکرة للمتقین و الذکری تنفع المؤمنین و التنزیل و انه لتنزیل ربّ العالمین و الحدیث الله نزل و الموعظة قد جائکم موعظة من ربکم و الشفاء لما فی الصدور».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ در ۱۳ صفر ۱۲۳۶ مقابله و تصحیح شده؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول، مذهّب.

۱۸۱ برگ؛ ۲۱×۱۴ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۷۰۰۹]

«۱۲۱۲۰»

لوامع البینات فی الاسماء و الصفات (اعتقادات ـ عربی)

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

شرحی است بر اسماء و صفات الهی بر مبنای فلسفی و کلامی؛ مؤلف این شرح را به نام سلطان ابوالمؤید بسام بن محمدبن مسعود بن الحسین و امیر ابی جعفر بن الحسین نگاشته و در سه قسم و هر قسم دارای چند فصل ترتیب داده است.

فهرست اقسام آن چنین است:

القسم الاول: فی المبادی و المقدمات

القسم الثانی: فی المقاصد

القسم الثالث: فی اللواحق و المتممات.

[الذریعه ۱۸/ ۳۶۴؛ مرعشی ۹/ ۳۳۶، ش ۳۵۴۲؛ سرکیس ۱/ ۹۱۶].

آغاز: «الحمد لله الذی حارت الافکار فی مبادی انوار کبریائه و صمدیته و تاهت الانظار فی مطالع اسرار عزته و فردانیته و شهدت ذوات المحدثات ...».

انجام: «و لما کان ذلک محالاً فی حقّ الله تعالی کان اطلاق لفظ العزم فی حقّه محالاً، و لما انتهی الکلام الی هذا المقام ...».

نسخ؛ عابدبن محمد بن علی بن ابی‌بکر شافعی، صفر ۷۷۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۱۱۷ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۸۴].

﴿۱۲۱۲۱﴾

اعجاز البیان = تفسیر سورة الفاتحة (تفسیر ـ عربی)

از: صدر الدین محمد بن اسحاق قونوی (۶۷۲ ق)

تفسیر معروفی است بر سورهٔ حمد؛ مؤلف آن را بر طبق مبانی عرفانی خود تألیف کرده و در آن عقاید استادش ابن عربی را شرح و تفسیر نموده است. این تفسیر چندین بار در هند و ایران و مصر به چاپ رسیده است.

[کشف الظنون ۱/ ۱۲۰؛ سرکیس ۲/ ۱۵۳۲؛ مشار، عربی ۷۰].

آغاز: «الحمد لله الّذی بطن فی حجاب عزّ غیبه الاحمی فابهم و سترو شمل و ظهر و تجلّی ففهّم و اظهر و جمّل و علم و شاء الانشاء فأبرم».

انجام: «تم الکتاب و الله یقول الحق و هو یهدی من یشاء الی صراط مستقیم و کلّه لله الحمد لله اوّلاً و آخراً و الصّلوة علی نبیّه محمّد المصطفی».

تحریری؛ بی‌کا، اوایل ذی قعدهٔ ۷۹۸؛ مقابله و تصحیح شده؛ در صفحهٔ آخر تملک آقا علی مدرس حکیم با مهر بیضوی به سجع «العلی»؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۱۲ برگ؛ ۹×۱۷ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۴۸].

﴿۱۲۱۲۲﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ یوسف را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الّذی ارتفعت عن مطارح الفکر جلالته و جلّت عن مطامح الهمم عزّته».

نسخ؛ عبدالله بن سعید، چهارشنبه، ۷ جمادی الثانی ۱۲۲۷ خوانسار؛ آیات و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ اول تملّک عباسقلی سپهر کاشانی با مهر بیضوی به سجع «امیر افخم عباسقلی» و مهر مربّعی به سجع «لا اله الاّ الله الملک الحقّ المبین»؛ جلد: روغنی با نقش گل و بوته، ترنج با سر، مجدول.

۳۳۶ برگ؛ ۲۳×۳۴ سانتی متر؛ ۳۶ سطر؛ [ثبت ۷۴۶۱۱].

﴿۱۲۱۲۳﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ کهف تا آخر قرآن کریم را شامل است.

نسخ (آیات معرب)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف، صفحهٔ اوّل کتیبهٔ مذهب، تمام صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت.

۵۳۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۴۴].

﴿۱۲۱۲۴﴾

جلاء الاذهان و جلاء الاحزان = تفسیر گازر (تفسیر ـ فارسی)

از: ابوالمحاسن حسین بن حسن جرجانی

به شمارهٔ [۱۲۰۱۶]مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ انعام تا آخر سورهٔ إسراء را شامل است.

آغاز نسخه:«جاءَهم فسوف یأتیهم انباء ما کانوا به یستهزؤن خدایی که در زمین منفردست بتدبیر و کسی را با او شرکتی نیست راز شما داند و نهان و آشکار شما را شناسد».

انجام نسخه:«گفتند آیت عزّ کدام است گفت قوله تعالی و قل الحمد لله الذی تا به آخر و این آیت بسیار خواندی الله اعلم بالصواب».

نسخ؛ حیدر بن عبدالحمید قاینی، ۲۰ جمادی الاولی ۹۹۰ دشت بیاض؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۴۱۲ برگ؛ ۲۳×۳۵ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۴۸].

﴿۱۲۱۲۵﴾

صفوة التفاسير (تفسیر ـ عربی)

از: سید عبدالله بن محمد رضا شبر (۱۲۴۲ ق)

مؤلف سه تفسیر مفصل، متوسط و مختصر بر قرآن کریم نگاشته با این نامها:

۱ـ صفوة التفاسیر: که تفسیر مفصل مؤلف است و مشتمل بر چندین جلد می‌باشد. [الذریعه ۴۸/۱۵؛ مرعشی ۵۸/۱۴، ش ۵۲۶۸].

۲ـ الجوهر الثمین فی تفسیر القرآن المبین: این تفسیر کوتاهتر از تفسیر اول می‌باشد. [الذریعه ۲۸۸/۵].

۳ـ الوجیز فی التفسیر: این تفسیر را مؤلف از تفسیر سابق خود (الجوهر الثمین) انتخاب نموده است. [الذریعه ۴۲/۲۵].

نسخهٔ حاضر جلد اول تفسیر کبیر مؤلف موسوم به «صفوة التفاسیر» است و از اول کتاب تا ابتدای سورهٔ رعد را شامل است. تألیف این بخش در ۱۴ محرم ۱۲۴۰ به پایان رسیده است.

آغاز:«الحمد لله رب العالمین الذی نطق السنة المخلوقین بذکر محامده و ... امّا بعد فیقول المذنب الجانی...».

انجام نسخه:«... و هدی من الضّلال و رحمة ینال بها خیر الدارین لقوم یؤمنون یصدقونه و فضلوا بالذکر لأنهم المنتفعون به».

نسخ؛ بی‌کا، جمعه ۱۶ جمادی الآخر ۱۲۴۰ (از روی نسخهٔ به خط مؤلف نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۲۶۳ برگ؛ ۲۰×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۴۷].

«۱۲۱۲۶»

تفسیر قرآن کریم (تفسیر ـ فارسی)

از: بهاءالدین محمد بن عبدالرزاق بن نجفقلی دنبلی خویی (قرن ۱۳ ق)

پدر مؤلف مشغول نگاشتن تفسیر مفصلی بر قرآن کریم به فارسی بود که موفق به اتمام آن نگردید و ناتمام ماند. پس از وی مولف اهتمام به تکمیل آن تفسیر نمود و آن را ادامه داد، ولی متوجه شد که مطلوب وی از تفسیر، در تفسیر پدرش تحقق نمی‌یابد؛ لذا خود شروع به نگاشتن تفسیر حاضر از اوّل قرآن کریم نموده که نسخهٔ حاضر یکی از مجلدات آن می‌باشد.

این نسخه از سورهٔ یونس تا آخر سورهٔ فاطر را شامل است و تألیف این بخش در روز پنج‌شنبه ۲۲ ذی قعدهٔ ۱۲۵۹ به پایان رسیده است.

جلد اول این تفسیر مشتمل بر تفسیر سورهٔ حمد و بقره در کتابخانهٔ مرعشی به شمارهٔ ۱۵۲۴ [فهرست ۳۲۶/۴] موجود است که تألیف آن در روز پنج‌شنبه ۱۲ رمضان ۱۲۵۲ پایان یافته است.

آغاز نسخه:«الحمد لله رب العالمین و الصّلوة و السّلام علی خیر خلقه محمّد و آله الطاهرین ... و بعد مرتب اوراق محمد بن عبدالرزّاق...».

انجام نسخه:«و انا العبد الذّلیل الفقیر الحقیر الجانی الفانی المحتاج إلی رحمة الله تعالیٰ فی وجوده و بقائه و حیاته و مماته و فی کلّ آن من اوان الدّنیا و الاخرة».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، پنج‌شنبه ۲۲ ذی قعدهٔ ۱۲۵۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۴۲۹ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۵۰۶].

«۱۲۱۲۷»

کامل الزیارات (زیارت ـ عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی (۳۶۶ یا ۳۷۷ ق)

[مجلس ۳۶/۴؛ الذریعه ۲۵۵/۱۷؛ مشار، عربی ۲۴۲].

آغاز:«الحمد لله اهل الحمد و ولیّه و الدال علیه و الجازی به و المثیب عنه حمداً یزید و لایبید و یصعد و لاینفد جلّ جلاله و عظم سلطانه و تعالی مکانه».

انجام:«فاذا حشر قیل له لک بکلّ درهم عشرة آلاف درهم و انّ الله تعالیٰ نظرلک و ذخرها لک».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا (چند صفحهٔ آخر نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج با سر.

۲۷۳ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۱۴۱۸۵].

«۱۲۱۲۸»

فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب=حاشیة الکشاف (تفسیر ـ عربی)

از: شرف الدین حسن بن محمد طیبی (۷۴۳ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۷۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول سورهٔ نساء تا آخر سورهٔ انفال را شامل است. و از اول و آخر افتادگی دارد

آغاز نسخه:«... قوله لم قدمت الوصیة علی الدین و الدین مقدم لانتصاف و فیه عدی وجه ...».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تمام صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۶۹ برگ؛ ۱۶×۲۷ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۲].

«۱۲۱۲۹»

التأویلات = تأویل الآیات (تفسیر - عربی)

از: کمال الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی الغنائم کاشانی (۷۳۰ ق)

[مجلس ۵۴۷/۹ و ۱۳۴۵/۱۰ و ۲۴۴/۱۶ و ۳۰۳؛ مرعشی ۳۲۴/۱۷، ش ۶۷۸۴].

این کتاب در بیروت توسط انتشارات دار الیقظة العربیة در سال ۱۳۸۷ ق در دو جلد اشتباهاً به نام تفسیر القرآن الکریم منسوب به محیی الدین بن عربی (۶۳۸ ق) به چاپ رسیده است.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل مناظم کلامه مظاهر حسن صفاته و طوالع صفاته مطالع نور ذاته صفی مشارع مسامع قلوب اصفیائه لتحقق السماع»

انجام: «... کقوله انکم کنتم تأتوننا عن الیمین و امّا فی صورة غیره من صور الاسماء فلا یتمّ ایضاً الاستعاذة الا باللهِ و الله العاصم تمت».

نسخ؛ بی‌کا، اول ربیع الاول ۸۹۲؛ نشانی آیات شنگرف؛ در صفحهٔ اوّل مهر بیضوی به سجع «محمد تقی بن عبد الغفور»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۸۹ برگ؛ ۱۷×۳۴ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۶۰].

«۱۲۱۳۰»

قرآن کریم

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا (صفحات آخر نونویس)؛ عناوین سوره‌ها شنگرف و زرّین، صفحات اوّل فواصل آیات با دایرهٔ کوچک شنگرف و صفحات بعدی فواصل آیات با دایرهٔ کوچک شنگرف و زرین، تمامی صفحات مجدول مذهّب مرصّع؛ جلد: میشین، مشکی، عطف تیماج.

۳۹۰ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۱۲ و ۱۴ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۹۷].

﴿۱۲۱۳۱﴾

کشف الاسرار و عدّة الابرار (تفسیر ـ فارسی)

از: رشیدالدین ابوالفضل احمد بن محمد میبدی (قرن ۶ ق)

[مجلس ۸۰۹/۱۰؛ الذریعه ۱۹/۱۸؛ منزوی ۵۵/۱ ـ ۵۶؛ کشف الظنون ۱۴۸۷/۲؛ برگل ۱۱۱/۱ ـ ۱۱۴؛ سپهسالار ۱۴۸/۱].

نسخهٔ حاضر از اوّل سورهٔ قصص تا آخر سورهٔ محمّد صلّی الله علیه و آله و سلّم را شامل است.

آغاز نسخه: «طسم تلك آيات الكتاب المبين اين حروف آيتها و مبين نامه روشن پيداست نتلوا علیک ما می‌خوانیم بر تو».

انجام نسخه: «هر که تکیه بر اعمال خودش کرد او را بخود باز گذاشته و هر که در فضل و رحمت او آویخت او را بحساب نعیم برگذاشته و بمقعد صدق رسانیدند عند ملیک مقتدر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات و عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصّع مذهّب، تمامی صفحات مجدول مرصّع؛ در صفحهٔ اول تملک محمد سعید بن محمد کاظم و تملکی به تاریخ ۱۱۱۳؛ جلد: تیماج دورو، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی، مجدول.

۴۵۰ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۸۰].

﴿۱۲۱۳۲﴾

منهج الصادقین (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا فتح‌الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۱۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ فاطر تا آخر سورهٔ نازعات را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمد لله هر ستایش و ثنائی که بود و هست و خواهد بود ثابتست مر خدایرا که سزاوار ثنا و ستایش است فاطر السموات و الارض شکافنده و پدید آرنده آسمانها و زمینها از کتم عدم ...».

انجام نسخه: «از جضرت ابو عبدالله صلوات علیه منقولست که هر که سورهٔ عبس بخواند یا سورهٔ اذا الشمس کوّرت ... در بهشت از ظلّ خلیل خدای و کرامت جلیل او باشد و از خوبان درگاه او شود».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۸۹ برگ؛ ۲۱/۵×۳۳/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۵۶].

﴿۱۲۱۳۳﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن **(تفسیر ـ عربی)**

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی ارتفعت عن مطارح الفکر جلالته».

انجام: «فیؤید الله المؤمن بالملک و هو قوله سبحانه و ایدهم بروح منه هذا آخر الکتاب».

نسخ؛ اسماعیل حمیری نجفی، شنبه ۱۲ رجب ۱۱۲۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصّع مذهّب، صفحهٔ اول و دوم مجدول مرصّع با نقش گل و بوته در حواشی و طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: تیماج ساغری، مجدول، مذهب.

۵۹۶ برگ؛ ۲۴×۴۱ سانتی متر؛ ۵۰ سطر؛ [ثبت ۱۲۹۵۲].

﴿۱۲۱۳۴﴾

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیر متوسطی است بر قرآن مجید به ترتیب سور قرآن؛ مفسر در آن احادیث و روایات شیعه را آورده و در بسیار موارد اقوال مفسرین شیعه نظیر تفسیر علی بن ابراهیم، طبرسی، امام حسن عسکری را نیز متذکر می‌شود. و گاه از اهل سنت مانند بیضاوی نیز نقل و نقد می‌کند. در پشت جلد نوشته شده «تفسیر الائمة» نصیری طوسی [الذریعه ۲۳۷/۴؛ مرعشی ۴۵/۳ ش ۸۵۳]، ولی با خصوصیات آن تفسیر تطبیق ندارد. نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا آخر سورهٔ انفال را شامل است.

آغاز: «الحمد لله العلی العالی الوَلیّ الوالی الذی یعلم مآلی کحالی و الصلوة و السلام ...».

انجام نسخه: «... من قرأ سورة انفال و برائت فأنا شفیع له یوم القیمة و شاهد انه بریٌ من النفاق و اعطی عشر حسنات بعدد کل منافق و منافقة و کان العرش و حملته یستغفرون له ایّام حیاته».

نسخ بدخط؛ بی‌کا، بی‌تا (اول و آخر نونویس)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لولادار.

۳۱۲ برگ؛ ۱۹×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۰ و ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۱].

﴿۱۲۱۳۵﴾

التأویلات = تأویل الآیات (تفسیر ـ عربی)

از: کمال الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی الغنائم کاشانی (۷۳۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۲۹] مراجعه شود.

در نسخهٔ حاضر اشتباهاً این کتاب را تفسیر «عرایس البیان» روز بهان بقلی پنداشته‌اند.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر چند ورق افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اعلم انّ لله تعالیٰ تجلّیات غیر متناهیة تجلیین هما اصل التجلیات الاوّل تجلّی الذّات فی ازل الازال و ظهر منه وجود الصّفات».

انجام نسخه: «سواه موجوداً بوجوده لیس بشئ فی نفسه لانّ الامکان».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۶۸۴ برگ؛ ۱۳/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۶۱۴۸].

﴿۱۲۱۳۶﴾

تفسیر المقاتل (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالحسن مقاتل بن سلیمان بن بشیر ازدی (۱۵۰ ق)

تفسیر مختصرمعروفی است به ترتیب سور قرآنی؛ مؤلف بعد از هر آیه توضیح لفظی مختصری آورده و در برخی موارد نیز به منابع یهودی و مسیحی ارجاع می‌دهد. در مورد مذهب مفسر اختلاف وجود دارد. عده‌ای او را از زیدیه دانسته‌اند، ولی شیخ طوسی وی را از اصحاب امام باقر و امام صادق علیهما السلام شمرده است.

[الذریعه ۳۱۵/۴؛ طبقات مفسران شیعه ۳۹۹/۱ ـ ۴۰۴؛ مجلهٔ معارف، ش ۳، دورهٔ ششم، ص ۵۲ ـ ۱۰۴؛ سزگین ۳۷/۱؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۱۶۹/۲؛ معجم المفسرین ۶۸۲/۲؛ طبقات المفسرین ۳۳۰/۲].

نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا سورهٔ حج را شامل است.

آغاز: «اخبرنا القاضی ابوبکر محمّد بن عقیل بن زید الشهرزوری رضی الله عنه

قال حدّثنا القاضی ابوعبدالله محمد بن علی بن ذاریج قال حدّثنا عبدالخالق ...».

انجام نسخه: «لایبقی شیئاً و لایضو حجاً مستقیماً بره و کانت تلبیة من نسک لتحرم لبیک اللهم لبیک لبیک حجا حقا».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم مجدول مذهب، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک فرهاد میرزا ۹ جمادی الاولی ١٢٩٠؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

٢٥٠ برگ؛ ١٥/٥×٢٣/٥ سانتی متر؛ ٢٥ سطر؛ [ثبت ٢٢٥٢٩].

﴿١٢١٣٧﴾

تفسیر العیاشی **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ابونصر محمد بن مسعود بن محمد بن عیاش سلمی (٣٢٠ ق)

تفسیر معروفی است که در آن مؤلف روایات اهل بیت علیهم‌السلام را پیرامون هر آیه به ترتیب سور قرآن ذکر نموده است. او در هر روایت سند آن را نقل کرده بوده که متأسفانه بعد از وی کاتبان برای کم حجم شدن کتاب سند احادیث را حذف نموده‌اند و ضربهٔ جبران ناپذیری بر این تفسیر وارد ساخته‌اند. آنچه از این تفسیر موجود است همین خلاصه است که سند احادیث را فاقد است و توسط کتابفروشی علمیهٔ اسلامیه در تهران در دو جلد به چاپ رسیده است.

[الذریعه ٢٩٥/۴؛ طبقات مفسران شیعه ١/٥٨٢ – ٥٨٥؛ الفهرست للندیم ١٩۴؛ معجم رجال الحدیث ٢٢۴/١٧ ـ ٢٣٠؛ مشار، عربی ٢٠۶].

نسخهٔ حاضر از اول تفسیر تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: **«الحمد لله علی افضاله و الصّلوة علی محمد و آله قال العبد الفقیر...»**

انجام نسخه: «قال العمل الصالح، المعرفة بالائمة و لا یشرک بعبادة ربه احداً، التسلیم لعلی علیه السلام لایشرک معه فی الخلافة من لیس ذلک له ولا هو من اهله»

نسخ؛ بی‌کا، اوّل ذی حجهٔ ۱۲۸۲؛ نشانیها شنگرف، دوبار مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۶۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۶۳۷۷].

«۱۲۱۳۸»

قرآن کریم

این مصحف از آیهٔ ۱۴ سورهٔ بقره تا اول سورهٔ کهف را شامل است.

نسخ معرب؛بی‌کا، بی‌تا؛ علائم تجویدی شنگرف، فواصل آیات دوایر کوچک زرّین، تمام صفحات مجدول مرصّع، فواصل رکوعها در حاشیه با دوائر مرصع مذهب با نقش گل و بوته؛ جلد: میشین، عطف تیماج.

۲۳۹ برگ؛ ۱۵/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۶۹].

«۱۲۱۳۹»

عیون التفاسیر للفضلاء السماسیر (تفسیر ـ عربی)

از: شهاب الدین احمد بن محمد بن حمزة بن حاجی عوض سیواسی (۸۰۳ ق)

تفسیر مزجی مختصری است که برای نزدیک نمودن معانی آیات قرآن کریم به اذهان مردم نوشته شده و از تفاصیل خودداری شده است.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ مریم تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «...قسم، اقسم به الله تعالی و هو اسم من اسمآء الحسنی و المعنی

إقراء کهیعص او أنه مرکب من حروف یشیر کلّ منها الی صفة من صفاته العظمیٰ ...».

انجام: «و هو الابصار و الظهور روی عن رسول الله ﷺ فی شأنهما لقد أنزلت علیّ سورتان ما أنزل مثلهما و انّک لن تقراء سورتین احبّ و ارضی عندالله منهما».

نسخ تحریری؛ محمد بن حسن بن حاجی عوض، چهارشنبه اوّل شعبان ۸۶۸؛ آیات و نشانیها شنگرف؛ جلد: میشین، مشکی، لولادار.

۲۲۶ برگ؛ ۱۷×۲۷ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۰۷].

﴿۱۲۱۴۰﴾

تفسیرابن‌عباس=تنویرالمقباس‌من‌تفسیرابن‌عباس (تفسیر - عربی)

از: عبدالله بن عباس (۶۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۹] مراجعه شود.

آغاز: «بسمله و به نستعین و صلّی الله علی خیر خلقه محمد و آله اجمعین اخبرنا عبدالله الثقة بن المأمون الهروي ...».

انجام: «... السورتان فی شأن لبید بن عاصم الیهودی، سحر النّبی ﷺ و قرأ النبی علیه السلام علی سحره ففرج الله عند ذلک فکانما انشط عقاد تمت».

نسخ؛ عامر معروف به قاسم بن علیپر، ۹۵۶؛ آیات مبارکه و حواشی و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۳۸۱ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۶۱۰۴].

﴿۱۲۱۴۱﴾

تفسیر فرات الکوفی (تفسیر - عربی)

از: فرات بن ابراهیم کوفی (قرن ۳ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۱۳۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله غافر الذنوب و کاشف الکروب و عالم الغیوب و المطلع علی اسرار».

انجام: «و قلت یا رسول الله و إن شهد ان لا اله الاّ الله قال و ان شهد ان لا اله الا الله الخبر بتمامه و کماله صدق النبي».

نسخ؛ محمد سعید بن شمس الدین محمد، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، مجدول مذهب.

۱۷۱ برگ؛ ۱۲/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۹۳].

«۱۲۱۴۲»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی نزّل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

انجام: «... من قرأ المعوذتین فکانما قرأ الکتب الّتی انزلها الله تعالیٰ تمّ».

نسخ؛ امام قاری، جمعه سلخ شعبان ۸۲۹؛ آیات شنگرف، صفحهٔ اول کتیبه مذهّب، تمامی صفحات مجدول مذهّب، صفحات آهاردار؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مرصع.

۳۴۲ برگ؛ ۱۶×۲۷ سانتی متر؛ ۳۲ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۳۹].

«۱۲۱۴۳»

انوار القرآن و مصباح الایمان فی تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: علی بن مراد (قرن ۱۱ ق)

مؤلف در ایام جوانی مطالبی در حواشی قرآن نوشته بود ولی چون پراکنده بود، آنها را در کتاب حاضر جمع آوری و تنظیم نمود. این تفسیر به صورت مختصر به ترتیب سور قرآن برگزار شده و در آن برخی از آیات و سوره‌ها تفسیر شده است.

[الذریعه ۴۳۸/۲].

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و الصلوة و السلام علی محمد و آله الطیبین و بعد یقول الفقیر الحقیر انی کنت ایّام عمری راقماً علی حواش القرآن».

انجام: «یجوز ان یکون المرض من فعلهم و لو علی ذلک لقتلوه وقتلوا کثیراً من المؤمنین مع شدّة عداوتهم».

نسخ؛ ظاهراً به خطّ مؤلف جمعه ۷ شوال ۱۰۸۳؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک مکی بن محمد بن شمس الدین من سلالة ابی عبدالله الشریف الشهید با مهر مربعی؛ جلد: تیماج، سبز، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۲۳۸ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۲۹].

«۱۲۱۴۴»

کنز المعانی فی شرح حرز الأمانی = شرح الشاطبیة (تجوید ـ عربی)

از: شمس الدین ابوعبدالله محمد بن احمد موصلی (۶۵۶ ق)

شرحی است مفصل بر قصیدهٔ «حرز الامانی» معروف به شاطبیه. [سنا ۱۳۰/۲؛ کشف الظنون ۶۴۷/۱؛ کشاف الفهارس ۴۰۱/۱؛ ملی تهران ۴۷۷/۸ و ۴۲۵/۱۰].

آغاز: «الحمد لله الّذی انزل القرآن علی سبعة احرف کلّها شافٍ کافٍ وافٍ و خصّ اهله الذین هم خاصّته الخواص ...».

انجام: «و انالنا من میامین طاعاته و وقانا من فتن الدهر و آفاته انّه سمیع مجیب تم هذا الکتاب».

در آخر کتاب در یک صفحه ماده تاریخی با این عبارت:

شاه ایران ز بهر دفع گزند سرمردار بر غراب افکند (۱۲۴۳)

و بعد از آن تاریخی از چگونگی جنگهای ایران و روس و خیانت سران‌سپاه آمده که مهم است

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷۹ برگ؛ ۱۹×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۵۲].

«۱۲۱۴۵»

مجموعه

۱ـ منهل العطشان فی رسم احرف القرآن«۱ر - ۳۸ر» **(علوم قرآن ـ فارسی)**

از: حافظ فخرالدین طاهر بن عرب بن ابراهیم اصفهانی (قرن ۸ ق)

مؤلف در این کتاب چگونگی رسم الخط قرآن و قواعد آن را در ده باب برای شاهرخ بهادر سلطان بیان نموده است.

فهرست ابواب کتاب چنین است:

باب اوّل: در ذکر آنچه جمیع مصاحف متفق‌اند

باب دوّم: در بیان کلماتی که به سبب تعدد و اختلاف آنان تعدد مصاحف واجب بود

باب سوّم: در ذکر آنچه حذف کرده‌اند از وی یکی یا دو یا بر سبیل اختصار

باب چهارم: در ذکر الفاتی که مرسوم‌اند بواو و بر لفظ تفخیم الفات را بواو نوشته‌اند

باب پنجم: در ذکر کلماتی که حذف الف از ایشان در همهٔ مصاحف مطرد است

باب ششم: در بیان آنچه یاء از آن حذف کرده‌اند و اکتفا به کسره نموده‌اند

باب هفتم: در ذکر یاآتی که مرسوم‌اند بر اصل خود و در مشاکل ایشان

باب هشتم: در بیان ضمیراتی که واقع‌اند در رسم بر غیر قیاس

باب نهم: در ذکر ذوات الیاء (ذوات الیاء عبارتست از الفاتی که در مصاحف ائمه آن را تصویر کرده باشند)

باب دهم: المقطوع و الموصول.

[الذریعه ۲۳/۲۰۱؛ برگل ۱/۳۱۰].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «گردون اشتباه حضرت سلطنت پناه سلطان اعظم متبوع سلاطین عرب و عجم حامی الشریعة الغرّاء و ماحی البدعة السوداء موضح مناهج العدل و السداد ... شاهرخ بهادر سلطان ...».

انجام: «... ولا اوضعوا را به الفی به لفظ کنند بعد از لام الف چنانچه در رسم است معنی فاسد گردد و همچنین جزا واو باید و الله اعلم بالصّواب و الیه المرجع و المآب».

۲ـ جمع مختصر «۳۹ پ - ۷۵ پ» **(عروض و قافیه ـ فارسی)**

از: وحید تبریزی

[مجلس ۱۰/۶۹۰؛ الذریعه ۱۳۹/۵؛ مرعشی ۲۰۸/۱۲، ش ۴۶۴۱؛ منزوی ۲۱۵۶/۳].

آغاز: «سپاس بی‌قیاس واجب التعظیمی را که تشریف نطق انسان را مشرف ساخت و کلام موزون و علم اوزان موهبت فرمود و صلوات نامیات بر محمد ...».

انجام: «و ردف را دال ساکن باشد و ردیف را دال متحرک و میان دال فا آید و هرکس که در علم قافیه این مقدار را بداند او را کفایت باشد».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۷۵ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۲۴].

﴿۱۲۱۴۶﴾

حرز الامانی و وجه التهانی = الشاطبیة (تجوید ـ عربی)

از: ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۹] مراجعه شود.

آغاز:

بدأت ببسم الله فی‌النظم اوّلا   تبارك رحمانـاً رحیمـاً و مـوئـلا

انجام:

و تبدی علی اصحابه نفحاتها   بغیـرتنـاه زربنـا و قـرنـفلا

نسخ معرب؛ علی بن محمد بن علی دامغانی، پنجشنبهٔ آخر ذی حجّهٔ ۷۲۶ نشانیها و عناوین شنگرف، در حواشی و بین سطور شرح ادبی و لغوی ابیات نوشته شده؛ در صفحهٔ اول تملک ابومحمد حسن بن احمد بن حسن بن یحیی ملقب به سراج و حافظ و تملک سراج احمد الحافظ الانصاری ذی حجهٔ ۸۷۹؛ در آخر نسخه اجازهٔ قرائت نافع و ابن کثیر که عبدالرحیم بن عبدالرحمن بن محمد بن علی بن عبدالسلام ملقب به امام برای سراج الدین حسن بن صدر المعظم حاجی عزالدین احمدبن صدر سراج الدین حسن بن صدر العابر در ۱۹ محرم ۸۲۵ نوشته و همچنین اجازهٔ قراءات سبع همو از استاد دیگرش که صفحهٔ آخر آن افتاده است؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه.

۶۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۲۴۸].

«۱۲۱۴۷»

مجموعه

۱ـ تحفة القرّاء «۱ ر ـ ۱۱۲ ر» **(تجوید ـ فارسی)**

از: مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی (قرن ۱۱ ق)

[مجلس ۱۰/۳ ـ ۱۲؛ الذریعه ۴۶۱/۳؛ بریکل ۳۲۸/۱؛ منزوی ۸۴/۱؛ مرعشی ۱۱/۸، ش ۲۸۰۸].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «فصّ خاتم ید قدرت الهی غرّه ناصیه صبح هدایت قرّه باصرهٔ آفتاب ولایت انتخاب مجموعه قضا و قدر مقدّمه جیوش فتح و ظفر معمار کارخانه ملک ...».

انجام: «تألیف این رساله در ایران در دارالسلطنهٔ اصفهان در منزل مخدوم الانام مقتدای خاصّ و عامّ اعنی آخوند مشار الیه حفظه الله در سنه هزار و شصت و هشت در ماه مبارک رجب واقع گردید».

۲ـ متممة تحفة القرّاء «۱۱۳ پ ـ ۱۵۲ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

تتمه‌ای است که مؤلف بر کتاب سابق خود نگاشته و در آن عناوین سوره‌ها و تعداد آیه‌ها و جزء‌های قرآنی را ذکر نموده است. تألیف این تتمه در ۱۰۶۸ ق به پایان رسیده است. [برگل ۳۲۹/۱؛ منزوی ۹۷/۱؛ سپهسالار ۱۸۴/۱].

آغاز: «الحمد لله علی الآیات التی لاتعدّ بعدد و لاینقضی احصاءها الی غایة و امد ... امّا بعد غرض ازین مختصر محقّر آنست که بعد از تألیف ...».

انجام: «... فرقان حمید بهره‌مند و با نصیب بوده سبب زیادتی ثواب و اجر باشد و ذخیره باشد از برای روز یَوْمَ لا یَنفَعُ مالٌ و لابَنُونَ إلاّ مَنْ اَتی اللهَ بقلبٍ سلیم».

۳ـ ملحق تحفة القراء «۱۵۳ پ ـ ۱۵۸ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

گفتاری است در زندگینامهٔ عاصم و راویان او که مؤلف به عنوان الحاقیهٔ کتاب خود «تحفة القراء» نگاشته است. **[برگل ۳۲۹/۱، منزوی ۱۰۲/۱].**

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصّلوة و السلام علی خیر خلقه محمّد و آله المعصومین امّا بعد بدان ایّدک الله تعالی فی الدارین که این مختصری است ملحق به رساله تحفة القراء».

انجام نسخه: «به جوار رحمت ملک غفور پیوسته به دار السرور انتقال نمودند و در مشهد مقدّس در پایین پا حضرت».

نسخ؛ به خطّ مؤلّف، رجب ۱۰۶۸ دارالسّلطنهٔ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: پارچه، عطف تیماج.

۱۵۹ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۳۲].

«۱۲۱۴۸»

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ برء الساعة «۱ پ ـ ۹ پ» **(طب ـ فارسی)**

مترجم: سید احمد بن محمد حسین شریفی تنکابنی

ترجمهٔ فارسی است از کتاب «برء الساعة» محمد بن زکریای رازی؛ در این کتاب درمان فوری دردها طی بیست و چهار باب کوتاه بیان شده است. این ترجمه بارها در تهران و اصفهان و هند به چاپ رسیده است.

[مجلس ۲۴۵/۱۹؛ الذریعه ۸۴/۳؛ مرعشی ۲۱۴/۱۹، ش ۷۴۰۹؛ فهرست کتب چاپی پزشکی ۱۰۹].

آغاز: «چنین گوید حکیم کامل و فیلسوف فاضل محمد بن زکریا الرازی غفر الله ذنوبه که روزی در خدمت ابی القاسم عبدالله که یکی از وزرای آن عصر بود نشسته بودم و سخن از فنون طب ...».

انجام: «... تا زانو در آب سرد ایستادن و در زمستان به آب گرم توقف کردن عجیب النفع است ماندگی و تعب زائل شود باذن الله تعالیٰ».

۲ـ حرزالامانی و وجه‌التهانی = الشاطبیة «۱۰ پ ـ ۴۶ پ» **(تجوید ـ عربی)**

از: ابومحمد قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۹] مراجعه شود.

۳ـ معرفة المقاری «۴۷ پ ـ ۵۵ پ» **(تجوید ـ عربی)**

از: ؟

در رسالهٔ حاضر مؤلف محلهایی از آیات را که قاری می‌تواند از آنجا شروع به قرائت نماید معین نموده است. او هر جزء از قرآن را به هشت مقرأ و هر مقرأ را به ربع و ثمن تقسیم نموده و اوائل هر مقرأ را ذکر نموده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و ما کانوا مهتدین (مقرأ) و بعده مثلهم کمثل الّذی استوقد ناراً هم فیها خالدون (ثمن) و بعد لا اله الا انت انک انت العلیم الحکیم (مقرأ) و ...».

انجام: «... بعده اول سورة الهمزة و یمنعون الماعون (مقرأ) بعده اوّل سورة الکوثر من الجنة و الناس تمّ الکتاب».

۴ـ ملحة الاعراب «۵۶ ر ـ ۶۸ ر» **(نحو ـ عربی)**

از: ابو محمد قاسم بن علی حریری (۵۱۶ ق)

منظومه‌ای است کوتاه مشتمل بر چند باب در بیان مسائل علم نحو.

[کشف الظنون ۱۸۱۷/۲؛ مرعشی ۲۹۹/۳، ش ۱۱۲۶].

آغاز:

اقـول مـن بـعد افـتتاح القـول — بحمد ذی الطّول الشدید الحول

و بـــعده فـــافضل السّـــلام — عـــلی النّـــبی ســـیّد الانـــام

انجام:

و الحمد لله علی ما اولیٰ — فنعم ما اولیٰ و نعم المولیٰ

ثمّ الصلوة بعد حمد الصّمد — علی النبّی الهاشمی محمّد

۵ـ مفتاح الفائض فی علم الفرائض «۶۹ پ - ۷۶ ر» **(فقه ـ عربی)**

از: فضل بن ابی سعد عصفوری

رساله‌ای است کوتاه در بیان میراث و اسباب و احکام آن شامل چند باب و هر باب در چند فصل. **[کشف الظنون ۱۷۶۸/۲].**

فهرست ابواب آن چنین است:

- باب اسباب المیراث
- باب العلل المانعة من الارث
- باب الفرائض و اهلها
- باب الحجب
- باب الاسقاط
- باب احوال الاب و الجد
- باب الرد
- باب اصول المسائل اذا کان الورثة عصبةٌ منفرد
- باب تصحیح المسائل

- باب المناسخات
- باب میراث المفقود
- باب میراث المجوس
- باب میراث الدعوة
- باب میراث الملاعنة
- باب میراث الحمل
- باب میراث المکاتب.

آغاز: «الحمد لله علی انعامه و افضاله و صلواته علی محمّد و آله باب اسباب المیراث، اسباب المیراث ثلاثة: نسب و نکاح و ولاء».

انجام: «ویبقی ربع المال للعصبة اودر علیها و تصحّ المسئلة ... بعد الرد لها سهمان و له سهم و صلی الله علی سیدنا محمد و آله».

نستعلیق و نسخ؛ رسالهٔ دوم حسن بن سعید حملولی؛ بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز.

۷۶ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۰۲۲].

﴿۱۲۱۴۹﴾

انوار القرآن و مصباح الایمان فی تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: علی بن مراد (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۴۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین ... و بعد یقول ... علی بن مراد انّی کنت فی ایّام عمری راقماً ...».

انجام نسخه: «قال الله تعالی و ان ربّک لذو مغفرة للناس علی ظلمهم فی قوله

انّما انت منذر و لكلّ قوم هاد عن ابی عبدالله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۱۶ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۳۳].

«۱۲۱۵۰»

لطائف التفسیر = لطائف العرفان = تفسیر زاهدی = تفسیر درواجکی= تفسیر سیف الدین (تفسیر - فارسی)

از: سیف الدین احمد بن حسن سلیمانی بخارایی درواجکی زاهدی (۵۴۹ ق)

تفسیر فارسی مهمی است بر قرآن کریم؛ این تفسیر یکی از متون تفسیری فارسی کهن شیعه می‌باشد و اخیراً به چاپ رسیده است.

[منزوی ۱۶/۱ - ۱۷؛ رضوی ۴۴۰/۱؛ برگل ۱۰۸/۱ - ۱۱۱؛ دانشگاه ۱۶۲۲/۱۰؛ میکرو فیلمها ۱۷۵/۱].

نسخهٔ حاضر از آیهٔ ۴۰ سورهٔ بقره تا آخر سورهٔ انفال را شامل است.

آغاز نسخه: «و این عهد را به خود اضافت کرد بدان معجزه فرمایند بدین عهد ویست قوله تعالیٰ اوف بعهدکم و این بدان معجزه قبول کننده و گذارنده این عباد مائیم و کذلک ...».

انجام نسخه: «در لوح محفوظ یاد کرده شده است ان الله بكلّ شیء علیم خدای تعالی داناست به همه چیزها. تمّت سورة الانفال بعون الله ذو الجلال و هو کبیر المتعال».

تحریری جلی؛ بی‌کا، ۷۶۱؛ آیات به خط جلی،نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ.

۵۸۸ برگ؛ ۱۹/۵×۲۷ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۶۹].

«۱۲۱۵۱»

شرح الشاطبيّة (تجويد ـ عربی)

از: نور علی بن حاجب خان سورکوئی (قرن ۱۲ ق)

شرحی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر قصیدهٔ «حرز الامانی و وجه التهانی» مشهور به شاطبیه؛ در این شرح بیشتر به شرح جنبه‌های ادبی و نحوی این قصیده توجه شده است.

آغاز: «قول المصنّف بدأت ببسم الله فی النّظم الخ الاسم مشتق من الوسم و هو العلامة او من السموّ لانّ کلّ ما سمّی و سم اوتوه باسمه و الله اعلم لذاته الباری تعالی مشتق ...».

انجام: «کما انّ الصّحابة فی الصّلوة تتبع النبیّ صلی الله علیه و علیهم اجمعین و ارزقنا شفاعتهم فی یوم الدّین و الحمد لله اوّلاً و آخراً و ظاهراً و باطناً و سلّم تسلیماً کثیراً».

نسخ تحریری؛ به خط مؤلف، چهارشنبه آخر محرم ۱۱۵۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.

۲۳۸ برگ؛ ۱۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۶].

«۱۲۱۵۲»

الدّر النظیم فی خواص القرآن الکریم (علوم قرآن ـ عربی)

از: ابو عبدالله محمد بن احمد معروف به ابن خشاب یمنی (۵۶۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۶] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی اطلع من آفاق کتابه العزیز نیّرات اوضاح الغرر».

انجام: «و من قرأها عند الدخول علی السلطان یأمن شرّه بقدرة الله تعالیٰ و

حسبنا الله و نعم الوکیل».

نسخ؛ محمد بن احمد بن حسن حسینی مشهور به میرکی، ۱۵ جمادی الآخر ۹۳۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب مرصّع، تمام صفحات مجدول مذهب؛ در صفحهٔ آخر فوائدی منقول از خط امیر شمس محمد که او هم از خط المحمدیة الصفویة نقل کرده؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، مذهب، مرصع.

۱۵۹ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۳۶].

«۱۲۱۵۳»

مجموعه

۱ـ القطرالمصری فی قرائةالامام ابی‌عمرو بن‌علاء البصری «۱ پ ـ ۶۳ پ»

(تجوید ـ عربی)

از: سراج الدین ابو حفص عمر بن قاسم بن محمد انصاری (قرن ۹ ق)

در بیان قرائت ابی عمرو بن علاء به طریق روایت دوری و سوسی از یـزیدی نگاشته شده است. [کشف الظنون ۱۳۵۱/۲؛ معجم مصنفات القرآن ۱۳۷/۴].

آغاز: «یقول العبد الفقیر ... الحمد لله حق حمده الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب هدیً و ذکری لاولی الالباب».

انجام: «و علمنی منه ما جهلت و ارزقنی تلاوته آناء اللیل و النهار و اجـعل لی حجة یا رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه اجمعین».

۲ـ التّمهید فی علم التجوید «۶۸ پ ـ ۱۳۲ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: ابو عبدالله محمد بن محمد بن محمد بن جزری شافعی (۸۳۳ ق)

مؤلف این رساله مباحث علم تجوید راکه قاری به آن نیازمند می‌باشد در ده باب جمع آوری و توضیح داده است.

[کشف الظنون ۴۸۴/۱؛ معجم مصنفات القرآن ۲۲۱/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی جعل القران العظیم مفتاح آلائه و مصباح قلوب اولیائه ... و بعد فانّ اولی العلوم ذکرا و فکراً و اشرفها منزلةً و ...».

انجام: «لجمیع المسلمین روایته عنی راجیاً ثواب الله تعالی و رحمته الحمد لله رب العالمین والصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله و صحبه الی یوم الدین».

۳ـ المقنع فی رسم المصحف «۱۳۲ پ - ۱۷۳ پ» **(علوم قرآن - عربی)**

از: حافظ ابو عمرو عثمان بن سعید مقری دانی (۴۴۴ ق)

رسالهٔ مهم و معروفی است در چگونگی رسم الخط قرآن کریم.

[کشف الظنون ۱۸۰۹/۲؛ معجم مصنفات القرآن ۸۴/۳].

آغاز: «الحمد لله الذی اکرمنا بکتابه المنزل و شرّفنا بنبیه المرسل احمده علی ما اولانا من مننه و ...».

انجام: «ما لایصح من اللغات و لایثبت من القرآت فهذا الجواب عمّا سئلنا عنه و وجه السبب فی ذلک و بالله التوفیق».

۴ـ منظومة فی التجوید «۱۷۳ ر - ۱۷۳ پ» **(تجوید - عربی)**

از: ؟

دومنظومه است در تجوید نخست با قافیهٔ دال در ۲۱ بیت به روایت یحیی از استادش ابوالجود از شیخ وقار محمد و بعد از آن ۹ بیت لامیه از شیخ تقی الدین یعقوب دمشقی که همانند قصیده نخستین بر وزن قصیدهٔ شاطبیه سروده است

ونویسنده توصیه می‌کند پس از شاطبیه قرارگیرد.

آغاز:

آیا قارِی القران لله فاحمد و سبحه اطراف النهار و مجّد

و قم فی سواء اللیل لله طائعاً علی ما اتی من نعمة و تعبد

انجام:

و لاتهمل الاوقاف و احفض اصولها و حافظ علی نیل العلاء و سدد

روایة یحیی عن روایة شیخه ابو الجود عن شیخ الوقار محمّد

نسخ، رسالهٔ سوم بی‌کا، ۱۰ ربیع الآخر ۹۵۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ آخر تملك صلاح بن محمد الخطی جمادی الآخر ۱۱۶۹ با مهر مکعبی به سجع «صلاح بن محمد»، اول نسخه تملک حافظ محمد سعید بن ملا صدیق سلیمانی تلمیذ شیخ محمد بن شاهین

جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، مذهب.

۱۷۴ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۶ و ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۸۵۸].

«۱۲۱۵۴»

مجموعه

۱ـ ترجمه و تلخیص القطر المصری فی قرائة الامام ابی عمرو بن علاء البصری «۱پ ـ ۷۵ر»

(قرائت ـ فارسی)

از: ؟

ترجمه و تلخیصی است از کتاب «القطر المصری فی قرائة الامام ابی عمرو بن علاء البصری» تألیف سراج الدین عمر بن قاسم انصاری شاطبی که در شمارهٔ قبل معرفی گردید.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصّلوة علی رسوله محمّد و آله اجمعین بدان ارشدک الله و الهمك که این مفردهٔ خاصهٔ قرائت ...».

انجام: «... و احکام تکبیر خاصه ابن کثیر است در مفردهٔ او یاد کرده شود انشاء الله تعالی وحده العزیز و الحمد لله رب العالمین تمت المفردة».

۲ـ البرق اللامع فی قرائة النافع = مفردهٔ نافع «۷۵ پ ـ ۱۰۶ پ»

(تجوید ـ فارسی)

از: حافظ طاهر بن ابراهیم اصفهانی

مولف در این رساله قرائت نافع مدنی به روایت قانون و روش را که ابوالقاسم شاطبی نقل نموده در یک مقدمه و دو باب ذکر کرده است. [منزوی ۱۰۲/۱].

آغاز: «الحمد لله الّذی فتح علینا ابواب العرفان و رفع اعلام اهل العلم بأعلام القرآن و کسر به رقاب الجبابرة ...».

انجام: «... و آن سه وجه دیگر که اشباع (آیاته) با توسیط و قصر (و تستهزون) و توسیط (آیاته) با قصر تستهزون نباشد قطعا و اصلا جایز نباشد و الله اعلم».

نستعلیق تحریری، رسالهٔ اول شرف الدین علی، آخر جمادی الآخر ۹۴۳ حرم حضرت علی علیه السلام؛ رسالهٔ دوم مصطفی بن ملا جبرئیل استرآبادی، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۰۷ برگ؛ ۱۰/۵×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۴۷].

﴿۱۲۱۵۵﴾

مجموعه

۱ـ فصول التمهید لاصول التجوید «ص ۱ ـ ۲۳» **(تجوید ـ عربی)**

از: شیخ حسن طی گیلانی (قرن ۱۰ ق)

چند فصل کوتاه است در اصول تجوید که برای مولی یحیی جان حاکم گیلان تألیف شده و در روز جمعه ۱۲ رجب ۹۶۶ در لاهیجان به پایان رسیده است.

عناوین فصول آن چنین است:

فصل: للحروف صفات متنوعة ولكن نذكر الاهم منها

فصل: اسباب المد نوعان لفظى و معنوى

فصل: فى الادغام و الاظهار

فصل: فى معرفة الوقف

فصل: فى الابتداء

فصل: اقسام الابتداء

فصل: فى ذكرهاء التانيث

فصل: فى ذكر همزات الوصل و القطع.

آغاز: «الحمد لله الذى نزل الفرقان على عبده تبياناً و اورث الذين اصطفى من عباده ... و بعدُ فهذه وريقات فى التجويد ...».

انجام: «فان كان الضم عارضاً نحو امشوا فى أن امشوا فالكسر لا غير اذ نقلت ضمة الياء إلى ما قبل و حذفت لالتقاء الساكنين و هذا اخر الرسالة».

۲ـ من افادات شيخنا و مولانا حسن طى در تجويد «ص ۲۴»

۳ـ تقريب النشر فى القراءات العشر «ص ۲۵ ـ ۲۳۲» **(علوم قرآن ـ عربى)**

از: شمس الدين محمد بن محمد جزرى (۸۳۳ ق)

مختصرى است از كتاب «النشر فى القراءات العشر» خود مؤلف؛ اين تلخيص در روز يک‌شنبه ۱۰ محرم ۸۱۴ به پايان رسيده است.

[كشاف الفهارس ۲۶۹/۱؛ مرعشى ۲۶۲/۱۴، ش ۵۴۷۹؛ كشف الظنون ۱۹۵۲/۲].

آغاز: «قال الفقیر الی رحمة ربّه محمد بن محمد بن الجزری عفی الله عنهم و لَطُفَ به الحمد لله علی التقریب و التیسیر و اشهد ان لا اله الا الله ...».

انجام: «اللّهم ذکرنی منه ما نسیت و علّمنی منه ما جَهلتُ و ارزقنی تلاوته آناء اللیل و النّهار و اجعَلهُ لی حُجّة یا رب العالمین».

۴ـ اسامی قراء عشره با اسامی روات و ارقام ایشان «ص ۲۳۳ - ۲۳۴»

۵ـ فصل در بیان وقف بر مرسوم خط «ص ۲۳۵ - ۲۳۸»

۶ـ رسم القرآن «ص ۲۳۹ - ۲۴۸» **(علوم قرآن ـ فارسی)**

از: ابوبکر بن احمد بن حسین بن مهربان نیشابوری (۳۸۱ ق)

قواعد رسم الخط قرآن را بصورت کوتاه و مختصر ذکر نموده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین قال الشیخ الامام ابوبکر بن احمد بن حسین بن مهربان النیشابوری .. در خواستند از من یاران بیان کردن اختلاف‌ها هیجا که در قرآنست و در ذکر اینها که اهل حجاز و اهل شام و اهل حرم بنوشته‌اند».

انجام: «... با میم ما ادغام کرده شده است این حرفها جماعتی از امامان و فقیهان و بزرگان دین چنین گفته‌اند که واجب است بر مقریان و قاریان که هر یکی از این رسم را بدانند و بعد از آن بنوشتن مصحف مشغول گردند و السلام علیٰ من اتّبع الهدی».

۷ـ قرائت عاصم «ص ۲۴۹ - ۲۷۹» **(تجوید ـ فارسی)**

از: عماد الدین علی شریف قاری استرآبادی (قرن ۱۰ ق)

مؤلف در این رساله قرائت عاصم را به درخواست شاهزاده‌ای نگاشته است مشتمل بر دو باب و هر باب در چند فصل؛ این کتاب غیر از «مفردهٔ عاصم» و «تحفهٔ شاهی» می‌باشد.

[الذریعه ۵۵/۱۷؛ مرعشی ۳۲۱/۱۶، ش ۶۳۵۷؛ منزوی ۸۲/۱ و ۹۳ و ۱۰۱].

آغاز: «و بعد چنین گوید فقیر حقیر کثیر التقصیر المحتاج لعفو ربه الهادی عماد الدین علی الشریف القاری الاسترآبادی ...».

انجام: «... لفظ لدنی را قطع همزه ما اتونی میخواند و جز بما یعملون و ا لم یَرَو را بیا میخواند و کسره میدهد یاء یخصمون را که در سورهٔ یس است و نقض را بیا میخواند و سعرت را بتشدید».

۸ـ فائدة فی التعریفات (تعریف چند اصطلاح تجویدی) «ص ۲۸۰»

۹ـ خلاصة الترتیل = تجوید منظوم «ص ۲۸۱ - ۲۸۴» **(تجوید ـ فارسی)**

از: ابن عماد (قرن ۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۴] مراجعه شود.

آغاز:

ای بنام تو افتتاح کلام — در ثنایت زبان رسیده بکام

هست ذات و صفات تو ازلی — صانع لایزال و لم یزلی

انجام:

ای که نوباوه درخت سخن — جنین از بوستان فکرت من

کو غریق بحار غفران باد — ناظم این رساله ابن عماد

۱۰ـ الحواشی المفهمة فی شرح المقدمة الجزرية «ص ۲۸۷ ـ ۳۶۵»

(تجوید ـ عربی)

از: احمد بن محمد بن جزری مشهور به ابن ناظم (۸۵۹ ق)

شرحی است بر مقدمهٔ مشهور محمد بن جزری شافعی در علم تجوید.

[مجلس ۳۶۲/۱۷ که اشتباهاً به عبدالرحیم سلطان القراء تبریزی نسبت داده شده؛ کشاف الفهارس ۳۰۶/۱ ـ ۳۰۸ ؛ سرکیس ۶۲/۱].

آغاز: «الحمد لله المتعالی فی جلال قدسه لا احصی ثناء علیه ... و بعد فان اولی تصرف فیه الهم العوال کلام الله الکبیر المتعال ...».

انجام: «... من معاملة فرمان من البلاد الرومیة حماها الله تعالی و حرسها و عمرها ببقاء مالکها اعز الله انصاره و ضاعف اقتداره».

نسخ و نستعلیق؛ رسالهٔ اول محمد، ۹۸۴ (از روی خط مصنف)؛ رسالهٔ سوم محمدبن ملك محمد الشیروانی مشهور به محمد قایمی، ۹۸۶؛ رسالهٔ ششم بی‌کا، ۵ صفر ۱۰۱۴؛ رسالهٔ نهم بی‌کا، ربیع الاول ۱۰۱۴، رسالهٔ دهم محمد بن ملك محمد الشیروانی؛ ۹ جمادی الاولی ۱۰۱۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، عطف سرخ.

۱۸۳ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۱۹۷].

«۱۲۱۵۶»

المجالس = الفصول **(تفسیر ـ عربی)**

از: ؟

این تفسیر همانند تفسیری است که در شمارهٔ [۱۲۰۱۳] معرفی گردید و پیرامون این نوع تفاسیر در آنجا توضیحاتی ذکر شد.

عنوان فصول این نسخه با نسخهٔ مذکور یکی است الا اینکه نسخهٔ قبلی به

فارسی نگاشته شده و نسخهٔ حاضر به عربی می‌باشد.

نسخهٔ حاضر شامل چندین مجلس است و هر مجلس مشتمل بر چند بخش.

عنوان بخشهای هر مجلس در این نسخه عبارتند از:

البساط، الاخبار، الوجوه و النظائر، النکت، الحقائق، التبکیت.

مؤلف بعد از هر مجلس آیه را می‌آورد و شمارهٔ آیه و نام سوره را معین می‌کند و شرحی مختصر پیرامون آیه می‌دهد. در بخش «البساط» مطلبی عرفانی و اخلاقی را در ارتباط با آیه می‌آورد. در بخش «الاخبار» روایتی را پیرامون آیه می‌آورد و در بخش «الوجوه و النظائر» معانی کلمات وارده در آیه را ذکر می‌کند. در بخش «النکت» موعظه‌ای را انشاء می‌کند و در بخش «الحقائق» اقوال عرفا را در موضوع آیه می‌آورد و در بخش «التبکیت» مطالبی را به نظم و یا نثر در تذکر و تنبه نفس یادآور می‌شود.

توضیحاتی که مؤلف در نسخهٔ حاضر آورده کوتاهتر از توضیحات سایر نسخ می‌باشد. از مواضع مختلف نسخه، شیعه بودن مؤلف مشهود است؛ مثلاً در ذیل آیهٔ «الیوم اکملت لکم دینکم» شرح مبسوطی پیرامون آیه و شأن نزول آن می‌دهد و حدیث غدیر را ذکر می‌کند که در سایر نسخه‌ها به چشم نمی‌خورد.

اوراق نسخهٔ حاضر جابجا شده و ترتیب مجالس آن نیز به هم ریخته است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اموال فتمنوها فنبهم الله بما عندهم من القرآن و الاسلام و قیل فضل الله علی بن ابی طالب و رحمة الله محمد صلی الله علیهما و هذه الآیة مکیة».

انجام نسخه: «... و مدخله النور و مخرجه النور و قال اللهم اجعل فی قلبی نوراً و من فوقی نوراً و من عینی نوراً و من یمینی نوراً و عن یساری نوراً و امامی نوراً و خلفی نوراً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۴۳ برگ؛ ۱۰×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۴۲۰۰].

﴿۱۲۱۵۷﴾

التحفة القطبية فی شرح القصيدة الشاطبية (تجويد ـ عربی)

از: ابوالقاسم قاری

شرح متوسطی است بر قصیدهٔ «حرز الامانی و وجه التهانی» شاطبی؛ این شرح برای قطب الدین ابوالقاسم شاه محمود نگاشته شده است.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين و العاقبة للمتقين و الصّلوة و السلام علی سيد المرسلين محمد و اله الطاهرين و مما صنف فی هذا الفن ...».

انجام: «و هدانی الی معرفة قواعده و مبانيه و مصلّيا علی رسوله الذی خصصه بالرسالة العظمیٰ و النبوة الكبریٰ و آله و صحبه العظام إلی قيام القيام و ساعة القيام».

نسخ؛ رضی الدين بن ملا فخرالدين، ۱۱ رمضان ۱۲۸۰ (برای امان الله خان الثانی نوشته شده)؛ عناوين و نشانيها شنگرف؛ جلد: تيماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۵۶ برگ؛ ۲۰/۵×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۶۶].

﴿۱۲۱۵۸﴾

الكامل الفريد فی التجريد و التفريد (علوم قرآن ـ عربی)

از: محب الدين ابوموسی جعفربن مكّی بن جعفر موصلی (۷۱۱ ق)

هفت رساله است در قراآت هفتگانهٔ مشهور، به نامهای:

مفردهٔ نافع بن ابی نعيم، مفردهٔ ابن كثير، مفردهٔ ابی عمرو بن علاء، مفردهٔ ابن عامر يحصبی، مفردهٔ عاصم بن ابی نجود كوفی، مفردهٔ حمزة بن حبيب زيات و مفردهٔ كسائی.

مؤلف همهٔ اين هفت رساله را «الكامل الفريد فی التجريد و التفريد» ناميده است. **[مجلس ۲۳۳/۱۲؛ كشاف الفهارس ۳۸۴/۱ ـ ۳۹۱].**

نسخهٔ حاضر شامل هر هفت رساله بدين ترتيب می‌باشد:

۱ـ المفردة لنافع بن ابی نعیم «۱ پ - ۳۵ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله الذی تکلّم بالقرآن الکریم و انزله و شرّفه علی جمیع کتبه و فَضّله و اصطفی له من عباده حفظة کما اصطفی لِعَرشه حملة».

انجام: «و لیس فی الفلق و الناس خلافٌ الاّ القاء حرکة الهمزة علی التنوین فی غاسق اذا و حاسدٍ اذا حسد و الحمد لله اولاً و آخراً علی اتمام تألیفها».

۲ـ المفردة للامام ابن کثیر «۳۶ پ - ۶۲ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام ... یقول المفتقر الی عفو ربّه العلیّ جعفربن محمد مکیّ بن جعفر الموصلی اذکر فی هذا الکتاب للرّاغبین».

انجام: «فهذه مسائل التکبیر و آخر مذاهب ابن کثیر اتیت به مبسوطاً واضحاً کما ضمنت و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد النبی الامّی و علی آله و صحبه تَمّ تألیفها و نجز تصنیفها».

۳ـ المفردة للامام ابی عمرو بن العلاء «۶۳پ -۱۱۳پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... امّا بعد فقد رغب الیّ اخ لی من الفضلاء ان افرد له من مذاهب القراء السبعة النبلاء مذهب الامام ابی عمرو بن العلاء».

انجام: «سورة الاخلاص کفوءًا احدٌ بضم الفاء و همزةٍ مفتوحةٍ بعدها فی الحالین و لیس فی سورة الفلق و سورة الناس خلافٌ لامالة الناس فی الکلمات الخمس بخلاف عنه بالفتح و لا امالة التامة».

۴ـ المفردة للامام ابن عامر «۱۱۴ پ - ۱۳۹ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و صلی الله و سلّم علی سیّدنا محمدٍ النبی الامیّ خاتم النبیین و امام المتقین و قائد الغرّ المحجّلین و علی آله و اصحابه».

انجام: «سورة الاخلاص قرَء کُفوءًا احدٌ بضم الفاء و همزةٍ مفتوحةٍ و لیس فی الفلق و الناس خلاف عین ما تقدم و الله اعلم و احکم».

۵ ـ المفردة للامام عاصم «۱۴۰ پ ـ ۱۵۷ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... و بعد فإنّی مجرّدٌ لک ایـها المـرید الطـالب و المستفید الراغب مذهب الامام عاصم بروایتی ابی بکر و حفص عنه».

انجام: «حفص فی الحالین انفرد فی الوصل وحده و اتفقا علی ضم الفـاء و هـذا آخِرُ المتفق علیه و المختلف فیه من مذهب عاصم و لم نذکر التکبیر لانه مـذهب لغیر عاصم قال المؤلف نجزت المفرَدة».

۶ـ المفردة لحمزة بن حبیب الزیّات«۱۵۸پ ـ ۱۹۰پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین ... بعد فقد رغب الی من قرأ القرآن علی آن اُفَرّد له من مذاهب القرّاء السبعة التفات طریق ...».

انجام: «والحمدللهعلیالتوفیقلاتمامما تکلّفت به من حصر هذا الطریق و المسؤلُ من الناظر فیها اذا تأمّلها ان یَسُدّ خللها و یصلح زللها و ان یستغفر لمنشئها و کاتبها».

۷ـ المفردة للامام کسائی «۱۹۱ پ ـ ۲۱۶ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

آغاز: «و الحمد لله ربّ العالمین ... و بعد فانّک سَئلتنی أیها الاخ الصّالح ادام الله لک التوفیق و جعلک من اهل التحقیق ان اُفَرّد لک الطریق ...».

انجام: «سورة الاخلاص قرء کفوءًا بضم الفاء و بالهمزة وصلاً و وقفاً و لیس فی المعوذّتین خلاف و الحمد لله رب العالمین و الله اعلم».

نسخ؛ **محمد علی بن احمد بیدگلی کاشانی، چهارشنبه دوازدهم جمادی الاولی ۱۲۵۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: روغنی کهنه، عطف تیماج.**

۲۱۶ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۸۶].

﴿۱۲۱۵۹﴾

تراجم الاعاجم = ترجمان القرآن **(لغت قرآن ـ عربی به فارسی)**

از: ابوالمعالی احمد بن محمد غزنوی (۵۶۲ ق)

فرهنگنامهٔ تفسیر لغات قرآن است که در آن لغات قرآن بـه تـرتیب سـوره‌ها از آخرین سوره به اول، به فارسی ترجمه و شرح شـده است. در مـورد مـؤلف ایـن فرهنگنامه اختلاف است ولی در نسخهٔ ما آنچنان است که ذکر شد.

[منزوی ۱۹۷۱/۳؛ کشف الظنون ۳۹۴/۱].

آغاز: «الحمد لله مانح الاعلاق و فاتح الاغلاق و الصلوة و السـلام عـلی صـادق الوعد و المیثاق».

انجام: «فاذنوا پس آگاه باشید، الاملاء املا کردن، ان تغفل که فـرامـوش کـند زنی،الادارة گردانیدن، الایتمان امین داشتن. تمت الکتاب بعون الله الملک الوهاب».

نستعلیق؛ **احمد بن ابراهیم، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ اول مهر مربعی به سجع «معین الرعایا» همراه با تصویر شیر و خورشید؛** جلد: **تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.**

۴۲ برگ؛ ۱۳/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۰۵].

《۱۲۱۶۰》

معالم التنزیل و حقائق التأویل **(تفسیر - عربی)**

از: ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۲۹۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ کهف تا آخر سورهٔ فاطر را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب ... و خصّ رسوله بالذّکر لانّ الله انزل القرآن علیه».

انجام نسخه: «فانّ الله کان بعباده بصیراً قال ابن عبّاس یرید اهل طاعته و اهل معصیته‌وصلّی‌الله‌علی سیّدنا محمد و آله و صحبه و سلّم و الحمد لله ربّ العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها با خط جلی؛ در صفحهٔ اول تملک عبدالحسین بن ابو جعفر بن صدر الدین بن صالح محمد بن زین العابدین بن ابراهیم موسوی عاملی اصفهانی و تملکی به تاریخ ۹۱۸؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۹۸ برگ؛ ۱۷×۲۶ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۱۴۲۷۳].

﴿۱۲۱۶۱﴾

قرآن کریم

نسخ؛ سیّد عابدین بن سیّد سیف الدّین ابوالحسن لاریجانی، بی‌تا؛ عناوین سور و علائم تجویدی و فواصل آیات شنگرف؛ در صفحهٔ اول وقف سید صالح الحسینی به اولاد ذکور به تاریخ اواخر جمادی الاولیٰ (؟)،تعدادی از صفحات وصالی گردیده؛ آیات در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده؛ جلد: میشین، سرخ.

۳۰۵ برگ؛ ۲۱×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۱۶۴].

﴿۱۲۱۶۲﴾

قرآن کریم

نسخ معرب؛ پیر محمد ثانی، بی‌تا؛ عناوین سور داخل کتیبهٔ مرصع، زمینهٔ صفحهٔ اول زرین و سورهٔ فاتحه با سفید آب در داخل آن نوشته شده، صفحهٔ اول و دوم کتیبه در بالا و پائین با نقش گل و بوتهٔ الوان در حواشی، علائم تجویدی شنگرف، فواصل آیات با دایرهٔ زرین، فواصل حزبها در حاشیه با دایرهٔ مرصع و داخل آن نقش گل و بوته، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، در صفحهٔ آخر دو دایرهٔ زرین؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۳۹۵ برگ؛ ۱۴×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۱۸].

﴿۱۲۱۶۳﴾

مجموعه

۱ـ جامع الفوائد فی شرح اسنی القصائد = شرح شاطبیه «۱ پ ـ ۹۹ر»

(تجوید ـ عربی)

از: موصلی[1]

شرحی است مفصل بر قصیدهٔ «حرز الامانی و وجه التهانی» مشهور به «قصیدهٔ شاطبیه» ابوالقاسم شاطبی؛ مؤلف این قصیده را نزد استادش شمس الدین محمد بن علی بن ابی القاسم موصلی که او نزد ابی عبدالله محمد بن عمر بن یوسف قرطبی و او هم نزد ناظم خوانده، قرائت نموده است.

آغاز: «الحمد لمن تقدس عن الشبیه و التمثیل و تنزه عن التغییر و التبدیل ... اما بعد فلما کانت القصیدة الموسومة بحرز الامانی ...».

انجام: «و لما کان مرتبة الصحابة دون مرتبته صلی الله علیه و سلم حَسُن تشبیه الصلاة علیهم بالزرنب و القرنفل الذین مرتبتها دون مرتبة المسلک و المندل و الله اعلم بالصواب».

۲ـ مخارج الحروف، منظومة فی... «۹۹ ر ـ ۹۹ پ» **(تجوید منظوم ـ عربی)**

از: عماد الدین حواری

هشت بیت است به عربی در بیان مخارج حروف.

۱- در مآخذ از عبدالرحمان بن احمد موصلی معروف به دقوقی که تمام قراءات را بر شمس الدین محمدبن علی موصلی معروف به ابن الخروف (م ۷۲۷) خوانده و حواشی مفیدی در شرح بر شاطبیه نوشته، یاد شده است. دقوقی در ۷۳۵ ق درگذشته است. [کشاف الفهارس ۱۵۰/۱ که نام کتاب دقوقی را الحواشی المفیدة فی شرح القصیدة ذکر نموده است؛ معجم المؤلفین، کحاله ۷۵/۲؛ غایة النهایة ۲۰۶/۲].

آغاز:

یا سایلی عن حروف عن مخارجها　　یکفیک منظومة یشفیک غرّاً
فهاک منی حروف الحلق جامعة　　العین و الحاء ثم الغین و الخاء

انجام:

لا تلحین سائل کیلا یکون اذا　　من الذین بغیظ الله قد باؤا

۳ـ مخارج الحروف وصفاتها «۹۹ پ» **(عربی)**

در این بخش مخرج هر یک از حروف هجا و اوصاف آن به ترتیب ابتث بنابر اصطلاح اهل تجوید بیان شده است.

آغاز: «بیان مخارج الحروف و صفاتها علی التفصیل الهمزة من اقصی الحلق... الباء ما بین الشفتین».

۴ـ هدایة المرتاب و غایة الحفاظ و الطلاب = السخاویة = متشابهات القرآن «۱۰۰ ر ـ ۱۰۵ پ» **(منظومه در علوم قرآن ـ عربی)**

از: ابوالحسن علم الدین علی بن محمد سخاوی (۶۴۳ ق)

[کشف الظنون ۲۰۴۱/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآن ۲۴۸/۱؛ سرکیس ۱۰۱۴/۲].

آغاز:

قال السَخاويّ عليٌّ ناظماً　　كان له الله الرحيم راحماً

انجام:

و صلوات ربّنا العظیم　　علی النبیّ الطاهر الکریم
و رحم الله امرءً دعا لی　　برحمةٍ منه و حُسن حالی

۵ ـ درة القاری فی الفرق بین الضاد والظاء = الظائیة النونیة«۱۰۶ر-۱۰۷ر»

(عربی)

از: عزّالدین عبدالرّزاق بن رزق الله رستغفنی (رسعنی) (۶۶۱ ق)

منظومه‌ای است کوتاه در بیان انواع «ظاآت» که در قرآن کریم وارد شده است و جدائی آن از ضاد. نام آن در برخی از مآخذ الظائیه است، اما گوینده خود آن را درةالقاری نام داده است.

[قاهره، فؤاد سید ۳۱۱/۱؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۷۰/۴؛ هدیة العارفین ۵۶۶/۵؛ الفهرس الشامل للمخطوطات العربی الاسلامی ۲۵۶/۱].

آغاز: «قصیدة جامعة لانواع الظاء المعجمة الواردة فی کتاب الله تعالی للشیخ عزالدین عبد الرزاق الرسعینی عفا الله عنه و نفع ببرکته المسلمین

حفظت لفظاً عظیم الوعظ یوقظ من ظما لظی و شواظ الخطر و الوسن

من یکظم الغیظ یظفر بالظلال و من یظعن عن الظلم یظلل راکب السفن

لاتنظر الظن و الفظ الغلیظ و لا تظهره ظهر ظهور ترم بالاحسن

انظر تظاهر فمن لم ینتظر خلبت عظامه ظفر الظلماء بالمحن

فهذه اربع یا صاح قد حصرت ما فی القرآن من الظاآت فاستحسن

لکنها سبع ظاآت قد اجتمعت بالضاد فی الذکر فاحذر قول مفتتن».

انجام:

سمیتها درة القاری و نسبتها بحر البسیط فقسها واختبرتبن

شعاع انوارها یحکی ذکاء و یجلی ما علی القلب من دِحَن

۶ـ الذالات المعجمة فی القرآن الکریم، قصیدة فی ...«۱۰۶پ - ۱۰۷ر» **(عربی)**

از: شمس الدین اسکندری معروف به مرخم (قرن ۹ق)

قصیده ایست لامیه در بیست و یک بیت در بیان ذال‌های وارده در قرآن کریم.

آغاز: «قصیدة جامعة للذالات المعجمة الواردة فی القرآن العظیم للشیخ شمس

الدین الاسکندری المعروف بالمرخم عفا الله عنه.

بـدأت بـبسم الله نـظماً مسـلسلا بـمعجم ذالات القـرآن مـحصلا

تـذکر و ذر و احـذر عـذاباً و ذق عذباً لذیذاً و خذ جذعاً حنیذاً مـذللا

انجام:

و صلّ صلاة مع سلامٍ مضاعَفاً على المصطفى المنعوت للنّاس مُرسلا

یدوران مادام الجدیدان سرمَدا مَعَ الآل و الصحب الکرام و من تلا

۷ ـ مطالب پراکنده در تجوید«۱۰۷ ر ـ ۱۱۰ پ» **(عربی)**

در این بخش از مجموعه چند مطلب تحقیقی دربارۀ تجوید و دستور است با عنوان فصل یا باب، با عنوانهای زیر:

ـ زوائد الامام ابی عمرو البصری (یاآت فی القرآن) جملتها فی القـرآن ست و ثلاثون حرفاً، فی سورة البقرة منها ثلاثة احرف و هی الداعی و دعانی و اتقونی.

ـ تاء التأنیث تدغم فی ستة احرف و هی الصاد والجیم و ...

ـ دال اذ تدغم فی ستة احرف.

ـ دال قد تدغم فی ثمانیة احرف.

ـ باب المد والقصر

این باب شامل چند فصل با این عناوین:

فصل: الحروف الواقعة بعد الالف على خمسة اقسام

فصل: الحروف الواقعة بعد الواو على خمسة اقسام

فصل: الیاء فی کتاب الله على خمسة اقسام

فصل: اذا اجتمعت یاآت فی کلمتین

فصل: المدینقسم على عشرة اوجه

در اثنای این فصل منظومه ای رائیه از سخاوی در بیان اقسام مد آمده است:

ـ فصل فی الوقف علی کلا **(عربی)**

از: عزالدین عبدالرزاق بن رزق الله رستغفنی (۶۶۱ ق)

قصیده رائیه ایست در بیان محلهایی که وقف بر کلا جایز است.

آغاز:

ثلاثون کلا مع ثلاثة احرف　　　فخمس علیها الوقف تم لمن قرا

ـ باب: ما سکونه عارض من کلمة واحدة

ـ باب: ما سکونه عارض من کلمتین

ـ باب: حروف الاخفاء

ـ فصل فی المتماثلین: اذا التقا حرفان متماثلان فی کلمة واحدة فان الجماعة کلهم متفقون علی الاظهار.

ـ فصل فی المتقاربین: اذا التقا الحرفان المتقاربان فی کلمة واحدة فان ابی عمرو کان یدغم... القاف فی الکاف.

۸ ـ الوقف علی کلا، منظومة فی... «۱۱۰ ر» **(عربی)**

از: علی بن قاسم

منظومه ایست در ۲۳ بیت در پاسخ سؤال سائلی، از ابیات پایان منظومه استفاده می‌شود که ناظم این منظومه را در ماه صیام ۶۸۱ در دهروط (شهرکی در کنار رود نیل، معجم البلدان) سروده است. در مآخذ موجود نشانی از این گوینده ذکر نشده است.

آغاز: ابیات فی الوقف علی کلا

سالت عن الوقف الذی جاء فی کلا　　　فهاک خلاف الناس فیه کما یملا

ثلاثون حرفاً قد اتت و ثلاثة　　　اذا عددت فی الذکر اجمعها تتلا

انجام:

و قد كملت والحمدلله وحده	و قد حصل المقصود فاقنع بها سؤلا
و بعد صلوة الله ثم سلامه	على احمد المختار فى الملاء الاعلى
فيا صالح اقبلها و خذها هدية	اتتک عروساً فى غلائلها تجلا
ولا تنس منشيها على بن قاسم	اذا ما تلوت الذكر ان تسئل المولى
بدهروط فى شهر الصيام انتظامها	لستِ مئى بعد الثمانين زد حولا
و آياتها عشرون من بعد اربع	ولا قوة الا بربى ولا حولا

۹ـ ميسر التيسير «۱۱۰ پ - ۱۲۲ ر» **(علوم قران ـ عربی)**

از: ؟

مولف در این رساله قرائت ابی عمرو بن علاء بصری را از کتاب «التیسیر» ابی عمرو عثمان بن سعید دانی (۴۴۴ ق) نقل نموده است. **[کشف الظنون ۱/۵۲۰]**.

او «التیسیر» را نزد استاد خود مجد الدین ابی احمد عبدالصمد بن احمد بن عبدالقادر بن ابی الجیش بغدادی (متوفای ۶۷۶ ق) خوانده است.

در مآخذ معتبر نام چهار تن ذکر شده که از ابن ابی الجیش اخذ قرائت کرده‌اند، بدین اسامی:

۱ ـ احمد بن موسی موصلی

۲ ـ ابن الخروف محمدبن علی موصلی

۳ ـ ابوبکر مقصانی جزری

۴ ـ ابراهیم رقی قصار

به نظر می‌آید احمد بن موسی موصلی مؤلف میسر التیسیر باشد.

آغاز: «الحمدلله الذى انزل على عبده كتاباً **شرح به الصدور و جعله مهيمناً على** التوراة ... و بعد فقد ... **سألنى جماعة من اهل لاٰ اله الاّ الله ممن يجب ...**».

انجام: «... فامه هاویة تطلع علی کیف فعل ربک و الصیف فلیعبدوا یکذب بالدین نجز الخلاف بحمد لله تعالی و عونه و حسن توفیقه و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و صحبه و سلم».

۱۰ ـ تحصیل الهمزتین القطعیتین علی مذهب ابی عمرو بن العلاء «۱۲۲ پ ـ ۱۲۴ ر»
(علوم قرآن ـ عربی)

از: ابو الاصبغ عبد العزیز بن علی بن محمد بن سلمة بن عبدالعزیز سماتی اشبیلی اندلسی (۵۵۹ ق)

مؤلف در این رساله به طور مختصر مذهب ابی عمرو بن علاء را پیرامون همزهٔ قطع و موارد آن در قرآن کریم در یازده تحصیل، توضیح داده است.

[هدية العارفين ۵۷۹/۱].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلواته علی محمد خاتم النبیین و علی آله و صحبه اجمعین هذا کتاب تفصیل مذهب ابی عمرو بن ...».

انجام: «اعلم ایها القاری ان هذا الکتاب الذی جمعناه فی الهمزتین و رسمناه باسم ابی عمرو فانه اصل لغیره... بالنوع الخامس الذی صدرنا بالوارد له.. فاغتنم ایها القاری ما سطرناه تأمن من اللحن فی الهمزتین الذی قد هداک النجدین تم بحمدلله تعالی و صلی الله علی سیدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین».

۱۱ ـ مقدمة فی اصول القرائة «۱۲۴ ر ـ ۱۲۵ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

مؤلف در این رساله اصطلاحات علم قرائت را تعریف و توضیح داده است.

[هدية العارفين ۵۷۹/۱].

آغاز: «الحمد لله حمداً کثیراً طیباً مبارکا فیه کما یحب و یرضی و صلاته علی محمد عبده و رسوله المصطفی و علی آله الطیبین و الطاهرین».

انجام: «و فی الیاء والواو... والاصل فی الحییتین توقیف من الاداء و کذلک السکون المیت حدّه مقید بالاداب من شرع القراء، کملت المقدمة بحمدالله و عونه».

۱۲ـ الفرق بین الضاد و الظّاء «۱۲۶ ر - ۱۲۹ پ» **(تجوید ـ عربی)**

از: ابوحیان محمدبن یوسف اندلسی (۷۵۴ق)

چهار بیتی که ابوالقاسم شاطبی در معرفت ظاء و ضاد گفته، درکتاب حاضر شرح و توضیح داده شده است. اندلسی رساله‌ای دارد با نام الارتضاء فی الضاد والظاء [کتابنامهٔ بزرگ قرآن کریم ۲۵۰/۱] که گویا همین رساله است. مؤلف این ابیات را در مدرسهٔ فخریهٔ مصر، در روز جمعه ۸ صفر ۶۸۵ در نزد رضی الدین قسطنطینی بن عمر بن ابی الحسن قسطنطینی قرائت نموده است، این کتاب و مشتمل بر چهار فصل بدین عناوین است:

الفصل الاول: فی بیان احکام الظاآت و ابوابها در چندین باب

الفصل الثانی: فی معنی الابیات

الفصل الثالث: فی اعرابها

الفصل الرابع: فی بیان مخرجها

نسخهٔ حاضر بیست و هفت باب از فصل اوّل را شامل است و در هر یک از بابها یکی ازکلمات دارای حرف «ظاء» ذکر شده است بدین ترتیب:

الباب الاول: باب الحظ ... الباب الثانی من الظاآت باب الکظم ... الباب ۲۷ من الظاآت باب النظر.

دنبالهٔ ابواب فصل اوّل و همچنین تمامی فصول ۲و۳و۴ از نسخه حاضر ساقط شده است.

آغاز: «الحمدلله خالق النسم من العدم و منطق الالسن بالحکم و مفضل هذه الامة علی سایر الامم».

انجام نسخه: «و قوله تعالیٰ و انظر الی الهک و قوله تعالی انظروا الی ثمره الثانی النظر بمعنی».

۱۳ ـ تاریخ جمع قرآن کریم و اعداد حروف و آیات و کلمات و اسماء انبیاء و غیر ذلک در قرآن کریم «۱۳۰ پ ـ ۱۳۴ ر» **(عربی)**

این بخش مقدمهٔ یکی از تفاسیر است و در آن، چند فصل با این عناوین ذکر شده است.

فصل فی ذکر من جمع القرآن اولاً

فصل فی عدد سور القرآن و آیه و کلامه و جمیع حروفه

فصل فی ذکر الانصاف

فصل فی ذکر کلمات القرآن و ذکر جمیع حروفه

فصل فی عدد الالفات

فصل فی ذکر الانبیاء علیهم السلام

فصل فی ذکر امالة ابی عمرو بصری

فصل فی المد

آغاز: «بسمله فصل فی ذکر من جمع القرآن اولاً و من کتبه وادخله بین اللوحین، ذکر ابوعبدالله المقری... قال اول من جمع القرآن ابوبکر».

۱۴ ـ منظومة فی الانواع المد «۱۳۴ ر» **(عربی)**

از: عزالدین عبدالرزاق بن رزق الله رستغفنی (۶۶۱ق)

منظومه‌ایست رائیه در چند بیت، در بیان اقسام مدّها.

۱۵ ـ منظومة فی عدد الکلا «۱۳۴ ر» **(عربی)**

از: ابوشامه عبدالرحمن بن اسماعیل مقدسی (۶۶۵ق)

منظومهٔ لامیه‌ای است در چند بیت، در ذکر تعداد «کلا» که در قرآن کریم آمده است.

۱۶ ـ تفسیر قرآن «۱۳۵ ر ـ ۱۳۶ پ» **(عربی)**

بخشی از تفسیر سورهٔ کهف است گویا از تفسیر بحرالعلوم علی بن یحیی

سمرقندی شاگرد علاء الدین بغوی (متوفای ۸۴۰ق). مؤلف در این تفسیر از استاد خود علاء الدین بغوی یاد می‌کند و گوید: «سمعت شیخنا علاء الدین البغوی».

آغاز نسخه: «لما ذکرته لک، کسر الها اتباعاً علی قاعدته و وصلها بیا».

انجام نسخه: «بل یجوز ان یکون عنی نصبه تمییزاً».

نسخ؛ محمد بن سالم بن محمد بن سالم بن سعید بن عمر العذری العوسجی بلداً والشافعی مذهباً، رسالهٔ اول ۱۵ جمادی الآخر ۸۸۵؛ رسالهٔ چهارم ۹ رمضان ۸۵۶؛ رسالهٔ شمارهٔ آخر با قلم دیگر و حدود قرن ۱۱است؛عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، لولادار. ۱۳۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۶ سانتی متر؛ ۳۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۹۱].

﴿۱۲۱۶۴﴾

نهج البیان عن کشف معانی القرآن (تفسیر - عربی)

از: محمد بن حسن مصری شیبانی (قرن ۷ ق)

تفسیر بسیار مختصری است با عناوین «قوله - قوله» برای بیان الفاظ قرآن و اسباب نزول و ناسخ و منسوخ، با در نظر گرفتن آنچه از اهل بیت علیهم‌السلام روایت شده و آنچه که مفسرین در آن کمتر اختلاف کرده‌اند.

این تفسیر برای کتابخانهٔ مستنصر عباسی (۶۴۰ ق) تألیف شده است. بخشی از این تفسیر در سال ۱۳۷۲ ش به همت موسسهٔ دایرة المعارف اسلامی در ۳۶۴ صفحه از روی نسخهٔ شمارهٔ ۵۸ دانشگاه تهران و نسخهٔ شمارهٔ ۱۶۹۹۷ دانشکدهٔ ادبیات اصفهان و نسخهٔ شمارهٔ ۶۷۳۹ مرعشی و شمارهٔ ۲۱۸ دانشکدهٔ حقوق تهران تصحیح و به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۴۱۴/۲۴؛ مرعشی ۲۹۰/۱۷، ش ۶۷۳۹؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط، علوم قرآن ۳۴۸/۱؛ دانشگاه ۲۳۷/۱؛ حقوق تهران ۴۹۷].

آغاز: «الحمد لله ذی العزة و الجلال و القدرة و الحکمة فی الافعال المخصوص بصفات الکمال المنزه عن الاشباه و الاضداد و الامثال رافع السموات السبع».

انجام: «لا یاتیه الباطل من بین یدیه و لا من خلفه تنزیل من حکیم حمید و الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطاهرین».

نسخ؛ بی‌کا، پنجشنبه ۲۴ ذی حجهٔ ۱۱۰۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمدبن محمد مقیم؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج.

۳۸۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۲۹۴].

﴿۱۲۱۶۵﴾

جواهر التفسیر لتحفة الأمیر (تفسیر ـ فارسی)

از: ملا حسین بن علی کاشفی سبزواری (۹۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۱۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ آل عمران را شامل است.

آغاز: «زینت فاتحه هر کتاب و زیور خاتمه هر خطاب جز به آیت ثنای ربّ الارباب جلّت کلمته که تفسیر انوار کلام جامعش کشاف حقایق تأویل ...».

انجام نسخه:

«دلش از فیض خود گرامی داد   نام او تا به حشر نامی داد

ولله الحمد فی الاخرة و الاولیٰ و السّلام علی من اتّبع الهدیٰ و قدتمّ فی السابع و العشرین من شهر رمضان عمت میامنه بین اهل الایمان سنة تسعین و ثمانمأة».

نسخ؛ درویش محمد بن علی [۱]، ۱۸ ذی قعدهٔ ۸۹۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصّع، به وسیلهٔ مؤلف تصحیح شده؛

۱- بنا به نوشتهٔ تذکرة الخطاطین بختاور خان، تألیف ۱۰۸۸ ق؛ کاتب (درویش محمدبن علی) کاتبی فاضل و در روزگار امیر علی شیرنوایی می‌زیسته است.

جاهایی که کاتب برای حضرت پیامبر عبارت «صلی الله علیه و سلم» نوشته مؤلف «و آله» را اضافه نموده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب.

۵۷۷ برگ؛ ۲۳/۵×۳۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۷۳].

«۱۲۱۶۶»

درر القرآن **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ؟

مؤلف در این کتاب آیات قرآن کریم را به ترتیب موضوعات در دویست و شصت باب موضوع بندی و بدون هیچ شرح و توضیحی تنظیم و مرتب نموده است. تألیف آن برای اسکندر شاه بن الیاس شاه صورت گرفته است.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا باب ۱۷۱ را شامل است و فهرست تمامی ابواب کتاب در اول نسخه ذکر شده است در برگ الحاقی در اول نسخه چند سطر دربارهٔ الیاس و سکندرشاه (از حاکمان بنگاله هند) به نقل از تاریخ فرشته نوشته شده و نویسنده آن عرضه کننده نسخه به کتابخانه بوده است.

نسخهٔ حاضر بازسازی و اغلب صفحات آن وصالی شده و برخی از صفحات آن را موریانه خورده است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغازنسخه: «.. و محجته و اصحه منه الی مرامه ... سلطان بن سلطان سکندر شاه بن الیاس شاه .. و سمیته بدرر القرآن و بوبته علی مأتین و ستین باباً ... الباب الاول فی التوحید و من یرغب عن ملة ابراهیم الا من سفه نفسه و لقد اصطفیناه فی الدنیا و الآخرة».

انجام: «یستهزئ بهم و یمدّهم فی طغیانهم یعمهون اولئک الّذین اشتروا».

نسخ تحریری؛ به خط مؤلف، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۱۵۱ برگ؛ ۲۰×۲۶ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۷۱].

«۱۲۱۶۷»

قرآن کریم

نسخ معرب؛ محمّد حسین بن دوست محمد خوانساری، آخر ربیع الاول ۱۱۶۰؛ عناوین سور و علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اوّل و دوم سرلوح مزدوج مرصع مذهب و در بالا و پائین و در حواشی نقش گل و بوته مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مذهب محرر، سطور داخل جدولهای زرین واقع شده؛ جلد: روغنی دورو، مجدول، با نقش اسلیمی گل و بوته.

۲۶۰ برگ؛ ۶/۵×۱۱/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۶۵].

«۱۲۱۶۸»

قرآن کریم

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین سوره‌ها شنگرف، صفحهٔ اول و دوم مجدول مذهب مرصع با کتیبه در بالا و پائین صفحه، فواصل آیات با دوایر کوچک زرین، تمام صفحات مجدول مذهّب؛ جلد: روغنی دورو، با نقش اسلیمی گل و بوته.

۳۵۱ برگ؛ ۷×۱۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۶۶].

﴿۱۲۱۶۹﴾

قرآن کریم

نسخ معرب؛ سلیمان بن محمد باقر حسینی گلستانه، جمادی الاولی ۱۰۷۶؛ عناوین سور و علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اول و دوم سرلوح مزدوج مرصّع با کتیبه در بالا و پائین صفحه، تمام صفحات مجدول محرر مذهب مرصع و زرافشان، فواصل آیات دایرهٔ زرین؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته مرصّع، مجدول.

۲۶۱ برگ؛ ۷/۵×۱۱/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۵۴].

﴿۱۲۱۷۰﴾

قرآن کریم

نسخ؛ احمد بن عبدالرّسول طالقانی کرکبودی، پنجشنبه ۱۵ محرم ۱۲۴۱؛ عناوین سور شنگرف در داخل کتیبهٔ زرین، علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با کتیبه در بالا و پایین، فواصل آیات دایرهٔ کوچک زرّین، تمام صفحات مجدول مذهّب؛ جلد: روغنی دورو، با نقش اسلیمی گل و بوته.

۳۵۹ برگ؛ ۷×۱۲ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۶۷].

﴿۱۲۱۷۱﴾

قرآن کریم

نسخ؛ مرتضی بن محمّد هادی، ۱۲۴۸؛ عناوین سور و نشانیها و علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اول و دوم سرلوح مزدوج با کتیبه در پائین،

فواصل آیات دایرهٔ کوچک زرین، تمام صفحات مجدول محرر مذهب، فواصل احزاب در حواشی با دوایر و ترنجهای تزئینی؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته مرصّع.

۳۰۱ برگ؛ ۵/۷×۱۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۶۸].

«۱۲۱۷۲»

قرآن کریم (حزب ۸۹، آیاتی از سورهٔ یس و صافات)

نسخ معرب؛ بی‌کا، ذی حجهٔ ۱۳۰۰؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب، فواصل آیات دایرهٔ زرین، تمام صفحات مجدول محرر مذهب مرصّع، در آخر نسخه وقف از طرف معتمد السلطان حاجی آغا جوهر معتمد الحرم و در بالای صفحات صورت موقوفات همین شخص به تولیت شیخ عبدالله و نظارت میرزا ابوالحسن جلوه ذکر شده است؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۶ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۰۲].

«۱۲۱۷۳»

قرآن کریم

نسخ معرب؛ رضوان بن عبدالله، دههٔ آخر رجب ۹۹۵ بلدهٔ بوسنه؛ عناوین سور زرین و علائم تجویدی شنگرف؛ صفحهٔ اول و دوم کتیبهٔ مذهب مرصع در بالا و پائین؛ تمام صفحات مجدول مذهب، فواصل آیات دایرهٔ زرین؛ در صفحهٔ اول تملّک محمد کاظم خوانساری به تاریخ ۱۲۳۹؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج، مجدول.

۳۱۷ برگ؛ ۱۰×۱۶/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۱۴۶۱].

﴿۱۲۱۷۴﴾

قرآن کریم

با ترجمهٔ فارسی آیات در لابلای سطور که توسط علی اصغر همدانی برای حاج علی کبه تاجر قزوینی صورت گرفته است. تاریخ ترجمه از نسخهٔ حاضر محو شده است. در حواشی نسخه نیز تفسیر و شأن نزول برخی آیات نوشته شده است.

نسخ معرب؛ محمد قاسم بن محمد بن محمد قاسم القاری، پنجشنبه ۲۴ ذی قعدهٔ ۱۰۳۴؛ عناوین سوره‌ها و علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اول و دوم کتیبهٔ زرین و الوان در بالا و پائین، حواشی هر دو صفحه نقش گل و بوتهٔ زرین و الوان، تمامی صفحات مجدول محرر زرین، در هر صفحه آیات فوق و وسط و زیرین صفحه با زر و خط جلی و بین سطر اول و وسط و بین سطر وسط و زیرین نقوش ترنجی، فاصلهٔ سطور با خطوط زرین، فاصلهٔ اجزاء و رکوعات با دایرهٔ بزرگ شنگرف در حواشی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوتهٔ الوان داخل ترنجها و لچکها.

۲۵۷ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۹۱۴].

﴿۱۲۱۷۵﴾

قرآن کریم

نسخ؛ محمد شفیع بن علی عسکر ارسنجانی، ذی قعدهٔ ۱۲۹۱ (برای میرزا محمد نوشته شده)؛ عناوین سوره‌ها زرین در داخل کتیبه با متن لاجوردی، شش صفحهٔ اول دارای حواشی با نقش گل و بوته مذهّب مرصّع، عناوین سور در دو صفحهٔ اول در داخل جدول با زر در

مکعبهای لاجوردی به صورت مشجر، صفحهٔ سوم و چهارم در وسط شمسه به رنگ لاجوردی و داخل آن دعای افتتاح قرآن با سر شمسه به رنگ سبز با لچکهای الوان و متن صفحه با نقش گل و بوتهٔ الوان، صفحهٔ پنجم و ششم سرلوح مزدوج مرصّع داخل کتیبهٔ بالا نام سوره و داخل کتیبهٔ پائین آیه‌ای از قرآن، تمام صفحات مجدول مرصع، بین سطور طلااندازی دندان موشی، فواصل آیات دایرهٔ هشت پر زرّین، نام سور در گوشهٔ بالای تمام صفحات به شنگرف، فواصل حزبها در حاشیه با ترنج الوان؛ جلد: روغنی دورو، مرصع، مذهب، با نقش گل و بوته در متن و حاشیه، مجدول، لچکی؛ پشت جلد نقش گل و بوته در متن و بلبل و پروانه در حاشیه، مجدول؛ گوشهٔ طبلهٔ اول آسیب دیده.
۲۳۰ برگ؛ ۲۰×۳۱ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۳۳].

«۱۲۱۷۶»

تفسیر القرآن الکریم = تفسیر علی بن ابراهیم (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالحسن علی بن ابراهیم بن هاشم قمی (قرن ۴ ق)

[مجلس ۲۶/۲؛ الذریعه ۳۰۲/۴؛ مرعشی ۳۲۸/۳، ش ۱۰۳۷؛ مشار، عربی ۲۰۶؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۳۵/۱ که چهل و دو نسخه از این تفسیر را معرفی نموده].

آغاز: «تفسیر الکتاب المجید المنزل من عند العزیز الحمید علی محمّد النبیّ الرّشید صلّی الله علیه و آله و سلامه الفعال لما یرید و هو تفسیر مولانا ابی عبدالله جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه».

انجام: «قال انّ الله انزل فی القرآن تبیان کل شیء و الله ما ترک الله شیئاً یحتاج العباد الیه الا بیّنه للناس حتی لایستطیع عبد یقول لو کان الله انزل فی القرآن الا و

قد نزل فیه و صلی الله علی محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلّم تسلیماً کثیرا».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مذهب مرصع، تمام صفحات مجدول محرر مرصع؛ در صفحهٔ اول تملک محمد رسول بن عبدالعزیز با مهر مربعی به سجع «محمد رسول الله» سه‌شنبه ۲۳ ذی قعدهٔ ۱۲۳۴؛ جلد: تیماج، سبز.

۳۳۵ برگ؛ ۱۷/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۰۸].

«۱۲۱۷۷»

معارج السؤل فی مدارج المأمول = آیات الاحکام(فقه القرآن ـ عربی)

از: کمال الدین حسن بن محمد بن حسن استرآبادی (بعد از ۸۹۱ ق)

مؤلف در این کتاب پانصد آیه از آیات قرآن کریم را که مربوط به احکام فقهی می‌باشد به صورت مبسوط و مستوفی شرح و بسط داده است. او این کتاب را از تفسیر خود موسوم به «عیون التفاسیر» استخراج نموده و در عصر شنبه ۱۸ جمادی الآخرهٔ ۸۹۱ به پایان رسانیده است.

این کتاب مفصل‌ترین آیات الاحکام است که توسط علمای شیعه نگاشته شده است. مؤلف در مقدمه به بیان فوائد اصولی و منطقی پرداخته و پس از آن آیات فقهی را به ترتیب ابواب فقه و هر باب را با عنوان «کتاب» آورده و در پایان هر باب خاتمه‌ای ذکر نموده است.

[الذریعه ۴۳/۱ که همین نسخه را رؤیت نموده و ۱۸۱/۲۱؛ رضویه ۵۷۱/۱، ش ۱۴۱۷ و ۶۸۶/۱۱، ش ۱۳۷۷۸ و ۱۰۱۱۳؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۰۶/۱].

نسخهٔ حاضر از اول کتاب طهارت شروع و تا دو برگ از کتاب صوم را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: « و عدم انقطاعه فی الشراء لأنّ ثوابه علی الله و هو دایم غیر منقطع

و لان الواجب موقوف علی امر مقدور و غیر متضرر به فی الحال».

انجام نسخه: «فقضاء ما فاته عدة من ایام اخر بدلاً مما افطر و لا اظنک یخفی علیک ان دلالة علی هذا الحکم عزیمة لا رخصة».

نسخ؛ حبیب الله بن شکر الله حسینی الحافظ [۱] بی تا [قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۱۲۷ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۷۵].

«۱۲۱۷۸»

ترجمة الخواص (تفسیر - فارسی)

از: ابوالحسن علی بن حسن زوارهای (قرن ۱۰ ق)

[مجلس ۱۳/۳ ـ ۱۵ و ۵/۶؛ مرعشی ۵۳/۷، ش ۲۴۵۸؛ منزوی ۱۳/۱].

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ مریم تا آخر قرآن کریم را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة مریم و هی تسع و تسعون آیة مکیّة کهیعصٓ ذکر رحمت ربّك عبده زکریا اذ نادیٰ ربه نداءً خفیاً آوردهاند که حضرت رسالت را صلی اللـه علیه و آله سه صورت است».

انجام:

«از فضل اله چون به اتمام رسید   تاریخ وی از فضل اله است عیان

حسبنا الله و نعم الوکیل نعم المولیٰ و نعم النصیر».

نستعلیق؛ مجنون بهبهانی، ربیع الثانی ۱۰۹۲ (برای لطف علی بیکا نوشته شده)؛ عنوان سور و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول

۱- حبیب الله بن شکرالله الحسینی الحافظ الحسینی کتب بخطه کتاب نهج الحق و کشف الصدق ۹۴۹ [طبقات اعلام الشیعه، قرن ۱۰، ص ۴۶].

محرر مرصع؛ جلد: ساغری، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، لچکی.

۳۰۷ برگ؛ ۲۱×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۲۲].

﴿۱۲۱۷۹﴾

الکافی فی القراءات السبعة (علوم قرآن ـ فارسی)

از: ؟

مؤلف در این رساله قرائت قراء هفتگانه را از بین قراء دهگانه که احمد بن حسین بن مهران نیشابوری (۳۸۱ ق) در کتاب «المبسوط فی القراءات العشر» جمع آوری نموده، استخراج و به ترتیب سور قرآن ذکر نموده است. او در مقدمه اسناد قراء سبعه را نیز آورده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «آن التماس را منع می‌کرد تا دیگر باره آن دوست آن طلب را مکرر کرد و کاتب را بر نوشتن این نسخه مقرر و محرّر کرد پس آن التماس را به حسب حاجت ...».

انجام: «و حفص از عاصم کفوا به ضمّ فاء و واو مفتوحه بی همزه خواند و باقی قراء کفواً با همزه و ضمّ فاء خوانده‌اند و الله اعلم بجمیع ذلك تم الکتاب بحمدالله».

نسخ؛ احتمالاً به خط مؤلف، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۸۷ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۶۱].

﴿۱۲۱۸۰﴾

الدرّ النظیم فی تفسیر القرآن العظیم (تفسیر ـ فارسی)

از: کوثر علیشاه محمد رضا بن محمد امین همدانی (۱۲۴۷ ق)

تفسیر موضوعی مفصلی است که در یک مقدمه و دوازده تمهید و پنج اصل تنظیم شده است. در این تفسیر آیه‌ها به ترتیب موضوعات تفسیر شده است.

[الذریعه ۸۳/۸؛ منزوی ۴۸/۱؛ سپهسالار ۳۸۹/۴؛ مشار، فارسی ۲۱۰۳/۲].

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب می‌باشد.

آغاز: «جامع‌ترین کلامی که از رشحات اقلام اعلام عوالم قدس الواح ارواح مفسّران آیات معضلات معالم انس نقش پذیر تحریر تواند شد کلمهٔ جامعهٔ حمد دانای جهان آرائی است که ...».

انجام نسخه: «از آن حالت به این حالت قدر این نعمت عظمی را بدانند و شکر آن را به قدر قوّه و مقدار استطاعت بعمل آورند».

نستعلیق؛ محمد مهدی بن احمد ارومیه‌ای، ۲۷ شعبان ۱۲۳۴؛ آیات و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۲۴۱ برگ؛ ۱۹×۲۹ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۰۶].

﴿۱۲۱۸۱﴾

ترجمة الخواص (تفسیر - فارسی)

از: ابوالحسن علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۷۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ حمد تا آخر کهف را شامل است.

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول مرصع و محرر لاجوردی؛ جلد: ساغری، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مرصع، لچکی.

۳۱۴ برگ؛ ۲۱/۵×۳۴/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۲۱].

«۱۲۱۸۲»

مجموعه

۱ـ المکرر فی ما تواتر من القراآت السّبع و تحرر «۱ پ ـ ۱۴۵ ر»

(علوم قرآن ـ عربی)

از: سراج الدین عمر بن قاسم مصری انصاری مشهور به نشار (۹۰۰ ق)

[کشف الظنون ۱۸۲/۲؛ ظاهریه، علوم قرآن ۱۳۱ و ۱۳۲؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۱۶۴/۴؛ سرکیس ۱۸۵۶/۲].

آغاز: «یقول العبد الفقیر الشیخ الامام العالم ... و بعد فقد سألنی بعض اصدقائی و هو من اخوانی فی الله و احبّایی ان اجمع له کتاباً فی القراآت السبع».

انجام: «قال ذلک فقیر رحمة الله تعالی عمر بن قاسم بن محمّد بن علی الانصاری المصری المقری الامام ... لمن دعا له و لجمیع المسلمین اجمعین امین امین یا ربّ العالمین».

۲ـ حرز الامانی و وجه التهانی = الشاطبیة «۱۴۶ پ ـ ۱۶۸ ر»

(تجوید ـ عربی)

از: ابو محمد قاسم بن فیره شاطبی (۵۹۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۹] مراجعه شود.

۳ـ عقیلة اتراب القصائد فی اسنی المقاصد «۱۷۰ پ ـ ۱۷۷ ر»

(علوم قرآن ـ عربی)

از: مؤلف پیشین

[مجلس ۵۴/۱۱؛ کشف الظنون ۱۱۵۹/۲؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۱۰۷/۴، مرعشی ۱۷۸/۲، ش ۵۸۵؛ سرکیس ۱۰۹۲/۱].

آغاز:

«الحـــمد لله مــوصولا کــما امَــرَا   مــــبارکا طــــیباً یســـتنزل الدُررا

ذو الفضل و المن و الاحسان خالقنا   رَبّ العـــباد هــوَ الله الذی قــهرا

انجام:

کالوصل بین صلات المحسنین بها   ظنا و کالهَجَر بین المهجرین سرا

من عاب عیبا له عذر فلا وزر   ینجیه عن مات اللؤم متبّرا

۴ـ سؤال و جواب «۱۷۷ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: محمد بن یوسف دمیاطی حنفی

سؤالی است از مؤلف پیرامون قول نشار درکتابش: «فی قول الله تعالی و لتعلمنّ نبأه الی قوله تعالی الحکیم، مأة وجه و اربعة اوجه و جعله القالون اربعة و ثمانون وجهاً» که مؤلف چگونگی استنباط این وجوه را توضیح داده است.

آغاز: «ما قولکم رضی الله عنکم و نفع بعلومکم المسلمین فی قول النشار فی کتاب المسمّی بالمکرّر فی قول الله تعالی و لتعلمن نبأه ...».

انجام: «... خادم القرآن العظیم و سنة نبیّه الکریم و العلم الشریف حامداً مصلیاً مُسلما».

نسخ؛ رسالهٔ اول محمد بن خلیل بن ابراهیم، پنج‌شنبه ۱۰ ذی قعدهٔ ۱۰۰۷؛ رسالهٔ دوم بی‌کا، ۲ ربیع الثانی ۱۰۸۰؛ رسالهٔ چهارم از روی خط مؤلف، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک سید ابراهیم بن سید رجب حنبلی، اول محرّم ۱۰۶۴؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، لچکی.

۱۷۷ برگ؛ ۱۵/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۱۴].

﴿۱۲۱۸۳﴾

حقائق التأویل (التنزیل) فی متشابه التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: سید رضی محمد بن حسین موسوی (۴۰۶ ق)

تفسیر مشهوری است که در آن آیات مشکل و متشابه قرآنی بیان شده و پیرامون آنها شرح و توضیح داده شده است. از این تفسیر فقط جزء پنجم آن شامل سورهٔ آل‌عمران تا اواسط سورهٔ نساء در دست است که به چاپ رسیده و نسخهٔ کهن آن در آستان قدس رضوی موجود است.

[الذریعه ۳۲/۷؛ رضویه ۴۹۴/۱، ش ۱۳۲۰؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآن ۷۳/۱؛ حقوق تهران ۳۳۰ ـ ۳۳۱؛ فهرس الخزانة التیموریة جزء اول، تفسیر، ص ۱۸ با عنوان «تفسیر الشریف الرضی»؛ مشار، عربی ۳۱۴].

نسخهٔ حاضر همان جزء پنجم تفسیر است و از اول سورهٔ آل عمران تا اواسط سورهٔ نساء را شامل است.

آغاز نسخه: «السورة التی یذکر فیها آل عمران مسئلة و من سأل عن معنی قوله تعالی هو الّذی انزل علیک الکتاب منه آیات محکمات ...».

انجام نسخه: «... الجزء السادس من کتاب حقایق التنزیل فی متشابه التّنزیل مسئله و من سئل عن معنی قوله تعالیٰ انّ الّذین کفروا بآیاتنا سوف نصلیهم ناراً کلّما نضجت جلوداً غیرها لیذوقوا العذاب انّ الله کانَ عزیزاً حکیماً».

تحریری؛ حاج میرزا حسین نوری، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمد بن طاهر سماوی اول رجب ۱۳۳۵ و تملک جعفر بن محمد آل بحر العلوم طباطبائی ۲۳ شعبان ۱۳۲۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۱۱ برگ؛ ۱۵/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۷].

«۱۲۱۸۴»

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر بخشی از تفسیر سورهٔ انفال تا نیمهٔ سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «فی العدد او نشاؤ و هم او حال من الفریقین ای اذا لقیتموهم حتّی اخفین هم و انتم او حال من المؤمنین کانهم اشعروا بما کان سیکون منهم ...».

انجام نسخه: «ان یأتی جعل السدّ دکّاً ای مدکوکاً مبسوطاً مسویً بالارض و کل ما انبسط بعد ارتفاع فقد اندکّ و منه الجمل الادل المنبسط السنام و قریٔ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین با خط جلی، نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۷۱ برگ؛ ۳۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۳۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۲۲].

«۱۲۱۸۵»

قرآن کریم

نسخ معرب؛ ابوالحسن یزدی اصفهانی، چهارشنبه۸ صفر ۱۲۳۳؛ علائم تجویدی شنگرف، دو صفحهٔ اول و دو صفحهٔ آخر مجدول با نقش گل و بوته در حاشیه و در وسط صفحه ترنج با سر و داخل آن دعای قرآن و متن صفحهٔ نقش گل و بوته مرصع، صفحهٔ سوم و چهارم کتیبهٔ مرصع در بالا و پائین آیات و نقش گل و بوتهٔ مرصع در حواشی، ۲۳ صفحهٔ اول طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع، فواصل آیات با گلهای شش پر زرین الوان، فاصلهٔ حزبها در حواشی با ترنج و سر ترنج مرصع؛ در صفحهٔ دوم وقف

احمد بر اولادش با مهر بیضوی به سجع «احمد» و مهر مربعی ناخوانا رجب ۱۲۵۵؛ جلد: روغنی دورو، اسلیمی با نقش گل و بوته زرین الوان، مجدول، لچکی، طبلهٔ دوم بریده شده و از گوشه آسیب دیده.

۲۵۰ برگ؛ ۱۱/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۷۰].

﴿۱۲۱۸۶﴾

التلخیص فی التفسیر (تفسیر ـ عربی)

از: موفق الدین احمد بن یوسف بن حسن کواشی (۶۸۰ ق)

تفسیر معروفی است که مؤلف بعد از تفسیر مفصل خود موسوم به «التبصرة فی التفسیر» نگاشته و در آن طریق ایجاز و اختصار را پیموده است.

[کشف الظنون ۴۵۷/۱؛ مرعشی ۱۱/۴، ش ۱۲۱۴؛ ملی تهران ۱۱۸/۱۰ ـ ۱۱۹؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآن ۲۷۷/۱ ـ ۲۷۹؛ معجم المفسرین ۸۳/۱].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ جنّ را شامل است.

آغاز: «الحمد لله حقّ حمده و اشهد ان لا اله الاّ الله وحده لا شریک له و اشهد انّ محمداً عبده و رسوله صلّی الله علیه و آله و صحبه و سلّم تسلیماً دائماً الیٰ یوم الدین و بعد فلمّا رأیت الکتاب ...».

انجام نسخه: «فقالوا انّا سمعنا قراناً عجباً مصدر واقع موقع عجبت لانّهم».

نسخ تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیهای آیات شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملّک ملا عبد الله القمی با مهر بیضوی ناخوانا و تملّک مولانا محمد افضل با مهر مربّعی و بیضوی ناخوانا و تملّک ملا نور بخاری با مهر بیضوی ناخوانا؛ در صفحهٔ آخر فائدهٔ کوتاهی منقول از تفسیر ولی الله عبدالرحمن ثعالبی پیرامون اینکه آیا الفاظ عجمی در قرآن وجود دارد

یا نه؟؛ جلد: تیماج، خرمایی، سوخت، مجدول.

۲۱۷ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی متر؛ ۳۹ سطر؛ [ثبت ۱۴۳۸۲].

﴿۱۲۱۸۷﴾

جوامع الجامع = التفسير الوسيط (تفسیر ـ عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ اعراف تا آخر کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «المص سبق الكلام فى مثله كتاب خبر مبتدا محذوف اى هو كتاب او خبر المص و المراد به السورة او القرآن انزل اليک صفته ...».

انجام نسخه: «ما من احدٍ يقرء آخر الكهف عند النوم الاّ يستيقظ فى الساعة التى يريدها».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک حسین حسینی و در صفحهٔ اول تملک احتشام الملک ذی قعدهٔ ۱۲۸۶؛ جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای.

۲۷۴ برگ؛ ۱۷×۲۳ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۶۹].

﴿۱۲۱۸۸﴾

تفسير سورة الاخلاص و المعوّذتين (تفسیر ـ عربی)

از: جلال الدین محمد بن اسعد دوانی (۹۰۸ ق)

[مجلس ۳۵۵/۹ و ۱۸۰۴/۱۰؛ الذریعه ۳۳۶/۴؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآن ۸۳۶/۲].

آغاز: «بسمله بعد حمد الله الاحد الصّمد علىٰ نعمة الّتى تجاوزت عن حدّ

العدد... انی ارید ان یسّر الله تعالیٰ ان افسّر سورة الاخلاص».

انجام: «فی استفاضة الجلایا المقدسة اعنی الصور العلمیة المجرّدة عن المادّة معبود بل هو تعالیٰ المعبود فی جمیع المراتب و المقصود سایر الاحوال و هو الملک المتعال».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، خرمایی، مجدول.

۲۱ برگ؛ ۱۰×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۸۰۹].

﴿۱۲۱۸۹﴾

منتخب غرائب القرآن و رغائب الفرقان (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

منتخبی است فشرده و مختصر از تفسیر «غرائب القرآن و رغائب الفرقان» نظام الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری (۷۲۸ ق)؛ در این منتخب بیشتر مطالب مربوط به تأویل آیات و مطالب فلسفی و عرفانی انتخاب و نقل شده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و توفّی سنة ثمان و عشرین و مائة و رواته اربعة ابو عمر حفض بن سلیمان بن المغیرة البزان الاسدی و کان شریک ابی حنیفه».

انجام: «فاذا بلغه فلیستعذ بالله و لیّنه و هذا آخر درجات النفس الکاملة الانسانیة فلا جرم وقع ختم الکتاب الکریم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع؛ جلد: ساغری دورو، مشکی، مجدول، مذهب، لولادار.

۲۶۵ برگ؛ ۱۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۱۴۸۰۳].

«۱۲۱۹۰»

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیر کوتاهی است بر قرآن کریم به ترتیب سور قرآنی؛ این تفسیر فقط بر بعضی از آیات نوشته شده و توضیحات آن بسیار کوتاه است.

نسخهٔ حاضر تفسیر آیات برگزیده از سورهٔ حمد تا آخر کهف را شامل است.

آغاز: «اللّهم کما دللتنا علی مسالک مقتضاک فدلّنا علی مدارک ارتضاک و کما دللت السنتنا فی مساق تلاوة کتابک و عسّلت لنا فی ما بین مذاق حلاوة خطابک... و بعد فلئن کان فی بلاد الاسلام قبیلی و علی وِهاد الاستسلام سنبیلی و من تِلاد القرآن و الاحادیث دلیلی لکن فی تضاعیف الدرس و القبس کواکب تعاسیف للاستقامة فی احوالی و لاستدامة لافعالی یتعاقب فی الانتباه و الاشتباه و یتقارب لدی الغیبة و الشهود و الخیبة و السعود فتارة فی الابتلاء بطوف و طیف من هنات الغفول فیما بین سنات الذهول مورث للتعامی فی موامی التجاهل ناکث لعهد التحامی عن وامی التکاسل و تارة فی اجتلاء مرآة التدبر و مرآة التذکر بصقال الحضور و صواب الخطور الی ان تأثر للقلب بما تکرر من وقع قوارع القرآن علیه و تیسر من جمع صوادع الفرقان لدیه فاستفاد من ملازمة استقراء نجاد الفکر و مداومة استبراء زناد الذکر انشراح الصدر للاحتظاء بوارد الانوار و انفساح الامر للقضاء و الاقتضاء بشاهد الاخبار حتی تراآی له اهلة الادلة بادیةً هادیة الی تبصیر التعبیر و تیسیر التفسیر فی بعض الآیات قاصرا عن بلوغ الغایات فندبت الی تحریر ما نسخ من ظریف طریفها و تحبیر ما انقدح من طالع لامعها لیقع رواء لغلّة الصادی و شفاء لعلة الشادی و آیة للاستبصار وراية للاستبشار فاحببت مسعفا بالمطلوب متحفا بالمرغوب مع تجمع العوائق و تنوع العلائق بعبارات رشیقة و اشارات انیقة و

الله تعالی هو المدعو لابداء العصمة و اسداء النعمة اذ هو علی ما یشاء قدیر و بالاجابة جدیر».

انجام: «... و الاستقرار فی الضّلالة لاینجع فیهم دعوی الدعوی و لاقول فصل فبقوا فی اودیة الضجرة و اندبة الحیرة مسلوبین نظم الفهم منهوبین سهم افتراس لاوابد و رسم اقتباس الفواید و تمّ لهم نصاب الغباوة و عمهم نصیب الغوایة والله اعلم تمّ الکتاب».

نستعلیق تحریری؛ بی‌کا، اواخر صفر ۸۹۴؛ عناوین شنگرف، با حواشی از «علی بن عبدالعال» و تملک وی در آخر نسخه ربیع الآخر ۱۱۶۳؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۱۱۸ برگ؛ ۱۲×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۴۹].

﴿۱۲۱۹۱﴾

الکشّاف عن حقایق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ اعراف تا آخر سورهٔ کهف را شامل است. و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «هو فارس بغیر واو ... قوله هم قایلون قلت قدّر بعض النحویین الواو ... قلت جائنی زیدٌ راجلاً و هو فارس و جائنی زیدٌ هو فارس».

نسخ؛ علی بن احمد بن محمد بن احمد بن محمد بن عبدالعزیز، عصر دوشنبه ۸ ربیع الآخر ۶۸۵ مدرسهٔ عضدیهٔ شیراز؛ آیات و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقوش مرصع.

۲۰۵ برگ؛ ۱۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۴۴].

«۱۲۱۹۲»

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر سورهٔ مریم تا آخر تفسیر را شامل است.

نسخ؛ عبدالواحد بن محمد امین الشیرازی، ۱۱ جمادی الآخر ۱۰۹۱؛ عناوین شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع محرر؛ در صفحهٔ اول و آخر مهر مربعی به سجع «یا اسدالله الغالب بن ابراهیم»؛ جلد: تیماج دورو، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، مذهب.

۳۴۱ برگ؛ ۱۸×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۲۲].

«۱۲۱۹۳»

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: میرزا لطفعلی بن احمد تبریزی مشهور به امام جمعهٔ تبریزی (۱۲۶۲ ق)

تفسیر کوتاهی است بر چند سوره از قرآن کریم؛ مؤلف در این تفسیر اغلب به مباحث لغوی و ادبی پرداخته شده و در برخی موارد به اسباب نزول اشاره می‌کند و در اندک مواردی نیز به اقوال مفسرین متعرض می‌شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حج و مؤمنون و نور و عم یتسائلون را شامل است و ظاهراً مؤلف بیش از این مقدار موفق به تألیف نشده است.

تألیف این بخشها به ترتیب در تاریخهای زیر پایان یافته است:

سورهٔ حج (شب هفتم ماه رمضان ۱۲۵۲)، سورهٔ مؤمنون (شب بیست و یکم شعبان ۱۲۵۲)، سورهٔ نور (بیستم شوال ۱۲۵۴)، سورهٔ عم یتسائلون (بدون تاریخ).

آغاز تفسیر سورهٔ حج: «روی فی کتاب ثواب الاعمال عن ابی عبدالله علیه السّلام قال من قرأ سورة الحجّ فی کل ثلاثة ایّام لم تخرج سنة حتی یخرج الی بیت الله الحرام».

آغاز تفسیر سورهٔ مؤمنون: «سورة المؤمنین ففی ثواب الاعمال و مجمع البیان قال ابو عبدالله علیه السلام من قرأ سورة المؤمنین ختم الله له بالسعادة اذا کان یُدْمِن قرائتها فی کل جمعة کان منزله فی الفردوس».

آغاز تفسیر سورهٔ نور: «فی کتاب ثواب الاعمال باسناده الی ابی عبدالله علیه السّلام قال حصّنوا اموالکم و فروجکم بتلاوة سورة النّور و حصّنوا بها نساءکم فانّ من ادمن قرائتها فی کل یوم ...».

آغاز تفسیر سورهٔ عم یتسائلون: «بسم الله الرّحمن الرّحیم عمّ یتساءلون عن النبأ العظیم الّذی هم فیه مختلفون فی کتاب ثواب الاعمال باسناده عن ابی عبدالله علیه السلام قال من قرأ عم یتسائلون لم تخرج سنته اذا کان ...».

نستعلیق تحریری؛ به خط مؤلف، تاریخ کتابت بخشها همان چند تاریخ تألیف است که ذکر شد؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول، لچکی.

۱۸۹ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۵۷۶۶].

﴿۱۲۱۹۴﴾

قرآن کریم

نسخ معرب؛ اسدالله بن محمد، محرم‌الحرام ۹۶۰؛ نام سور به زر در داخل کتیبهٔ الوان، علائم تجویدی شنگرف، دو صفحهٔ اول کتیبه با سرلوح مذهب و مرصع با حواشی نقش کنگره؛ فواصل آیات با دایرهٔ زرین، در تمامی صفحات سطر آغاز و وسط و آخر خط جلی مذهب،

تمامی صفحات مجدول مذهب و لاجوردی، در صفحهٔ اول تملک عبدالقادر بن محمد بن حسین و صفحهٔ آخر تملک میرخورد بخاری؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج و لچکی زرین با نقش گل و بوته زرین، لولادار.

۵۶۱ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۲۴۱۲۰].

﴿۱۲۱۹۵﴾

حاشیة الکشاف (تفسیر ـ عربی)

از: سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۹۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا آخر سورهٔ فتح را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی انزل علی عبده الکتاب و لم یجعل له عوجاً».

انجام: «هذا اخرما ... رقق الشارح العلامة لتحریره و تصنیفه جزاه الله صیغة الجزاء الاوفی و یسّر له الفوز بدار الکرامة و الزلفی و الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمد و آله و صحبه اجمعین».

نسخ؛ محمد، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۴۸ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۸۱].

﴿۱۲۱۹۶﴾

تأویل الآیات الظاهرة فی فضائل العترة الطاهرة (تفسیر ـ عربی)

از: سید شرف الدین علی حسینی استرآبادی (قرن ۱۰ ق)

[مجلس ۲۱۸/۱۶؛ الذریعه ۳۰۴/۳؛ مرعشی ۲۹۰/۱، ش ۲۵۹؛ و دوبار در قم توسط مدرسةالامام المهدی وجامعهٔ مدرسین‌حوزهٔ علمیه‌قم درسال۱۴۰۹ ق به چاپ رسیده است].

آغاز: «انّ احسن ما توّج به هام الفاظ الكلمات و سطرته اقلام الكرام الحفاظ فی صحايف اعمال البريات حمد من استحق الحمد ينشر سحايب جود وجوده علی ساير الموجودات».

انجام: «انّه بالاجابة جدير و هو علی كلّ شی قدير و الحمد لله ربّ العالمين و الصّلوة علی خاتم النبيّين محمّد و اهل بيته الطاهرين و سلّم تسليماً».

نسخ؛ شرف الدين علی الانصاری بن تاج الدين حسن، اول محرّم ١٠٧٠ شهر اشرف؛ عناوين و نشانيها شنگرف، در صفحهٔ آخر تملک مير محمد زكی ولد مرتضی مراسكی الاصل با مهر بيضوی به سجع «عبده ميرمحمد ولی»؛ در صفحهٔ اول وقف ملا ابوالقاسم برادر ملا محمد امين؛ جلد: تيماج، مشكی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچكی.

١٩٨ برگ؛ ١٩×٢٨/٥ سانتی متر؛ ٢٣ سطر؛ [ثبت ٢٦٢٦٦].

﴿١٢١٩٧﴾

الصافی **(تفسير ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فيض كاشانی (١٠٩١ ق)

به جلد بيست و پنجم، شمارهٔ [٧٢٦٥] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسير سورهٔ حمد تا نيمهٔ سورهٔ المؤمنون را شامل است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «نحمدك يا من تجلّی لعباده فی كتابه بل فی كل شی».

انجام نسخه: «و من كفر ارتد او كفر هذه النعمة بعد حصوله فاولئك هم الفاسقون الكاملون فی فسقهم حيث ارتدوا بعد وضوح الامر و كفروا تلك النعمة العظيمة فی الكافی عن».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، سرخ.

۲۴۳ برگ؛ ۲۰/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۳۹۴].

﴿۱۲۱۹۸﴾

الصافی **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی(۱۰۹۱ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۲۶۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ کهف تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «فیها و هو تزهید فی الدنیا و تنبیه علی المقصود من حسن العمل فی الکافی عن السجادعلیه السلام انّ الله لا یحبّ زهرة الدنیا ...».

انجام: «و اشرك مؤلّفه فی اجر انتفاعهم منه من غیر ان ینقصهم شئ من الاجر و الثواب انّه بالاجابة جدیر و هو علی کل شئ قدیر».

نسخ؛ محمّد بن عبدالله، ۹ رمضان المبارک ۱۲۳۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ در آخر نسخه سه صفحه در فضیلت نماز جماعت منقول از کتاب جامع الاخبار؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج.

۲۷۱ برگ؛ ۱۹/۵×۳۰ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۳۶].

﴿۱۲۱۹۹﴾

الصافی **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملاّ محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به جلد بیست وپنجم، شمارهٔ [۷۲۶۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ آل عمران تا آخر سورهٔ اسراء را شامل است.

آغاز نسخه: «الم قد مضی الکلام فی تأویله فی اوّل سورة البقرة و فی المعانی عن الصادق فی حدیث و امّا الم فی آل عمران فمعناه انا الله المجید ...».

انجام نسخه: «فی ثواب الاعمال و المجمع و العیاشی عن الصادق علیه السلام من قرأ سورة بنی اسرائیل فی کل لیلة جمعة لم یمت حتی یدرک القائم علیه السلام و یکون مع اصحابه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ به وسیله عبدالعظیم بن عبدالغنی الحسینی مقابله و تصحیح شده جمادی الاولی ۱۱۳۱؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ.

۴۰۷ برگ؛ ۱۶×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۳۵۲].

«۱۲۲۰۰»

مجموعه

۱ـ تقریب النشر فی القراآت العشر **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۵۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله علی التقریب و التیسیر و اشهد ان لا اله الاّ الله وحده».

انجام: «... روایته عنی مع جمیع ما یجوز لی و عنی روایته قاله وکتبه محمد بن محمد بن محمد بن محمد بن الجزری عفاالله عنهم و ذلک بمنزلی من مدینة المحروسة برصه و الحمد لله و صلواته علی سیدنا محمد وآله و سلّم».

۲ـ النشر فی القراآت العشر **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

به شمارهٔ [۱۲۰۰۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر باب آخر این کتاب را تحت عنوان «باب بیان افراد القراءات و جمعها» شامل است. این باب در فهرست سنا [۱۱۲/۲] اشتباهاً به عمادالدین علی شریف قاری نسبت داده شده است.

آغاز: «باب فی بیان افراد القرآت و جمعها لم یتعرض احد من ائمّة القرائة من توالیهم لهذا الباب و قد اشار الیه ثمرة ماتقدّم فی ابواب هذا الکتاب من الاصول».

انجام: «...و اختلاف الطرق و الروایات ثمّ تجمع مذاهب فی بعض الآیات و التفریع علی طرق هذا الکتاب فالله تعالیٰ هو الواقف للصواب روایت ورش اذا قرأ لَهُ من طریق الازرق».

نسخ؛ رسالهٔ اول بی‌کا، ربیع الاول ۹۵۱؛ عناوین ونشانیها شنگرف، مقابله شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با سر.

۱۷۳ برگ؛ ۱۰×۱۶ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۲۰].

﴿۱۲۲۰۱﴾

منتخب تقویم اللسان (علوم قرآن ـ فارسی)

از: محمد شریف بن محمد باقر نوری (قرن ۱۲ ق)

گزیده‌ای است از کتاب «تقویم اللسان» خود مؤلف؛ او این منتخب را در روزگار شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷ ـ ۱۱۰۵ ق) به نام میرزا مرتضی در اصفهان تألیف نموده و آنرا در قالب یک دیباچه و مقدمه و چهارده باب و یک خاتمه تنظیم کرده است. مولف در این مختصر قرائت قاریان هفتگانه را بیان نموده است.

[منزوی ۱۰۳/۱؛ دانشگاه ۲۸۳۰/۱۲].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الّذی انزل علی عبده الفرقان فجعله بشیراً و نذیراً و الصلوة و السّلام علی من ارسله به فجعله فی ظلمات لیالی الشبهات ...».

انجام نسخه: «و اجعله لنا اماماً و نوراً و هدیً و رحمةً اللّهم ذکّرنا منه ما نسینا و».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۱۲۱ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۴۵].

«۱۲۲۰۲»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهّب مرصّع، درصفحهٔ اول کتیبه و حواشی گل و بوته مرصع؛ با بعضی‌حواشی‌توضیحی؛ جلد: روغنی دورو، زیتونی، ترنج با سر، مذهّب، مرصع، مجدول، داخل ترنجها و حواشی احادیثی از حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله که علی‌رضا در سال ۱۲۶۱ نوشته است.

۵۳۲ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۸۰].

«۱۲۲۰۳»

حاشیة انوار التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: ابراهیم بن محمّد بن عربشاه اسفراینی، عصام الدین (۹۵۱ ق)

حاشیه‌ای است مشهور بر تفسیر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

[مجلس ۶۴۲/۹؛ کشف الظنون ۱۹۰/۱؛ مرعشی ۲۴۴/۳، ش ۱۰۵۷].

نسخهٔ حاضر مجلد اول کتاب است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله الذی عم بارفاد ارشاد الفرقان کل انسان، و امد علی طول الامد من انفال طول هذا القرآن بکل احسان».

انجام نسخه: «و قیل ان نافیه و اللام بمعنی الاّ هذا مذهب الکوفی فی ان و اللام المفتوحة مطلقاً و الاوّل مذهب البصری قوله ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها و عناوین شنگرف، صفحهٔ اول و دوم مجدول مذهب، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، مجدول.

۱۴۵ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۱۸].

﴿۱۲۲۰۴﴾

کنز جامع الفوائد و دافع المعاند = جامع الفوائد و دافع المعاند

(تفسیر ـ عربی)

از: علم بن سیف بن منصور نجفی حلّی

منتخبی است از کتاب «تأویل الآیات الظاهرة فی العترة الطاهرة» تألیف سید شرف الدین علی استرآبادی [الذریعه ۳۰۴/۳]؛ تنظیم این منتخب در سال ۹۳۷ ق در نجف اشرف به پایان رسیده است.

[الذریعه ۶۶/۵ و ۱۴۹/۱۸؛ مرعشی ۵۰/۱۴، ش ۵۲۵۵].

آغاز: «الحمد لله الّذی نوّر قلوب اهل الوداد باشراف شوارد الحبّ و الاعتقاد و الصلوة و السّلام علی محمّد الموصوفین بالعصمة و الرّشاد».

انجام: «ان ثبتنا علی موالاتهم و مودتهم و ان یتوفانا علی دینهم و سنتهم و تنجینا من اهوال القیمة بشفاعتهم و یدخلنا الجنة فی زمرتهم انه بالاجابة جدیر و هو

علی کل شئ قدیر و الحمد لله ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۳۲۱ برگ؛ ۱۱/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۶۲۷۰].

«۱۲۲۰۵»

التیسیر فی القراءات السبع (علوم قرآن - عربی)

از: ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان دانی (۴۴۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۶] مراجعه شود.

آغاز: «قال ابو عمرو عثمان ... الحمد لله المنفرد بالداوم المتطول بالانعام».

نسخ؛ احمد بن محمد قدسی، اواسط ربیع الآخر ۸۴۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک قاسم ایروانی با مهر بیضوی به سجع «المتوکل علی الله عبده قاسم»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۱۲ برگ؛ ۱۴×۲۰ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۲۱].

«۱۲۲۰۶»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

این نسخه شامل تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ کهف است.

آغاز: «الحمد لله الّذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً».

انجام نسخه: «کانت نوراً من الارض الی السّماء تمّ النصف الاولیٰ من التفسیر».

نسخ؛ بی‌کا، ۲۲ رمضان ۸۱۲؛ آیات و عناوین سوره‌ها شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مرصع محرر، فواصل آیات دایرهٔ زرین؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب مجدول، لچکی.

۳۲۱ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۱].

«۱۲۲۰۷»

خلاصة منهج الصّادقین **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ملاّ فتح الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ حمد تا آخر کهف را شامل است.

آغاز: «حمدی چون کلمات ربّانی بیغایت شایسته لطیفی است».

انجام نسخه: «روایت است که هیچکس نباشد که نزد خوابیدن آخر سوره الکهف بخواند مگر بیدار شود در آن ساعتی که خواسته باشد و الله اعلم».

نستعلیق؛ بی‌کا، جمادی الآخر ۱۰۵۷؛ آیات و عناوین سوره‌ها شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع، حواشی صفحهٔ اول و دوم مجدول با نقش گل و بوته مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مرصع؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر، مرصّع، لچکی.

۳۲۱ برگ؛ ۲۱×۳۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۷۳۰].

«۱۲۲۰۸»

الصافی **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به جلد بیست و پنجم، شماره [۷۲۶۵] مراجعه شود.
نسخهٔ حاضر از سورهٔ انعام تا اول سورهٔ کهف را شامل است.
آغاز: «الحمد لله الّذی السموات و الارض وصف نفسه بما نبّه به»
انجام: «من قرأ سورة بنی اسرائیل فی کل لیلة جمعة لم یمت حتی یدرک القائم علیه السلام و یکون مع اصحابه».

نسخ؛ جعفر بن محمّدباقر، ۸ شوال ۱۰۹۸ (از روی خط مؤلف نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، مقابله شده، در صفحهٔ اول مهر بیضوی به سجع «محمدباقر بن محمدتقی موسوی» و تملک عبدالوهاب بن امیر عبدالغفار رضوی به تاریخ ۱۱۴۷ با مهر مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی عبدالوهاب الرضوی»؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۱۷۰ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۶۴].

«۱۲۲۰۹»

الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: جارالله محمود بن عمر زمخشری (۵۳۸ ق)
به شمارهٔ [۱۲۰۵۴] مراجعه شود.
آغاز: «الحمد لله الّذی انزل القرآن کلاماً مؤلّفاً».
انجام: «من فضله بواسع طوله و سابغ نوله انه هو الجواد الکریم الرؤف الرّحیم».

نسخ؛ حسین بن محمد حسینی، اول شعبان ۱۲۵۸ اصفهان؛ عناوین سوره‌ها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول محرر مذهب؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی محمد مهدی»؛ در آخر نسخه دو صفحه پیرامون فضائل قرآن؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، مجدول، مذهب، با نقش گل و بوته در حواشی.

۵۳۲ برگ؛ ۱۸/۵×۳۰/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۸۳].

﴿۱۲۲۱۰﴾

حاشیة الکشاف (تفسیر ـ عربی)

از: سعد الدین مسعود بن عمر تفتازانی (۷۹۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۹۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ حمد تا سورهٔ آل عمران را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الّذی انزل علی عبده الکتاب».

انجام نسخه: «کعدل صیام هو بالفتح المثل من غیر الجنس و بالکسر المثل من الجنس الاّ لحاجة منفعل بالفعلین بکل آیة اماناً اعتبر فی الامان تعدّد الحسب اجراء الزمان و المسافة».

تحریری؛ بی‌کا، (... بن عبدالله ...)، ۵ شوال ۸۲۵ هرات؛ نشانیها شنگرف؛جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۱۸۴ برگ؛ ۱۷/۵×۲۶ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۱۶۳۵۹].

﴿۱۲۲۱۱﴾

الصّافی (تفسیر ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۲۶۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ مائده را شامل است.

آغاز: «نحمدک یا من تجلّی لعباده فی کتابه».

انجام نسخه: «من قرأ سورة المائدة فی کلّ یوم خمیس لم یلبس ایمانه بظلم و لم یشرک به ابداً».

نسخ؛ مهدیقلی از نوادگان قرچغاخان با مهر مربعی وی به سجع «بنده شاه ولایت مهدیقلی»، ۱۰۹۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مذهب؛ با نسخهٔ اصل مصنف مقابله و تصحیح شده؛ در صفحهٔ اول تملّک محمد الحسینی اول جمادی الآخر ۱۲۶۸ و مهر مربعی به سجع «افوّض امری الی الله عبده احمد» و تملک با مهر مربعی به سجع «نایب الایاله» که احمد خان در ۲۰ جمادی الاولی ۱۲۷۴ از اصفهان برایش ارمغان آورده؛ جلد: تیماج دورو، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته مذهب، مجدول، لولادار.

۱۹۰ برگ؛ ۲۴/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۲۳۷۸].

«۱۲۲۱۲»

الجامع لاحکام القرآن = تفسیر قرطبی **(تفسیر ـ عربی)**

از: شمس الدین محمد بن ابوبکر اندلسی قرطبی (۶۷۱ ق)

تفسیر مشهور و مفصلی است بر قرآن کریم؛ این تفسیر در بیش از ۲۰ جلد به چاپ رسیده است.

[کشف الظنون ۵۳۴/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی، علوم قرآن ۲۶۷/۱].

نسخهٔ حاضر سورهٔ نساء را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة النّساء و هی مدینة الاّ آیة واحدة نزلت بمکّة عام الفتح فی عثمان بن ابی طلحة الحجبی و هی قوله ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها».

انجام نسخه: «لم یقصد بشربه السکر لکنه اسرع فیه فعلیه و الله اعلم الرابعة قوله تعالیٰ رجس».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۲۴۳ برگ؛ ۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۲۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۳۷۸].

«۱۲۲۱۳»

معالم التنزیل و حقائق التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی (۵۱۶ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۲۹۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ کهف را شامل است.

آغاز: «الحمد لله ذی العظمة و الکبریاء و العزة و البقاء».

انجام نسخه: «عن النبیّ قال من قرأ اوّل سورة الکهف و آخرها کانت له نوراً من فرقه الی قدمه و من قرأها کلها کانت له من الارض الی السماء تمّ الجلد الثانی».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ **عناوین آیات و نشانیها شنگرف، در اول نسخه تملک امیر زاهدی طبیب؛ جلد: تیماج، زرد، سوخت، ترنج با سر، مجدول، لولادار.**

۳۳۸ برگ؛ ۳۲/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۷۴۳۶۲].

«۱۲۲۱۴»

قرآن کریم

در این مصحف، آیات در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده و اوراقی از آن در صحافی جابجا شده است.

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی تا[قرن ۶] (چند برگ اول و بخش آخر نونویس به وسیلهٔ سید عابدین بن سیّد سیف الدین ابوالحسن لاریجانی[1]، ۱۰۳۸)؛ **عناوین سور و علائم تجویدی شنگرف، فواصل سور با گل**

۱. قرآن شمارهٔ ۱۲۱۶۱ این کتابخانه نیز توسط همین کاتب تحریر شده است.

مرصّع هشت پر، فواصل حزبها در حواشی با دایرهٔ مرصع؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۹۶۸ برگ؛ ۲۳×۳۰ سانتی متر؛ ۸ و ۹ سطر؛ [ثبت ۷۶۴۸۱].

«۱۲۲۱۵»

این شماره سنداست که درفهرست اسناد مجلس معرفی خواهد شد.

«۱۲۲۱۶»

مختصر تفسیر علی بن ابراهیم قمی (تفسیر - عربی)

از: شیخ عبدالرحمن به محمد بن عتایقی حلّی (قرن ۸ ق)

مختصری است از تفسیر علی بن ابراهیم قمی؛ مؤلف در این مختصر سند روایتها و همچنین مطالبی راکه دلالت بر عدم عصمت پیامبران علیهم‌السلام داشته حذف نموده است. تألیف و ترتیب این مختصر در غرهٔ ماه ذی حجهٔ ۷۶۷ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۱۹۰/۲۰؛ مرعشی ۳۰۹/۱، ش ۲۸۲؛ مجلس ۱۸/۴ - ۱۹ که کتاب «ناسخ و منسوخ» از همین مؤلف معرفی شده است].

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و صلواته علی سیدنا محمد و آله الطاهرین و بعد فانی وقفت علی کتاب الاستاذ الفاضل علی بن ابراهیم بن هاشم القمی رضی الله عنه فاحببت ان اختصره».

انجام: «انّ هاتین السورتین من القرآن لقوله تعالیٰ انا نحن نزّلنا الذکر و انّا له لحافظون».

نسخ؛ حسام بن ناصرالدین بن محمّد علوی، سه‌شنبه ۲ صفر ۹۸۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: روغنی فرسوده.

۱۴۶ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۵۲].

«۱۲۲۱۷»

ادعیه **(دعا ـ عربی و فارسی)**

مجموعهٔ چند دعا و آیه است به عربی با توضیحات کوتاهی در آغاز هرکدام به فارسی به این ترتیب:

سورهٔ فتح، تعقیبات نمازها و دعای سجدهٔ شکر.

نسخ جلی معرب؛ **زین العابدین بن عبدالنبی قزوینی، صفر ۱۲۱۹؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب، بین سطور طلااندازی دندان موشی، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، دو صفحه اوّل نقش گل و بوته در حاشیه؛ جلد: روغنی دورو، قهوه‌ای.**

۲۴ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۱۵۹۸۶].

«۱۲۲۱۸»

ادعیه **(دعا ـ فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: سورهٔ یس، دعا جهت نصرت بر اعدا، دعا جهت شفا و حاجات، دعا در طلب سعادت، دعا برای مهمات و ...

آغاز: ـ سوره یس

انجام: «ربّ زدنا علما و عملاً و یقیناً و الحقنا بالصالحین برحمتك یا ارحم الراحمین».

نسخ جلی معرب؛ **محمد بن احمد بن شمس الدین نیریزی، ۱۱۳۷ دارالسلطنه اصفهان؛ تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، بین سطور نقش گل و بوتهٔ زرین، فواصل آیات با دوایر زرین؛ جلد: روغنی دورو، ترنج با سر و جدول زرین؛**

۲۱ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۱۵۹۸۴].

﴿۱۲۲۱۹﴾

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ابوعلی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر شامل تفسیر سورهٔ رعد تا آیهٔ ۱۸ سورهٔ شوریٰ است و از آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «سورة الرعد مکیّة کلّها عن ابن عبّاس و عطا و قال الکلبی و مقاتل آخر آیاته منها نزلت فی عبدالله بن سلام و قال سعید بن جبیر کیف یکون هذه الآیة ...».

انجام نسخه: «قبل ذلک تعویلاً علی التلافی بالتوبة یستعجل بها الّذین لایؤمنون بها لجهلهم باحوالها و اهوالها فلا یخافون...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در حواشی تصحیح شده؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۱۶۵ برگ؛ ۲۴/۵×۳۷ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۶۷۰۲۹].

﴿۱۲۲۲۰﴾

قرآن کریم (سورهٔ انعام)

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ علائم شنگرف و لاجوردی، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، صفحهٔ اوّل کتیبهٔ مرصع مذهب، در تمامی صفحات سطر اول و آخر به خط لاجوردی جلّی و سطر وسط به خط جلی وزرین، تمامی صفحات با حواشی گل و بوته، فواصل آیات دایرهٔ زرین، فواصل حزبها در حاشیه با دایرهٔ الوان، صفحهٔ آخر کتیبه و در

حواشی نقش کنگرهٔ الوان؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «زین العابدین حسینی ۱۲۱۲»؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته الوان در رو و پشت جلد.

۵۲ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۹۱۵].

﴿۱۲۲۲۱﴾

مجموعه

۱ـ مختار القراء **(تجوید ـ فارسی)**

از: ملا مختار اعمی اصفهانی (قرن ۱۰ ق)

[مجلس ۳۵/۳؛ الذریعه ۱۷۱/۲۰؛ منزوی ۹۹/۱؛ مرعشی ۲۹۳/۱۵، ش ۵۹۱۴].

آغاز «الحمد لله الذی هدانا بنور الایمان و اطلق السنتنا بتلاوة القرآن و جعلنا من امة ... و بعد بر اصحاب سیرت و ارباب بصیرت مخفی نماناد».

۲ـ صفات حروف الهجاء الذاتیة و العرضیة «۴۳ پ»

۳ـ باب فی ذکر معرفة احزاب القرآن و انصافه و ارباعه و اجزائه «۴۵ پ ـ ۴۷ ر»

۴ـ فائده‌ای در رسم القرآن «۴۷ ر ـ ۴۹ پ»

نسخ؛ محمود بن عبدالله بن احمد، سه شنبه ۲۰ رمضان ۱۲۴۵ قزوین؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک میرزا محمد حسین بن سید محمد باقر قزوینی رجب ۱۲۶۵ با مهر بیضوی به سجع «عبده سید محمد الحسینی»؛ جلد: مقوا.

۴۹ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۲ و ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۳۵].

﴿۱۲۲۲۲﴾

حاشية الكشاف **(تفسیر ـ عربی)**

از: میر سید شریف علی بن محمد جرجانی (۸۱۶ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۲۴۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول کتاب می‌باشد.

آغاز: «قال جار الله العلاّمة احسن الله اکرامه».

انجام: « الایری انه جعل البیانیة قسیمة الابتدائیة و انـه لا قـرینة عـلی انـتزاع الرزق من الثمرة بل هی فی نفسها رزق و الله تعالیٰ اعلم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۱۹۰ برگ؛ ۱۲×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۱۸۲۱۴].

﴿۱۲۲۲۳﴾

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: سورهٔ یس، فتح، واقعه، جمعه، قدر، نصر، دعای ایام هفته، دعای بعد از نماز، دعای امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف و ...

آغاز: سوره یس .

انجام: «نجّنا من الهم الذی نحن فیه یا ارحم الراحمین».

نسخ جلی معرب؛ احمد نیریزی، ۱۱۱۶ و ۱۱۱۹ اصفهان (صفحهٔ آخر سورهٔ ماعون به خط محمد هاشم، ۱۲۰۰)؛ عناوین داخل جدول زرین، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر و طلااندازی بین سطور، فواصل آیات با گل چهار پر، در ابتدای ادعیه سرلوح مزدوج مذهب

مرصع؛ در وسط نسخه تملک رکن الدوله علینقی میرزا؛ در آخر نسخه مهر مربعی به سجع «عبده عبدالوهاب الحسینی» و مهر مربعی دیگر به سجع «رکن الدولة»؛ جلد: تیماج با روکش پارچه‌ای ترمه، سرخ.

۳۴ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۷۳].

«۱۲۲۲۴»

روض الجنان و روح الجنان (تفسیر ـ فارسی)

از: ابوالفتوح حسین بن علی خزاعی نیشابوری (قرن ۶ ق)

[مجلس ۲۵/۳؛ الذریعه ۱۲۶/۴ و ۲۷۴/۱۱؛ مرعشی ۳۸۸/۱، ش ۳۶۸؛ منزوی ۵۰/۱؛ مشار، فارسی ۲۷۰۱/۲].

نسخهٔ حاضر از آیهٔ ۱۰۶ سورهٔ آل عمران تا اول آیهٔ ۵۴ سورهٔ مائده است و آیات در لابلای سطرها به فارسی ترجمه شده است.

آغاز نسخه: «بسمله یوم تبیض وجوه و تسود وجوه فامّا الذین اسودت وجوههم اکفرتم بعد ایمانکم فذوقوا العذاب بما کنتم تکفرون».

انجام نسخه: «که منافقان را عملی هست بموقع قبول تا بمعصیتی که کنند محیط شود پس معنی باتفاق آنست که گفته شد و الله ولی التوفیق».

نسخ (آیات معرب)؛ حیدر بن احمد بن الحسن المقری، بی‌تا؛ در اوّل نسخه دستخطی از فتحعلی خان زند با مهر بیضوی به سجع «فتحعلی زند نجل خان...». جلد: تیماج، مشکی.

۳۱۲ برگ؛ ۱۶/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۶۶].

﴿۱۲۲۲۵﴾

رسائل حافظ محمد بن محمود سمرقندی (۷۸۰ ق)

چند رساله فارسی که سمرقندی در موضوع قرائت و تجوید تألیف نموده در این نسخه جمع آوری شده است. بدین ترتیب:

۱ـ المبسوط فی القراآت السبع و المضبوط من اضاآت الطبع «۱ ر ـ ۳۰ ر»

(علوم قرآن ـ فارسی)

سمرقندی این اثر را در سه کتاب تنظیم نموده که کتاب اوّل شامل سی باب است در بیان احکام تجوید و قرائت.

[مجلس ۳۱/۳ ـ ۳۵ و ۸/۶؛ منزوی ۹۶/۱؛ کشاف الفهارس ۴۰۵/۱].

نسخهٔ حاضر از «باب هشتم فی ذکر هاء الکنایة» تا آخر کتاب اول را شامل است.

آغاز نسخه: «چنانکه سخرلنا کتاب الفجار لفی و المصیر لایکلّف الله و مانند آن و اماله باقی باشد در ادغام چنانکه کتاب الابرار لفی ...».

انجام: «یعنی در آن جنبشی نیست و ازاین مستوفی‌تر در کتاب روح المرید فی شرح العقد الفرید بیان کرده شده است و الله اعلم».

۲- البدر اللامع فی قرائة النافع «۳۱ پ ـ ۴۲ پ»

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و صلی الله علی رسوله محمد و آله اجمعین اما بعد بدانکه این قرائت نافع است».

انجام: «... سورة الفیل ماکول اروش الکافرون ولی سورة المسد حمّالت سورة الاخلاص کفُوءً احد نقل حرکت تمت».

۳ ـ البدر الکبیر فی قرائة ابن کثیر «۴۳ پ ـ ۵۳ ر»

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و العاقبة للمتّقین و الصلوة و السلام علی رسول الله

محمد و آله اجمعین بدانکه وفقک الله تعالی باین قرائت ...».

انجام: «سورة الکافرون ولی ولی سورة المسد لهب اوّل حمّالة سورة الاخـلاص کُفؤاً تمت الکتاب بعون الملک الوهاب جل اسمه».

۴ـ المورد الغمر فی قرائه ابی عمرو «۵۳ پ ـ ۶۳ ر»

آغاز: «الحمد لله رب العـالمین و الصلـوة و السـلام عـلی رسـوله مـحمد و آله اجمعین اما بعد بدانکه این قرائت ابو عمروست و قرائت سوم است».

انجام: «... سورة الهمزة مؤصدة فی عمد سورة الکافرون ولی سورة المَسَد حَمّالَة سورة الاخلاص کفوءًا تمت کتاب قرآئة ابوعمرو».

۵ ـ النجم الزاهر فی قرائة ابن عامر «۶۳ پ ـ ۷۲ ر»

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و العاقبة للمتّقین و الصلوة و السـلام عـلی سـید المرسلین محمد و آله اجمعین بدانکه ارشدک الله تعالی باین قرائت و این قرائت ابن عامر است».

انجام: «سورة قریش لایلاف اول سورة الکافرون عابدون در دو مـوضع عـابدٌ بامال ولی ولی سورة المسد حمالة سورة الاخلاص کفوءً تمة الکتاب بـعون المـلک الوهاب».

۶ـ جواهر المعاصم فی قرائة عاصم «۷۲ پ ـ ۷۶ پ»

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رَسـوله محمد و آله اجمعین بدانکه این قرائت عاصم است».

انجام: «... فاکهین فکهین سورة الغاشیة تصلّی سورة البلد مؤصدة و در هـمزة مؤصدة سورة الهمزة عمد تمت».

۷ ـ تحفة الاعزة فی قرائة حمزه «۷۷ ر ـ ۸۶ ر»

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی سید المرسلین محمّد و آله اجمعین بدانکه این قرائت ...».

انجام: «... سورة الهمزة جمع مؤصدة فی عمد سورة الکافرون و لی سورة اللهب حمّالة سورة الاخلاص کفوءً و اگر وقف کند بواو تمة قرائة الحمزة الکوفیة».

۸ ـ مرشد اللیالی فی قرائة کسائی «۸۶ پ ـ ۹۴ ر»

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة و السلام علی رسوله محمد و اولاده اجمعین بدانکه این قرائت کسائی است».

انجام: «سورة الهمزة جمع فی عمد سورة الکافرون ولی دین سورة تبت حمّالت سورة الاخلاص کفُؤاً تمة الکتاب بعون الملک الوّهاب جل اسمه».

۹ ـ اصول قراآت «۹۴ پ ـ ۹۶ پ»

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین و صَلّی الله علیه و علی آل محمد خاتم النبیّین و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً کثیراً بدانکه اصول خواندن قرآن ...».

انجام: «... آنست که در آخر آیت و لیکن بیابد حیاتک و ماکفر سلیمان و لکن و ازین معنی هر یکی آنچه مانند آن و الله اعلم تمة الکتاب بعون الملک الوهاب جل اسمه».

۱۰ ـ معانی رموز الوقوف «۹۷ پ ـ ۱۰۲ ر»

آغاز: «ربّ تمم بباید دانست که رعایت وقوف کردن در قرآن خواندن از آداب است و معانی به گذشتن و بایستادن تفاوت کند».

انجام: «چنانک قالا ربّنا ظلمنا انفسنا برای آنکه ربّنا ظلمنا انفسنا بیان انقطاع حجت است».

نستعلیق و نسخ؛ بی‌کا، ذی حجهٔ ۸۰۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛
جلد: تیماج، خرمائی.
۱۰۶ برگ؛ ۱۰×۱۶ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۰۲].

﴿۱۲۲۲۶﴾

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیری است مختصر و مزجی که اغلب به توضیح لغوی آیات اکتفا کرده است. مؤلف فقط بعضی از آیات شریفه را شرح و توضیح داده و از آوردن سایر آیات خودداری نموده است. او همچنین از نقل آرای مفسرین اجتناب کرده و در اندک مواردی با لفظ «قیل» اقوالی را نقل می‌کند.

در تفسیر آیهٔ «یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک ...» از سورهٔ مائده چنین آمده: «نزلت فی حجة الوداع بغدیر خم فی طریق مکة بالنص علی علی بن ابی طالب علیه‌السلام بامرة المؤمنین بعد الرسول ... فقال عند ذلک من کنت مولاه فعلی مولاه و من کنت نبیه فعلی امامه ... ثم امر أن ینصب لعلی خیمة و یسلم علیه بامرة المؤمنین فاول من دخل علیه عمر بن خطاب و ابوبکر فقال له بخ بخ لک یا امیرالمؤمنین اصبحت مولای و مولیٰ کل مؤمن و مؤمنة ...».

از این‌جا معلوم می‌شود که مفسر از شیعیان امامیه بوده است. این تفسیر غیر از تفسیر «الوجیز» می‌باشد که در شمارهٔ [۱۲۲۳۱] معرفی خواهد شد.

نسخهٔ حاضر و از تفسیر سورهٔ حمد تا قسمتی از سورهٔ قصص را شامل است و

از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «سوی الله تعالیٰ و قیل الجنّ و الانس و قیل ... من له عقل و تمییز و قیل اصناف الخلق لانّ کل صنف عالم الرّحمن اسم خاصّ لله».

انجام نسخه: «هل ادلّکم الآیة فدفعوه الی امّه فرضع ففرحوا بذلك قیل بینما ذات».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج دورو، مشکی.

۸۰ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۸۵].

«۱۲۲۲۷»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «الرحمن الرحیم کرره للتعلیل کما سنذکره مالک یوم الدین قراءة عاصم و الکسایی و یعقوب و یعضده قوله یوم لاتملک نفس لنفس شیئاً».

انجام: «... حق الله یعم الثقلین عن النّبی صلی الله علیه وآله من قرأ المعوذتین فکانّما قرأ الکتب التی انزلها الله تعالی».

نسخ؛ محمود بن اویس الپاپیرتی، ۸۷۱؛ آیات شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۸۷ برگ؛ ۱۳/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۲۶ و ۲۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۷۱].

﴿۱۲۲۲۸﴾

التأویلات = تأویل الآیات **(تفسیر ـ عربی)**

از: کمال الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی الغنائم کاشانی (۷۳۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۲۹] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل مناظم کلامه مظاهر حسن صفاته».

انجام: «هذه الوصیة و اتقی و الله یقول الحق و هو یهدی السبیل و هو حسبی و نعم الوکیل».

نسخ؛ آقا بابا بن ملامحمد مهدی شاهمیرزائی، شنبه ۲۲ ذی قعدهٔ ۱۲۸۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۳۴۲ برگ؛ ۱۸/۵×۲۸ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۷۳۵].

﴿۱۲۲۲۹﴾

منهج الصادقین فی الزام المخالفین **(تفسیر ـ عربی)**

از: ملا فتح الله بن شکرالله کاشانی (۹۸۸ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۱۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ آل عمران تا آخر اعراف را شامل است و اوراق آن در صحافی جابجا شده است.

آغاز نسخه: «بجز از خدای وَلِیٌّ دوستی که متولّی امور ایشان باشد در دارین وَلاٰ شَفیعٌ و نه شفاعت کننده که ایشان را از عذاب هر دو سرا برهاند این جمله **فعلّیه** در موضع حالت ...».

انجام نسخه: «در احادیث قدسیه آمده که اصبروا علی بلائی و صابروا علی نعمائی و رابطوا فی دار اعدائی و اتقوا محبّة سوای لعلکم تفلحون».

نسخ تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا (احتمالاً به خط مؤلف)؛ آیات و نشانیها شنگرف؛ نسخه را موریانه خورده و آسیب کلی به آن رسیده؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۲۶۹ برگ؛ ۱۷/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۲۱].

«۱۲۲۳۰»

مجموعه

۱ـ قصیدهٔ غزالی در خاصیت سورهٔ فاتحه «۱ پ ـ ۲ پ»

۲ـ قصیدهٔ شیخ عبد القادر جیلی «۳ ر ـ ۴ ر»

۳ـ اجازهٔ قرائت که سعد الدین بن احمد موصلی به شیخ مصطفی بن سعد الدین نجل موصلی در روز چهارشنبه ۸ ربیع الآخر ۱۱۷۶ ق در موصل در مسجد ولی الله شیخ دندان داده است، با مهر مکعبی مجیز «۴ پ ـ ۱۴ ر»

آغاز اجازه: «الحمد لله الذی جعل القرآن معجزاً ببلاغته کل صاحب منظوم و منثور».

۴ـ الدقائق المحکمة فی شرح المقدمة «۳۰ پ ـ ۵۸ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: زکریا بن محمد بن احمد انصاری شافعی (۹۲۵ ق)

شرحی است بر «المقدمة الجزریة» محمد جزری انصاری، این شرح از شروح معروف و متداول میان طلاب و دانشمندان می‌باشد و به «شرح شیخ الاسلام» شهرت دارد. [کشاف الفهارس ۳۱۳/۱؛ کشف الظنون ۱۷۹۹/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی افتتح بالحمد کتابه ... و عمل به ثوابه».

انجام: «... من مشایخ الکوفة رَحِمَهُمُ الله تعالی و رضی عَنهم آجمعین و الحمدلله وحده و الصلوة علی نبیّه بعده سَیّدنا محمد و آله و صَحبه و سلم تسلیماً کثیراً تمت».

۵ ـ العقد الثمین فی ألغاز القرائة «۵۹ پ ـ ۶۱ پ» **(تجوید ـ عربی)**

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری شافعی (۵۹۰ ق)

چهل مسأله در علم تجوید است که مولف برای امتحان قاریان به نظم درآورده است. **[کشف الظنون ۱/۱۱۵۰].**

آغاز: «بسمله ما قال ائمة علم القرآن کثرهم الله تعالی و زکاهم فی شرح المسائل التی اوردها امام وقته .. فقال الحمد لله و سلام علی عباده الذین اصطفی ...».

انجام: «فمن کتم علماً الجمه الله بلجام من نار یوم القیمة اثابکم الله بالجنة بمنه و کرمه و نفع بعلومکم المسلمین و الحمد لله رب العالمین».

۶ـ شرح العقد الثمین فی ألغاز القرائة «۶۱ پ ـ ۶۸ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: طبیبی (قرن ۹ ق)

شرحی است بر کتاب سابق که آن؛ را فرزندِ قاسم بن فیرهٔ شاطبی (۸۳۳) برای امتحان طبیبی نزد وی فرستاده و طبیبی مسائل آن را به نظم پاسخ داده است.

آغاز: «الحمد لله الذی سَبَق الموجودات فلا یقال آین کان و الصلوة و السّلام علیٰ سَیدّنا محمّد المبعوث منِ آل عدنان ...».

انجام: «فهذا ما وصل الینا من الأئمة روایة و درایة و مشافهة و عیاناً و الحمد لله علی ذلک و صلی الله علی محمد و آله و صحبه اجمعین».

۷ـ مفردة الحمزة «۶۹ پ ـ ۱۱۳ پ» (علوم قرآن ـ عربی)

از: ؟

در این رساله قسمتی از قرائت حمزه را که مؤلف در حاشیهٔ برخی از کتابهای قرائت دیده، جمع آوری نموده است.

آغاز: «هذه نبذة من قرائت حمزة رأيتها معلقا فی هامش بعض كتب القرائة فنسختها و جمعتها في هذه الاوراق ...»

انجام: «... و لم يكن له كفوا ذكر فی البقرة و الحمد لله وحده و صلى الله على من لا نبی بعده و على آله و اصحابه و اتباعه الطيبين الطاهرين و الحمد لله ربّ العالمين».

۸ ـ مطلبی از سید احمد بن عمر زیلعی «۱۱۴ ر ـ ۱۱۴ پ»

۹ـ تعداد وقوف لازمهٔ مجردهٔ معینه

از: ابوفخر محمد بن محمد بن حسن حاجی مدینی سرخسی «۱۱۵ر-۱۱۹ پ»

۱۰ـ تعداد آیات قرآن بر مذهب اهل کوفه به نقل ازکتاب عجایب القرآن جمال الدین ابی الفرج عبدالرحمن بن علی بن محمد جوزی «۱۱۹ پ ـ ۱۲۰»

۱۱ـ شعری از عبدالعزیز بن احمد بن سعید الدیرینی «۱۲۱»

۱۲ـ ارجوزهٔ محمد بن عبدالحمید مشهور به حکیم زاده «۱۲۲ ر ـ ۱۳۰ پ»

آغاز:

احمد ربی منزل القرآن   علی النبی من بنی عدنان

۱۳ـ مطالب تجویدی متفرقه «۱۳۱ ر ـ ۱۶۰ پ»

نسخ؛ رسالهٔ سوم سید سعد الدین الموصلی بن شیخ احمد، چهارشنبه ۸ ربیع الآخر ۱۱۷۶؛ رسالهٔ چهارم محمد ترابی، ۱۱۷۵؛ بعضی از عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ترنج.

۱۶۱ برگ؛ ۱۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۱۷].

﴿۱۲۲۳۱﴾

الوجیز فی تفسیر القرآن العزیز **(تفسیر - عربی)**

از: شیخ علی بن احمد بن جامع عاملی (قرن ۱۲ ق)

تفسیر مختصری است بر قرآن کریم به ترتیب سور قرآنی؛ این تفسیر در ۲۳ جمادی الآخر ۱۱۲۰ ق به اتمام رسیده. و توسط دارالقرآن الکریم در قم تحقیق و تصحیح و در دو جلد در سال ۱۳۷۰ ش به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۴۲/۲۵، مرعشی ۸۸/۱۷، ش ۶۴۹۹؛ مشار، عربی ۹۸۳].

آغاز: «الحمد لله الّذی انزل علی عبده القرآن، هدیً للناس و بیّنات من الهدیٰ و الفرقان، فتحدی به الفصحاء من اهل اللسان».

انجام: «و ایّاکم من مضار الدنیا و الدین و وفّقنا لما یوصل الی سعادة الدّارین بحق محمّد و آله الطّاهرین علیهم صلوات ربّ العالمین».

نسخ، جواد بن علی بن جواد بن شیخ قاسم بن شیخ محمد بن شیخ حسین بن شیخ علی بن شیخ محمد محی الدین اخی المنصف الکتاب، یکشنبه ۲۹ رمضان ۱۲۷۳، عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۵۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۹۲].

﴿۱۲۲۳۲﴾

مجموعه

۱ - خلاصة الوقوف «۱ پ - ۸۲ ر» **(تجوید - عربی)**

از:؟

خلاصه‌ای است از وقوف سجاوندی، که مؤلف اعتراضاتی نیز بر سجاوندی وارد می‌کند. در آن از قوام الدین عبدالله بن فقیه نجم الدین شیرازی که استاد حافظ شیرازی است یاد شده است. نسخهٔ دیگری از این کتاب در جلد ششم فهرست

همین کتابخانه معرفی شده است.

[مجلس جلدسوم چاپ جدید ص ۵۸۲ ـ ۵۸۵ و ۶/۶؛ در برگ اول نسخهٔ حاضر نام مؤلف احمدبن حسین بن مهران اصفهانی نیشابوری (متوفای ۳۸۱ق) ذکر شده، که صحیح نمی‌باشد].

آغاز: «سورة امّ القرآن سبع آیات و هی مکیّة ثم مدینة آیاتها ۷ و حروفها ۱۸۳ بسم الله الرحمن الرحیم آیة کوفیّ و مکی الحمد لله ربّ العالمین ...».

انجام: «الخنّاس ص فی صدور النّاس لاخمس من الجنّة و الناس».

۲ـ مختصر تلخیص ما رسم فی المصحف الکریم «۸۳ پ ـ ۱۰۳ ر» **(عربی)**

از: ؟

مولف در این رساله چگونگی رسم الخط قرآن کریم را به ترتیب سور بیان نموده و در ابتدا چند قاعدهٔ کلی مربوط به رسم الخط تمام سور را متذکر شده است و در خاتمه اختصاصات مصحف شامی، مصحف اهل مدینه، مکه، کوفه و بصره را آورده است. **[رک: فهرست دارالکتب مصر (چاپ ۱۹۲۴م = ۱۳۴۲ق) ص۱۷].**

آغاز: «اوّل ما ابدأ به بعد حمد الله تعالی علی نعمة الّتی لاتحصی بعدّ و لاتقف عند حدّ و الصلّوة علی نبیّه المصطفی المختار ...».

انجام: «و یعیدنا اجمعین من شرور انفسنا و یستعملنا، بما یرضی به عنّا قبل الموت و الحمد لله ... و حسبنا الله و نعم الوکیل».

۳ـ الشرح الواضحة فی تجوید الفاتحة «۱۰۴ پ ـ ۱۱۲ ر» **(تجوید ـ عربی)**

از: شیخ بدر الدین حسن بن قاسم

شرحی است بر «القصیدة الواضحة فی تجوید الفاتحة» شیخ برهان الدین ابراهیم بن عمر جعبری که مشتمل بر بیست و دو بیت می‌باشد.

آغاز قصیده:

بحمدک ربی اول النظم ابتدی و اهدی صلاتی للنبی محمد

[کشاف الفهارس ۴۴۴/۱، کشف الظنون ۱۹۹۶/۲].

آغاز: «الحمد لله حق حمده و الصلوة و السلام علی نبیّه و عبده سیدنا محمد

خاتم انبیائه و علی آله و اصحابه و اولیائه و بعد فهذه اوراق تشتمل علی شرح القصیدة...».

انجام:

« و لا رب الا الله فاعبده مخلصاً   و صل علی خیر النبیین احمد

فهذا ما یسّر الله تعالی من الکلام علی هذه القصیدة و الحمد لله حمداً یوافی النعم و یکافی المزید ...».

۴ـ البرهان فی رسم القرآن «۱۱۲ ر ـ ۱۲۶ ر» **(رسم الخط قرآن ـ عربی)**

از: بدر الدین محمد بن بهادر مصری زرکشی شافعی (۷۹۴ ق)

بخشی است از کتاب «البرهان» زرکشی پیرامون رسم الخط قرآن کریم.

آغاز نسخه: «قال زرکشی فی البرهان زیدت الالف فی مثل یرجوا و یدعوا و ذلک لان الفعل اثقل من الاسم لانه یستلزم فاعلاً فهو جملة و اسم».

انجام نسخه: «و من ذلک حذف الالف فی بسم الله تنبیهاً علی علوه فی اول رتبة الاسماء و انفراده ...».

۵ـ تقریب النشر فی القراآت العشر «۱۲۷ پ ـ ۲۲۵ ر» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: شمس الدین محمد بن محمد جزری (۸۳۳ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۵۵] مراجعه شود.

۶ـ نفایس الهمزة فی وقف الهشام و الحمزة «۲۲۷ پ ـ ۲۳۳ پ»

(تجوید ـ عربی)

از: عفیف الدین عثمان بن عمر ناشری (۸۴۸ ق)

مؤلف در این کتاب موارد وقف و احکام آنها را طبق نظر هشام و حمزه توضیح

داده است. این کتاب با عناوین «مسئلة ـ مسئلة» برگزار شده و نام آن در پایان کتاب «مسائل حمزه و هشام» ذکر شده است. [معجم المؤمنین، کحاله ۳۶۶/۲].

آغاز: «الحمد لله حمداً یوافی نعمه و یکافی مزیده و صلّی الله علی سیدنا محمّد خاتم النبیین ... و بعد فهذه مسائل فی مذهب حمزة و هشام».

انجام: «فقد بالغت فی تبیینها راجیاً ثواب الله تعالی و الله حسبی و نعم الوکیل و صلّی الله علی سیّدنا محمد و آله و صحبه و سلم».

نسخ؛ شمس الله بن شیخ عبدالغفار بن مولاً گشایش اورامانی، رسالهٔ اول یکشنبه ۱۸ ربیع الآخر ۱۱۰۹ و به وسیلهٔ عبدالمؤمن مقابله و تصحیح شده، رسالهٔ دوم سه شنبه ۵ جمادی الاولی ۱۱۰۹ و مقابله شده، رسالهٔ پنجم ۱۱۰۴؛ رسالهٔ ششم پنجشنبه ۲۵ جمادی الآخر ۱۱۰۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف و زنگار؛ در چند جای کتاب مهر بیضوی به سجع «عبدالمؤمن»؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج باسر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۳۲ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۳۱].

«۱۲۲۳۳»

نزهة القلوب و فرحة المکروب (علوم قرآن ـ عربی)

از: ابوبکر محمد بن عبدالعزیز سجستانی (۳۳۰ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۳۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... هذا کتاب تفسیر غریب القرآن الّف علی حروف العجم».

انجام: «لیس فی العربیة کلمة اوّلها یاء مکسورة الا یسارٌ و یسارٌ والفتح افصح و الحمد لله رب العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (دو صفحهٔ آخر نونویس)؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمود بن علی بن الیاس بن علی بن ابی بکر بن محمد علی الباحاناکنی و تملکی به تاریخ ۵۳۷؛ جلد: روغنی فرسوده.

۱۲۷ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۲ ـ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۷۸].

﴿۱۲۲۳۴﴾

تفسیر القرآن **(تفسیر ـ عربی)**

از: ؟

تفسیر مختصر و مزجی است به ترتیب سور قرآنی؛ مؤلف از علمای عامه بوده و فقط به تفسیر کوتاه لفظی و ادبی الفاظ اکتفاء نموده و بعد از هر لفظ برداشت خود را از معنی آن بیان می‌کند.

این تفسیر غیر از «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی و تفسیر جلالین می‌باشد. نسخهٔ حاضر از اواسط سورهٔ بقره تا آخر تفسیر را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «آتستهزی بنا حین نسألک عن القتیل و تأمرُنا بذبح البقرة قال اعوذ بالله ای امتنع به ان اکون من المستهزئین بالمؤمنین».

آغاز سورهٔ مریم: کهیعص معناه الله کاف لخلقه هاد لعباده یده فوق ایدیهم عالم ببریته صادق فی وعده ذکر ای هذا ذکر رحمة ربک عبده زکریا ای هذا الذی انزلت علیک ذکر رحمة الله عبده باجابة دعائه لما دعاه».

انجام: «و من شر النّاس و الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی خیر خلقه محمّد و آله و اصحابه اجمعین بفضله و کرمه و جوده».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج قهوه‌ای.

۳۲۱ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۱۱].

﴿۱۲۲۳۵﴾

الأصفی (تفسیر ـ عربی)

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی هدانا للتّمسك بالثّقلین».

انجام: «و قد سبق تفسیر شیاطین الانس و الجنّ فی سورة الانعام تمّ کتاب الاصفی بسنتین بعد تمام الصافی و الحمد لله اولا و آخراً و ظاهراً و باطناً».

نسخ؛ بی‌کا، بی تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک محمود بن محمّد رضا با مهر مربعی ناخوانا و تملک محمود بن محمدرضا بیدگلی با مهر مربعی به سجع «الواثق الراجی عبده محمود» و مهر بیضوی به سجع «شفیع المحسن فی الآخرة محمد و العترة الطاهرة»؛ جلد: میشین، قهوه‌ای، عطف تیماج.

۲۵۴ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۰۸].

﴿۱۲۲۳۶﴾

حاشیة انوار التنزیل (تفسیر ـ عربی)

از: ابوالفضل قرشی صدیقی کازرونی [1] (حدود ۹۴۵ ق)

۱.در آغاز نسخهٔ حاضر تعدادی از تألیفات محشی به نقل از خط شاگرد وی مولی قطب الدین عیسی نزیل مکه چنین ذکر شده:

«الخطیب ابوالفضل القرشی الکازرونی ذو التصانیف الرایقة العالیة و التألیفات الفایقة:

حاشیة المواقف، شرح تهذیب الکلام تفتازانی، حواشی علی عقاید العضدیة للدوانی، شرح الارشاد فی النحو للهندی، الحاشیة علی حاشیة الشهابیة علی الکافیة الحاجبیة و کان من تلامذة ←

حاشیهٔ مفصلی است با عناوین «قوله ـ قوله» بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

[کشف الظنون ۱/۱۸۹؛ فهرس الخزانة التیموریة ۱/۲۷].

نسخهٔ حاضرجلد اول حاشیه و از ابتدای کتاب تا اول سورهٔ نساء را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی نزل الفرقان علی عبده لیکون للعالمین نذیراً قال صاحب الکشاف فی خطبته الحمد لله الذی انزل القرآن کلاماً مؤلفاً منظما».

انجام نسخه: «و مرابطة السر علی جناب الحق المرتبة الثالثة التی هی الحقیقة و الله تعالی هو الموفق بمنه و کرمه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول کتیبهٔ مرصّع، صفحهٔ اول و دوم مجدول مذهب، تمام صفحات مجدول شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمد یوسف حسینی؛ جلد: تیماج، سرخ، ترنج با سر، مذهب.

۲۹۷ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۷۹۱۷۳].

«۱۲۲۳۷»

قرآن کریم

خط محقق جلیّ معرب؛ عناوین سور در داخل کتیبه، نام سور به خط رقاع، علائم وقف شنگرف، دو صفحهٔ اول کتیبه در بالا و پائین صفحه و داخل آنها نام سوره‌ها و عدد آیات با سفیدآب و زمینهٔ زرین و حواشی زمینه لاجوردی با گل و بوتهٔ الوان، فواصل آیات با دایرهٔ زرین، فاصلهٔ اجزاء و احزاب با دایرهٔ بزرگ الوان در حواشی، در عبارت پایان هر صفحه عبارت «صدق الله العلی العظیم» با شنگرف و

→ الاستاد المحقق جلال الدوانی رحمهما الله تعالی».

گاهی زر، در صفحهٔ اول تملک سعدالدین محمد بن نورالدین خنجی شوال ۸۹۸؛ جلد: تیماج دورو، روی جلد نقوش برجسته، زمینهٔ زرین و در وسط ترنج و سرترنج لاجوردی، جدول زرین و در حواشی نقوش گل و بوتهٔ لاجوردی و شنگرف.

۲۵ برگ؛ ۲۳×۳۳ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۱۲۹۰۳].

﴿۱۲۲۳۸﴾

جَنگنامهٔ امیر المؤمنین علیه‌السلام (تاریخ ـ فارسی)

از: ؟

مولف دراین کتاب جنگهای حضرت علی علیه‌السلام را به صورت داستانهایی به تحریر کشیده است. [ر ک: منزوی ۳۶۶۸/۵].

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «بت پرست می‌گوید جان را فدای لات می‌کنم در میان لشکر شما کسی هست که جان را فدای خدا کند وی را به میدان من فرست».

انجام نسخه: «و گفت همراه من بیائید و زر بگیرید و روان شد شاهزاده از دنبال او روان شدند تا از در ... برون آمدند».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: میشین، سبز، عطف تیماج، ترنج با نقش گل و بوته.

۱۳۱ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۶۶۶].

﴿۱۲۲۳۹﴾

ترجمهٔ الدر النظیم فی خواص القرآن العظیم (علوم قرآن ـ فارسی)

از: عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی (۹۳۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و آثار آن و ذکر دعواتی که شامل اسم اعظم است بقول بعضی از اهل تحقیق مقالهٔ رابعه در خواص آیات قرآنی مشتمل بر پنج باب».

انجام: «و مادامیکه عددین مساوی است سید بر عام و عالم بر جاهل غالب است الله اعلم».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۴۹ برگ؛ ۱۶/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۵۶].

﴿۱۲۲۴۰﴾

معارج السؤل فی مدارج المأمول = آیات الاحکام(فقه القرآن ـ عربی)

از: کمال الدین حسن بن محمد بن حسن استرآبادی (بعد از ۸۹۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۷۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب حج تا اول کتاب شفعه را شامل است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «جملة مستأنفة لاتمدح فی صحّة جعلها عطف بیان لانّ محصلّها آمن داخله فکما یجوز ان یقال فیه آیة بینة امن دخله کان امنا لان مالها ...».

انجام نسخه: «و لذلك سمیت شهادة و سمی مدعیها شاهداً هذا ان حمل الشهید علی معنی الشاهد و ان عنی به».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ این نسخه قبلاً متعلق به کتابخانهٔ شیخ الاسلام فضل الله زنجانی بوده و مهر تملک فرزند وی با سجع «محمد جواد» در اول نسخه به چشم می‌خورد و صاحب الذریعه این نسخه راروئت و در الذریعه از آن یاد نموده است. جلد: مقوایی.

۱۱۵ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۴۰].

﴿١٢٢۴١﴾

مواهب علیّه = تفسیر حسینی **(تفسیر - فارسی)**

از: ملاحسین بن علی کاشفی بیهقی (٩١٠ ق)

به شمارهٔ [١٢٠٠٢] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، ١٠١٧؛ عناوین سوره‌ها داخل کتیبهٔ مرصع زرین، صفحهٔ اول و دوم کتیبهٔ مرصع در بالا و پائین و مجدول محرر مرصع و در حواشی نقش گل و بوته مرصع زرین، تمام صفحات مجدول مرصع؛ در صفحهٔ اول تملک فرهاد میرزا ١۶ شعبان ١٣٠۴ و مهر بیضوی به سجع «مصطفی الانصاری»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با نقش گل و بوتهٔ زرین، مجدول، لچکی.

۵۴٩ برگ؛ ١۵×٢۴/۵ سانتی متر؛ ٣١ سطر؛ [ثبت ٨۶٣٣٠].

﴿١٢٢۴٢﴾

مجموعه

١ـ حاشية انوار التنزيل «١ پ - ١٨ پ» **(تفسیر - عربی)**

از: مصطفی بن عبدالله کردی مشهور به داماد وانی (١٠٩٨ ق)

حاشیهٔ مختصری است بر تفسیر سورهٔ هود از «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی؛ اینکه مؤلف بر سایر بخشهای این تفسیر حاشیه نگاشته یا نه مورد تردید است، ولی بغدادی در هدیة‌العارفین از تألیفات وی «الحاشية علی انوار التنزیل» را ذکر نموده که ظاهراً مشتمل بر تمامی تفسیر می‌باشد.

آغاز نسخه: «الحمد لولیه و الصلوة علی نبیّه محمد و آله اجمعین قال البیضاوی رحمة الله علیه فی اوّل سورة هود الم کتاب مبتداء».

انجام نسخه: « انما هو عن السؤال الذی یتضمن الحاجة و الالحاح مستنداً بامر لا علم بکذا لا عن مطلق السؤال للاسترشاد».

۲ـ حاشیة انوار التنزیل «۱۹ ر ـ ۷۵ پ» **(تفسیر ـ عربی)**

از: مصلح الدین محمد بن مصطفی قوجوی، شیخ زاده (۹۵۰ ق)

حاشیهٔ مفصلی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

نسخهٔ حاضر بخش کوچکی از اواخر این حاشیه را شامل است.

آغاز نسخه: «الفرآء الی ان الشرطیة هی الجواب کما فی قوله تعالیٰ فإما یأتینکم منی هدیً فمن تبع هدای فلا خوف ...».

انجام: « و اعتبر فی الامان تعدوا بحسب اجزآء الزمان و المسافة الحمد لله علی التمام و لرسوله افضل السلام».

۳ـ حاشیة انوار التنزیل «۷۶ پ ـ ۸۵ ر» **(تفسیر ـ عربی)**

از: محمد امین بن صدر الدین شروانی (۱۰۳۶ ق)

حاشیهٔ کوتاهی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

نسخهٔ حاضر سورهٔ فتح را شامل است.

آغاز نسخه: «قوله انا فتحنا لک قیل وجه التأکید هاهنا غیر ظاهر لما تقرر فی علم المعانی من ان التأکید انما یحسن فی کلام ...».

انجام نسخه: «... اشارة الی ان کلام ثبت منه العداوة و الغیظ بالنسبة الی اصحاب رسول الله صلی الله علیه و سلم فهو داخل فی زمرة الکفار تمت السورة و الحمد لله و الصلوة علی رسول الله و علی اولاده و اصحابه المتأدبین بآدابه».

۴ـ حاشیة انوار التنزیل «۸۵ پ - ۱۲۲ ر» **(تفسیر - عربی)**

از: ابوالقاسم بن ابی بکر لیثی سمرقندی (بعد از ۸۸۸ ق)

حاشیهٔ متوسطی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۰۵/۱].

نسخهٔ حاضر جلد اوّل این حاشیه را شامل است.

آغاز: «الحمد لله الذی نزل علی عبده الکتاب الحکیم هدی و بشری للمؤمنین بیّن فیه الطریق القویم تبصرة و ذکری للمحسنین».

انجام نسخه: «قوله فی الکتاب بضم الکاف و تشدید التآء المکتب وضعاً: ابتدائنا او لأنّه موضع الکتاب ای الکتبة جمع کاتب و الحمد لله علی التمام و نسأله التوفیق علی طاعته».

۵ـ حاشیة انوار التنزیل «۱۲۳ پ - ۲۳۵ پ» **(تفسیر - عربی)**

از: شمس الدین محمد بن ابراهیم خطیب وزیری مالکی (۸۹۱ ق)

حاشیهٔ کوتاهی است بر «انوار التنزیل» قاضی بیضاوی.

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۰۶/۱].

نسخهٔ حاضر بخش اول حاشیه را شامل است و قسمتی از صفحهٔ اول آن پاره شده است.

آغاز نسخه: «و بعد فیقول العبد ... الوزیری المالکی غفر الله ذنوبه و ستر علیه عیوبه لما کان ...».

انجام نسخه: «و کذلک کان فیما مضی فأما الیوم فالذی یتعارفه الناس و یُقدر علیه الاطباء ان الاوقیة وزن عشرة دراهم و خسمة اسباع درهم قوله».

نسخ؛ رسالهٔ دوم عبدالفتاح بن مولانا محمود الشروانی از ناحیهٔ شیروان از قریهٔ طهموس در خدمت مولانا حسن عینتانی، بی‌تا؛ رسالهٔ

چهارم همان کاتب، شنبه ۱۱ رمضان ۹۵۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، سر ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۳۵ برگ؛ ۱۴/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۲۱ و ۲۵ سطر؛ [ثبت ۷۶۱۷۴].

«۱۲۲۴۳»

مجموعه

۱ـ تنبیه الغافلین «۲ ر ـ ۱۵ پ» **(اخلاق ـ فارسی)**

از: بهاءالدین محمد ابراهیم بن محمد سرمدی

[مجلس ۲۶/۱۲؛ الذریعه ۴۴۴/۴؛ منزوی ۱۵۸۵/۲؛ مشار، فارسی ۱۴۳۱/۱].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «باب پنجم در بیان نرد و شطرنج رسول صلی الله علیه می‌فرماید که من لعب بالنرد و الشطرنج ... غمس یده فی دم الخنزیر».

انجام:

گر ببندی اسب تازی یکزمانی پیش خر

رنگشان همگون نگردد طبعشان یکسان شود

۲ـ راحة الارواح و مونس الاشباح «۱۵ پ ـ ۳۰ ر» **(تاریخ ـ فارسی)**

از: حسن بن حسین شیعی سبزواری (قرن ۸ ق)

تاریخ و حالات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمهٔ طاهرین علیهم السلام است که مولف در چند باب گردآوری نموده است. این کتاب به نام سلطان نظام الدین یحیی بن شمس الدین کرایی تألیف شده و در سال ۷۵۷ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۵۵/۱۰؛ مرعشی ۲۳۹/۳، ش ۱۰۴۹؛ منزوی ۴۴۶۵/۶].

آغاز: «شکر و سپاس و حمد بی‌قیاس مالک الملکی را که عظمت و جلالت و کبریا از پادشاهی او است».

انجام: «... تحت لوائه و احشرنا فی زمرته امین رب العالمین برحمتک یا ارحم الراحمین».

۳ـ حرز النجاة فی نظم الواجبات = منظومه در فقه «۳۰ ر ـ ۳۵ ر»

(فارسی)

از: حسن بن سلیمان تونی متخلص به سلیمی[1] (۸۵۴ ق)

منظومه‌ای است در اصول و فروع دین بر طبق مذهب امامیه.

[مجلس ۴۷۲/۳؛ الذریعه ۴۷۶/۹؛ منزوی ۲۷۶۹/۴].

آغاز:

تبارک خالق بیچون ربنا الاعلی
حکیم و عالم و عادل قدیم و فرد و بی‌همتا
سخن از واجبات آمد بنام حق ادا کردن
که نام ذات پاک اوست مقصود همه اشیا

انجام:

طواف کعبه داریم آرزو لیک — بدین طاعت نداریم استطاعت
همین حب نبی داریم و آلش — کز ایشان است امید شفاعت

۴ـ فوائد الاسلام «۳۵ پ ـ ۳۹ پ» (منظومه ـ فارسی)

از: ناصح (قرن ۱۰ ق)

---

۱. دیوان همین شاعر در جلد ۲۶ فهرست به شمارهٔ ۷۵۹۴ گذشت.

مثنوی کوتاهی است در بیان اصول دین و احکام نماز به طور خیلی مختصر، مولف آن را در عرض یک هفته و در عصر شاه اسماعیل سروده است.

آغاز:

پنج آمد اصول دین بیقین — گوش کن گر ترا بود غم دین

هست توحید و عدل از پی آن — پس نبوت دگر امامت دان

انجام:

چونکه شد نظم این رساله تمام — نام کردم فواید الاسلام

قرب یک هفته در پیش بودم — تا که توفیق داد معبودم

ناصح این مسایل بدلیل — گفت در دوره شاه اسماعیل

آنکه اسلام را پناه آمد — در جهان سایه اله آمد

تا جهان باد در جهان بادا — ظل عالیش مستدام بادا

۵ ـ تفسیرسورهٔ حمد «۳۹پ ـ ۱۱۸» **(تفسیر ـ فارسی)**

از: ؟

تفسیری است از سورهٔ حمد آمیخته با اشعار ادبی و حکایات و قصص زیادکه از شیخ سعدی و کتاب روضة الاحباب نقل می‌کند. نثرکتاب ساده برگزار شده است.

نسخهٔ حاضر اول کتاب را فاقد است و از آخر نیز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «قال امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه الصّلوة و السلام لوشئت لاوقرت سبعین بعیراً من تفسیر فاتحة الکتاب ...».

انجام نسخه: «پس خدای تعالی فرشته نزد ایشان فرستاد و تا روح هر دو را قبض کرد و روحهای ایشان».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۱۱۸ برگ؛ ۱۹×۱۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۷۵].

﴿۱۲۲۴۴﴾

مشکاة البهیّة فی الفرائد القرآنیة (تفسیر ـ عربی)

از: محمّد بن محمّد مقیم اصفهانی غروی (قرن ۱۲ ق)

تفسیر مختصری است بر قرآن کریم به ترتیب سور قرآنی؛ مولف در ابتدا چند مقصد به عنوان مقدمه آورده، سپس آیات را به ترتیب قرآن، تفسیر لغوی نموده و همهٔ آیات را ذکر نکرده؛ بلکه لغاتی راکه نیاز به شرح داشته در چند کلمه معنی کرده و در موارد خیلی کم توضیحات تاریخی و ادبی و تفسیری اضافه می‌کند.

[الذریعه ۵۶/۲۱؛ طبقات اعلام الشیعه ۶۴۲/۱۱].

فهرست مطالب مندرجه در مقدمهٔ کتاب چنین است:

المقصد الاول: فی نبذة مما جاء عن النبی صلی الله علیه و آله فی الوصیة بالتمسّک بالقرآن

المقصد الثانی: فی نبذة مما جاء فی فضل حمله و تلاوته

المقصد الثالث: فی نبذة مما جاء فی کیفیة التلاوة و آدابها

خاتمة: فیها ذکر النار فقف عندها و تعوّذ بالله من النار.

نسخهٔ حاضر از آغاز چند ورق افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و سمّیتها بالمشکات البهیّة فی الفرائد القرانیّة مقدّمة یشتمل علی ثلثة مقاصد و خاتمة المقصد الاوّل فی نبذة مّما جٰاء عن النّبی صلی الله علیه و آله فی الوصیّة ... سورة بقرة مأتین و ست و ثمانون آیه: فی الخبر من قرء سورة البقره و آل عمران جاءتا یوم القیمة تظلانه علی رأسه مثل الغمامتین او مثل القبابتین (الم) قال بعض المحققین الم و سائر الحروف الهجائیة فی اوایل السور کنون و ق و یس کان بعض المفسرین یجعلها اسماء السور لیعرف کل سورة بما افتتحت بـه و بـعضهم جـعلها اقساماً اقسم الله عز و جلّ بها لشرفها و فضلها و لانّها مبادی کتبه المنزلة و مبادی اسمائه الحسنی و صفاته العلیا و بعضهم یجعلها حروفا مأخوذة من صفات الله کقول

ابن عباس فی کهیعص انّ الکاف من کافٍ و الهاء من ... بالغیب ما غاب من امور الاخرة و الحساب و قیل بالله و یقیمون الصّلوة و یؤدّونها و یتمّونها».

انجام: «من شرور انفسنا انّها امّارة بالسّوء الاّ ما رحم ربّی و من شیاطین الجنّ و الانس انّه رؤفٌ رحیمٌ و صلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله و اولاده و ازواجه و صحبه الطیبین».

نسخ؛ به خط مؤلف، ۶ صفر ۱۱۷۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه مهر بیضوی محمد جواد فرزند شیخ فضل الله شیخ الاسلام زنجانی به سجع «محمد جواد»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۶۲ برگ؛ ۱۱×۱۶ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۸۵].

﴿۱۲۲۴۵﴾

برهان القاری فی تجوید کلام الباری (تجوید ـ فارسی)

از: رحمت الله گیلانی (قرن ۱۱ ق)

در این کتاب احکام تجوید به طور مفصل به درخواست حکیم عبدالجبار در یک مقدمه و شانزده باب و خاتمه‌ای بیان شده است. تألیف آن بعد از سال ۱۰۴۵ ق و در حیدر آباد صورت گرفته است.

فهرست مطالب کتاب چنین است:

باب اوّل: در بیان اسامی قراء و روات و رموز ایشان

باب دوم: در بیان استعاذه

باب سوم و چهارم: (نسخهٔ ماندارد)

باب پنجم: در بیان بعضی از قواعد تجوید

باب ششم: در احکام راآت

باب هفتم: در بیان ادغام

باب هشتم: در احکام میم ساکنه

باب نهم: در بیان احکام نون تنوین و نون ساکن

باب دهم: در بیان هاء کنایه

باب یازدهم: در بیان مد و قصر

باب دوازدهم: در بیان وقف

باب سیزدهم: در بیان وقوف

باب چهاردهم: در بیان وقوف اربعه

باب پانزدهم: در بیان تکبیر

باب شانزدهم: در بیان رسم الخط

خاتمه: اختلاف قراء سبعه. [مرعشی ۲۲۹/۵ و ۱۸۴۴].

نسخهٔ حاضر از آغاز و وسط، اوراقی افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «مقدّمه در بیان فضیلت تلاوت قرآن مجید و شروط آن و اگر چه بیان فضیلت تلاوت و شروط آن چندان مناسب این مقام نیست امّا بواسطه ترغیب ...».

انجام: «مکسور می‌شود و نون لَمْ یَکنْ را در لام لَهُ ادغام بی‌غنّه کنند از برای همه الاّ از برای ابی جعفر که از وی با غنّه روایت کرده و حفص از عاصم کُفُواً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا با روکش پارچه‌ای، سرخ.

۱۶۰ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۰۲].

﴿۱۲۲۴۶﴾

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر قسمتی از سورهٔ مریم تا اول سورهٔ عبس را شامل است و از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «او قدراو سطر فی اللّوح او کان امراً حقیقیاً بان یقضی و یفعل لکونه آیة و رحمة فحملته بالفتح فی درعها فدخل النفخة ...».

انجام نسخه: «و هو یخشی الله او اذیّة الکفّار فی اثباته او کیفیة الطریق لانه اعمی لا قائل له فانت عنه تلهی».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر، مجدول.

۲۵۱ برگ؛ ۱۴×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۱۶].

«۱۲۲۴۷»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر - عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از تفسیر سورهٔ حمد تا آخر سورهٔ کهف را شامل است و از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «آخر حقیقی او غیره غیر معقول للبشر فلا یمکن ان یدلّ علیه بلفظ و لانّه لو دلّ علی مجرّد ذاته المخصوص لما افاد ظاهر قوله تعالی و هو انّه فی السموات ...».

تحریری؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، خرمایی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۳۴۵ برگ؛ ۱۸×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۴۹].

«۱۲۲۴۸»

انوار التنزیل و اسرار التأویل (تفسیر ـ عربی)

از: قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی (قرن ۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۲۷] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آیهٔ ۸۰ سورهٔ توبه تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «الافادة لهم کما نصّ علیه بقوله ان تستغفرلهم سبعین مرّة فلن یغفرالله لهم روی انّ عبدالله بن عبدالله بن ابی و کان من المخلصین سأل رسول الله...».

نسخ؛ عامر بن حسن الایتیهی الازهری المالکی، نصف اول ۱۳ ذی حجهٔ ۱۰۸۵ و نصف دوم شنبه ۵ شوال ۱۰۹۷؛ آیات شنگرف؛ در صفحهٔ ۷۵ تملک محمد حسن ترکش؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج، مجدول.

۳۰۱ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۷۹].

«۱۲۲۴۹»

قرآن کریم (با ترجمهٔ فارسی آیات در لابلای سطور)

نسخ و نستعلیق؛ زین العابدین الشریف، بی‌تا؛ عناوین سوره‌ها خط جلیّ لاجوردی در داخل کتیبهٔ مرصع زرین، صفحهٔ اوّل و دوّم کتیبهٔ مرصع مذهب در بالا و پائین، حواشی با نقش گل و بوته مرصّع مذهّب، تمام صفحات مجدول مرصع محرر، بین سطور طلااندازی دندان موشی، ترجمهٔ آیات در لابلای سطور به شنگرف، فواصل آیات گل چهار پر زرین الوان، فواصل حزبها در حاشیه با ترنج و سرترنج

زرین الوان با نقش گل و بوته، در حواشی بعضی صفحات ثواب الآیات در میان ترنج با سر با نقش گل و بوته با طلا اندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: روغنی دورو، اسلیمی با نقش گل و بوتهٔ الوان، مجدول با حواشی مذهب مرصّع با نقش گل و بوته، لچکی.

۲۷۶ برگ؛ ۱۴×۲۳ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۳۶۶۰].

«۱۲۲۵۰»

قرآن کریم

در مصحف حاضر آیات در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده است. همچنین در حاشیه، تفسیر و توضیح لغوی از آیات آمده که در سال ۱۱۳۶ ق ایامی که رومیان گنجه را در اشغال خود داشتند، این توضیحات نگاشته شده است. فهرست سور قرآن در اول نسخه و دعای ختم در آخر آن درج شده و همچنین در آخر نسخه منظومهٔ کوتاهی به فارسی در چگونگی تفأل به قرآن در یک صفحه با این آغاز و انجام آمده است:

آغاز:

هر که از قرآن گشاید فال خویش — بیشکی واقف شود از حال خویش
بایدش کردن طهارت از نخست — مصحفی از اوّل و آخر درست

انجام:

ز غایب آیدت اخبار خوش — یا بگیرد در کنارت شاد و کش
چونکه شد منظوم این فال از کلام — شاد بادا هر که خواند و السلام

نسخ؛ بی‌کا، پنجشنبه ۷ جمادی الآخر ۱۱۳۶؛ عناوین سوره‌ها و علائم تجویدی شنگرف؛ تمام صفحات مرصع محرر؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۵۷۵ برگ؛ ۲۵/۵×۳۸ سانتی متر؛ ۸ سطر باحواشی چلیپایی؛ [ثبت ۸۶۳۵۸].

﴿۱۲۲۵۱﴾

تفسیر بصائر یمینی (تفسیر ـ فارسی)

از: معین الدین ابوجعفر محمد بن محمود نیشابوری (قرن ۶ ق)

تفسیر مهم و مشهوری است بر قرآن کریم به ترتیب سور قرآنی؛ جلد اول این تفسیر در سال ۱۳۵۹ ش از طرف انتشارات بنیاد فرهنگ ایران به چاپ رسیده و هم اکنون (۱۳۷۵ ش) تحقیق و تصحیح تمامی آن از طرف دفتر نشر میراث مکتوب در تهران در جریان است.

[کشف الظنون ۲۴۶/۱؛ معجم مصنفات القرآن الکریم ۲۴۶/۲؛ فهرست نسخه‌های خطی فارسی ترکیه، ص ۲۳۳ و ۵۵۸؛ هزار سال تفسیر فارسی ۳۱۱ ـ ۳۹۷].

نسخهٔ حاضر از سورهٔ حمد تا اول سورهٔ طه را شامل است.

آغاز: «سپاس و ستایش مر خدای را عزّ و جلّ که از جمله آفریدگان آدمیان را برگزید و بمزید عنایت خود مخصوص گردانید و ظاهر او را بحالت هر چه زیباتر بیاراست و باطن او را صحیفه اسرار خود ...».

انجام نسخه: «که به تعریض و کنایت او را ماه شب چهارده خواند ... در حساب جمل طه چهارده باشد ای ما قرآن را بر تو نفرستادیم تا تو رنج».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۸]؛ آیات به خط جلّی و نشانیها شنگرف؛ دو صفحهٔ اول کتیبه در بالا و پائین؛ جلد: تیماج، خرمایی، ترنج، مجدول، لچکی، لولادار.

۲۶۶ برگ؛ ۲۵×۳۵/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۶۵].

﴿۱۲۲۵۲﴾

ترجمان القرآن (لغت ـ عربی به فارسی)

از: ؟

سید شریف جرجانی (۸۱۶ ق) در توضیح و تفسیر لغات قرآنی، «ترجمان القرآن» را تألیف نمود و ترتیب آن را بعد از مقدمه و شرح لغات سورهٔ حمد به عکس ترتیب سوره‌ها ، از آخر به اول قرار داد.

در نسخهٔ حاضر «ترجمان القرآن» جرجانی، به ترتیب سوره‌های قرآن تنظیم گردیده است. این ترتیب، به غیر از ترتیب عادل بن علی خراسانی است که به صورت حروف الفبایی لغات تنظیم شده است. **[مجلس ۲۴/۲؛ منزوی ۱۹۷۵/۳]**.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «پَرستش من الشیطان دیو الشیاطین ج، الرّجیم رانده و نفرین کرده شده، الاسم، الاسماءُ ج، بسم الله بنام خدای، الرّحمٰن بزرگ بخشایش، الرّحیم بسیار بخشایش. سورة الفاتحة الحمد لله شکر و سپاس خدای را، حَمِد: بَستود مَردی حَمداً ستودَني، فَهو حامِدٌ».

آغاز سوره مائده:«العقود پیمانها جمع عقد، البهیمه چهار پای، حُرُم اِحرام گرفتکان جَمعُ حَرامِ، لا تحلُّوا حلال مدارید، شعایر اللهِ شتران خون آلوده کرده نحر را در حرم».

انجام نسخه: «الماعون زکوة مال و قماش خانه جون دیک و تبر و آتش زنه و آنج بدان ماند، الکَوثَر جوی است در بهشت، النحر شتر کشتن و دست بر سینه نهادن، نَحَرَ شتر بکُشت تنحُرُ نَحراً الابتر دنبال بریده و بی‌فرزند و بی‌آل و تبع کشتن، التّوابُ توبه پذیر، حَمّالة الحَطبِ یعنی سخن چین، المسد لیف، الصمد مهتر و پناه نیازمندان، الکُفو همتا و قرین ...».

نسخ قدیم؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۹]؛ تمام صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۱۸۲ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۱۴].

«۱۲۲۵۳»

مختصر الکشاف **(تفسیر ـ عربی)**

از: جمال الدین عبدالله بن یوسف بن هشام (۷۶۲ ق)

مختصری است از تفسیر «کشاف عن حقائق غوامض التنزیل» زمخشری با حذف اشکالها و نقد و ایرادها. [کشف الظنون ۱۴۷۷/۲].

نسخهٔ حاضر از نیمه سورهٔ بقره تا اواخر سورهٔ قدر را شامل است و از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «تلك امانیّهم اشیر بها الی الآیات المذکورة و هی امنیّهم ان لاینزل علی المؤمنین خیر من ربّهم و امنیّهم ان یردّوهم کفّارا و امنیّهم انْ لاٰ یدخل الجنة غیرهم».

انجام نسخه: «حتی مطلع الفجر الی وقت طلوع الفجر و بکسر اللاّم علی و خلق».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات شنگرف و گاهی زرین، تمام صفحات مجدول محرّر شنگرف، فواصل جزئها و حزبها با شکل شلجمی و دوایر الوان؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۶۳۴ برگ؛ ۲۱/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۴۳].

«۱۲۲۵۴»

قرآن کریم

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ علائم تجویدی و فواصل آیات شنگرف، صفحهٔ اول و دوم کتیبهٔ مرصع در بالای صفحه و با نقش گل و بوته در حاشیه، تمام صفحات مجدول مرصع؛ جلد: گالینگور، تهوه‌ای.

۳۰۲ برگ؛ ۱۵/۵×۲۶/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۶۲۴].

«۱۲۲۵۵»

مجموعه

۱ـ رساله در قرائت «۱ پ - ۷ ر» **(تجوید ـ فارسی)**

از: ؟

گفتار کوتاهی است در چند فصل در تجوید که برای یادگیری مبتدیان تنظیم گردیده است.

آغاز: «بدان وفّقك الله تعالیٰ که استادان قرائت اتّفاق دارند درین که چون کسی خواهد شروع در خواندن سورتی یا آیتی از قرآن کند البته اعوذ بالله باید گفتن».

انجام: «و اگر نه در دقایق قرآت رساله‌های متعدد مذکور شده و این مختصری است مفید و ضروری و الله اعلم بالصّواب».

۲ـ تحفهٔ شاهی «۸ پ - ۲۵ ر» **(تجوید ـ فارسی)**

از: عمادالدین علی بن علی شریف استر آبادی (قرن ۱۰ ق)

مختصری است در قواعد تجوید مشتمل بر یک مقدمه و دوازده باب و یک خاتمه که به نام شاه طهماسب صفوی (۹۸۴ ق) تألیف شده است.

[منزوی ۸۲/۱؛ الذریعه ۳۷۱/۳ و ۴۴۴ و ۵۵/۱۷، مرعشی ۳۵۵/۵، ش ۱۹۸۴].

آغاز:

ای کنه تو برتر ز شناسائی ما   وصف تو برون ز حدّ دانایی ما

حمد تو چنانست که خود می‌گوئی   بیواسطهٔ معرکه آرایی ما

انجام: «و قرآن ایشان را لعنت می‌کند و هذا آخر ما اردنا ذکره الحمد لله علی اتمامه و صلّی الله علی محمّد و آله اجمعین الطیّبین الطاهرین».

۳ـ رساله در امامت «۲۶ پ ـ ۵۴ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

از: ؟

چند حدیث و روایت در فضائل اهل بیت طاهرین علیهم‌السلام است که به نام شاه طهماسب صفوی (۹۳۰ ـ ۹۸۴ ق) و در چند فصل تألیف شده و در آن از مولی بیدلی و سید رازی سبزواری اشعاری نقل شده است.

فهرست مطالب فصول آن چنین است:

فصل اول: در بیان آنکه خدای تعالی خلعت هستی بر آدم علیه‌السلام پوشانید.

فصل دوم: در بیان آنکه ارواح شیعیان پیش از ملائک مخلوق شده‌اند و با نور حضرت محمّد و آل محمّد به تسبیح و تقدیس خدای تعالی بوده‌اند.

فصل سوم: در بیان آنکه شیعیان پاکند و اصل ایشان پاکست زیرا که ایشان از فضلهٔ طینت پاک حضرت محمّد و علی علیهما و آلهما الصلوة و السلام مخلوق شده‌اند.

فصل چهارم: در بیان آنکه رافضی چه معنی دارد و بیان بعضی از مناقب شیعه از زبان گوهر نثار حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام.

فصل پنجم: در بین آنکه ابراهیم پیغمبر علیه‌السلام از حق تعالی درخواست که او را از شیعیان آل محمد صلی‌الله علیه و آله گرداند.

فصل ششم: در بیان بعضی از مهربانی و شفقت که حضرت رسالت پناه و اهل بیت جلالت با شیعهٔ خود نموده.

فصل هفتم: در بیان فضایل امیرالمؤمنین علی علیه السلام و فضیلت دوستان او.

فصل هشتم: در بیان آنکه دوستی اهل بیت و دوستی دوستان ایشان نعمتی است که هیچ نعمت از آن بهتر نخواهد بود.

فصل نهم: در بیان وفاداری شیعیان

فصل دهم: در بیان آنکه شیعیان را که دوستان امیرالمؤمنین‌اند از برای خدا دوست میباید داشت.

فصل یازدهم: در بیان آنکه برآوردن حاجت شیعیان چه مقدار ثواب دارد

فصل دوازدهم: در بیان آنکه هر که در طریق محبت اهل بیت اطهار و اولاد ابرار ایشان صلوات الله و سلامه علیهم [گام نهاد] از سر تحقیق و راستی قدم اخلاص و دست اعتصام بحبل المتین دین استوار ساخته است.

آغاز: «انّ فی خلق السموات و الارض بدرستی که در آفرینش آسمانها و آنچه در آنست و در آفرینش زمین و آنچه در آنست و اختلاف الّلیل و النهار و آمد و شد شب و روز ...».

انجام: «چنانکه در عیون الرضا از حضرت امام رضا علیه السلام آورده‌اند که لو خلت الارض طرفة عین لساخت الارض باهلها».

۴ـ اختیار ایام «۵۴پ ـ ۶۵ر» **(تنجیم ـ فارسی)**

در این رساله خواص روزهای ماه و کارهای شایسته در هر روز به نقل از امام صادق علیه السلام ذکر شده است.

آغاز: «عن جعفر بن محمد بن علی بن حسین عن رسول الله صلی الله علیه و آله انه قال من دبّر بالنجوم فقد آدر و من آمن بالنجوم فقد کفر».

انجام: «و هر خوابی که بیند تا ده روز تعبیرش پیدا شود و الله اعلم و العلم عندالله لایعلم الغیب الاّ الله».

۵ـ دعای روز استفتاح (۱۵ رجب) و چند زیارت نامه و دعای روزهای ماه رمضان «۶۵ ر ـ ۹۹ پ»

آغاز: «بدانکه روز استفتاح عبارت از روز منتصف ماه رجب المرجب است و درین روز مبارک تزویج حضرت سیّدة النساء با حضرت امام المشارق و المغارب ...».

انجام نسخه: «دعای روز بیست و سوم اللّهم اغسلنی فیه من الذنوب و طهّرنی فیه».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا (تاریخ ۱۰۸۸ در نسخه آمده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۹۹ برگ؛ ۱۰×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۸۲].

﴿۱۲۲۵۶﴾

نزهة الخاطر و سرور الناظر = ربیع الاخوان لموضح نکات القرآن

(لغات قرآن ـ عربی به عربی)

از: شیخ فخرالدین بن محمد علی طریحی (۱۰۸۷ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۰۴۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «علی الطّالبین و لایستصعب تعاطیه علی الرّاغبین و اضفت الی ذلك غیر ما فی المتن ما یشتمل علیه من اللغة و التفسیر».

انجام: «و قرئ و سلام علی آل یاسین ای آل محمّد صلّی الله علیه و آله و سلّم».

نسخ؛ علی محمد بن اسماعیل سدهی لنجانی، ۱۲۳۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج باسر با نقش گل و بوته، مرصع، مجدول، لچکی.

۱۲۷ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۸۰].

«۱۲۲۵۷»

کنز المعانی فی شرح حرز الأمانی = شرح الشاطبية (تجوید ـ عربی)

از: شمس الدین ابو عبدالله محمد بن احمد موصلی (۶۵۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۴۴] مراجعه شود.

آغاز: «احمد الله الّذی انزل القرآن علی سبعة احرف».

انجام: «و هذا آخر ما اردناه من ایضاح المعانی لحرز الامانی و الحمد لله علی توفّر نعمه حمداً لتعقّب تواتر منحه و کرمه ...».

نسخ؛ عیسی یزدی، ۱۰۳۹ مدرسهٔ رضویه مشهور به میرزا لطف الله؛ نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اوّل تملّک محمد علی بن شهید حاج میرزا بابا غوبندجانی شوال ۱۲۹۷؛ جلد: مقوا.

۱۸۲ برگ؛ ۱۹/۵×۲۶ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۵۶].

«۱۲۲۵۸»

ترجمة الخواصّ (تفسیر ـ فارسی)

از: ابوالحسن علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۷۸] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ مریم تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة مریم ثمان و تسعون آیة مکیة کهیعص ذکر رحمت ربك

عبده زکرّیا نادیٰ ربّه نداءً خفیّاً آورده‌اند که حضرت رسالت ﷺ را سه صورتست».

انجام: «وَافْضِ عَلَیَّ سِجٰالَ نِعَمِكَ وَاخْصُصْنی بلطائف کرمك إنّكَ الکریمُ المنّانُ وَ صلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله الطّیّبین الطّاهرین».

نسخ؛ عسکر بن حیدر بن عسکر، ۱۰۹۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر.

۲۳۸ برگ؛ ۱۸×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۵۵۵].

﴿۱۲۲۵۹﴾

کشف الأسرار و عدّة الأبرار (تفسیر ـ فارسی)

از: رشیدالدّین ابوالفضل احمد بن محمّد میبدی (قرن ۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۳۱] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر تفسیر سورهٔ بقره تا نیمهٔ سورهٔ آل عمران را شامل است.

آغاز نسخه: «درآید از عالم غیب که آن را باد فضل گویند ... ذکر آن را به آن لطف گویند سیلی ببابد که آنرا ... گویند سیلی بیاید که هر دو عالم ببرد».

انجام نسخه: «و آنرا بیت المعمور کردند و فریشتگان روی ... نهادند ... روی بدان دادند سیّد انبیاء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۸]؛ آیات شنگرف؛ بیشتر اوراق نسخه به وسیلهٔ موریانه از بین رفته و تعدادی از صفحات آغاز و پایان نسخه وصالی شده؛ جلد: تیماج، سبز.

۲۱۰ برگ؛ ۱۴×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۱۶].

«۱۲۲۶۰»

مجموعه

۱ـ کامل التجوید «۱ پ - ۱۹ پ» **(تجوید ـ فارسی)**

از: ؟

رسالهٔ مختصر و مشوشی است مشتمل بر چند فصل و چند باب نامنظم و بدون ترتیب در قواعد تجوید که در شهر هرات در ربیع الاول ۷۷۳ ق تألیف شده است.

نسخهٔ حاضر از اول ناقص است.

آغاز نسخه: «باب بیان بسمله بدانکه همه قرّاء بر این متفّق‌اند که در وقت ابتدا کردن اوّل سورتها بسم الله می‌باید گفت مگر سورهٔ توبه که در وقت ابتدا کردن این سوره ...».

انجام: «که رسول علیه السلام در حق ایشان فرمود که خیرکم من تعلّم القرآن و علّمه و صدق رسول الله صلّی الله علیه و سلّم».

۲ـ التیسیر فی القراآت السبع «۲۰ پ - ۱۲۸ پ» **(علوم قرآن ـ عربی)**

از: ابو عمرو عثمان بن سعید بن عثمان دانی (۴۴۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۴۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «البقرة مائتان و ستّ آیة و رکوعها اربعون رکوعاً و الوقف اللازمة فیها ثمانیة و اختلاف الروایتین فیها ثمانیة و عشرون محلاً».

انجام نسخه: «قرأت علی عبدالله بن کثیر فأمرنی بذلك و اخبرنی ابن کثیر انّه قرأ علی مجاهد فأمره بذلك و اخبره مجاهد انّه قرأ».

نسخ؛بی‌کا، بی‌تا [قرن ۸]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج، مجدول، لولادار.

۱۲۸ برگ؛ ۱۳×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۳۷].

«۱۲۲۶۱»

التفسير الوسيط **(تفسیر - عربی)**

از: ابوالحسن علی بن احمد نیشابوری مشهور به واحدی (۴۶۸ ق)

به شمارۀ [۷۱۴۴] مراجعه شود.

نسخۀ حاضر از نیمۀ سورۀ توبه تا اول سورۀ کهف را شامل است.

آغاز نسخه: «فرائض الله و حدوده و النّاهون عن المنكر عن ترك حدود الله و فرائضه قوله و الحافظون لحدود الله قال الزّجاج القائمون بما امر الله به».

انجام نسخه: «و هذا معنى قول الزّجاج لم يجنح ان ينتصر بغيره و كبّره تكبيراً عظّمهُ عظمةً تامّةً».

نسخ؛ ابوالقاسم علی بن قاسم بن الحسین الوهّاب الموصلی، دوشنبه ۱۷ جمادی الآخر ۵۶۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، مشکی، عطف تیماج سرخ.

۱۵۶ برگ؛ ۱۶×۱۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۰۹].

«۱۲۲۶۲»

الواضحة فی تفسير الفاتحة = تفسیر سورۀ فاتحه (تفسیر - فارسی)

از: معین الدین مسکین بن محمد فراهی هروی (۹۰۷ یا ۹۰۹ ق)

تفسیر مفصلی است بر سورۀ فاتحه؛ این تفسیر را مؤلف به منظور وعظ و ارشاد مردم تألیف نموده و آن را در چند مجلس و هر مجلس را در یک مقدمه و چند فصل

قرار داده است.

او این تفسیر را بعد از کتاب «الاربعین فی احادیث المرسلین» و «معارج النبوة» تألیف نموده و در آن از ابو عبدالله بونی و کتاب «القصیدة الفایحة فی خواص الفاتحة» وی نقل می‌کند.

مؤلف دو خطبه برای کتابش به عربی و فارسی انشاء نموده است.

[الذریعه ۱۲/۲۵؛ منزوی ۱/۶۷؛ مرعشی ۱۵۳/۱۲، ش ۴۵۸۲؛ دانشگاه ۳۰۲۹/۱۳ که فقط ۲۲ برگ اول این تفسیر را شامل است؛ گنج بخش ۶۸/۱؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۵۱۹/۱].

آغاز خطبهٔ عربی: «ربّنا آتنا من لدنکَ رحمة و هیّئ لنا من امرنا رشداً الحمد لله الّذی زیّن معارف عرایس نفایس المتحلین بتحلّی دقایق العرفان بتیجان التحقیق بحقایق القرآن».

آغاز خطبهٔ فارسی: «حمدی که نفحات اخلاص شعارش از نسمات اختصاص دثارش چون فوایح مشک از فربه نسیم سحر پیراسته باشد ... و کان العبد الضعیف المستنشق شمایم الروح و الریحانة من مهب الیقین اعنی المعین المسکین شرفه الله بالعز و التمکین».

انجام:

موی سفید از اجل آرد پیام　　　پشت خم از مرگ رساند سلام

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول کتیبهٔ مرصع؛ از روی خط مصنف مقابله شده؛ بیشتر اوراق پوسیده و از بین رفته؛ جلد: مقوایی با روکش پارچه‌ای.

۵۰۹ برگ؛ ۱۶×۲۴ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۶۷].

﴿۱۲۲۶۳﴾

تفسیر نجم اصفهانی **(تفسیر منظوم ـ فارسی)**

از: نجم الحکماء محمد موسوی واعظ ملقب به نجم اصفهانی (قرن ۱۴ ق)

تفسیر منظومی است که در آن مؤلف ترجمه و تفسیر آیات قرآن را به ترتیب سُوَر به نظم کشیده است.

[**الذریعه** ۱۱۷۴/۹، ش ۷۵۷۷، **فرهنگ سخنوران** ۵۹۵؛ **تذکرهٔ شعرای معاصر اصفهان**، مهدو ،، ص ۵۰۰ ـ ۵۰۲].

نسخهٔ حاضر جلد پانزدهم تفسیر و از نیمهٔ سورهٔ یوسف تا آخر سورهٔ کهف را شامل است و نظم آن در ۲۰ جمادی الآخر ۱۳۳۵ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه:

هست بینائیّ دلها چون ز دل — دل شود از دل مزاجش معتدل

دل شود از دل بسی فربه ز حال — فربهی آمد نشان اعتدال

انجام نسخه:

گر نه حاصل گنجها از رنجهاست — مر مرا بی‌رنجها این گنجهاست

گنجهای دل در اینجا هفت خم — که همه هستی بهر خم هست گُم

تحریری؛ به خط مؤلف، **۲۰ جمادی الآخر ۱۳۳۵**؛ جلد: میشین، مشکی، **عطف تیماج.**

۱۵۷ برگ؛ ۲۰/۵×۳۳ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۵۰].

﴿۱۲۲۶۴﴾

تفسیر نجم اصفهانی **(تفسیر منظوم ـ فارسی)**

از: نجم الحکماء محمد موسوی واعظ ملقب به نجم اصفهانی (قرن ۱۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۲۶۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد دوم و از اواسط سورهٔ بقره تا آخر این سوره را شامل است. و نظم آن در ۲۱ ذی قعدهٔ ۱۳۳۳ ق به پایان رسیده است.

آغاز نسخه:

سر بسر بر یار احصا می‌نمود　　دمبدم بر ذکر رنجش می‌فزود
تا که یکسر رنجهایش بر شمرد　　چشمهایش را ز هجران می‌فشرد

انجام نسخه:

شاهی و صورت گدا در هر رهی　　کی شود شاهی گدائی می‌کند
.... ملک خلافت یادگیر　　.... تو از بابا مگیر

تحریری؛ به خط مؤلف، ۲۱ ذی قعدهٔ ۱۳۳۱؛ بیشتر اوراق آسیب دیده و قسمتهایی از آنها از بین رفته؛ جلد: مقوا.

۲۰۰ برگ؛ ۹×۱۳ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۷۴۸].

﴿۱۲۲۶۵﴾

اسباب نزول القرآن　　(علوم قرآن ـ عربی)

از: ابوالحسن علی بن احمد واحدی نیشابوری (۴۶۸ ق)

تفسیر مهم و مشهوری است که در آن اسباب و عللی که موجب نزول آیات گردیده به ترتیب سور قرآنی بیان شده است.

[معجم مصنفات القرآن ۱۲۸/۱؛ سرکیس ۱۹۰۵/۲؛ همچنین در قاهره به تحقیق طارق طنطاوی بدون تاریخ نشر به چاپ رسیده است].

آغاز: «قال الامام ابوالحسن علی بن احمد الواحدی النیشابوری رحمه الله الحمدلله الکریم ... مفتح الابواب و منشی السّحاب و مرسل الهباب و منزل الکتاب».

انجام: «روی البخاری عن عبید بن اسماعیل عن ابی اسامة و لهذا الحدیث

طرق فی الصّحیحین تمّ الکتاب و الحمد لله اوّلاً و آخراً و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین».

نسخ؛ سلیمان بن یونس بن حسن، جمادی الآخر ۶۱۰؛ **نشانیها شنگرف**؛ به وسیلهٔ عبدالله بن انس بن ربیع بن یوسف بن عبدالله بن ربیع در دهۀ اول ذی حجۀ ۶۱۱ مقابله و تصحیح شده؛ **تملک احمد** بن شیخ علوان؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۶۲ برگ؛ ۱۸×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۸۸۵].

«۱۲۲۶۶»

مجمع البیان لعلوم القرآن (تفسیر - عربی)

از: ابو علی فضل بن حسن طبرسی (۵۴۸ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۱۸۰] مراجعه شود.

نسخۀ حاضر از سورۀ رعد تا آخر تفسیر را شامل است.

آغاز نسخه: «سورة الرّعد مکیّة کلّها عن ابن عبّاس و عطا و قال الکلبی و مقاتل مکیة الاّ آخر آیة منها نزلت فی عبدالله بن سلام».

نسخ معرب؛ محمد بن ابی نصر بن محمد حافظ، ظهر دوشنبه ۱۸ ربیع الآخر ۶۵۴؛ عناوین سور و نشانیها به خط کوفی، جلد: روغنی دورو، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مذهب، مجدول.

۳۲۰ برگ؛ ۳۲/۵×۳۴ سانتی متر؛ ۳۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۴۸].

از شمارهٔ ۱۲۲۶۷ تا ۱۲۲۹۳ سند است که در فهرست اسناد مجلس شورای اسلامی معرفی خواهد شد

﴿۱۲۲۹۴﴾

تفسیر القرآن (تفسیر ـ عربی)

از: ؟

تفسیری است متوسط به ترتیب سور قرآنی؛ ابتدا لغات را تجزیه و ترکیب می‌کند و سپس متعرض اسباب نزول و معنی آیات شده و احادیث مربوط به هر آیه را ذکر و از مفسرین مانند مجاهد و عطیه نقل قول می‌کند.

این تفسیر غیر از «لباب التأویل» خازن و «معالم التنزیل» بغوی و «کشاف» زمخشری و «تفسیر جلالین» است.

نسخهٔ حاضر از سورهٔ ص تا سورهٔ حجرات را شامل است.

آغاز نسخه: «حتّی نتابعک و قال آخرون سألوا نصیبهم من الجنة ... **تعجیله لهم** فی الدّنیا ... ذلک عن سعید بن جبیر و قالوا ربنا عجّل لنا ...».

آغاز سورهٔ زمر: «سورة الزمر و هی مکیة لها ثلث آیات نزلت بالمدینة فی وحشی قاتل حمزة و دخل المدینة و کان النبی صلّی الله علیه لایطیق ان ینظر الیه فتوهم ان الله عز و جل لم تقبل ایمانه فانزل الله تعالی فیه یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم الی آخر الثلث من ذلک قول الله عز و جل بسم الله الرحمن الرحیم تنزیل الکتاب من الله العزیز الحکیم».

انجام نسخه: «یهزأ نساء مؤمنات من نساء مؤمنات عسی ان تکن المهزؤ بها خیراً من الهازیات».

نسخ ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ **آیات با خط جلیّ؛ جلد:** گالینگور، سرخ، **عطف** تیماج.

۱۵۲ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی متر؛ ۲۰ **سطر؛ [ثبت ۸۷۵۱۵].**

﴿۱۲۲۹۵﴾

حاشیة انوار التنزیل **(تفسیر ـ عربی)**

از: محمد بن جمال‌الدین بن رمضان شیروانی

به شمارهٔ [۱۲۰۵۶] مراجعه شود.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوایی، عطف، گالینگور سبز.

۵۵۰ برگ؛ ۱۶×۲۹ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۸۶۰]

﴿۱۲۲۹۶﴾

کشف‌الحقائق=فوائدالفاتحة=تفسیرسیدخلیل‌قزوینی (تفسیر ـ عربی)

از: سید خلیل قزوینی (قرن ۱۳ ق)

تفسیر مفصل و مبسوطی است بر قرآن کریم؛ نسخهٔ ما فقط شامل تفسیر سورهٔ فاتحه می‌باشد و معلوم نیست مؤلف غیر از این جلد بقیهٔ را تفسیر تألیف نموده یا نه؛ در صفحهٔ اول نسخه نام کتاب «کشف الحقائق» درج شده است.

مؤلف ابتدا دیباچه‌ای ذکر نموده شامل این مطالب:

مقدمه: در بیان معنی تفسیر و تأویل

فصل: فی کیفیة تنزیل الکلام و انزال الکتب

فصل: فی الفرق بین الوحی و الالهام

فصل: فی الفرق بین المعجزة و الحیل و الشعوذة و السحر

فصل: فی وجه اعجاز القرآن

فصل: فی عدم تحریف القرآن.

مؤلف بعد از این پیشگفتار شروع به تفسیر سورهٔ فاتحه کرده و آنرا به صورت

مفصل در چند فصل توضیح داده است.

این تفسیر به سبک کلامی و فلسفی و عرفانی برگزار شده و در آن از مفاتیح الغیب ملاصدرا در موارد زیادی نقل شده است.

تألیف این جلد که شامل تفسیر سورهٔ فاتحه است در سال ۱۲۳۹ ق در قزوین به پایان رسیده است.

کاتب در مدح آن چنین سروده:

و قد افلح من زکی النفوس برشده   وارشـــدها للـــه ذاک سـعیدها

فـــان له طـوبی و حســن مـثوبة   لدی اللــه عــما قــد اراد ودودهـا

حقیقة هـذا الشـرح لمـا تـبهجهت   کـانّ مـن السـبع المـثان جـدیدها

فـوائـدها جـمّت کسـبعة ابـحر   ولکـــنها قـــطر افـاض مـفیدها

نسخهٔ حاضر مجلد اول و شامل تفسیر سورهٔ فاتحه می‌باشد.

آغاز: «الحمد لله الّذی تجلّی لعباده بکمالاته فی کلماته و اشرق بنور صفاته فی مشارق آیاته و صلّی الله علی مجمع مجامع اسمائه و صفاته محمّد المصطفی المرتقی».

انجام نسخه: «علی نفسه و قبولها و اعادة لعن شانیه و اعدائه و دافعیه عن حقوقه فاذا فعل ذلك قال الله عز و جل لست اناقشك فی شئ من الذنوب مع موالاتك اولیائی و معاداتك اعدائی قد تمّ».

نسخ؛ بی‌کا، ماه رجب ۱۲۳۹ دارالسلطنهٔ قزوین (از روی نسخهٔ اصل در خانهٔ مؤلف در قزوین نوشته شده)؛ عناوین شنگرف؛ مقابله گردیده؛

جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۵۲ برگ؛ ۲۱×۳۳ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۵۲].

«۱۲۲۹۷»

مفاتیح الغیب = التفسیر الکبیر **(تفسیر - عربی)**

از: فخرالدین محمد بن عمر رازی (۶۰۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۰۳۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر بخشی از اوائل سورهٔ بقره و بخشی از اوائل سورهٔ نساء را شامل است. و در حاشیهٔ آن نکات تفسیری به امضای «مجذوب» نوشته شده است.

آغاز نسخه: «تفسیر سورة البقرة قال الله تعالی الم فیه مسئلتان المسئلة الأولیٰ اعلم انّ الالفاظ الّتی یتهجّی بها اسماء مسمّیاتها الحروف المبسوطة».

انجام نسخه: «و ان کانت البنت او المولودة منفردة فذّة لیس معها اخریٰ فلها النصف و قرئَ واحدة بالرّفع علی کان التامة و القراءَة بالنصب».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ عبارات تا نیمهٔ کتاب معرب است؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۵۶ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۵۴].

«۱۲۲۹۸»

لطائف التفسیر = لطائف العرفان = تفسیر زاهدی = تفسیر درواجکی= تفسیر سیف الدین **(تفسیر - فارسی)**

از: سیف الدین احمد بن حسن سلیمانی بخارایی زاهدی در واجکی (۵۴۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۵۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اواسط سورهٔ احزاب تا آیهٔ ۴ از سورهٔ تحریم را شامل است و از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «کان موالی رسول علیه السلام و ... سبب ذلک ... کانوا اضعف

الخلایق و لذلک اختاروا الفرار ... البلدان و الامصار و کان من عادتهم الحرب و القتل».

انجام نسخه: «عسیٰ ربّه ان طلّقکن ان یبدله ازواجاً خیراً منکن مسلمات مؤمنات».

نسخ ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ آیات به خط جلی، عناوین و ترجمهٔ آیات و نشانیها شنگرف؛ تمامی اوراق بازسازی و وصالی شده‌اند؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای.

۳۹۰ برگ؛ ۲۰×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۷۷۸۹].

﴿۱۲۲۹۹﴾

تفسیر حسام الدین علی (تفسیر ـ عربی)

از: حسام الدین علی (قرن ۹ ق)

تفسیر مفصلی است که در آن مؤلف به ترتیب سور قرآنی، آیات را تفسیری عرفانی نموده است. در آن از حضرت علی علیه السلام و امام صادق علیه السلام و فاضل هندی و تفسیر «عرایس البیان» روز بهان بقلی نقل می‌کند.

مؤلف در پایان تفسیر هر آیه فصلی می‌آورد با عنوان «تأویل و اشارة» و در آن یافته‌های عرفانی خود را در مورد هر آیه بیان می‌کند.

او در مقدمهٔ تفسیرش ذکر می‌کند که عصر سلطنت سلطان مظفرالدین یعقوب بایدرخانی آق قویونلو(۸۷۳ ـ ۸۹۶ ق) از سلسلهٔ ترکمانان از طایفهٔ بایندریه مشهور به بایندر خانیه [سلسله‌های اسلامی ۲۵۳] را درک نموده و بعد از مرگ وی در ۸۱ سالگی وارد تبریز شده و ساکن این شهر می‌شود. او همچنین در این ایام، سلطنت محمد خان مؤیدالدوله و پس از وی رستم خان آق قویونلو از سلاطین بایندر (۸۹۸ ـ ۹۰۲ ق) را درک نموده است.

مؤلف در آخر سورهٔ اسراء در ذیل آیهٔ «عسی ان یبعثک ربک مقاماً محموداً» از رؤیای خود نقل می‌کند که در آن حضرت پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله و حضرت علی‌علیه‌السلام را در خواب دیده‌ودرمحضرآنان برای سلطان‌رستم‌خان‌بایندرآق‌قویونلو دعانموده است.

در آغاز نسخهٔ حاضر این تفسیر به حسام الدین طریحی نجفی(۱۰۹۵ق) [کحاله ۵۲۹/۱، اعیان الشیعه ۶۲۰/۴] نسبت داده شده که با توجه به توضیحات بالاکه از آنها معلوم می‌شود مؤلف در سال ۹۰۲ ق در سن ۸۱ سالگی بوده، اشتباه بودن این نسبت واضح می‌گردد.

نسخهٔ حاضر از آغاز چند برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «مقدّمة اعلم انّ للمحقّقین فی کیفیّة الانزال و التنزیل قولین احدهما انّ مجموع القرآن قد انزل من اللوح المحفوظ الی السماء الدنیا و علی ملکها و هو العقل الفعال».

انجام: «انّما ختم علی النّاس الّذی هی الانسان صورة و معنی و لیطابق زبر اجزائه و هو نون و بیناته و منتهاه و هو س س ۶۶ و لذا اعنی واو ۶ و هو عدد کامل و مدد شامل فاضل عادل».

نسخ؛ رسول الصوری، ۶ ربیع الآخر ۱۲۰۴؛ عناوین و آیات و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک حسنعلی واعظ ایروانی به تاریخ ۱۲۶۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج، مجدول.

۶۰۳ برگ؛۲۱×۳۱ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۲۲۹].

﴿۱۲۳۰۰﴾

روض الجنان و روح الجنان (تفسیر ـ فارسی)

از: ابوالفتح حسین بن علی خزائی نیشابوری (قرن ۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۲۲۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز تفسیر تا اواخر سورهٔ توبه را شامل است و آخر افتادگی دارد.

آغاز: «سپاس خدای را که بردارنده این ایوان است و گسترانند‌ه این شادروان است».

انجام نسخه: «آنکه حق تعالی بیان کرد که غرض ایشان درین سوگند خوردن چیست گفت ایشان یعنی منافقان باز ایستاده».

نسخ؛ محمد بن اسحاق جنابدی، ذی قعدهٔ ۹۰۷؛ نشانیها شنگرف؛ مقابله و تصحیح شده؛ در اول نسخه تملک علامهٔ مجلسی؛ در اول نسخه مهر دایره‌ای به سجع «انفس الاخلاق التقیة،انفس الاخلاق الادب للخالق و الشفقة علی المخلوق»؛ جلد:تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج، مجدول.

۹۰۰ برگ؛ ۲۵×۳۵ سانتی متر؛ ۲۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۹۵۶].

«۱۲۳۰۱»

ریاض السالکین فی شرح صحیفة‌سیدالساجدین (شرح دعا ـ عربی)

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۳۴۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر جلد اول شرح و تا آخر دعای مرزداران را شامل است.

آغاز: «اللهم انا نحمدک حمداً تؤتینا به من صحائف الحسنات صحیفة کاملة».

انجام نسخه: «فانه یفعله البتة لایصرفه عنه صارف قال تعالی ان ربّک فعال لما یرید و الله اعلم».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۶۸ برگ؛ ۲۱×۳۴ سانتی متر؛ ۳۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۶۴].

﴿۱۲۳۰۲﴾

مختصر مصباح السالکین (حدیث ـ عربی)

از: کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی (۶۷۹ ق)

مختصری است که مؤلف از شرح کبیر خود «مصباح السالکین» [الذریعه ۱۱۰/۲۱] اختصار نموده است. تألیف این مختصر در آخر شوال سال ۶۸۱ ق به پایان رسیده است. [الذریعه ۱۹۸/۲۰؛ مرعشی ۱۰۰/۳، ش ۹۱۰].

آغاز: «سبحان من حسرت ابصار البصآئر عن کنه معرفته و قصرت السن البلغاء عن اداء مدحته و کیفیّة صفته».

انجام: «... بمنّه و لطفه و فرغ من اختصاره اضعف عبادالله میثم بن علی بن میثم البحرانی فی آخر شوّال سنة احدی و ثمانین و ستمائة بعون الله تعالی و حسن توفیقه».

نسخ (متن نهج البلاغه معرب)؛ بی‌کا، ۱۲۴۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، مجدول.
۲۷۵ برگ؛ ۱۴×۱۹ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۸۳].

﴿۱۲۳۰۳﴾

مختصر مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

مختصری از کتاب «مصباح المتهجد» خود مؤلف است که در آن فقط دعاهایی که در هر روز هفته و ماه و سال باید خواند، آورده است.

[الذریعه ۲۰۹/۲۰؛ مرعشی ۲۲/۱، ش ۷].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین ... اما بعد اعلموا رحمکم الله انی لما عملت عبادات

السنة فی الکتاب الذی سمیته بمصباح المتهجد ...».

انجام: «و اکثر من قولک یاذا الجلال و الأکرام و صَلّی الله علی نبیّه محمد و اهل بیته الطاهرین و سَلّم تسلمیاً کثیراً».

نسخ معرب؛ علی طبسی نجفی، آخر ربیع الآخر ۹۹۷ نجف؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در اول نسخه تملک محمدتقی طباطبائی؛ جلد: تیماج، سبز.

۳۳۱ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۷۰۶۹].

«۱۲۳۰۴»

مقباس المصباح (دعا ـ فارسی)

از: ملا محمد باقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

مؤلف در کتاب حاضر تعقیبات نمازهای پنجگانه و دعاهای صبح و شام را به نام شاه سلطان حسین صفوی در ده فصل گردآورده است.

[الذریعه ۱۷/۲۲ و ۱۸؛ کتابشناسی مجلسی ۲۹۵؛ مرعشی ۴۸/۱، ش ۳۷؛ دانشگاه ۲۷۸۹/۱۲؛ گنج بخش ۲۳۹۲/۴].

نسخه حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الصّلوة للمؤمنین معراجاً و التعقیب لصعودها علی مدارج القبول منهاجاً و الصلوة علی من اسرج اللهُ به مصباح الدین».

انجام نسخه: «سبحان الملک القدّوس سبحان ربّ الملائکة و الرّوح سبحان ربّی الاعلی سبحانه و تعالیٰ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و ترجمه دعاها شنگرف؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته مرصع در رو و پشت جلد و در حاشیه، مجدول.

۲۷۶ برگ؛ ۱۱×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۹۳].

«۱۲۳۰۵»

مفتاح الفلاح فی شرح دعاء الصباح (دعا ـ عربی)

از: اسماعیل بن محمد حسین خواجوئی مازندرانی (۱۱۷۳ ق)

[مجلس ۱۲۴۵/۱۰؛ الذریعه ۲۵۳/۱۳؛ مرعشی ۲۹۱/۳، ش ۱۱۲۰].

آغاز: «نحمدك اللّهمّ یا من اذهب اللیل مظلماً بقدرته و جاء بالنهار مبصراً برحمته و نصلّی علی اشرف بریتک محمد و آله و عترته و خاصته».

انجام: «والحمدلله ربّ العالمین علی توفیقه للاتمام و الصّلوة علی رسوله و آله البررة الکرام خیر البریة و اشرف الانام سوّده فی عنفوان شبابه».

نستعلیق؛ عبدالله زنوزی ساکن اصفهان، شوال ۱۲۲۴ در دارالسلطنه تبریز؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۰۶ برگ؛ ۱۰×۱۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۸۴].

«۱۲۳۰۶»

آداب حج (دعا ـ عربی و فارسی)

از: علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

مؤلف بعد از تألیف «مناسک حج» کبیر و «مناسک حج» صغیر خود که پیرامون احکام و آداب حج نوشته بود، در رسالهٔ حاضر ادعیه و آداب حج را جمع آوری نموده و احکام حج را به دو کتاب مناسک خود ارجاع داده است. [الذریعه ۱۵/۱].

نسخهٔ حاضر از دیباچه کتاب اندکی افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «المبعُوث عَلی الخاص وَالعام ... اما بعد چنین گوید ذره حقیر و مجرم کثیر التقصیر محّمد باقر بن محمد تقی».

انجام: «و بداند که او نفع می‌یابد و هر حاجت که دارد بخواهد و تصدق بر

خدام و محتاجان آن بقعه مشرفه و بهترین زیارات زیارت جامعهٔ کبیر است».

نسخ؛ بی‌کا، شوال ۱۲۲۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۶۱ برگ؛ ۸/۵×۱۴ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۴۶].

﴿۱۲۳۰۷﴾

المزار (زیارات ـ عربی)

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶ ق)

شهید در کتاب حاضر دعاها و اعمالی را که زائرین مشاهد مشرفهٔ ائمهٔ معصومین علیهم‌السلام هنگام زیارت باید انجام دهند و بخوانند، جمع‌آوری نموده است. مؤلف کتاب را در دو باب و هر باب در چند فصل و خاتمه‌ای قرار داده است.

این کتاب را در برخی منابع [الذریعه ۳۲۵/۲۰ و مرعشی ۱۰۰/۲، ش ۴۹۰] به شیخ مفید نسبت داده‌اند که درست نیست.

لازم به ذکر است شیخ مفید را دو مزار است به نامهای «مزار کبیر» و «مزار صغیر» با این خصوصیات:

۱ـ مزار کبیر: که نسخه‌ای از آن در کتابخانهٔ مرحوم صفائی خوانساری [۱] موجود است. [۲]

۲ـ مزار صغیر: که به تحقیق موسسهٔ امام مهدی علیه‌السلام در قم در سال ۱۴۰۹ ق به چاپ رسیده و آغاز آن چنین است: «الحمدلله و سلام علی عباده الذین اصطفی محمد و آله الطاهرین و رحمة الله و برکاته، اما بعد ـ و بالله التوفیق ـ فانی قد

۱. کتابهای خطی کتابخانهٔ حضرت آیت الله صفائی خوانساری بعد از فوت آن مرحوم در سال (۱۴۱۳ ق) به کتابخانهٔ آستان قدس رضوی در مشهد مقدس منتقل شده است.
۲. مقدمهٔ «مزار صغیر» مفید ص ۲۶.

اعتزمت علی ترتیب مناسک زیارة الامامین امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب و الحسین بن علی صلوات الله علیهما».

کتاب مزار شهید اول با تحقیق شیخ محمود بدری در قم در سال ۱۴۱۶ ق توسط موسسة المعارف الاسلامیة به چاپ رسیده است.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «اللهم یا من جعل الحضور فی مشاهد اصفیائه ذریعة الی الفوز بدرجات احبائه نسئلک ان تصلّی علی سیدنا محمد و آله ... فهذا المنتخب موضوع لبیان ما ینبغی ان یعمل ...».

انجام نسخه: «اشهد انّك قتلت مظلوماً و انّ الله منجز لکم وعدکم جئتك یا عبدالله وافداً الیکم و قلبی مسلّم لکم و انا».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول کتیبهٔ مزدوج مرصع زرین، تمام صفحات مجدول مرصع، صفحهٔ اول و دوم طلااندازی دندان موشی بین سطور، جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۰۱ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۴۴۷۰].

«۱۲۳۰۸»

جمال الصّالحین (دعا ـ فارسی)

از: میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی (۱۱۲۱ ق)

[مجلس ۲۲/۱۰؛ الذریعه ۱۲۹/۵؛ مرعشی ۲۱۳/۳، ش ۱۰۱۷؛ منزوی ۱۵۸۹/۲].

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین حقّ حمده و صلّی الله علی محمّد و آله الطاهرین امّا بعد ... احوج عبادالله الی فضل ربّه حسن بن عبدالرزاق جعله الله من التوابین

المتطهرین».

انجام نسخه: «و بر مصیبت رسیده رحم کند و غریب را بنوازد و کسی که چنین باشد نورش مثل آفتاب تابان باشد و در ظلمت نورش هم».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۲]؛ عناوین و نشانیها شنگرف، در صفحهٔ اول کتیبهٔ مزدوج مرصع، تمام صفحات مجدول مرصع؛ جلد: تیماج، سرخ.

۳۱۷ برگ؛ ۱۲/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۴۸].

﴿۱۲۳۰۹﴾

الصحیفة السجادیة (دعا - عربی)

از: حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

در پایان نسخه حاضر ملحقات صحیفه سجادیه نیز ضمیمه شده است.

آغاز: «حدّثنا السّیّد الاجلّ نجم الدین بهاء الشّرف ابوالحسن محمد بن الحسن بن احمد بن ...».

انجام: «فاقض لی بخیرها عاقبة و نجّنی من مضلّات الفتن یا ارحم الرّاحمین و صلی الله علی سیّدنا محمّد رسول الله المصطفی و آله الطیبین الطاهرین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین ادعیه مذهب، نشانیها شنگرف، صفحهٔ اوّل سرلوح مزدوج مرصع، صفحهٔ اول و دوم طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع محرر؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۲۱۲ برگ؛ ۱۰/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۳۳].

﴿۱۲۳۱۰﴾

زاد المعاد **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمّد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[مجلس ۵۲/۳ و ۲۱/۶ و ۱۱۳/۱۱ و ۱۷/۱۶؛ الذریعه ۱۱/۱۲؛ مرعشی ۴۱/۱، ش ۲۹؛ مشار، فارسی ۲۷۴۰/۲؛ کتابشناسی علامهٔ مجلسی ۲۴۳].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل العبادة وسیلة لنیل السّعادة فی الآخرة و الاولیٰ».

انجام: «هرگاه از این رساله منتفع گردند در حال حیات یا بعد از وفات این شکسته به دعای رحمت و مغفرت این مستحق دعا را یاد کنند».

نسخ؛ محمّدکاظم شیرازی، ۱۲۳۱؛ ترجمهٔ ادعیه شنگرف، صفحهٔ اول کتیبهٔ مزدوج مرصع با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم مجدول مرصع و در حواشی نقش گل و بوته مرصع و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته و بلبل مرصع، مجدول؛ پشت جلد نقش گل و بوته.

۲۸۲ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۱۸۲].

﴿۱۲۳۱۱﴾

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل سورهٔ یس، دخان، دعای صباح، چند دعا از صحیفه سجادیه، دعای ایام هفته و چند دعای دیگر.

آغاز: سوره یس

انجام: «عوناً لك فی النّوائب کل هَمّ و غمّ سینجلی بعظمتك یاالله یا الله یاالله بنبوّتك یا محمّد یا محمّد یا محمّد بولایتک یا علی یا علی یا علی».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول مرصع و به رنگ قهوه‌ای و زرافشان، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج با نقش گل و بوته مرصع، صفحهٔ اول و دوم فواصل آیات با دایره زرّین و طلااندازی دندان موشی بین سطور و نقش گل و بوته مرصع در حاشیه؛ جلد: میشین، مشکی، عطف تیماج.

۷۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۵۰۷۳۵].

﴿۱۲۳۱۲﴾

زاد المعاد **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر بخش اول کتاب است.

انجام نسخه: «و اشهدنا ایّامه و صلّ علیه و اردد الینا سلامه و السّلام علیهم و رحمة الله و برکاته».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمام صفحات مجدول مرصع محرر، سرلوح صفحهٔ اول جدا شده است؛ جلد: روغنی دورو، سبز، مجدول، مذهب؛ پشت جلد اسلیمی.

۱۲۷ برگ؛ ۹×۱۶ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۷۰۳].

﴿۱۲۳۱۳﴾

الصحیفة السجادیة **(دعا ـ عربی)**

از: حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیه‌السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد و از «وکان من دعائه فی طلب الحوایج الی الله» تا آخر دعای ۴۶ را شامل است.

آغاز نسخه: «لامحیص له منك و لامهرب له عنك تلقّاك بالانابة و اخلص لک التوبة فقام الیك بقلب طاهر تقیّ».

انجام نسخه: «...تحمّلته و جلیل من الخطایا اجترمته مستجیراً بصفحک لائذاً برحمتک موقناً انّه».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حواشی تصحیح شده؛ جلد: گالینگور، مشکی.

۱۰۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۶ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۵۰۷۰۰].

«۱۲۳۱۴»

ادعیهٔ روزهای هفته (دعا ـ عربی)

از: ؟

در این نسخه دعاهای ایام هفته نقل شده است.

آغاز: «الحمدلله الّذی اُطیع فشکر و عُصی فغفر و ملك فقدر و امات فاقبر و اذا شاء انشر لاشریک له».

انجام: «و اکفنی برکنک الّذی لایرام و صلّی الله علی محمّد و آله الطاهرین».

نسخ؛ علاءالدین، ۹۸۴؛ عناوین با خط جلیّ زرین، صفحه اوّل کتیبهٔ لاجوردی مرصّع، تمام صفحات مجدول مرصع و زرافشان، فواصل بین جملات در صفحهٔ اول و دوم گل پنج‌پر زرین مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سرترنج مرصع با نقش گل و بوتهٔ الوان.

۱۱ برگ؛ ۹×۱۳/۵ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۱۴۷۶۰].

﴿۱۲۳۱۵﴾

مفتاح الفلاح (دعا ـ عربی)

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

[مجلس ۳۶۳/۷؛الذریعه ۳۳۹/۲۱ ؛مرعشی ۵۴/۱ ،ش ۴۲؛مشار،عربی ۸۸۰].

آغاز: «الحمدلله الّذی دلّنا علی جادّة النجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدّرجات».

انجام: «الخامسة من العشر الثانی بعد الف ببلدة الکنجه و انا اقل الانام محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی تجاوز الله عن سیّئاته و الحمدلله اوّلاً و آخراً و ظاهراً و باطناً».

نستعلیق (دعاها نسخ جلی)؛ بی‌کا، سه‌شنبه ۲۲ محرم ۱۳۱۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک سید شمس الدین صالحی طباطبائی با مهر بیضوی؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۲۱ برگ؛ ۱۳/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۶۸].

﴿۱۲۳۱۶﴾

الصحیفة السجادیّة (دعا ـ عربی)

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر مقدمه را فاقد است و از ابتدای دعای اول شروع می‌شود.

آغاز: «الحمدلله الاوّل بلا اوّل کان قبله و الآخر بلا آخر یکون بعده الّذی قصرت عنه رؤیته ابصار الناظرین و عجزت عن نعته ...».

انجام: «...کما احسنت فیما مضی منه یاارحم الراحمین والحمدلله ربّ‌العالمین».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۰] (از روی نسخه‌ای که از روی نسخهٔ شهید اول نوشته شده استنساخ گردیده و نسخهٔ شهید در سال ۷۷۲ ق کتابت شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۱۶ برگ؛ ۱۶×۲۶ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۴۸]

«۱۲۳۱۷»

شرح دعاء السحر **(شرح دعا ـ عربی)**

از: حاج محمد کریمخان بن ابراهیم قاجاری کرمانی (۱۲۸۸ ق)

شرحی است بر دعای سحر معروف که با این جمله آغاز می‌شود «اللهم انی اسئلک من بهائك بابهاه...» و در سحرهای ماه رمضان خوانده می‌شود. این شرح را مؤلف به درخواست حمزه میرزا نگاشته است و از شرح آن در روز سه‌شنبه ۲۸ ربیع‌الاول ۱۲۷۸ ق فارغ شده است. [مشار، عربی ۵۴۷].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و صلی‌الله علی محمد و آله الطاهرین و بعد یقول العبد الاثیم کریم بن ابراهیم انه قد القی الیّ کتاب ...».

انجام: «... بجملة الشرع المبین و تواردت علی مع ذلك مسائل من الاطراف و یلزم قضاء حقوق جمع السائلین و کان فیما ذکرنا کفایة».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۹۴ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۶۲۲۵۶].

«۱۲۳۱۸»

شرح دعای جوشن کبیر = شرح الاسماء الحسنی **(شرح دعا ـ عربی)**

از: حاج ملا هادی بن مهدی اسرار سبزواری (۱۲۸۹ ق)

شرحی است فلسفی و مهم بر دعای جوشن کبیر که شامل هزار اسم از اسامی باری تعالی می‌باشد و به همین جهت این شرح، «شرح الاسماء الحسنی» نیز نامیده شده است. [الذریعه ۹۰/۱۳، ش ۲۸۶؛ مرعشی ۱۸۳/۱۹، ش ۷۳۸۰، مشار، عربی ۵۴۰].

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی افضل المصلّین و اشرف الدّاعین و آله الّذین هم اهل الذکر اجمعین و بعد فیقول المفتاق الی رحمة الباری الهادی بن المهدی السبزواری ...».

انجام: «فاجعل خاتمة کتاب وجودنا الخیر و السلام ..... المجمل المفضل المنعام و صل علی محمد و آله الّذین لفسطاط الوجود قوام و لکتاب الکون بدو و ختام».

نسخ؛ عبدالوهّاب بن عبدالجواد مشهور به صفی‌الدین، ۶ صفر ۱۲۶۶؛
عناوین و نشانیها شنگرف، در پشت طبلهٔ اول جلد غزلی از ناصح؛
جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.
۱۴۰ برگ؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۰۹].

«۱۲۳۱۹»

شرح الصحیفة السّجادیة (دعا ـ عربی)

از: ملا رضا علی طالقانی

شرح مختصر مزجی است بر صحیفهٔ سجادیهٔ امام زین‌العابدین علیه السلام؛ این شرح به صورت ادبی و لغوی برگزار شده است. [الذریعه ۳۵۱/۱۳].

نسخهٔ حاضر از آخر چند برگ افتادگی دارد.

آغاز: «قال علیه‌السلام الحمد ای الثناء علی الجمیل الاختیاری نعمة کان او غیرها من ای حامد کان ثابت لله منحصر فی الذات الواجب المستجمع لجمیع صفات الکمال».

انجام نسخه: «و المنار علم الطریق و الترکیب فیه کما فی العلم قوله بعد ان وصلت حبله لحبلک ای طاعته بطاعتک».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای؛ پشت جلد اسلیمی.

۱۸۲ برگ؛ ۹/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۶۳].

﴿۱۲۳۲۰﴾

الامان من اخطار الاسفار و الازمان **(حدیث ـ عربی)**

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۳۴۸] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الذی استجار به الارواح بلسان الحال فی اخراجها من العدم فأجارها».

انجام: «... من اقوی المسائل الی اجابته و عنایته و عافیته و صلّی‌الله علی سیّد المرسلین محمد النبیّ و آله الطاهرین برحمتک یا ارحم الرّاحمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، به وسیلهٔ صدرالدین محمد به تاریخ ۱۱۱۰ مقابله گردیده؛ در آخر نسخه اجازهٔ مرحوم فیض کاشانی به یکی از شاگردانش به تاریخ ۱۰۷۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.

۱۷۱ برگ؛ ۱۰×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۵۷].

﴿۱۲۳۲۱﴾

مزار = زیارت نامه **(زیارات ـ عربی و فارسی)**

از: ؟

بیاضی است شامل دعاها و زیارتهایی که در هنگام تشرف به مشاهد مشرفهٔ حضرات معصومین علیهم‌السلام باید خوانده شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز ناقص است.

آغاز نسخه: «بدانکه زیارت سایر ائمّه علیهم‌السلام از نـزدیک و دور بـهترین آنها زیارت جامعه است که ابن بابویه و دیگران ...».

انجام: «که این زیارت از جهت متن و سند بهترین زیارت است و باید که در جمیع روضات مقدسه بر این مواظبت نمایند».

نسخ معرب؛ محمد بن علی حسن خوانساری، پنجشنبه ربیع‌الاول ۱۲۵۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع زرین، تمام صفحات مجدول مرصع؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۰۰ برگ؛ ۱۴/۵×۷/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۳۱].

«۱۲۳۲۲»

مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

[مجلس ۲۸/۶،الذریعه ۱۱۸/۲۱؛مرعشی ۲۷۹/۱،ش ۲۵۳؛مشار،عربی ۸۵۴].

آغاز: «الحمدلله ولیّ الحمد و مستحقّه و صلّی‌الله علی خیرته من خلقه محمد و آله الطاهرین من عترته و سلّم تسلیماً سألتـم ایّـدکم الله ان اجـمع لکـم عـبادات السنة».

انجام: «حتّی لا اتکلّف الا احتاج الیه یا ذاالجلال و الاکرام و اکثر من قولک یـا ذاالجلال و الاکرام و صلّی الله علی محمد و آله الطاهرین فسلّم تسلیماً کثیراً».

نسخ معرب؛ حسین بن حاجی اردکانی، اول ربیع‌الاوّل ۱۰۸۵؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ با حواشی توضیحی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۳۳۲ برگ؛ ۲۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۶۱۳۰۱].

«۱۲۳۲۳»

مجموعه

۱ ـ عروةالاخبات فیما یقال عند الاحوال و الاوقات «۱ ر ـ ۲۷ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: علم‌الهدی محمد بن محسن فیض کاشانی (۱۱۱۲ ق)

مؤلف دعاهایی راکه در اوقات و حالات مختلف باید خوانده شود در این کتاب در هشت باب جمع‌آوری و تنظیم نموده است تألیف آن در کاشان در ۲۲ جمادی ۱۰۸۱ ق به پایان رسیده است. [الذریعه ۲۴۸/۱۵].

فهرست ابواب آن چنین است:

۱ ـ فیما یتعلق بالصلاة

۲ ـ فیما یتعلق بالتعقیبات

۳ ـ فیما یتعلق بالاوقات و الساعات

۴ ـ فیما یتعلق بصنوف العادات

۵ ـ فیما یتعلق بایام الاسبوع

۶ ـ فیما یتعلق بالشهور و السنوات

۷ ـ فیما یتعلق بالحوائج و المهمات

۸ ـ فیما یتعلق بدفع المکروهات

آغاز: «سبحانک اللّهم کیف نطیق حمدک و انت الهمتنا الحمد علی ما اسدیت من جسیم مننک الینا ام متی نؤدّی شکرک و انت اوزعتنا الشکر علی ما سبغت من عظیم ...».

انجام: «... صالح الدعوات لمطار الامانات بخلوص النّیات لعل‌الله تعالیٰ شرح بذلک صدری و هو ... و یحسن عمله فانه سبحانه اکرم ... توکلنا و ... الیک المصیر».

۲ ـ جناح النجاح الی براح الرباح «۲۸ پ ـ ۱۵۲ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

مؤلف دعاهایی راکه در موارد مختلف برای حاجات گوناگون کارساز است، در این کتاب در هفت باب جمع‌آوری نموده است. او این کتاب را بعد از اتمام کتاب سابق تألیف نموده است. **[دانشگاه ۸۸/۱، ش ۹۲۳].**

فهرست ابواب آن چنین است:

الباب الاوّل: فیما یتعلق بحصول المآرب المقصودة لاهل الایمان

الباب الثانی: فیما یتعلق بالسوانح المتجددة بتجدد الازمان

الباب الثالث: فیما یتعلق بدفع الاحزان و قمع الاشجار

الباب الرابع: فیما یتعلق بشرور اهل الظلم و العدوان

الباب الخامس: فیما یتعلق بالتزویج و الولدان

الباب السادس: فیما یتعلق بالظعن من الاوطان

الباب السابع: فیما یتعلق بالآلام العارضة للابدان

آغاز: «الحمدلله المدعو للمهمات المفرغ للملمات مالک البسط و القبض مدبر الابرام و النقض ... امّا بعد فیقول الفقیر الی‌الله فی الآخرة و الاولیٰ محمد المدعو بعلم‌الهدیٰ جعله الله ...».

انجام نسخه: «بسم الله والله شافیک بسم‌الله خذها فلنهنیک بسم الله الرحمن الرحیم فلا اقسم بمواقع النجوم».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ ۲۸ تملک محمود بن محمدرضا بیدگلی با مهر مربعی به سجع «عبده محمود» و مهر مربعی به سجع «المؤمن فی الدارین»، تملک ملا محمد مؤمن بن ملا عبدالغفور بن شاه مرتضی کاشی برادرزاده ملامحسن بن شاه مرتضی کاشی معروف به فیض؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۱۵۲ برگ؛ ۱۵/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۳۲۱۶۴].

﴿۱۲۳۲۴﴾

مجموعه

۱ ـ عدّة الداعی و نجاح الساعی «۳ پ ـ ۱۷۶ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلی (۸۴۱ ق)

[مجلس ۳۲/۴؛ الذریعه ۲۲۸/۱۵؛ مرعشی ۴۷/۱، ش ۳۵؛ مشار، عربی ۶۱۸].

آغاز: «الحمدلله سامع الدعاء و دافع البلاء و مفیض الضیاء و کاشف الظلماء ... و بعد فانّ الله سبحانه من وفور کرمه علّم الدعاء و ندب الیه».

انجام: «... محمّد و عترته البررة السادات ما اختلف الصباح و المساء و اعتقب الظلام و الضیاء و الحمدلله رب العالمین و صلّی الله علی سیّدنا محمد و آله الطیبین الطاهرین».

۲ ـ نبذة الداعی فی مختصر عدّة الداعی «۱۷۷ پ ـ ۱۸۵ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

مختصری است در آداب دعاء و شرایط آن که مؤلف از کتاب سابق خود «عدة الداعی و نجاح الساعی» استخراج نموده و در سه باب قرار داده است.

[الذریعه ۲۰۰/۲۰؛ مرعشی ۴۷/۱، ش ۳۵].

آغاز: «الحمدلله موضح الرشاد و مرشد العباد و الصلوة علی سیدنا محمد الهادی الی السداد ... و بعد فهذه نبذة یسیرة تشتمل علی ما لابد منه».

انجام: «... معاودة الدعاء مع الاجابة و عدمها و ان یختم الدعا بالصلوة علی محمد و آله ثم یقول ماشاءالله لاقوّة اِلاّ بالله».

۳ ـ فصل پنجاهم از مصباح کفعمی در آداب داعی «۱۸۷ ر ـ ۱۹۱ پ»

۴ ـ فصل سی و دوّم از مصباح کفعمی در بیان اسماء حسنای الله تعالی و شرح آنها و بعضی خواص آنها «۱۹۲ ر ـ ۲۲۲ پ»

۵ـ از ترجمهٔ مصباح کفعمی در معانی اسماء الله الحسنی تبارک و تعالی «۲۲۳ ر-۲۲۷ پ»

۶ ـ در زیارت امام همام صاحب‌الزمان ابوالقاسم بن امام ابی محمّد الحسن العسکری «۲۲۸ ر ـ ۲۲۸ پ»

۷ ـ رساله در امامت «۲۲۹ ر ـ ۲۴۲ ر» **(تاریخ ائمه ـ فارسی)**

از: ؟

رسالهٔ مختصری است در تاریخ ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام مشتمل بر چهارده باب و هر باب مشتمل بر شش فصل؛ نسخهٔ حاضر فقط سه باب اول آن را شامل است.

فهرست بابهای موجود چنین است:

باب اول: در احوال پیغمبر ما صلی‌الله‌علیه‌وآله

باب دوم: در احوال فاطمه زهرا(س)

باب سوم: در احوال امیرالمؤمنین علیه‌السلام

آغاز: «شکر و سپاس و حمد بی‌قیاس مر آن خدای را عزّوجلّ که انبیاء را واسطه گردانید ... و بعد این رساله‌ای است مشتمل بر احوال حضرت رسالت پناه علیه افضل الصلوات و اکمال التحیات و اجوال هریک از ائمه دین ...».

۸ ـ خطبهٔ همام با ترجمهٔ آن به فارسی «۲۴۲ پ ـ ۲۴۷ پ»

۹ ـ چند غزل از مولی سحابی نجفی «۲۴۸ ر»

نسخ تحریری؛ رسالهٔ اول قاسم علی بن محمدتقی خوانساری، ۲۶ جمادی ۸۰۲، رسالهٔ دوم همان کاتب، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد:

تیماج، قهوه‌ای، سوخت، لولادار.

۲۵۱ برگ؛ ۹/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۱۲۳۲۴].

«۱۲۳۲۵»

مختصر مصباح المتهجّد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۰۳] مراجعه شود.

نسخ؛ شمس‌الدّین محمد نائینی بن اخضرشاه، ۷ ربیع‌الاول ۱۰۵۸؛

عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت.

۱۷۸ برگ؛ ۱۶×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۸۷].

«۱۲۳۲۶»

اصول و فروع دین (فلسفهٔ عملی ـ فارسی)

از: ؟

مؤلف، کتاب حاضر را برای عمل مقلدین خود به شیوهٔ رساله‌های عملیه تألیف نموده است. او کتابش را در دو اصل و یک خاتمه و هر اصل را در پنج فصل قرار داده است.

مؤلف در این کتاب از شهید اول نقل می‌کند و همچنین سه حدیث از کتاب «شرح مصباح المتهجّد» زین‌الدین علی بن عبدالحمید حسینی نجفی [الذریعه ۶۸/۱۴] نقل کرده است. تألیف این کتاب در قرن نهم صورت گرفته است.

فهرست مطالب کتاب چنین است:

اصل اول: در معتقد متین، شامل پنج فصل (توحید، عدل، نبوت، امامت و معاد).

اصل دوم: در طریق عبادت ایشان، شامل پنج فصل (نماز، زکات و خمس، روزه، حج و عمره، جهاد و ملحق آن امر به معروف و نهی از منکر).

خاتمه: در اهمّ دعواتی که مرویست، تأکید استحباب آنها، از ائمهٔ هدی علیهم‌السلام.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «حقاً لمن بدّل بعدی: یعنی نمی‌دانی که چه چیزها پیدا کردند از خود بعد از تو پس بگویم من، دور می‌باد ازٌ همه خیری و خوبی ...».

انجام نسخه: «... یا کریمُ لبیّك بالعمرة المتمتّع بها الی الحجّ لبیّك رسول الله صلی الله علیه و آله فرموده آلا آوّلُکُمْ».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا، تمامی ادعیه زرین، عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مرصع؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای.

۹۴ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۷۵۲].

«۱۲۳۲۷»

ادعیه **(دعا ـ فارسی و عربی)**

از: ؟

کتاب دعایی است مشتمل بر دعاهای مختلف و شرح ادعیه؛ در آن از شیخ‌الاسلام قطب‌الدین احمد بن اسماعیل بن محمد نعمانی نقل شده است.

فهرست دعاهای آن چنین است:

اسناد هیاکل سبعهٔ مرویه عن اهل الیقین

شرح مناجات امیرالمؤمنین علیه‌السلام

اسناد دعاء قدح

اسناد دعای بزرگوار

اسناد بازوبند امیرالمؤمنین علیه‌السلام

اسناد استغفار ماه رجب

باب در حصن اسناد هفت حصار

دعاء خضر و الیاس علیهما السلام

اسناد حرز یمانی

اسناد اسماء الله تعالی

دعای قرشی

دعای ایّام هفته

اسناد دعای بزرگ

اسناد دعای ابراهیم خلیل علیه السلام

اسناد دعای یوسف علیه السلام

دعای داود علیه السلام

دعای عیسی علیه السلام

اسناد دعای بزرگ یعقوب علیه السلام

اسناد فتح نامه

دعای محمد علیه السلام

حزب الیقین للشیخ امام ابن الحسن شاذلی

حزب الحمد از همو

حزب التوحید از همو

اسناد دعای آدم علیه السلام.

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «روایت کنند علما و ائمه رحمهم‌الله تعالی که پیغمبر را صلوات‌الله علیه و آله هفت هیکل بود که آن را پیوسته میخواندی».

انجام نسخه: «... علی کل ظلوم مکید اکفنی کل طارق طرق و تارق و مرقٍ بقُلْ

أعوذ بربّ الفلق من شر ما».

نستعلیق و نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مرصع، فواصل بین جملات ادعیه با دایرهٔ زرین؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۲۵۸ برگ؛ ۱۲×۱۶/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۰۹].

﴿۱۲۳۲۸﴾

مجموعه

۱ ـ ضوء المصباح فی شرح دعاء الصباح «۱ پ ـ ۶۸ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: میرزا محمد حسن بن محمد حسین بن عبدالمطلب بن فتح‌الله بن علی محمد بن جلیل سردرودی (قرن ۱۴ ق)

شرح متوسطی است بر دعای مشهور صباح که از حضرت علی علیه السلام روایت شده و در سحرها خوانده می‌شود. تألیف این شرح در روز دوشنبه ۲۸ جمادی‌الآخرهٔ ۱۳۲۶ ق پایان پذیرفته است.

در این شرح لغات شرح و توضیح داده شده و در اغلب موارد روایاتی نیز نقل شده است.

مؤلف در آخر شرح سایر تألیفات خود را نیز نام برده است.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء مفتاح کلّ رحمة و نجاح کلّ حاجة و کهفاً للإجابة و سلاحاً للأنبیاء و رادّاً للقضاء و شفاءً من کل داء».

انجام: «لاتخلوا عن دقّة و متانة ایضاً نسأل الله ان یوفّقنا علی اختتام باقی فاردنا تألیفه و تصنیفه بمحمد و آله الطاهرین».

۲ ـ نهایة المقال فی شرح دعاء الهلال «۷۰پ ـ ۱۵۹ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

شرحی است بر دعای هلال از صحیفهٔ سجادیهٔ امام زین‌العابدین علیه‌السلام؛ تألیف آن در قریهٔ سردرود در روز دوشنبه ۱۰ رمضان ۱۳۲۶ ق به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمدلله الّذی فضّلنا لسوابغ الانعام و تطوّل علینا بالمنن الجسام فجعل الاهلّة مواقیت للأنام و قدّرها منازل لتعلموا عدد الشهور و الاعوام».

انجام: «لانّ الغنی کلما اراد شیئاً قدر علیه فاراد الله عزّوجلّ ان یستوی بین خلقه ، ان یذیق الغنی مسّ الجوع و الالم ... علی الضعیف و یرحم الجائع».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، رسالهٔ اول ۲۸ جمادی ۱۳۲۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مهر مربعی مؤلف به سجع «الیس الله بکاف عبده حسن بن حسین»؛ در آخر نسخه [برگ ۱۶۰پ ـ ۱۶۸ پ] شرح دعای افتتاح ماه رمضان از صحیفهٔ سجادیه از همو؛ در صفحهٔ «۶۹ پ» اشعاری به عربی از میرزا عبدالرحیم انصاری به خط محمد صادق راثی که روز سه‌شنبه شوال ۱۳۲۹ نوشته؛ جلد: مقوا.

۱۶۸ برگ؛ ۱۶/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۹۸].

﴿۱۲۳۲۹﴾

حلیة‌الابرار و شعار الاخیار فی تلخیص الدعوات **(دعا ـ عربی)**

از: محیی‌الدین یحیی بن شرف‌الدین نووی شافعی (۶۷۶ ق)

ادعیه و اذکاری که در اوقات و حالات مختلف خوانده می‌شود و از طریق صحیح روایت شده، در این کتاب جمع‌آوری شده است.

مؤلف ابتدا بابی در فضیلت ذکر آورده، پس از آن دعاها را در پنجاه و شش باب در چند کتاب ذکر نموده است.

[کشف الظنون ۶۸۸/۱؛ مرعشی ۱۰۹/۳، ش ۹۲۰؛ سرکیس ۱۸۷۸/۲].

آغاز: «الحمدلله الواحد القهار العزیز الغفار و مقدر الاقدار مُصرف الامور مُکَوّر اللیل علی النهار ... اما بعد فقد قال الله العظیم العزیز الحکیم ...».

انجام: «و الحمدلله رب العالمین و صلواته و سلامه الأکملان علی سیدنا محمد خیر خلقه اجمعین کلّما ذکره الذاکرون ... و سایر الصالحین».

نسخ؛ عبدالله، ۸ ذی‌قعدهٔ ۱۲۴۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف و لاجورد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۳۱ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۹۲].

﴿۱۲۳۳۰﴾

الادعیة **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل سورهٔ یس، دعای صباح، تعقیبات مشترکهٔ نماز و دعای روزهای هفته.

آغاز: سورهٔ یس.

انجام: «... احسانك فیما بقی من عمری کما احسنت فیما مضی منه یا ارحم الراحمین».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها و علائم تجویدی شنگرف، صفحهٔ اول و دوم سرلوح مزدوج مرصع زرین با نقش گل و بوتهٔ مرصع زرین و مجدول با نقش گل و بوته مرصع در حاشیه و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع محرر، فواصل آیات با دایرهٔ زرین، در حواشی نقش گل و بوتهٔ مرصع زرین؛ جلد: تیماج، سبز.

۶۲ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۲۷۰۶۶].

﴿۱۲۳۳۱﴾

دلائل الخیرات و شوارق الانوار فی ذکر الصلاة (دعا ـ عربی)

از: شیخ ابی عبدالله محمد بن سلیمان بن ابی بکر جزولی (۸۵۴ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۴۲۳] مراجعه شود.

مغربی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در پشت کتاب نام «ملک بن ناصر بن محمد عبدل بن اعلی بن المختار» آمده؛ اوراق کتاب جابجا شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، لولادار.

۳۷ برگ؛ ۱۱×۱۱ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۱۸].

﴿۱۲۳۳۲﴾

ادعیه (دعا ـ عربی و فارسی)

شامل دعاهای مختلف بدین ترتیب است:

دعای سیفی، طریق خواندن دعای سیفی، دعای افتتاح علوی و اعتصام علوی مصری.

آغاز: «عزمت علیکم یا اصحاب السِحْر و الوسوس و اعتصمت بک یاالله بحق الخضر والالیاس و بحقّ کهیج مَهیج».

انجام: «لاٰ مَعٰاذَله وَ سٰاعَةٍ لامَرَدَّ لها و اَبحْ حَـریمَهُم و صلّ علی محمد و آل محمد و اهل بیته علیه و علیهم السلام».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول تملک آقا علی مدرس حکیم زنوزی با مهر بیضوی به سجع «هو العلی»؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۵۷ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۷۷۷۴].

«۱۲۳۳۳»

مزار = زیارت نامه (دعا ـ عربی و فارسی)

از: ؟

در این مجموعه زیارات و دعاهایی که در هنگام تشرف به مشاهد ائمه علیهم‌السلام باید خواند، جمع‌آوری شده است. در آخر نسخه قصیده‌ای به فارسی در مدح حضرت علی علیه‌السلام و بارگاه اطهر نجف اشرف ذکر شده با این مطلع:

این حریم کیست کارد بر درش روح‌الامین
باج دیگر هر دم از درگاه رب‌العالمین

نسخهٔ حاضر از آغاز و انجام افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «زیارت جامعهٔ کبیر چون بدرگاه برسی بایست و بگو اشهد ان لا اله الاّ الله وحده لاشریک له و اشهد ان محمداً صلی الله علیه و آله ...».

انجام نسخه: «فانکما کافیان یا مولای یا صاحب‌الزمان الغوث الغوث الغوث ادرکنی ادرکنی ادرکنی».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۵۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه تملک شیخ محمد تبریزی و جدش میرزا بابا و مهر بیضوی به سجع «عبده فتح الله حسینی»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۹۱ برگ؛ ۱۰×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۷۸۵۳۳].

«۱۲۳۳۴»

شرح الصحیفة السجادیة (شرح دعا ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا مشهدی (قرن ۱۱ ق)

شرحی است مزجی بر «صحیفهٔ سجادیه» امام زین‌العابدین علیه‌السلام؛ این شرح به

صورت ادبی و لغوی برگزار شده و تألیف آن در اول رمضان ۱۰۹۷ ق در قم پایان یافته است. **[الذریعه ۱۳/۳۵۶].**

آغاز: «الحمدلله الّذی کتب فی صحیفة بصائرنا محبة اولیائه و اوجب علینا التّبری و البراءة من اعدائه ... فیقول الفقیر الی الله الغنی میرزا محمد بن محمدرضا المشهدی».

انجام: «السّبت بمعنی الراحة و جعل النهار نشوراً ای سبب نشور و بعث للخلق من مرقدی ای من محل نومی».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ با حواشی مؤلف به امضاء «منه دام فضله»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۳ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۳۱۴۰].

﴿۱۲۳۳۵﴾

المزار **(زیارات ـ عربی)**

از: شهید اول محمد بن مکی عاملی (۷۸۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۰۷] مراجعه شود.

آغاز: «اللّهم یا من جعل الحضور فی مشاهد اصفیائه ...».

انجام: «اللّهم اقض عنّا الدین و اغننا من الفقر انّك علی كلّ شیء قدیر».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لچکی.

۲۱۳ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۹۹].

﴿۱۲۳۳۶﴾

مجموعه

۱ـ قصیدهٔ «انا المطلوب فاطلبنی تجدنی» **(دعا ـ عربی)**

از: ؟

مناجاتی است مشهور که در کتابهای دعا و همچنین مفاتیح الجنان حاج شیخ عباس قمی، از ائمه علیهم‌السلام نقل شده است.

در نسخهٔ حاضر آمده که در زبور حضرت داود سوره‌ای وجود دارد که منزلت آن در زبور مانند منزلت سورهٔ الرحمن در قرآن کریم است و این اشعار را حضرت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در ترجمهٔ آن سوره از زبور سروده است.

در نسخهٔ حاضر این اشعار از طریق شهاب‌الدین زکریا و او از شیخ شهاب‌الدین سهروردی روایت شده است.

آغاز:

انا المطلوب فاطلبنی تجدنی   فان تطلب سوائی لم تجدنی

انا المقصود لاتقصد سوائی   کثیرالخلق فاطلبنی تجدنی

انجام:

أنَا الوهاب یا عبدی عطایا   وفیّ العهد فاطلبنی تجدنی

أنَا الفرد المدبر فوق عرشی   بلا التکلیف فاطلبنی تجدنی

۲ـ ترجمهٔ منظوم قصیدهٔ «انا المطلوب فاطلبنی تجدنی» **(فارسی)**

از: زبوری

ترجمهٔ منظومی است از قصیدهٔ بالا، در این ترجمه هربیت عربی با یک بیت به فارسی ترجمه و با یک بیت دیگر خواص و آثار آن بیان شده است. در نسخهٔ حاضر

این ترجمه در لابلای سطور و در زیر اشعار عربی تحریر شده است. همچنین قبل از ترجمه مقدمه‌ای به نظم ذکر شده است.

[منزوی ۲۹۶۴/۴ با عنوان شرح منظومهٔ ابن عباس و در آن دو نسخه از این ترجمه در دارالکتب قاهره و موزهٔ بریتانیا معرفی شده است].

آغاز مقدمه:

سپاس بی‌قیاس آن پادشا را — که پیدا کرد از نابود ما را
یکایک عضو ما را بر هم آورد — چنین طرفه طلسمی بر هم آورد

آغاز ترجمه فارسی:

منم موجود ای طالب کجائی — چرا در حضرت ما می‌نیائی
نجوئی غیر ما در هیچ جائی — اگر جوئی مرا فی‌الحال یابی

۳ـ دعای ختم قصیدهٔ «انا المطلوب فاطلبنی تجدنی» (عربی)

در نسخهٔ حاضر بعد از پایان قصیده دعای ختم آن در دو صفحه ذکر شده است.

آغاز: «اللّهم إنّی اتوسل الیک بهذه القصیدة المبارکة و بحرمة من صنف فیه».

انجام: «یا حیّ و یا قیّوم یا ذالجلال و الاکرام یا حنّان یا منّان یا الله یا رحمن یا رحیم برحمتک یا ارحم‌الراحمین».

نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم مجدول با نقش گل و بوته مرصع در حاشیه و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع محرر؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۶ برگ؛ ۱۳×۸/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۳۷].

﴿۱۲۳۳۷﴾

اللؤلؤ المکنون (دعا ـ عربی)

از: ؟

دعاهایی است که مؤلف از کتابهای مختلف و اغلب از کتابهای جدّ خود میرداماد و ابن طاووس جمع‌آوری نموده است.

او در این کتاب، حدیث معراج، دعای سیفی و برخی حرزهای دیگر را جمع کرده است.

در آن چنین آمده:

«حدثنی بعض من اقوامی عن اقاربی هم امیر احمد العلوی و امیر الداماد و الشیخ زین الملة و الدین و ابنه و السید محمد صاحب المدارک و الشیخ علی الکرکی و الشیخ عبدالعالی رضوان‌الله علیهم اجمعین عمن حدثهم قال حدثنی ابوالحسن بن محمد البصری ...».

و در اول حدیث معراج آورده:

«من الادعیة التی ذکرها بعضی اقاربی اعنی منه السید رضی‌الدین علی بن طاووس ... تولاه جدی القمقام ثالث المعلمین بل اولهما لو کشف الغطاء».

از این تعابیر می‌توان یقین نمود که مؤلف کتاب از نوادگان میر احمد عاملی داماد میر داماد بوده است. می‌دانیم که سید احمد را پسری بود به نام میرزا عبدالحسیب (۱۱۲۱ ق) و او دارای سه پسر بوده به نامهای:

صدرالدین محمد علوی، میرزا اشرف علوی و میرزا زین‌العابدین علوی و مؤلف نسخهٔ حاضر باید یکی از این سه نفر باشد.

[رک: الکواکب المنتشرة فی القرن الثانی بعد العشرة، ص ۶۸ و ۳۰۰ و ۳۸۱؛ فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، روضاتی ۱۵۷ ـ ۱۶۵].

آغاز: «انی جمعت ما وجدت من الاذکار للسّلف اذکاراً للخلف فی هذه الصحیفة مسمّیاً لها باللؤلؤ المکنون جزاءً بما کانوا یعملون».

انجام: «و اگر قبل از اتمام ختم مطلب حاصل شود ختم را تمام کند تا دوام مطلب به عمل آید والسلام».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول و دوم سرلوح مزدوج زرّین با نقش گل و بوتهٔ مرصع زرین در حاشیه و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع محرّر؛ در اول نسخه تملک علی بن محمدتقی طباطبائی جمعه اول ذی‌حجهٔ ۱۲۸۶؛ صفحهٔ اول مهر مربعی به سجع «لا اله الاّ الله الملک الحق المبین محمّدصادق»؛ جلد: روغنی دورو با نقش گل و بوتهٔ مرصّع، مجدول؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته.

۱۷۵ برگ؛ ۱۱/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۶۶۶۷۱].

﴿۱۲۳۳۸﴾

الصحیفة السجادیّة **(دعا ـ عربی با ترجمهٔ فارسی)**

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر ملحقات صحیفه را نیز شامل است.

نسخ معرب؛ بی‌کا، ۶ ذی‌حجّهٔ ۱۲۲۱؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته مرصّع و در حاشیه نقش گل و بوتهٔ زرّین، تمام صفحات مجدول مرصع محرر، بین سطور خط زرین؛ ترجمهٔ ادعیه با خط نستعلیق شنگرف در زیر سطور، جلد: تیماج، یشمی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۱۳۷ برگ؛ ۱۰×۱۶/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۲۷۰۶۵].

﴿۱۲۳۳۹﴾

نجاح الطالب و نجاة الراغب (دعا ـ عربی)

از: ؟

مؤلف به درخواست فرزندش ابوالحسن محمد، دعاهای مأثوره از کتب معتبرهٔ علمای اعلام (کلینی، شیخ صدوق و شیخ طوسی) با حذف اسناد، در یک مقدمه و ۲۰ باب جمع‌آوری نموده است. با این عناوین:

مقدمة: فی فضیلة الدعاء و شرائطه

باب: فیما یقال عند الخلاء

باب: فیما یقال عند الوضوء و الغسل

باب: فیما یقال عند الغسل و فی الحمّام

باب: فیما یقال عند القیام الی الصلوة

باب: فیما یقال فی الرکوع و السجود و القنوت

باب: فیما یقال بعد کل صلاة

باب: فیما یقال فی الصباح و المساء

باب: فیما یقال فی کل صباح

باب: فیما یقال بعد الزوال الی غروب الشمس

باب: فیما یقال فی اللیل من حین النوم الی طلوع الفجر

باب: فیما یقال فی سجدتی الشکر

باب: فیما یقال عند الخروج من المنزل

باب: فیما یقال للحوائج

باب: فیما یقال للفرج و کشف الضر و دفع العدو

باب: فیما امر به لدفع العلل و الامراض

باب: فیما یقال لحفظ القرآن و العلم

باب: فیما یقال عند التزویج و لطلب الولد و علی العقیقة

آغاز: «الحمدلله جاعل الدعآء نجاحاً للطالبین و للراغبین مقالید الفلاح و للبلآء و القضآء ... و بعد ایها الولد العزیز المؤید ابوالحسن محمد ...».

انجام: «قال کان رسول‌الله(ص) یسافر یوم الخمیس یوم یحبّه‌الله و رسوله و ملائکته اقول و ان اختار من ذلك الیومین اوّلهما للسفر لکان احسن لما روی عن رسول‌الله صلی‌الله علیه و آله».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۸۷ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۸۹].

﴿۱۲۳۴۰﴾

ریاض‌المتهجّدین **(دعا ـ فارسی)**

از: رضی‌الدین محمد بن محمد شفیع مستوفی (قرن ۱۱ ق)

مؤلف در این کتاب اعمال و ادعیه و اذکاری که در نماز شب و از طلوع فجر تا طلوع آفتاب شایسته است به جا آورده شود در یک نسیم و پنج روضه و یک رشحه جمع‌آوری نموده است.

[الذریعه ۳۳۵/۱۱ که در آن تاریخ تألیف کتاب یکشنبه ۲۷ جمادی‌الآخر ۱۰۷۹ق ذکر شده است؛ مرعشی ۳۹۷/۲، ش ۷۸۹ که فهرست ابواب آن را ذکر نموده].

آغاز: «لوامع سواطع حمد و ثنائی که در مصباح سویدای معارف نما از زجاجه دل حقّ بین و مشکوة سینه حقیقت گزین مشعله افروزان شبستان ...».

انجام: «... و التشرف بمشاهدة الحور فی جنة الخلد و دار السرور بالمصطفین الاخیار الائمة الاطهار الصدیقین الاخیار الابرار علیهم صلوات‌الله الملک الجبار».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها و عناوین و ترجمه ادعیه و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ دوم مهر مربعی به سجع «این کتاب از متملکات و جزو کتابخانه احقر فضل‌الله نوری است»؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، ترنج با سر.

۴۲۰ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۸۲].

«۱۲۳۴۱»

الصحیفة السجادیّة (دعا ـ عربی)

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین ادعیه با خط جلّی زرین و لاجوردی، نشانیها شنگرف، در بالا و پائین صفحهٔ اول و دوم کتیبه و نقش گل و بوته مرصع مذهب در حاشیه و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب؛ از روی نسخه شهید اول چندین بار مقابله و تصحیح شده؛ در صفحهٔ آخر تملکی به تاریخ ۱۱۰۵؛ جلد: تیماج دورو، معرق طلاپوش، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۱۸۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۸۷].

«۱۲۳۴۲»

الاقبال بالاعمال الحسنة فیما یعمل مرة فی السنة (دعا ـ عربی)

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلی (۶۶۴ ق)

این کتاب جزء چهارم از اجزاء پنجگانه کتاب «المهمات و التتمات» مؤلف است

که به صورت مستقل در آمده و بارها به چاپ رسیده است.

[الذریعه ۲/۲۶۴؛ مرعشی ۳/۳۴۲، ش ۱۱۷۱؛ مشار، عربی ۷۹؛ کتابخانهٔ ابن طاووس و احوال و آثار او، ص ۶۹ ـ ۷۲؛ ملی تهران ۱۴/۸].

آغاز: «بلطفك اللّهم الّذی جلّ جلاله بما وهب لی من القدرة علی حمده و اثنی علیه بلسان الاعتراف علی توفیق التقدیس مجده».

انجام: «و انت بالمنظر الاعلی فالق الحبّ و النّوی تعلم السرّ و اخفی فلک الحمد یا ربّ العالمین و لک الحمد فی الاعلیٰ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ مقابله شده؛ جلد: تیماج، سرخ، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۲۸۵ برگ؛ ۱۶/۵×۲۹ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۶].

﴿۱۲۳۴۳﴾

ترجمهٔ عُدّة الدّاعی و نجاح الساعی (دعا ـ فارسی)

از: غیاث‌الدّین محمد بن زین‌العابدین استرآبادی (قرن ۱۰ ق)

ترجمه‌ای است از کتاب «عدة الداعی و نجاح الساعی» ابن فهد حلی که در ۷ شعبان ۹۷۴ ق به پایان رسیده است. این ترجمه غیر از دو ترجمه مذکور در الذریعه [۴/۱۱۶] می‌باشد.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «چیست جواب می‌گوئیم که سبب عدم اجابت اخلال به شرط اجابت خواهد بود از طرق سایل به این که سئوال کرده شده باشد در وقتی که غیر مقید به آداب دعا بوده باشد».

انجام: «ما اختلف الصباح و المساء و اعتقب الظلام و الضیاء و الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرین».

نستعلیق؛ محمد بن تاج‌الدین، ذی‌قعدهٔ ۹۷۴؛ جلد: تیماج، مشکی، ترنج.

۲۳۹ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۰۴].

﴾۱۲۳۴۴﴿

تحفة الزائر **(زیارات ـ عربی و فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

[مجلس ۲/۶ و ۱۲/۶۴ و ۱۳/۲۵۳؛ الذریعه ۳/۴۳۸؛ کتابشناسی علامهٔ مجلسی، ص ۱۷۰؛ مشار، فارسی ۲/۱۲۰۶].

آغاز: «کبوتر ستایشی که از بروج مشیده افواه حامدان آهنگ در بام سوامع مسامع قدسیان ... اما بعد حمامهٔ خامه تراب اقدام مؤمنین محمدباقر بن محمدتقی ...».

انجام: «به درستی که هر که زیارت کند ما را یا قبرهای ما را البته رحمت الهی او را فرو گیرد و گناهانش آمرزیده شود».

نسخ؛ ابو محمد محمد علی بن محمدباقر بن یعقوب علی تربتی الاصل، ۱۲۴۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در سال کتابت (۱۲۴۰) در بروجرد مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۲۶۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۴۱۶۰۴].

﴾۱۲۳۴۵﴿

جنة‌الامان الواقیة و جنة‌الایمان الباقیة = مصباح‌کفعمی **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی‌الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

[مجلس ۷/۶۲؛ الذریعه ۵/۱۶۱؛ مرعشی ۲/۸۵، ش ۴۸۰؛ مشار، عربی ۲۵۴].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء سلّماً یُرتَقیٰ به اعلاء مراتب المکارم و وسیلةً إلی اقتناء غرر المحامد و درر المراحم و العقود المنضودة من اللآلی النظیمة».

انجام: «و اسبابه الصلوة علی محمد و آله و اوقاته الاسحار و اجنحته الصدق فاذا وافق ارکانه قوی و ان وافق اسبابه انجح و ان وافق اوقاته فاز و ان وافق اجنحته طار».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع محرر؛ با حواشی از مؤلف؛ در صفحهٔ اول تملک شیخ فضل‌الله نوری با مهر مربعی به سجع «این کتاب از متملّکات و جزو کتابخانه احقر فضل‌الله النوری است»؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته در متن و حاشیه، مجدولِ زرین با دعای «بنبیٍّ عربیٍ و رسولٍ مدنیٍ ...» به زر، در حاشیه نام صحاف به نام محمدعلی سلطان الکتاب که نسخه را برای سید محمدهاشم صحافی نموده است.

۳۲۹ برگ؛ ۱۷×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۱۷۵۷].

«۱۲۳۴۶»

مجموعه

۱ـ دعای علوی مصری **(دعا ـ عربی)**

دعایی است که محمد بن علی علوی حسینی مصری در خواب از امام زمان(عج) تلقی نموده است. **[بحارالانوار ۲۶۶/۹۵؛ سپهسالار ۲۶/۱].**

آغاز: «رَبِّ من ذا الّذی دعاك فلم تجبه و من ذا الّذی سألك فلم تعطه».

۲ـ چند بیت از قصیده برده

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۳۵ برگ؛ ۱۱×۱۷ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۸۰۴۱].

﴿۱۲۳۴۷﴾

مجموعه

۱ ـ شرح دعاء الصباح «۱ پ ـ ۲۱ پ» **(شرح دعا ـ عربی)**

از: سید قطب‌الدین محمد حسینی نیریزی (۱۱۷۳ ق)

مؤلف دعای صباح را در سال ۱۱۳۰ ق در قزوین از روی خط سید ابراهیم قزوینی که به خط کوفی بوده و از روی خط منسوب به حضرت علی علیه‌السلام که نزد عوض خان بوده و آن حضرت در آخر نهار پنجشنبه ۱۱ ذی حجهٔ سال ۲۵ ق نوشته بوده، نوشته است [الذریعه ۱۹۱/۸]. و در کتاب حاضر ضمن نقل دعا آن را شرح مختصری به عربی نموده است.

آغاز: «انَّ الهی نور صباح طلَع متجلّیاً من لیل المداد بضیاء الاهتداء حمدُ مَن دَلعَ لسانَ العرفاء ... اما بعد فانّ من مواهب‌الله سبحانه علی الفقیر الی الله ...».

انجام نسخه: «لیس ذلك النور الواحد بل لیس نور الشمس الظاهر بذاتها فی السماء فی واحد منهما ثم قال علیه‌السلام بعد هذا التمثیل و لهذا امثال».

۲ ـ ترجمه و شرح دعای صباح «۲۲ پ ـ ۳۶ پ» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

مؤلف دعای صباح را از روی نسخهٔ صحیح، تصحیح نموده و بعد با قلم شنگرف به نثر، فارسی ترجمه نموده و باز هر فقره را به نظم در دو بیت به فارسی آورده است. **[مجلس ۳۳/۱۴؛ الذریعه ۲۵۵/۱۳؛ مرعشی ۱۰۹/۱۱، ش ۴۰۹۲].**

آغاز: «نورانی‌ترین صبحی چون صفای مرآت که در هر بامداد از خامه زمان اهالی اشتیاق ... اما بعد چون بعضی از برادران دینی و دوستان یقینی از این فقیر اقل ...».

انجام: «رحمت فرستد خدا بر آقای ما محمد و آلش که پاکیزگانند
ای ارحم راحمان از آن رحمت خاص بفرست سوی سید سادات خواص
هر دم بادا هزار صلوات و سلام بر احمد و آل او به صدق و اخلاص».

۳ـ ادعیه «۳۷ ر ـ ۱۱۹ پ» **(دعا ـ عربی)**

دعاهایی است منقول از کتب دعا پیرامون تعقیبات نماز و توسل به ائمه علیهم‌السلام با این عناوین:

فصل فی التوسلات بمحمد و آله المعصومین و زیاراتهم علیهم الصلوة والسلام
فصل فی ما یلیق ان یُقْنَتَ بها فی الفرائض و النوافل
فصل فی التشهد و التسلیم
فصل فی تعقیبات کل الفرایض عموماً
فصل فی تعقیبات صلوة الفجر و ادعیة الصباح و المساء
فصل فی تعقیب صلوة الظهر
فصل فی تعقیب صلوة العصر
فصل فی تعقیب صلوة المغرب
فصل فی تعقیب صلوة العشاء
فصل فی سجدة الشکر
فصل فی ادعیة عند طلوع الشمس
فصل فی ما یقال بعد الصلوة و التعقیب لاستجابة الدعاء
فصل فی تعقیبات کل الفرائض عموماً
فصل فی تعقیب صلوة الفجر
حزب النّور لیوم الاحد.

۴ ـ جنة الاسماء «۱۲۰ پ ـ ۱۳۰ پ» **(شعر ـ عربی)**

منسوب به: حضرت علی علیه‌السلام

یک ارجوزه و دو قصیده تائیه و رائیه است منسوب به حضرت علی علیه‌السلام که به نام «جنةالاسماء» خوانده می‌شود. این ارجوزه به ضمیمهٔ دیوان منسوب به آن حضرت در بولاق مصر به چاپ رسیده است.

آغاز ارجوزه:

الحـــمدلله العـلی الصـادق　　　الواحد الفرد العـلیم الرازق

آغاز قصیدهٔ تائیه:

لقـــد بـدأت بـبسم‌الله مـفتتحاً　　　ازکی المـحامد حـمدالله فـافتتحت

مــــثنیاً بـــصلوة الله اکـــملها　　　علی نبی به سبل الهـدی اتـضحت

آغاز قصیدهٔ رائیه:

احــمدالله و اثـنی شکـره　　　فهو مولی زائد مـن شکـره

انجام قصیده رائیه و انجام جنةالاسماء:

تسقی بالرضوان تُرباً قد حویٰ　　　اعـظم المـختار حـتی تـغمره

فهو لایـنفک عـنه الدهـر بـل　　　کــلما فـاض عـلیه کـرره

[الذریعه ۱۵۴/۵؛ مشار، عربی ۲۵۴، سزگین ۲۸۰/۲].

در نسخهٔ حاضر ارجوزه، تحریر نشده و فقط دو قصیده را شامل است که در لابه لای سطور توسط قطب‌الدین محمد نیریزی (۱۱۷۳ ق) با شعر به فارسی ترجمه شده است.

۵ ـ ارجوزة فی التوحید «۱۳۱ ر ـ ۱۴۱ ر» **(شعر ـ عربی)**

از: سید قطب‌الدین محمد حسینی نیریزی (۱۱۷۳ ق)

ارجوزه‌ای است که مؤلف در وصف باری تعالی و اوصاف حضرت علی علیه‌السلام سروده است.

آغاز:

حـمدت الله رب العـالمینا / عـلی اعـزازه الدیـن المـتینا
لقد فتح الممالک بعد أن قد / طـغی اعـدائـنا فـتحاً مـبیناً

۶ ـ الوسائل «۱۴۱ پ ـ ۱۶۲ پ» **(شعر ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

چهارده قطعه مناجاتی است که مؤلف در تضرع و توسل به درگاه باری تعالی سروده است. در پایان این چهارده قطعه یک قصیده به فارسی از مؤلف و همچنین نسب‌نامهٔ وی ضمیمه شده است.

آغاز:

حـمدتُ الله رَبّ العـالمینا / عـلیٰ اعـزازه الدیـن المـتینٰا
و بَعدُ فقد جمعتُ تـوسّلات / بـها نـاجیت ربّ العـالمینا

انجام:

آجرهُ و عافه یوم القـیمة / و هَیّئ دارَهُ دارَ المـقامة
وَنـوِّر وجـهه عِـندَ النـبیّ / بـنور ولاء مـولانا عـلی

۷ ـ بدایع الحکم «۱۶۶ پ ـ ۱۷۶ پ» **(ادبیات ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

مکاتبه‌ای است به نثر و نظم شبیه به مناجات کـه مـؤلف از مـنظومهٔ «مشکـاة الولایة» خود انتخاب و برای شیخ‌الاسلام محمد شفیع ارسال نموده است.

آغاز: «الحـمدلله الّـذی نـوّر مشکـوة المـؤمنین بـمصباح هـدایـة کـتابه المـبین فاستنارت زجاجة قلوبهم ...».

انجام:

و حســبی شـبعی بـالقناعة و التـقی   و ان عطشتنی منةُ المـزن لا اروی

۸ ـ نامهٔ دیگری به شیخ‌الاسلام محمد شفیع «۱۷۷ پ - ۱۸۳ پ»

(ادبیات ـ عربی)

از: مؤلف پیشین

آغـاز: «الحــمدلله الذی نـور زجـاجة ارواح المـخلصین بـمصباح کـتابه المـبین فاستنارت مشکوة قلوبهم ... اما بعد فاقول تخشعاً لله و تواضُعاً لعلماء ...».

انجام: «یستولی الشیطان علی اولیائه و ینجُو الذین سبقت لهم من الله الحُسنی الحدیث و تقریر البرهان أن اساس هذا التقسیم من الاهواء المتّبعة».

نسخ؛ تمام مجموعه به خط قطب‌الدین نیریزی، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لولادار.

۱۸۳ برگ؛ ۱۵/۵× ۲۴/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۷۸۰۹۶].

«۱۲۳۴۸»

عدّة الدّاعی و نجاح السّاعی **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله سامع الدّعاء و دافع البلا و مفیض الضّیاء».

نسخ؛ محمدصادق بن محمدتقی فراهانی، دوشنبه ۱۱ محرم ۱۱۰۹ (برای مهرعلی بیک بن حاجی لطفعلی بیک نوشته شده)؛ عناوین و

نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مرصع؛ در صفحهٔ اول تملک محمد همدانی با مهر مضلع ناخوانا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۹۶ برگ؛ ۱۳×۲۳ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۵۶].

«۱۲۳۴۹»

عدّة الدّاعی و نجاح الساعی (دعا - عربی)

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله سامع الدّعا و رافع البلاء و مفیض الضیاء».

نسخ؛ فتح‌الله فراهانی بن محمدباقر، شنبه ۱۸ ربیع‌الاول ۱۰۹۰ اصفهان؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۷۱ برگ؛ ۹/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۳۲۱۶۷].

«۱۲۳۵۰»

مفتاح الفلاح (دعا - عربی)

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی دلّنا علی جادّة النّجاة».

نسخ؛ محمدباقر حافظ، دوم رجب ۱۰۳۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب؛ در صفحهٔ اول تملک فرهاد به تاریخ ۱۲۵۶ با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی فرهاد»؛ جلد: تیماج،

یشمی، مجدول.

۲۰۳ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۲۲۴۵۱].

«۱۲۳۵۱»

شرح‌دعای جوشن کبیر = شرح الاسماء الحسنیٰ (شرح دعا ـ عربی)

از: حاج ملا هادی بن مهدی اسرار سبزواری (۱۲۸۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۸] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین و الصلوة علی افضل المصلین و اشرف الداعین».

نسخ؛ محمدرضا، ۱۴ جمادی‌الاولی ۱۲۶۷؛ جلد: میشین، مشکی، عطف تیماج قهوه‌ای.

۱۶۴ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۶۴].

«۱۲۳۵۲»

عدّة الدّاعی و نجاح الساعیّ (دعا ـ عربی)

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله سامع الدّعاء و دافع البلاء و مفیض الضّیاء».

نسخ؛ محمدابراهیم رضوی حسینی بن صدرالدین محمد بن عبدالله، یکشنبه ۲۸ رمضان ۱۱۱۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۱۴ برگ؛ ۱۲×۲۵ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۷۸۲۹۸].

«۱۲۳۵۳»

ریاض‌السالکین فی شرح صحیفة سید الساجدین (شرح دعا ـ عربی)

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۳۴۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از روضهٔ ۲۸ تا روضهٔ ۴۵ را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمد لله الّذی بالامان من تفزع الیه و حاز منتهی الامانی من اقبل بکلیة علیه و الصلوة والسلام علی من نهج لنا به سبیل الرشاد ...».

انجام نسخه: «و انت علی کل شی قدیر ای لاتفتقر الی سبب و لایمنعک مانع و هذه الجمل کلها تعلیل للدعاء و مزید للاستدعاء للاجابة والله اعلم».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و ادعیه و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با نقش گل و بوتهٔ مرصع مذهب.

۱۱۳ برگ؛ ۲۰×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۳۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۲۶۵].

«۱۲۳۵۴»

صحیفة الرّضا = مسند الرضا علیه السلام = الرضویات (حدیث ـ عربی)

منسوب به: امام علی بن موسی الرضا علیه السلام

[مجلس ۱۷۵/۲۲ ـ ۱۷۷ و ۲۲۸؛ الذریعه ۱۷/۱۵؛ مشار، عربی ۵۸۷].

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «تعالیٰ و باسناده قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم ضعفت عن الصلوة و الجماع فنزل علیّ قدر من السماء فاکلت منها فـزادَ فِیَّ قوّة اربعین رجلاً فی البطش و الجماع».

انجام: «فاوحی الله تعالیٰ الیه یا موسیٰ من الاولین و الآخرین لاجبتک ما خلا

قاتل الحسین بن علی علیهماالسلام فانّی انتقم له من قاتله و صلّی الله علی محمد و آله اجمعین».

نسخ؛ شهاب‌الدین احمد حسینی صفوی تبریزی، پنجشنبه ۱۷ صفر ۱۰۶۹؛ تمام صفحات مجدول مرصع مذهب و طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.
۲۹ برگ؛ ۱۲×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۴۳۳۴].

«۱۲۳۵۵»

ادعیه **(دعا ـ فارسی)**

از: ؟

مجموعه‌ای است شامل ادعیهٔ گوناگون در موضوعات مختلف به نقل از مصباح کفعمی و چند کتاب دیگر، بدین ترتیب:

فصل سی و دوم از مصباح کفعمی در بیان اسماء حسنای الله تعالی و شرح آنها و بعضی خواص آنها

روش دفع بلایا

فصل بیستم در دعاهائی که تعلق به طلب رزق دارد

از فصل بیست و یکم مصباح کفعمی در ادعیهٔ دیون

ادعیهٔ نورچشم

فصل بیست و دوم مصباح در ادعیهٔ زندانیها و گم شده‌ها و گریخته

بعضی از خواص حروف برای رفع دردها

از فصل بیست و چهارم مصباح از برای حفظ

فصل هیجدهم مصباح در بیان دعائی چند که تعلق به دفع آلام و علل اعضاء و گشودن بسته شده و تب‌دار دارد

از فصل بیست و ششم مصباح در علاج چشم بد

هیاکل هفتگانه.

اسماء مبارکه به جهت توسعه معیشت و فتوحات عظیمه و گشایش کار

از فصل نوزدهم مصباح کفعمی در طلب فرزند

از فصل بیست و هشتم مصباح (دعای مشلول)

دعای سهم اللیل

دو دعا از اویس قرنی به نقل از امیرالمؤمنین علیه‌السلام

تهلیل‌القرآن (شامل ۳۵ تهلیل قرآن)

بخشی از شرح دوازده امام خواجه نصیرالدین طوسی از معین‌الدین اصفهانی «۳ برگ»

از فصل سی‌ام مصباح کفعمی (دعاهای امام حسین علیه‌السلام) و ادعیهٔ سائر ائمه علیهم‌السلام

از فصل بیست و هشتم مصباح، دعاهائی که نامیده شده است به دعای جامع

آغاز: «فصل سی و دوم از مصباح کفعمی در بیان اسماء حسنی الله تعالی و شرح آنها و بعضی از خواص آنها پس می‌گوئیم ما که اسماء حسنی را به سه عبارت ایراد می‌کنیم درین کتاب».

انجام: «و عدد کلمات الله الرّبّ الطیبات التّامّات المبارکات صدق‌الله العظیم و صدق المرسلون».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: پارچه، قرمز، ترنج با سر و لچکی با نقش گل و بوته.

۲۰۰ برگ؛ ۱۵×۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۵۴].

«۱۲۳۵۶»

خاتم سلیمانی **(دعا ـ فارسی)**

از: محمد غنی بن رفیع‌الدین محمد حسینی (قرن ۱۱ ق)

مجموعه دعاهایی است که مؤلف از کتابهای مختلف جمع‌آوری نموده است. مؤلف این کتاب را در سی سالگی برای شاه سلیمان صفوی، در یک مقدمه و پنج فص و یک خاتمه تألیف نموده است.

فهرست مطالب کتاب چنین است:

مقدمه: در آداب داعی

فصّ اول: دراعمال متعلقه‌به طلوع صبح و تعقیب صلوات خمسه و متعلقات آن

فص دوم: در ادعیهٔ متعلقه به هنگام نوم و برخاستن به نماز شب و آداب آن

فص سیم: در حجب و ادعیهٔ مرویه از ائمهٔ هدی علیهم‌السلام

فص چهارم: در فضیلت قرآن خواندن و خواص بعضی از سور و آیات قرآنی و ادعیهٔ متفرقه به جهت قضای حاجات و شفای امراض

فص پنجم: در آداب سفر و ادعیهٔ متعلقه به آن

خاتمه: در فضیلت تختّم به عقیق و سایر انگشتریها

آغاز: «الحمدلله الذی خلق‌الانسان من طین و جعل نسله من سلالة من ماء مهین و صیّر الدعاء ذریعة لقضاء حوائج السائلین».

انجام: «و از سیئات درماندگان بیابان ضلالت به عفو خود درگذرد انّه رحیم غفور».

نسخ؛ **محمد قاسم شریف بن محمدصالح یزدی، پنجشنبه ۲۵ ربیع‌الاول ۱۰۹۶؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی احمد الحسینی ۱۱۱۸» و مهر بیضوی دیگر، به**

سجع «افوض امری الی الله عبده عبدالمجید بن عبدالحمید ۱۱۳۵»؛
جلد: تیماج، قهوه‌ای.
۹۳ برگ؛ ۹×۱۶ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۰۰].

﴿۱۲۳۵۷﴾

تحفة‌الابرار = شرح دعای عرفه (دعا ـ عربی)

از: مصطفی بن ابراهیم قاری (۱۰۸۰ ق)

شرحی است بر دعای عرفهٔ حضرت امام حسین علیه‌السلام؛ این شرح را مؤلف از حواشی استادش شمس‌الدین حسینی بن محمد شیرازی مکی[1] (متوفای بعد از ۱۰۶۴ ق) که بر حاشیهٔ دعای عرفه نوشته بود، استخراج و تنظیم نموده و به نظام‌الدین احمد بن معصوم حسینی تقدیم کرده و آن را در آخر ربیع‌الاول سال ۱۰۶۴ ق به اتمام رسانیده است.

در آن از شرح دعای عرفهٔ سید خلف شوشتری[2] که به التماس میرزا محمد استرآبادی شرح نموده، یاد می‌کند.

آغاز: «الحمدلله الّذی علّم عباده الدعاء و امرهم به و ندبهم الیه بقوله ... و بعد فانّ الطلبة القاطنین فی البلد الامین ارادوا ان یقابلوا الدّعاء ...».

انجام: «امّا لمراعاته رقبة المحفوظ و امّا لرفعة رقبته قال تعالی و ارتقبوا انّی معکم رقیب انّک علی کلّ شئ قدیر ای علی کل الممکنات المقدوزات کما مرّ».

---

۱. طبقات اعلام‌الشیعه (الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة)، ص ۱۷۱ و ۲۶۸.

۲. این شرح «مظهر العجائب و منبع الغرائب» نام دارد. که توسط سید خلف بن عبدالمطلب موسوی حویزی مشعشعی شوشتری تألیف شده است. این شرح به فارسی است و نسخه‌ای از آن در مجله علوم حدیث شمارهٔ ۱ پائیز ۱۳۷۵ ش ص ۱۲۷ ـ ۱۵۳ معرفی شده است.

نسخ؛ به خط مؤلف، اول ربیع‌الآخر ۱۰۶۴؛ ادعیه شنگرف، با حواشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته و بلبل زرین، مجدول، مذهب.

۱۳۴ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۸۳].

﴿۱۲۳۵۸﴾

مرآة الصفا (دعا ـ فارسی)

از: علی بن حسن زواره‌ای (قرن ۱۰ ق)

مؤلف در کتاب حاضر مناسک حج و اعمال مکه و مدینه و آداب زیارات ائمهٔ بقیع و نجف اشرف و کربلا را بیان نموده و آن را در پنج فصل و یک خاتمه قرار داده که پنج فصل کتاب در مناسک و اعمال حج و خاتمهٔ آن در زیارات ائمهٔ اطهار علیهم‌السلام است و دارای چهارده مطلب می‌باشد.

[الذریعه ۲۷۶/۲۰؛ مرعشی ۳۰/۱۲، ش ۴۴۳۵].

نسخهٔ حاضر خاتمهٔ کتاب را شامل است و فهرست مطالب آن چنین است:

مطلب اول: در بیان زیارت حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله و کیفیت آن

مطلب دوم: در بیان زیارت حضرت زهرا(س) و فضیلت زیارت او

مطلب سوم: در بیان زیارت امیرالمؤمنین علیه‌السلام و اجر بیشمار او

مطلب چهارم: در بیان زیارت امام حسن علیه‌السلام در بقیع

مطلب پنجم: در بیان زیارت حضرت ابی عبدالله امام حسین علیه‌السلام

مطلب ششم: در بیان زیارت امام زین‌العابدین علیه‌السلام

مطلب هفتم: در بیان زیارت امام محمدباقر علیه‌السلام

مطلب هشتم: در بیان زیارت امام جعفرصادق علیه‌السلام

مطلب نهم: در بیان زیارت امام موسی کاظم علیه‌السلام

مطلب دهم: در بیان زیارت امام رضا علیه‌السلام

مطلب یازدهم: در بیان زیارت امام جواد علیه‌السلام

مطلب دوازدهم: در بیان زیارت امام علی النقی علیه‌السلام

مطلب سیزدهم: در بیان زیارت امام حسن عسکری علیه‌السلام

مطلب چهاردهم: در بیان زیارت حضرت ولی عصر علیه‌السلام

تتـــــــمه: در بیان زیارت اولاد ائمه علیهم‌السلام

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة والسلام علی محمد خاتم‌النبیین و علی امیرالمؤمنین و آلهما المعصومین و بعد بدانکه این رساله‌ای است در بیان زیارت...».

انجام: «و بخواند انا انزلناه فی لیلة القدر هفت نوبت چون چنین کند حق سبحانه و تعالی هر دو را بیامرزد و الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ؛ حافظ بن حاجی محمد، پنجشنبه ۲۵ جمادی‌الاولی ۱۰۶۰ مشهد رضوی (به دستور علی مراد بیک نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها زرین، در بالای صفحهٔ اول نقش گل و بوتهٔ زرّین، فواصل جملات دایرهٔ کوچک زرین، تمام صفحات مجدول لاجوردی؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، لچکی.

۱۹۵ برگ؛ ۱۴×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۷۸۹۱۱].

﴿۱۲۳۵۹﴾

مجموعه

۱ ـ دوازده امام «ص ۲»

۲ ـ اشعاری از حافظ «ص ۳»

۳ ـ مناجاتی از خواجه عبدالله انصاری «ص ۴»

۴ ـ دعای سحر و جوشن کبیر «ص ۵»

۵ ـ اعمال ماه رمضان و ذی قعده «ص ۹»

۶ ـ چند دعا و حرز «ص ۲۰»

۷ ـ اربعة ایام «ص ۲۹» **(دعا ـ فارسی)**

از: میر داماد بن محمد حسینی استرآبادی (۱۰۴۱ ق)

در این کتاب به طور مختصر فضیلت و آداب دعاهای چهار روز (دحوالارض، غدیر، مولود حضرت پیامبراکرم صلی الله علیه وآله و روز مبعث) بیان شده است.

[مرعشی ۲۸۰/۷؛ میراث اسلامی دفتر ۲ ص ۶۳۹ ـ ۶۸۷].

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... داعی دولت قاهره ابدیه صفویه احوج الخلق الی الله الحمید الغنی ...».

۸ ـ دعای ابوحمزهٔ ثمالی «ص ۳۷»

۹ ـ دعای حضرت صاحب‌الزمان «ص ۵۱»

۱۱ ـ چند صلواتیه «ص ۱۴۰»

۱۲ ـ لعنیه، از: خواجه نصیر «ص ۱۴۰»

۱۳ ـ الجنة الواقیة و الجنة الباقیة «ص ۱۵۴» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی‌الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

مختصری است ازکتاب «جنةالامان الواقیة و جنةالایمان الباقیة» خود مؤلف که در شمارهٔ [۱۲۳۴۵] همین فهرست ذکر شد.

[الذریعه ۱۶۱/۵؛ مرعشی ۸۵/۲، ش ۴۸۰].

آغاز: الحمدلله الذی جعل الدعاء سلماً یرتقی به الی اعلی مراتب ...».

۱۴ ـ مناجاتی از امام زین‌العابدین علیه السلام «ص ۲۳۰»

۱۵ ـ مناجات خمس عشرة «ص ۲۴۶»

۱۶ ـ قصیده دعبل خزاعی «ص ۲۹۶»

۱۷ ـ قصیدهٔ امرء القیس «ص ۳۰۱»

۱۸ ـ قصیدهٔ سید اسماعیل حمیری «ص ۳۰۹»

۱۹ ـ شرح هفت قاموس اعظم «ص ۳۱۲»

۲۰ ـ مناجات علیعلیه‌السلام «ص ۳۲۸»

۲۱ ـ شرح مناجات انجیلیه «ص ۳۵۲»

۲۲ ـ مناجات امام سجادعلیه‌السلام «ص ۳۷۴»

۲۳ ـ جامع الأخبار «ص ۳۹۰ ـ ۵۱۲» **(حدیث ـ عربی)**

از: ؟

به جلد بیست و ششم، شمارهٔ [۷۵۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الاول بلا اول کان قبله و الاخر بلا آخر یکون بعده ...».

انجام: «و قال کل حدث بدعة و کل بدعة ضلالة و کل ضلالة فی النار».

۲۴ ـ رسالة فی ضبط الکبائر «ص ۵۱۲ ـ ۵۶۲» **(اخلاق ـ عربی)**

از: ؟

مباحثی است پیرامون گناهان کبیره و صغیره، و ذکر اقسام گناهان کبیره، نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «تنبیه، و ربما افرط بعضهم هنا فتوهم انه لایمکن اطلاق الصغیرة علی الذنب ...».

انجام: «و لان الباعث الکبر و اذلال الناس انتهی هذا ما تیسر لی من ضبط الکبایر».

۲۵ ـ نثر اللآلی = الدر المکنون «ص ۵۶۲ ـ ۵۹۵» **(حدیث ـ عربی)**

از: ابوعلی فضل بن حسن بن فضل طبرسی (۵۴۸ یا ۵۵۲ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۰۷] مراجعه شود.

۲۶ ـ مأة کلمة = صدکلمهٔ امیرالمؤمنین علیه السلام «ص ۵۹۶ ـ ۶۰۴» **(حدیث ـ عربی)**

از: ابو عثمانْ عمرو بن بحر جاحظ (۲۵۵ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۱۰۷] مراجعه شود.

در نسخهٔ حاضر کلمات با شعر به فارسی ترجمه شده است.

نسخ و نستعلیق، بی‌کا، رسالهٔ بیست و سوم ۱۲۷۲ اصفهان؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۳۰۳ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۳۹۱].

«۱۲۳۶۰»

جنة‌الامان الواقیة و جنة‌الایمان الباقیة = مصباح‌کفعمی (دعا ـ عربی)

از: شیخ تقی‌الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۴۵] مراجعه شود.

آغاز کتاب: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء سلماً نرتقی به اعلا مراتب المکارم».

انجام: «و ان وافق اسبابه نجح و ان وافق اوقاته فاز و ان وافق اجنحته طار».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول مهر مربعی به سجع «این کتاب از متملّکات و جزو کتابخانه احقر فضل‌الله نوری است»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۳۷۸ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۷].

«۱۲۳۶۱»

ریاض السالکین فی شرح صحیفة سید العابدین (شرح دعا ـ عربی)

از: سید علی خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

به جلد بیست و پنجم شمارهٔ [۷۳۴۰] مراجعه شود.

آغاز: «اللّهم انّا نحمدک حمداً تؤتینا به من صحائف الحسنات صحیفةً کاملة».

انجام: «و قیل معنی المبالغة فیه انّ ما یریده فانه یفعله البتّة لایصرفه عنه صارف، قال تعالی ان ربک فعّال لما یرید و الله اعلم».

نسخ؛ سلیمان بن علی بن جعفر بن احمد البربدری البحرانی از بلدهٔ هند شاه جهان‌آباد، یکشنبه ۲۲ رجب ۱۱۰۳ (برای شیخ یوسف نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مذهب، صفحهٔ اول و دوم در حاشیه نقش گل و بوته زرین، تمام صفحات مجدول مرصع محرر، جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، لچکی.

۳۸۹ برگ؛ ۱۷×۲۵ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۳۱].

«۱۲۳۶۲»

مجموعه

۱ ـ منهاج الصلاح فی اختصار المصباح «۱ پ ـ ۲۲۷ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: علامه حسن بن یوسف بن مطهر حلی (۷۲۶ ق)

مختصری است از کتاب «مصباح المتهجد» شیخ طوسی که در ده باب آن را اختصار نموده و از تلخیص آن در ۱۱ ذی حجهٔ ۷۲۳ فارغ شده است.

مؤلف بعداً باب یازدهمی بر این کتاب در اعتقادات شیعه اضافه نموده که به

باب حادی عشر معروف و شروح متعددی بر آن نوشته شده است.

[مجلس ۱۲/۱۰۵؛ الذریعه ۲۳/۱۶۴؛ مرعشی ۳/۳۲۸، ش ۱۱۵۷؛ مکتبة العلامة الحلی ۱۹۸ ـ ۱۹۹].

آغاز: «الحمدلله علی جزیل نعمائه و جمیل الآئه و حسن صنیعه و بلائه المطوّل بارسال انبیائه و المتفضّل بنصب اوصیائه ... امّا بعد فانّ العبد الضعیف حسن بن یوسف بن المطهر الحلّی».

انجام: «مؤلّفه العبد الفقیر الی الله تعالیٰ حسن بن یوسف المطهّر فی عدّة ایّام آخرها حادی عشر ذی‌الحجة ثلاث و عشرین و سبع مأة و الحمد لله وحده و صلّی‌الله علی محمد و آله».

۲ ـ تحفة العلیل «۲۷۷ پ ـ ۲۳۲ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از: قطب‌الدین سعید بن هبة‌الله راوندی (۵۷۳ ق)

رسالهٔ کوتاهی است در حالات مریض؛ در این رساله دعا و حرزهایی که برای شفای برخی بیمارها مفید است و آداب بیماری و احادیث در مورد بلا و صبر بر آن و سایر اوصافی را که شایسته است مریض رعایت کند، از روایات استخراج و در چند باب مرتب نموده است. **[الذریعه ۳/۴۵۶].**

نسخهٔ حاضر فقط چند فصل اول کتاب را بدین ترتیب شامل است:

فصل: فی سلوة المریض

فصل: فی التداوی بتربة الحسین علیه‌السلام

فصل: فی ادعیة مفردة لاوجاع معینة

فصل: فی کیفیة تناول المأکولات و المشروبات

فصل: فی ذکر الموت فرحته و ترحمته

فصل: فی تلقین المیت عند موته

فصل: فی دفن المیت و ذکر القبر و احواله

فصل: فی التعاذی و نحوها

فصل: فیما ینبغی ان یکون المریض علیه و غیره

فصل: فی عیادة المریض و وصیته و احواله.

آغاز: «بسمله اما بعد حمدالله الذی جعل ذکره شفاء العلیل و دواء الغلیل و الصلوة علی محمد و اولاده المعصومین من کثیر المعاصی و القلیل فان الصادق علیه‌السلام قال ان الله عزوجل ...».

انجام نسخه: «... قال علی(ع) اذا مرض احدکم فلیأذن للناس ان ... علیه فانه لیس لاحد إلاّ و لَه دعوة مستجابة و کان رسول‌الله دخل علی سلمان الفارسی(رض) ... کشف‌الله ضرّک و عفا ذنبک».

نسخ؛ محمد بن علی طبری، پنجشنبه سوم شوال ۷۳۲؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ از اول تا آخر مقابله و تصحیح شده؛ در صفحهٔ اول نسب نامه سید زین‌العابدین علی بن سید محمد و تملک سید حسن سبط میرزا محمدباقر حجةالاسلام صاحب روضات‌الجنات به تاریخ ۱۳۳۱؛ جلد: تیماج، مشکی.

۲۳۴ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۶۸].

«۱۲۳۶۳»

البلد الامین و الدرع الحصین (دعا ـ عربی)

از: شیخ تقی‌الدین ابراهیم بن علی بن حسن کفعمی (۹۰۵ ق)

[مجلس ۱۵۶/۱۲؛ الذریعه ۱۴۳/۳؛ مشار، عربی ۱۳۱].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء سلّماً نرتقی بـه اعلی المراتب و وسیلة الی اقتناء غرر المحامد».

انجام: «من واظب علی قرائته بنیّة عقد اللسان انعقدت عنه جمیع الالسن فلایتکلّم فی حقّه الاّ بخیر و الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ معرب؛ محمد اسماعیل شیرازی بن تاج‌الدین حسن، ذی قعدهٔ ۱۰۱۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول و دوم ترنج مرصع زرین و داخل آن به شنگرف عنوان کتاب و نام مالک آن میرزا ابراهیم‌خان سهام‌الملک به تاریخ ۱۲۸۶، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر، صفحهٔ سوم سرلوح مزدوج مرصع با نقش گل و بوته مرصع مذهب، صفحهٔ سوم و چهارم مجدول مرصع مذهب با حواشی گل و بوته مرصع مذهب و طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول، با نقوش مذهب.

۵۱۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۴۴].

«۱۲۳۶۴»

ادعیه (چاپ سنگی) (دعا ـ عربی)

مجموعه‌ای است شامل: سورهٔ یس، دعای عدیله، دعای صباح، زیارت مفجعه، تعقیبات نماز، دعای نماز شب، دعای بعد از هر نماز، مناجات سیدالساجدین، دعای رؤیت هلال، سورهٔ توحید، اسماء ائمه علیهم‌السلام و سوره فتح.

آغاز: «سورهٔ یس».

انجام: «و شیعته و موالیه و زواره و قبره و مجاوریه نجّنا من الهمّ الّذی نحن فیه برحمتک یا ارحم‌الرّاحمین».

نسخ؛ مصطفی بن میرزا عبدالرسول مشهدی متخلص به ساغر، ۱۲۶۹؛ صفحهٔ اول سرلوح و کتیبه مزدوج مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر؛ این نسخه چاپ سنگی است و فقط

تزئینات و خط کشیهای آن دستی می‌باشد؛ جلد: تیماج، سبز، مجدول.

۴۸ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۶ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۵۱].

«۱۲۳۶۵»

مجموعه

۱ ـ الصحیفة العلویة و التحفة المرتضویة «۱ پ ـ ۱۵۸ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: عبدالله بن صالح سماهیجی ماحوزی (۱۱۳۵ ق)

مؤلف درکتاب حاضر ۱۵۶ دعا از دعاهای امیرالمؤمنین علیه السلام را بدون ذکر سند جمع‌آوری نموده و سپس در حاشیه، نام کتابهایی که دعاها را از آنها نقل نموده ذکر کرده است. تألیف این کتاب در چهارشنبه ۹ رمضان ۱۱۲۸ ق به پایان رسیده است.

[الذریعه ۲۲/۱۵؛ مرعشی ۴۰/۱۰، ش ۳۶۴۱؛ مشار، عربی ۵۸۷].

اَغاز: «الحمدلله الذی جعل الدعاء مفتاح الفلاح و مصباح النجاح و جُنّةً واقیة و جَنّة باقیة و عُدّة الاقبال و ذخیرةالاعمال و مهجالخیرات و منهجالکرامات».

انجام: «واغفرلی و لهم مع المؤمنین و المؤمنات انک قریب مجیب واسع البرکات و کان ذلک تحریراً بالعاشرة تقریباً من الخامس من الیوم التاسع من سنة الثامنة من العشر الثانیة من المائة الثانیة من الالف الثانیة من الهجرة المحمدیة علی مهاجرها الف سلام و الف تحیة و الحمدلله اولا و آخراً و باطناً و ظاهراً».

۲ ـ الکلم الطیب «۱۵۸ پ ـ ۱۸۳ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: سید علی‌خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

دعاهایی است که مؤلف از اساتید خود آنها را یاد گرفته و خود در بر آوردن حاجات آنها را تجربه نموده و درکتاب حاضر آنها را جمع‌آوری کرده است. این کتاب غیر ازکتاب «الکلم الطیب و العمل الصالح و الغیث الصیب و المیزان الراجح»

شیخ عبدالله بن صالح سماهیجی می‌باشد که در فهرست مرعشی [۲۵/۱۶] نسخه‌ای از آن معرفی شده است. **[الذریعه ۱۲۷/۱۸، مشار، عربی ۷۴۸].**

آغاز: «الحمد لله الذی الیه یصعد الکلم الطیّب و العمل الصالح یرفعه و من لدیه ینزل الغیث الصیّب فیکشف الضرّ برحمته و یدفعه».

انجام: «و لا دعوت بهذا الدعاء قط طول عمری علی ظالم الا نصرنی الله علیه و لا دخلت علی مریض فدعوت عنده بهذا الدعاء الاّ عوفی و لا دعوت به فی غمّ الاّ فرج‌الله عنّی غمّی و قضی حاجتی و الله اعلم بالصواب تمت».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ پس از مقدمه فهرست ادعیه آمده؛ در اول نسخه مهر بیضوی به سجع «جزو کتابخانه ضیاءالدین النوری ۱۳۲۴»؛ در آغاز نسخه در شش برگ تعلیقاتی که سماهیجی بر کتاب خود نوشته آمده؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۸۳ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۰۱].

﴿۱۲۳۶۶﴾

مفتاح الفلاح **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «مساجد الله الی المسجد فی قوله مساجد الله من آمن بالله و الیوم الآخر و اقام الصّلوة و آتی الزکوة و لم یخش الاّ الله فعسی اولئك ...».

انجام نسخه: «والله علمٌ شخصی للذات المقدسة الجامعة لصفات الکمال لا اسم لمفهوم واجب الوجود و الاّ لم یکن کلمة لا اله الا الله مفیدة للتوحید لاحتمال».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب لاجوردی؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۱۲۷ برگ؛ ۸×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۹۶].

﴿۱۲۳۶۷﴾

الدرر المنظومة المأثورة فی جمع لآلی الادعیة السجادیة المشهورة=الصحیفة الثالثة (دعا - عربی)

از: میرزا عبدالله بن عیسی افندی (حدود ۱۱۳۰ ق)

مؤلف در این کتاب دعاهای روایت شده از امام زین‌العابدین علیه‌السلام را که در «صحیفهٔ کامله» و «صحیفهٔ دوم» تألیف شیخ حرّ عاملی ذکر نشده، جمع‌آوری نموده است. [الذریعه ۱۳۸/۸ و ۲۰/۱۵؛ مرعشی ۳۳۲/۵، ش ۱۹۶۰؛ مشار، عربی ۳۵۳].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدعوات اللطیفة الشاملة وسیلة کافلة الی السعادات... امّا بعد فیقول العبد المفتقر الجانی عبدالله بن عیسی بن محمد الصّالح الاصفهانی ...».

انجام: «فایّاك نعبد و ایاك نستعین و ایّاك نستحفظ و لا حول و لا قوّة الاّ بالله یا کریم یا کریم یا کریم».

نسخ معرب؛ بی‌کا، ۱۲۸۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حواشی به خط میرزا حسین نوری صاحب مستدرک الوسائل تصحیح شده؛ در صفحهٔ اول تملک سید محمد مشکات، مهر بیضوی به سجع «جزو کتابخانه ضیاءالدین نوری»، جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۱۶۴ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۰۵].

«۱۲۳۶۸»

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

بیاضی است شامل دعاهای گوناگون بدین ترتیب:

۱ ـ سورهٔ یس؛ ۲ ـ دوازده امام خواجه؛ ۳ ـ دعای کمیل؛ ۴ ـ دعای سحر ماه رمضان؛ ۵ ـ اعمال شبهای قدر؛ ۶ ـ دعای بعد از هر نماز؛ ۷ ـ دعای هر روز؛ ۸ ـ سورهٔ جمعه؛ ۹ ـ دعای هر صبح؛ ۱۰ ـ دعای زیارت؛ ۱۱ ـ دعای ایام هفته؛ ۱۲ ـ دعای برآوردن حاجت؛ ۱۳ ـ دعاهای متفرقه؛ ۱۴ ـ جدول طالع؛ ۱۵ ـ دعای دردسر

۱۶ ـ خوابنامهٔ منظوم **(شعر ـ فارسی)**

از: ؟

[مجلس ۲۷/۱۵؛ منزوی ۲۸۰۲/۴].

آغاز:

ابتدا می‌کنم به نام خدا — صانع تحت و فوق ارض و سما

داور کردگار بی‌مانند — [که بود فارغ از زن و فرزند]

انجام:

گر ببینی تو کثرت اصناف — باز گردی ز کردهای خلاف

اگر بینی دکان خبازی — تو بخوابت رهی ز محتاجی

نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۸ برگ؛ ۱۴/۵×۶/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۵۰۴۷۶].

«۱۲۳۶۹»

ریاض السالکین فی شرح صحیفة سید الساجدین (شرح دعا ـ عربی)

از: سید علی‌خان بن احمد حسینی مدنی شیرازی (۱۱۱۸ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۳۴۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از اول کتاب تا روضهٔ بیست و هفتم را شامل است.

آغاز: «اللهمّ انّا نحمدُک حمداً تؤتینا به من صحائف الحسنات صحیفة کاملة».

انجام نسخه: «قال تعالی ان ربّک فعال لما یرید والله اعلم هـذا آخـر الروضـة السابعة و العشرین من ریاض السالکین».

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه ۲۶ ذی قعدهٔ ۱۱۰۱؛ ادعیه و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مرصع محرر، در اول نسخه تملک حسن بن علی بن حسن بن محمد بن مساعد بحرانی قطیفی به تاریخ ۱۲۰۷ و مهر مربعی به سجع «خادم سبط سید الثقلین عبده کربلایی محمدحسین»؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، لولادار.

۴۱۵ برگ؛ ۱۴/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۲۶۳۸۶].

«۱۲۳۷۰»

عدّة الداعی و نجاح الساعی (دعا ـ عربی)

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله سامع الدّعاء و رافع البلاء و مفیض الضّیاء».

نستعلیق؛ سلیم قمی، ۱۰۰۷؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت.

۱۷۰ برگ؛ ۱۰×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۸۶].

﴿۱۲۳۷۱﴾

مختصر مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۰۳] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین و الصّلوة علی خیر خلقه محمد و آله الطیبین الطاهرین و سلم تسلیماً إعلموا رحمکُمُ الله ...».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ به وسیله محمد مقابله و تصحیح شده ربیع‌الاول ۹۷۶؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۳۰ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۳۹].

﴿۱۲۳۷۲﴾

مصباح المتهجّد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و ما زاد علیه غیر مجزٍ و هو تکلّف ثمّ یغسل ذراعه الایمن من المرفق الی اطراف الاصابع یستوعب غسل جمعه یبتدئ من المرفق و ...».

انجام: «و اکثر من قول یا ذا الجلال و الاکرام تمّ الجزء الثانی من مصباح المتهجّد و هو آخر الکتاب بعون الله الملک الوهاب و الحمد لله».

نسخ؛ بی‌کا، شنبه ۱۷ جمادی الاولی ۱۰۸۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۶۳ برگ؛ ۱۸/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۹۷].

﴿۱۲۳۷۳﴾

شرح الصحیفة السجادیة (شرح دعا ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا مشهدی (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۳۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الذی کتب فی صحیفة بصایرنا محبة اولیائه».

انجام: «و لاتوحش بی اهل انسی ای لاتجعل من لهم انس بی موحشاً عنی او لا تجعل اهل انسی و من یناسب حالی ان یؤنسنی موحشاً عنی و الحمدلله اولاً و اخراً».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها مشکی؛ جلد: تیماج، مشکی.

۵۱ برگ؛ ۱۳×۲۲ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۴۹۷].

﴿۱۲۳۷۴﴾

الاقبال بالاعمال الحسنة فیما یعمل مرة فی السنة (دعا ـ عربی)

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلی (۶۶۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۴۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز دعاهای ماه شوال تا آخر جزء اول را شامل است.

آغاز نسخه: «الباب الاوّل فیما نذکره من فوائد شهر شوال و فیه فصول فصلٌ فیما نذکره ممّا روی فی تسمیة شوال ذکر مصنف هذا الکتاب دستور المذکرین و...»

انجام نسخه: «و هذه الرّوایة علی اول السنة المحرّم و سوف نذکر ما نرویه فی هذه الاسباب فی اول الجزء الثانی من هذا الکتاب».

نسخ معرب؛ محمدتقی نجفی، ۱۵ ربیع‌الآخر ۱۰۶۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۱۷۹ برگ؛ ۱۶×۲۹ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۹۲].

«۱۲۳۷۵»

شرح دعای جوشن کبیر = شرح الاسماءالحسنیٰ (شرح دعا ـ عربی)

از: حاج ملا هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۸] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین و الصلوة علی افضل المصلّین».

نسخ؛ محمدعلی، سه‌شنبه اول شعبان ۱۲۶۰؛ متن دعا شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، ضربی، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۲۰۵ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۵۰۶۳۲].

«۱۲۳۷۶»

مهج الدعوات و منهج العنایات (دعا ـ عربی)

از: رضی‌الدین علی بن موسی بن طاووس حلی (۶۶۴ ق)

[مجلس ۳۸۲/۷؛ الذریعه ۲۸۷/۲۳؛ مرعشی ۷۱/۱، ش ۵۹؛ مشار، عربی ۹۳۷].

آغاز: «یقول مولانا افضل العالم ... و بعد احمد الله الذی ابتدأ بالاحسان و دعا عباده الی معرفته».

انجام: «و هذا آخر ما اردناه من کتاب مهج الدعوات و منهج العنایات و الحمد لله اولاً و آخرا و ظاهراً و باطناً و صلی الله علی سیدنا محمد النبی و آله الطیبین الطاهرین».

نستعلیق؛ بی‌کا، شنبه ۱۵ ذی قعده ۱۰۷۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آغاز نسخه چند صفحه از «الدروع الواقية» ابن طاووس نقل شده؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۱۱۳ برگ؛ ۱۷/۵×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۴۱۶۱۳].

«۱۲۳۷۷»

زاد المعاد **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۰] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعل العبادة وسیلة لنیل السّعادة».

نسخ؛ محمدصادق بن محمداسماعیل شیرازی، ۱۲۶۶ (برای حاج عبدالرحیم خان نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف و لاجوردی، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم حواشی مرصّع مذهّب با نقش گل و بوته و طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ تمام صفحات مجدول مرصع محرر؛ جلد: روغنی دورو، با نقوش اسلیمی گل و بوته و بلبل مرصع و حواشی گرهی مرصع، مجدول، لچکی با حواشی؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته و بلبل، متن مرغش؛ قاب چرمی.

۳۱۰ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۳۹].

«۱۲۳۷۸»

زاد المعاد **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۰] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله الذی جعل العبادة وسیلةً لنیل السّعادة».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و ترجمهٔ ادعیه و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته مرصع، صفحهٔ اول و دوم مجدول با حواشی با نقش گل و بوته زرین و مرصع و طلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مرصع مذهب محرر؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته مرصع در متن و حاشیه، مجدول؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته؛ قاب چرمی زرد رنگ.

۲۸۸ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۴ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۶۵].

«۱۲۳۷۹»

مصباح المتهجّد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۲] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله و سلام علی عباده الّذین اصطفی الله خیر امّا یشرکون الحمدلله ولیّ الحمد و مستحقّه و صلی الله علی خیرته من خلقه و الطاهرین من عترته».

نسخ (ادعیه معرب)؛ محمد شریف بن خواجه نور، ربیع‌الثانی ۱۰۸۹؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحهٔ اول اهداء نسخهٔ حاضر از طرف مؤیّد السلطنة محمد حسین قاجار به ملا محمدتقی همدانی؛ جلد: تیماج، سرخ، سوخت، مجدول.

۲۳۶ برگ؛ ۱۶/۵×۲۴ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۲۴].

﴿۱۲۳۸۰﴾

عروة الاخبات فیما یقال عند الاحوال و الاوقات **(دعا ـ عربی)**

از: علم الهدی محمد بن محسن فیض کاشانی (۱۱۱۲ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۲] مراجعه شود.

آغاز: «سبحانک اللّهم کیف نطیق حمدک و انت الهمتنا الحمد».

انجام: «فانه سبحانه اکرم من رغب الیه و اکفی من توکل علیه ربّنا علیک توکّلنا و الیك انبنا و الیك المصیر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف؛ در اول نسخه دستخط مؤلف؛ جلد: تیماج، سرخ، یک طبلهٔ جلد افتاده.

۲۲۲ برگ، ۱۴×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۵۶].

﴿۱۲۳۸۱﴾

زاد المعاد **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الذی جعل العبادة وسیلة لنیل السّعادة».

انجام نسخه: «ایشان مانند دیوار یا پرده بوده باشد احوط آن است که زن عقب بایستد و مرد پیش بایستد آن قدر که در».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا.

۱۴۹ برگ؛ ۱۴×۲۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۶۱۷۷۵].

﴿۱۲۳۸۲﴾

ترجمهٔ مختصر مصباح المتهجد (دعا ـ فارسی)

مترجم: ؟ (قبل از ۹۸۰ ق)

ترجمهٔ روان و شیوایی است از «مختصر مصباح المتهجد» شیخ طوسی؛ این ترجمه قبل از سال ۹۸۰ ق صورت گرفته و مترجم آن معلوم نیست.

چند ترجمه از این کتاب در الذریعه [۱۳۶/۴] و مرعشی [۲۴۹/۱۳، ش ۵۰۵۱ و ۶۵/۳، ش ۸۷۷] معرفی شده است.

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و به جملهٔ تن آب برساند و غسل بر دو قسمت است: مرتمس و مرتّب مرتمس آن است که حوض آبی است یا غیره در سر حوض بایستد و نیّت کند و خود را در آب اندازد ... فصل در ذکر وصیّت و غسل و اموات بدانکه آدمی باید که وصیّت در هیچ حال فرو نگذارد خاصه در بیماری و باید که هر شب که بخُسبد وصیّتنامه در زیر بالین نهد و واجب بود وصیّت و خود را صافی کردن از آنچه میان او و میان خدای بود و خود را از مظالم مسلمانان و حق مؤمنات بپرهیزانیدن».

انجام: «حتّی لا اتکلّف ما لاحتاج الیه یا ذا الجلال و الاکرام تمّ الکتاب بعون القادر الوهّاب الحمدلله ربّ العالمین».

نسخ؛ محمدحسین بن شرف‌الدین علی، ۱۰ شعبان ۹۸۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در آخر نسخه تملک محمدباقر بن حاجی محمد مشهدی؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۳۰۳ برگ؛ ۱۴×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۶۷].

«۱۲۳۸۳»

مفتاح الفلاح **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود. در آخر نسخهٔ حاضر مناجات خمس عشر ضمیمه شده است.

آغاز: «الحمدلله الذی دلّنا علی جادة النجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدرجات».

نسخ؛ سید محمدعلی بن ادریس خان آل دراج، پنجشنبه دههٔ «سوم ربیع‌الثانی ۱۱۰۵؛ کاتب مناجات خمس عشر محمد بن اسحاق شیرازی، ۱۰ جمادی‌الاولیٰ ۱۱۰۵ عناوین و نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم طلااندازی دندان موشی بین سطور با نقش گل و بوته زرین در حاشیه؛ جلد: تیماج، آبی.

۳۱۳ برگ؛ ۱۲/۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۵۰].

«۱۲۳۸۴»

منهاج الفلاح **(دعا ـ فارسی)**

از: علی بن شاه محمود بافقی (قرن ۱۱ ق)

دعاهایی است که مؤلف ازکتابهای معتبر در مورد ایام و ساعات و تعقیب نمازها انتخاب نموده است. تألیف کتاب در دهم ذی حجهٔ ۱۰۴۰ ق پایان یافته و مشتمل بر یک مقدمه و هفت باب و یک خاتمه است بدین تفصیل:

مقدمه: در تعریف دعا و ترغیب و شرایط آن

باب اول: آداب طهارت و نماز

باب دوم: در نوافل

باب سوم: در تعقیبات نمازهای یومیه

باب چهارم: در نماز و اعمال عیدین

باب پنجم: در باقی نمازهای مستحبی

باب ششم: در ادعیهٔ هفته

باب هفتم: در اعمال ماه و سال

خاتمه: در فوائد و زیارات

[الذریعه ۲۳/۱۷۰؛ مرعشی ۱۱/۵۲، ش ۴۰۵۰]

آغاز: «الحمد لله الذی دلّ عباده علی الطاعات و هداهم الی ما یوجِبُ علوّ الدرجات ... امّا بعد چون بمقتضای آیهٔ کریمه انّ الصلوة کانت علی المؤمنین کتاباً موقوتاً ...».

انجام: «آن گاه دعا کند از برای نفس خود و از برای پدر و مادر خود و از برای جمیع برادران مؤمن و از خدای تعالی بخواهد که باز توفیق زیارت دهد او را تجاوز الله عن سیّئاته و الحمد لله اولاً و اخراً و ظاهراً و باطناً».

نسخ معرب؛ محمدرضا بن محمدقلی غلام، ۶ جمادی‌الآخر ۱۰۹۲؛ عناوین شنگرف، صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع با نقش گل و بوته، تمامی صفحات مجدول مرصع مذهب؛ جلد، تیماج، قهوه‌ای، سوخت، مجدول.

۲۶۱ برگ؛ ۱۶×۲۸/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۴۵].

﴿۱۲۳۸۵﴾

مجموعه

۱ ـ منهاج الفلاح «۱ پ ـ ۹۸ ر» **(دعا ـ فارسی)**

از: علی بن شاه محمود بافقی (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۸۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از «باب ششم: در اعمال هفته» تا آخر کتاب را شامل است.

آغاز نسخه: «باب در اعمال هفته و در آن دو فصل است فصل اول در بیان آنچه تعلّق دارد به سه‌شنبه تا شب جمعه ... کند به دو سلام و در هر رکعتی الحمد یک بار و آیةالکرسی سه بار و قل هو الله احد ...».

۲ ـ مقام امین «۹۸ پ ـ ۱۹۳ پ» **(دعا ـ فارسی)**

از: حاجی محمود بن میر علی میمدی

مولف، دعاهایی را که برای شفای درد و رفع رنج و بلا مؤثر و مفیدند از کتب حدیث با حذف سند در دو باب جمع‌آوری نموده است.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد و فقط شش فصلِ باب اول کتاب را شامل است با این عناوین:

باب اول: در ادعیه و صلواتی که غالباً هر شبانه‌روز به عمل باید آورد و در این باب شش فصل است به شرح ذیل:

فصل اول: در ادعیهٔ صبح و شام و دعای چراغ و زوال.

فصل دوم: در ادعیهٔ هر شبانه روز و نمازی که حضرت صادق علیه‌السلام به جهت والدین می‌کرده

فصل سوم: در تعقیب فرایض و سجدهٔ شکر و دعای آن

فصل چهارم: در ادعیهٔ رفتن به مسجد و بیرون آمدن از آن

فصل پنجم: در ادعیهٔ اکل و شرب و لباس

فصل ششم: در نماز جعفر طیار و نماز حضرت امیر علیه‌السلام و نماز امام صادق علیه‌السلام

آغاز: «بسم‌الله و الحمدلله و الصلوات بعدد کلمات الله علی قوام دین الله محمد و

آله ... اما بعد مخفی نیست بر رواة اخبار و عادهٔ آثار که دعای مفاتیح ...».

انجام نسخه: «چون از خشت چیدن فارغ شود خاک در قبر ریزد و سنت بود که هر که حاضر شده باشد با جنازه غیر ذی رحم به پشت».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانی‌ها شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۱۹۴ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۷۴۴۹۶].

«۱۲۳۸۶»

صحائف الاعمال **(دعا ـ فارسی)**

از: حیدر بن نعمت‌الله طبسی (قرن ۱۱ ق)

مؤلف در این کتاب، دعاها و اعمالی را که در هر روز و هفته و ماه انجام داده می‌شود در یک فاتحه و سه صحیفه و یک خاتمه گرد آورده و در دوم شوال ۱۰۰۶ تألیف آن به پایان رسانده است. فهرست عناوین ابواب آن چنین است:

فاتحه: در احوال نماز و دعا

صحیفهٔ اول: در اعمال یومیه

صحیفهٔ دوم: در اعمال هفته

صحیفهٔ سوم: در اعمال ماهها

خاتمه: در اعمالی که همیشه می‌توان آنها را انجام داد.

[الذریعه ۸/۱۵؛ مرعشی ۳۵۴/۳، ش ۱۱۸۴؛ فهرست کتب خطی اصفهان ۶۲/۱].

آغاز: «الحمد لله الذی امرنا باقامة الصّلوة وسیلةً لجزیل الثّواب و الحسنات و دعانا الی تلاوة الدعوات ... و بعد از ادای حمد و ثنای حضرت واجب‌الطاعتی که ...».

انجام:

شکر ایزد لطف ایزد متعال شد تمام این صحایف الاعمال
سال و مه روز وقت اتمامش شد رقم صبح ثانی شوال

نسخ معرب؛ بی‌کا، دوشنبه ۹ صفر ۱۰۸۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛
جلد: تیماج، سرخ، سوخت، ترنج با سر، مجدول، مذهب، لولادار.
۳۰۷ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۶۱].

«۱۲۳۸۷»

مجموعه

۱ ـ جنةالامان الواقية و جنةالایمان الباقية = مصباح کفعمی «۱پ ـ۳۶۴ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی‌الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)
به شمارهٔ [۱۲۳۴۵] مراجعه شود.
آغاز: «الحمد لله الذی جعل الدعاء سُلّماً نرتقی به اعلی مراتب المکارم».

۲ ـ ملحقات مصباح کفعمی «۳۶۷ پ ـ ۴۰۶ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: مؤلف سابق
دعاهایی است که مؤلف بعد از تألیف کتاب سابق خود به آن الحاق نموده است.
آغاز: «احمد الله الحقّ الحقیق المبدئ المعید الذی ایّد حزب الحمد بحسن المعونة و التأیید ... و بعد فقد جمعت دعوات مبارکات تبصر به العمیٰ».
انجام: «و لایحیطون بشئ من علمه الاّ بما شاء وسع کرسیّه السموات و الارض و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم».

نسخ؛ رسالهٔ دوم محمدرضا بن نجم‌الدین زرگر، پنجشنبه ۴ جمادی‌الثانی ۱۰۷۷ (برای میرزا ابوطالب نوشته شده)؛ عناوین و نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول رسالهٔ نخست سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته، تمام صفحات مجدول مذهب محرر، صفحهٔ اول رسالهٔ دوم کتیبهٔ مرصع با نقش گل و بوته زرین؛ با حواشی از مؤلف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، مذهب.

۴۰۶ برگ؛ ۱۵/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۳۸].

﴿۱۲۳۸۸﴾

ترجمهٔ جنة‌الامان الواقیة = ترجمهٔ نیک بختیه = مونس العابدین

(دعا ـ فارسی)

از: محمود بن میرزا علی (قرن ۱۱ ق)

ترجمه‌ای است از «جنة‌الامان الواقیة و جنة‌الایمان الباقیة» مشهور به مصباح کفعمی؛ این ترجمه به درخواست معتمدالدوله آقا نیک بخت صورت گرفته و به همین جهت به ترجمهٔ نیک بختیه مشهور است. مترجم، آن را در اول رمضان ۱۰۵۵ به پایان رسانیده است.

[الذریعه ۲۳۶/۲۴؛ گوهرشاد ۸۳/۱، ش ۹۷؛ مرعشی ۳۵/۳، ش ۸۳۸].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء ذریعةً لوصول الدّاعین ... و بعد چنین گوید اقلّ عبادالله الغنی محمود بن میرزا علی عفی‌الله عنهما و دخل الجنة مثواهما که چون بهترین ...».

انجام: «حساب الخلق فی القیامة برأفته صلی‌الله علیهم صلوةً زاکیةً نامیةً سامیةً خالدةً دائمةً مؤبّدةً مقرونةً بدوام ربوبیّته».

نسخ (ادعیه معرب)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر ترنج مرصع با نقش گل و بوته، مجدول.

۵۵۲ برگ؛ ۱۹×۲۸ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۷۸۰۸۳].

﴿۱۲۳۸۹﴾

مجموعه

۱ ـ الأربعون حديثاً فی الامامة = سرور الشيعة «۱ پ ـ ۷ ر»

(حدیث ـ فارسی)

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

چهل حدیث کوتاهی است که مؤلف پیرامون امامت حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام جمع‌آوری نموده و مختصر توضیحی داده است.

[الذریعه ۴۱۱/۱ و ۱۷۴/۱۲؛ **کتابشناسی علامهٔ مجلسی** ۳۲۴؛ مشار، فارسی ۱۹۸۳/۲].

نسخهٔ حاضر از آغاز یک برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اما بعد فقیر حقیر اضعف عبادالله الغنی محمدباقر بن مرحوم محمدتقی عفی عنهما از کتابهای معتبر اخراج کرد».

انجام: «... حضرت می‌فرماید که دست راست را بر موضع درد بگذارد و سه مرتبه بگو اعوذ بقدرةِالله و قوّته من شرّ ما أخاف و احذره و آن شخص چنین کرد حق تعالیٰ او را از آن درد شفا بخشید الحمدلله رب العالمین».

۲ ـ ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح «۷ پ ـ ۱۴۲ ر» **(دعا ـ فارسی)**

از: جمال‌الدین محمد بن آقا حسین خوانساری (۱۱۲۱ ق)

ترجمه‌ای است شیوا و روان ازکتاب «مفتاح‌الفلاح» شیخ بهاءالدین عاملی که به نام شاه سلیمان صفوی صورت گرفته است. مترجم مطالب شیخ بهایی را در متن

ترجمه کرده و دعاها را در لابه‌لای سطور و آنچه راکه خود اضافه نموده در حاشیه درج نموده است. **[الذریعه ۱۳۸/۴؛ مرعشی ۲۰/۳، ش ۸۱۹].**

آغاز: «مفتاح فلاح دنیا و عقبی و مقدمهٔ نجاح آخرت و اولی حمد و ثنای بارگاه کبریای کریمی است ... و بعد بر مرایای حقایق نهای هوشمندان ...».

انجام: «... سورهٔ فاتحه نیز مانند دعاهای سابقه و مثل آنها ترجمه شود و جایی که احتیاج به توضیحی باشد در حاشیه قلمی نماید پس برین نهج سلوک نمود».

دعاها نسخ و ترجمه نستعلیق؛ محمدباقر، چهارشنبه ۱۵ جمادی‌الاول ۱۱۳۴؛ عناوین و ترجمه شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرّر؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۴۴ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۷۰].

«۱۲۳۹۰»

تحفهٔ رضویه (دعا ـ فارسی)

از: حاج میرزا حسن بن هدایت‌الله بن محمدمهدی شهیدی حسینی عسکری (قرن ۱۳ ق)

مؤلف در کتاب حاضر آداب و شرایط زیارت حضرت امام رضاعلیه السلام را هنگامی که خود به زیارت آن حضرت مشرف شده ذکر نموده و پس از آن برخی از معجزات و وقایع بعد از شهادت آن حضرت را آورده است.

این کتاب به نام محمد شاه قاجار (۱۲۵۰ ـ ۱۲۶۴ ق) تألیف شده و در سال ۱۲۶۰ ق به پایان رسیده است. مطالب آن در چهار باب و یک خاتمه با این عناوین تنظیم شده است:

باب اول: در بیان تشریف آوردن آن حضرت‌علیه السلام به خراسان و مجملی از

معجزات آن حضرت علیه‌السلام

باب دوم: در فضیلت زیارت آن بزرگوار

باب سوم: در معجزات و وقایعی که بعد از وفات آن حضرت در این آستانه عرش درجه، به ظهور رسیده

باب چهارم: در بیان آداب و مقدمات زیارت آن حضرت

خاتمه: در بیان اینکه اجسام شریف انبیاء و اوصیاء و ائمهٔ هدی علیهم‌السلام در مراقد مطهر و مضاجع منور خود موجودند.

در آخر نسخه در دو صفحه، وضعیت حرم مطهر حضرت رضا علیه‌السلام و موقوفات آن بارگاه مطهر در عصر مؤلف و ایام تولیت حاج میرزا موسی خان ذکر شده که اهمیت دارد.

آغاز: «الحمد لله الّذی جعلنا من المجاورین لروضة الرضویّة و وفّقنا لتقبیل عتبته و ضریحه بکرة و عشیّة والصلوة والسلام علی محمد و آله اشرف البریّه ... اما بعد چون جمعی از شیعیان خلّص ...».

انجام: «اللّهمّ اغفر لواقفه و محییه و ناظمه و ناصره و عامله و کاتبه و حافظه و کل من له دخل فی فضله تمام شد آنچه منظور بود که درین مختصر نوشته شود».

نسخ؛ بی‌کا، ۲۵ شعبان ۱۲۶۰؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۷۳ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۰۸].

«۱۲۳۹۱»

مجموعه

۱ ـ عدّة الدّاعی و نجاح السّاعی «۱ پ ـ ۱۵۷ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمد لله سامع الدّعاء و رافع البلاء و مفیض الضّیاء».

۲ ـ مفتاح الفلاح «۱۵۸ پ ـ ۲۷۴ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الّذی دلّنا علی جادّة النّجاة و هدانا الی ما یوجب علوّ الدّرجات».

نسخ؛ بی‌کا، رسالهٔ اول چهارشنبه ۲۵ محرم ۱۰۵۴، رسالهٔ دوم شنبه ۱۱ شوال ۱۰۵۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ.

۲۷۴ برگ؛ ۱۶/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۳۰۷۶].

«۱۲۳۹۲»

الصحیفة السجادیة **(دعا ـ عربی)**

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیهماالسلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

سند نسخهٔ حاضر اندک تفاوتی با سند صحیفهٔ مشهور دارد و سند آن چنین است:

آغاز:

«بسمله الحمد لله رب العالمین و صلواته علی رسوله سیدنا محمد خاتم‌النبیین و علی وصیّه علی بن ابی طالب اشرف الوصیّین و فاطمة الزهرا سیدة نساء العالمین و علی ولدیها الحسن و الحسین سیّدی شباب أهل الجنة اجمعین و علی وارث رتبهم العالیة و مطرح (پارگی نسخه) مولانا و سیدنا الأمام الطیب أبی القاسم أمیرالمؤمنین صلوات‌الله علیه و عَلیٰ ابائه الطاهرین و ابنائه الاکرمین المنتظرین الی یوم الدین و سلامه علیهم اجمعین أخبرنا الشیخ ابو منصور محمد بن محمد بن احمد بن

عبدالعزیز العَکبَریّ المُعدّل قرأة فی (پارگی نسخه) سنة سبع و ستّین و ثلثمائة قال حدَّثنا ابوالفضل محمد بن (پارگی نسخه) المطلّب الشیبانی فی شهور سنه سبع و ثمانین و ثلثمائة قال حدثنا الشریف ابو عبدالله جعفر بن محمد بن جعفر بن الحسن بن جعفر بن الحسن بن الحسن بن امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات‌الله علیه قال حدثنا عبدالله بن عمر بن خطاب الزیات قال حدثنا خالی علی بن النعمان الاعلم قال حدثنا عمیر بن متوکّل الثقفی البلخی عن ابیه متوکّل بن هرون قال لقیت یحیی بن زید بن علی علیه‌السلام و هو متوجه الی خراسان فسلّمتُ علیه ...».

نسخ معرب؛ بی‌کا؛ بی‌تا [قرن ۱۰]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۴۴ برگ؛ ۱۹×۲۴ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۱۲۳۹۲].

«۱۲۳۹۳»

مصباح النجاح (دعا ـ فارسی)

از: ابوعلی بن محمدباقر حسینی (قرن ۱۲ ق)

دعاها و حرزهایی است برای برآوردن حاجات و رفع گرفتاریها که مؤلف آنها را ازکتابهای مختلف جمع‌آوری نموده است. تألیف این کتاب به نام شاه سلطان حسین صفوی صورت گرفته و مؤلف در آن ازکتابهای «حلیة‌المتقین» و «زاد المعاد» علامه محمدباقر مجلسی یاد می‌کند.

مؤلف مطالب کتاب را در هشت باب و دوازده حصن و یک اختتام تنظیم نموده، با این عناوین:

باب اول: در فضیلت و آداب و شرایط دعا

باب دوم: در خواص بعضی از سور قرآنی و آیات فرقانی

باب سوم: در ادعیه فتح و فیروزی

باب چهارم: در ادعیه منسوبه به انبیاء و ائمه هدی علیهم التحیه و الثناء

باب پنجم: در ادعیهٔ مأثوره از اهل بیت طاهرین صلوات‌الله علیهم اجمعین به جهت دفع اعادی و ظالمین

باب ششم: در ادعیه استکشاف از هموم و غموم و کروب و رد مظالم

باب هفتم: در ادعیه طلب عافیت و طول عمر و وسعت رزق و رفع فقر

باب هشتم: در ادعیهٔ قضای حوائج و مطالب غیر مناهی و ادعیه مزید قوت حافظه و رفع نسیان از ساهی

حصن اول: در ادعیه و احراز و عوذات مطلقه که مقید به وقتی از اوقات و ساعتی از ساعات نیست، مشتمل بر پنج برج

حصن ثانی: در ادعیه و احراز و عوذات متعلقه به اول سنه و این محتوی بر سه برج است.

حصن ثالث: در ادعیه و احراز و عوذات متعلقه به شهور و اخذ باران نیسان به طریق مأثور و این مبتنی بر دو برج است.

حصن رابع: در ادعیه و احراز و عوذات مختصه به ایام اسبوع

حصن خامس: در ادعیه و احراز و عوذات متعلقه به روز و شب و این مشتمل بر دو برج است.

حصن سادس: در ادعیه و احراز و عوذات متعلقه به صبح و شام و طلوع و غروب و افعال مناسب این مقام و این محتوی بر دو برج است.

حصن سابع: در ادعیه و احراز و عوذات که از جمله تعقیبات مشترکه نماز یومیه است و سجده شکر

حصن ثامن: در ادعیه و احراز و عوذات که از جمله تعقیبات نماز ظهر است.

حصن تاسع: در ادعیه و احراز و عوذات که از جمله تعقیبات نماز عصر است.

حصن عاشر: در ادعیه و عوذات که از جمله تعقیبات نماز مغرب است.

حصن حادی عشر: در ادعیه و احراز و عوذات که از جمله تعقیبات نماز عشا است.

حصن ثانی عشر: در ادعیه و احراز و عوذات که از جمله تعقیبات نماز صبح است.

اختتام: در ذکر اسماء حسنی و خواص بعضی از آن اسماء که به جهت استجابت دعا و حفظ وکلاء و رفع بلاء و ... نافع است.

آغاز: «مصباح نجاح متهجدان مساجد عبودیت و بندگی، حمد مجیب الدعواتی است که به حکم مشکوة سینه بنی‌آدم به زیت عرفان و نور ایمان طوری منور نموده که اهل فضل و کمال و صاحب معرفت و حال از استضائه انوار تنزیل و اسرار تأویل ... مبرهن و مبین ساخته...».

انجام: «و رو به قبله و رو به آدم نپوشد و چون بر سر نهد یا انگشتر در دست کند بگوید اللهم سوّمنی تا آخر دعا که در آداب شدن [؟] خلاصه کلام بعون الملك العلاّم العلاّم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛

جلد: تیماج، یشمی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول، لچکی.

۲۸۶ برگ؛ ۲۰×۳۰ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۲۶۴۱۸].

«۱۲۳۹۴»

مقلاد الرشاد (دعا ـ عربی)

از: علم الهدی محمد بن محسن فیض کاشانی (۱۱۱۲ ق)

مؤلف در کتاب حاضر دعاهایی را که مکلف در هر هفته باید بخواند، در شش باب بدون توضیح و شرحی جمع‌آوری نموده است.

عنوان ابواب کتاب چنین است:

الباب الاول: فیما یتعلق باقامة الصلوات من المقدمات و المقارنات

الباب الثانی: فیما یتعلق بادبار الرواتب من الصلوات المفروضات منها و المسنونات

الباب الثالث: فیما یتعلق بدخول الاوقات و حلول الساعات

الباب الرابع: فیما یتعلق بصنوف العادات و ما یجری مجراها من القربات

الباب الخامس: فیما یتعلق بأیام الاسابع

الباب السادس: فیما یتعلق بما یتکرر من الحوائج و المهمات.

آغاز: «سبحانك اللّهمّ ما افشی فینا نعمتك و ما اسبغ علینا منتك سبّلتنا فی سبل احسانك لنسلكها بمنّك الی رضوانك و وجهتنا الی مسالك امتنانك».

انجام: «و لا نتّکل الاّ علیه فانّه سبحانه وعد الاستجابة لمن ناجاه و ضمن الاجابة للمضطرّ اذا دعاه ربّنا علیك توكّلنا و الیك انبنا و الیك المصیر».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها و عناوین شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده، با حواشی به امضاء «منه ایده‌الله»؛ در اول نسخه تملک مؤلف با مهر مربعی به سجع «یا محسن اغفرلی محمد علم الهدی» و با مهر دیگر بیضوی به سجع «بمحمد علم الهدی علم الهدی علم الهدی» و تملکی با مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده مرتضی الحسینی»؛ در صفحهٔ اول وقف ابن نصرالله بن سلیمان بن علم الهدی بر اولاد ذکور نسلاً بعد نسل با مهر بیضوی به سجع «ابوتراب الفیضی ۱۱۲۲»؛ در اول نسخه وصیت اخلاقی از علم‌الهدی به فرزندش آمده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۷۸ برگ؛ ۱۶×۲۶ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۶۲۴۷۳].

﴿۱۲۳۹۵﴾

منهاج‌الفلاح **(دعا ـ فارسی)**

از: علی بن شاه محمود بافقی (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۸۴] مراجعه شود.

آغاز کتاب: «الحمدلله الّذی دلّ عباده علی الطاعات».

نسخ (ادعیه معرب)؛ سید الحسینی میر عبدالله بن میر غیاث‌الدین، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۱۵۳ برگ؛ ۱۱×۲۲ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۷۴۱۲۴].

﴿۱۲۳۹۶﴾

ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح **(دعا ـ فارسی)**

از: جمال‌الدّین محمد بن آقا حسین خوانساری (۱۱۲۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۸۹] مراجعه شود.

آغاز: «مفتاح فلاح دنیا و عقبی و مقدّمه نجاح آخرت و اولی حمد و ثنای بارگاه کبریای کریمی است».

انجام: «و اخلال‌کننده به عمل خشم گرفته شده گمراه است چنانکه فرموده فماذا بعد الحق الاّ الضلال یعنی چیست بعد از حق یعنی بعد از عدول از آن مگر گمراهی والله سبحانه و تعالیٰ اعلم بحقایق الاشیاء».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و ترجمه ادعیه و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته.

۱۴۵ برگ؛ ۱۲×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۵۰۷۲۹].

﴿۱۲۳۹۷﴾

الصحیفة السجادیّة **(دعا ـ عربی)**

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ محمد موسوی، اواخر شعبان ۱۲۷۱ (دو صفحهٔ اول و چند صفحهٔ آخر نونویس)؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۱۰۸ برگ؛ ۹×۱۶ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۸۰].

﴿۱۲۳۹۸﴾

مزار **(زیارات ـ فارسی)**

از: ؟

مجموعه‌ای است در زیارت حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمهٔ معصومین علیهم السلام و حضرت فاطمه زهرا(س) و در آخر دعاهای ایام ماه مبارک رمضان.

آغاز: «فصل در زیارت پیغمبر صلی‌الله علیه و آله از دور یا نزدیک پس هرگاه اراده زیارت آن حضرت کنی از دور پس در برابر خود شکلی بساز شبیه قبر شریف ...».

انجام: «و یرضاه الرسول محکمة فروعه بالأصول بحقّ سیدنا محمّد و آله الطّاهرین و الحمدلله ربّ العالمین تمّت».

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول و دوم نقش گل و بوته مرصع مذهب در حاشیه، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر با خط زرین در فواصل سطور؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و

بوته زرین در متن و حاشیه، مجدول.

۱۵۷ برگ؛ ۱۲×۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۶].

«۱۲۳۹۹»

الحصن الحصین من کلام سید المرسلین (دعا ـ عربی)

از: شمس‌الدین محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳ ق)

دعاهایی است که مؤلف از کلام حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله جمع‌آوری نموده و تألیف آن را در روز یکشنبه ۲۲ ذی‌حجهٔ ۷۹۱ در دمشق به پایان رسانیده است.

[کشف الظنون ۶۶۹/۱، مرعشی ۲۴/۱، ش ۱۱؛ مشار، عربی ۳۱۱].

نسخهٔ حاضر از اول افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اللهم انّی اعوذ بک من ان اصیب فیها یمیناً فاجرةً او صفقةً خاسرة مسّ و من دخل السُّوق فقال لا اله الا الله».

انجام: «... الحمدلله رب العالمین حمداً یوافی نعمه و یکاد فی مزیده حامداً لله و مصلیاً علی نبیّه محمدٍ افضل الموجودات و اشرف الکائنات ختم الحصین الحصین».

نسخ؛ بی‌کا، جمعه شوال ۱۰۴۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، آبی، مجدول.

۱۰۷ برگ؛ ۱۵/۵×۱۰ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۱۸].

«۱۲۴۰۰»

ادعیه (دعا ـ عربی)

مجموعه‌ای است شامل: چند زیارتنامه، دعاهای ماه رمضان، دعای کمیل و دعای جوشن کبیر.

آغاز: «السلام عليك يا رسول‌الله السلام عليك يا صِفوةالله السلام عليك يا امين‌الله».

انجام: «لأيغفل سُبحانك اللهم يا لا اله الاّ انت الغوث الغوث خلصنا من النار يا ربّ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب با نقش گل و بوته، صفحهٔ اول و دوم نقش گل و بوته مرصع مذهب در حاشیه، تمام صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۸۸ برگ؛ ۷×۱۴ سانتی متر (قطع بیاضی)؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۷۷].

﴿۱۲۴۰۱﴾

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: سورهٔ واقعه و تعقیبات نماز و دعاهای ایام هفته و زیارت چهارده معصوم.

آغاز: «سوره واقعه ... دعا برای دفع خصما و معاندین ... بسم الله الرحمن الرحیم تحصّنت بذی الملك و الملكوت».

انجام: «یا ذا القوة الكاملة و القدرة الشاملة».

نسخ زیباو معرب؛ احمد نیریزی، ۱۱۴۰ اصفهان؛ صفحه اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمامی صفحات مجدول، و طلا اندازی دندان موشی بین سطور، فواصل آیات و ادعیه با دایره زرین؛ جلد: تیماج، سرخ.

۱۶ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۷۸۵۰۴].

﴿۱۲۴۰۲﴾

ادعیه **(دعا ـ فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعای اعتصام منسوب به خواجه نصیر با مقدمه کوتاه در خواص آن و طریقهٔ ختم آن، دعاهایی جهت رفع هم و غم، دعا هنگام دیدن ماه‌نو و برخی دعاهای دیگر.

این مجموعهٔ برای نایب السلطنه امیر کبیر گردآوری شده است.

آغاز: «شرح دعای خواجه نصیرالدین طوسی علیه الرحمة الحمدلله مجیب الدعوات و الصلوة و السلام علی خیر خلقه محمد و آله شفعاء یوم العرصات قبلهٔ حکما و قدوه علماء محب الصالحین انیس العارفین خواجه عالیمقدار خواجه نصیرالدین محمد بن الحسینی الطوسی ...».

انجام: «و بعد از ۳۱۴ یا بدّوح اسماء موکلین را بیست دفعه بگوید».

نسخ؛ یحیی تفرشی ملقب به کاتب همایون، ۱۲ ذی حجهٔ ۱۳۲۰ (حسب‌الامر امیر کبیر و تصویب صدیق الممالک نوشته شده)؛ تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، صفحه اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۴۹ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۹].

﴿۱۲۴۰۳﴾

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعاهای جوشن کبیر، عدیله، عدیله صغیره، دوازده امام خواجه نصیر، دعاهای ایام هفته، دعای اللهم ارزقنا توفیق الطاعة و دعای یستشیر.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «یا منفّس الغموم اللّهمّ إنّی اسئلك باسمك یا جلیل یا جمیل یا وکیل یا کفیل یا دلیل یا قبیل یا مدیل یا منیل یا مقیل یا محیل».

انجام: «اللهم ارزقنی من فضلک الواسع رزقاً کثیراً طیّباً و انا خافض فی عافیتک فانّه لایملکها احدٌ غیرک».

نسخ؛ حسین بن حسن خوانساری، عصر پنجشنبه آخر جمادی الآخره(؟)، نشانیها شنگرف؛ عناوین به خط جلی زرّین، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، یشمی، مجدول.

۶۸ برگ؛ ۹×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۸۲].

«۱۲۴۰۴»

ترجمهٔ جنة الامان الواقیة و جنة الایمان الباقیة (دعا ـ فارسی)

از: ؟

ترجمه‌ای است از کتاب «جنةالامان الواقیة و جنة الایمان الباقیة» مشهور به «مصباح» تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)؛ به دلیل افتادگی آغاز و انجام نسخه حاضر تشخیص مترجم ممکن نشد. این ترجمه غیر از ترجمه‌ای دیگر از همین کتاب مشهور به ترجمهٔ نیک بختیه است که در شمارهٔ [۱۲۳۸۸] همین فهرست ذکر شد. در نسخهٔ حاضر ترجمهٔ ادعیه به فارسی در لابلای سطور آمده است.

آغاز نسخه: «و کلام عربی نداشته سند معتبر و حاصل نیست بنابراین بسیار از صلحاء و مؤمنین و مؤمنات از فایده این کتاب مستطاب و فضیلت ادعیه مرغوبه وی محروم و بی‌بهره مانده‌اند».

انجام نسخه: «و هر آینه ذکر می‌کنم الحال آن چیزی را که وعده داده‌ایم در

خطبه این کتاب و نوشته‌ایم آنرا در دیباچه این کتاب ...».

نسخ و نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها و ترجمه شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب؛ نسخه بازسازی شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۳۷ برگ؛ ۱۳×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۶۱۷۸۱].

﴿۱۲۴۰۵﴾

مختصر مصباح المتهجد (دعا ـ عربی)

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۰۳] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمد لله ربّ العالمین ...اعلموا رحمکم الله انّه لما عملت عبادات السنة فی الکتاب الّذی سمیته مصباح المتهجد ...».

انجام نسخه: «وحدک لاشریک لک و انّ محمّداً عبدک و رسولک و انّ کل معبود من دون عرشک».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول؛ تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته، طبله اول با دوم تفاوت دارد.

۲۰۳ برگ؛ ۱۲×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۴۲].

﴿۱۲۴۰۶﴾

ادعیه (دعا ـ عربی)

مجموعه‌ای است شامل: چند آیه، حدیثی از رسول خدا (ص) درباره خواندن

آیاتی خاص با خواص بسیار و سپس ذکر آن آیات، دعا جهت دفع اعداء، دعای یا دائم الفضل (دعای شب جمعه) و دعا برای بر آورده شدن مهمات.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحیم الم ذلك الکتاب لاریب فیه هدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب... از حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله مأثور است که کسی که بخدای عزّ و جلّ باین آیات تقرّب جوید برمی‌آورد ...».

انجام: «... صل علی محمد و آل محمد خیر الوری سجیّة و اغفرلنا یا ذا العلی فی هذه العشیّة دعا للمهمات یا محمد یا علی یا فاطمه یا صاحب الزمان ادرکونی و لاتهلکونی ...».

نسخ؛ احمد نیریزی، ۱۱۴۹؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر، بین سطور طلااندازی شده؛ جلد: روغنی دورو، قهوه‌ای با نقش گل و بوته.

۲۸ برگ؛ ۹×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۳].

﴿۱۲۴۰۷﴾

الصّحیفة السّجّادیة (دعا ـ عربی و فارسی)

از: حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

در نسخه حاضر دعاها در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده و در آخر نسخه ملحقات صحیفه نیز ضمیمه شده است.

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۲] (بعضی از صفحات نونویس)؛ ترجمه و حواشی شنگرف؛ صفحه اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر؛ در ابتدای نسخه صلواتیه‌ای آمده است با آغاز: «السلام علیک یا نبی الله السلام علیک یا رسول‌الله

...»؛ چندین تاریخ تولد در آخر نسخه آمده از جمله تولد عبدالغفور خلف مرحوم ملا عبدالغفور روز یکشنبه ۲۹ شهر ربیع الاوّل سنهٔ ۱۱۲۶ و تاریخ تولد محمد مقیم ولد مولا محمد سعید شب چهارشنبه ۱۹ ماه رمضان (؟؟ ۱۱) به خط محمد ابراهیم بیارجمندی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۵۸ برگ؛ ۱۱×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۹۱].

﴿۱۲۴۰۸﴾

مجموعه

۱ـ مفتاح الفلاح «۱ پ ـ ۱۲۶ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود.

۲ـ منتخب غررالحکم و دررالکلم «۱۲۸ پ ـ ۱۷۵ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از: ؟

در کتاب حاضر احادیثی از «غرر الحکم و درر الکلم» آمدی انتخاب و در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده است.

آغاز: «الحمد لله الذی هدانا بتوفیقه الی جادة طریقه و فضّلنا بتوحیده علی کافة عبیده احمده علی نعمه».

انجام: «ان من باع جنّة المأوی بعاجلة الدنیا تعس جدّه و خسرت صفقته ان طاعة النفس و متابعة اهویتها ...».

نسخ معرب؛ رساله اوّل درویش مصطفی رومی، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ رسالهٔ اول با حواشی به امضاء «منه دام ظله»؛ تملک با مهر

مربعی به سجع «الواثق بالله الغنی عبده محمد صفی موسوی» و تملکی با مهر مربعی به سجع «عبده محمد بن عبدالعلی سنه ۱۱۰۹» و تملک حاج اسماعیل بحرانی به تاریخ ۱۱۸۸ و تملک علی خان جوهری به تاریخ ۱۰۹۶؛ در صفحه ۲۵۴ تفسیر آیة الکرسی در یک برگ به عربی منقول از ابراهیم بن فتح الله بن محمد واعظ که توسط محمد جعفر بن محمد در سال ۱۲۳۰ در اصفهان نوشته شده؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۷۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۰۱].

﴿۱۲۴۰۹﴾

جواهر خمسه (عرفان ـ فارسی)

از: محمد بن خطیر الدین بن لطیف (۹۷۰ ق)

مؤلف مدتها بدنبال کسب معرفت بود ولکن بدان دست نمی‌یافت تا در سن ۵۰ سالگی به‌حضور شیخ ظهور حاجی رسید و از وی معارف راکسب کرد وپس از آن کتاب حاضر را در بیان اسرار معارف در پنج جوهر تألیف نمود، با این عناوین:

جوهر اول: در عبادت عابدان و طریق آن

جوهر دوم: در زهد زاهدان و طریق آن

جوهر سوم: در دعوة داعیان و طریق آن

جوهر چهارم: در اذکار و اشغال عارفان

جوهر پنجم: در ورثة الحق عمل محققان و طریق آن

[دانشگاه ۹۹۱/۹؛ الذریعه ۲۶۹/۵؛ منزوی ۱۱۱۸/۲].

نسخهٔ حاضر «جوهر سوم» را شامل است.

این بخش (جوهر سوم) دارای دوازده فصل است با این عناوین:

جوهر سیوم: در عمل دعوت اسماء عظام و غیره و شرایط آن و این مشتمل بر

مقدمه و فصول است.

فصل چهارم: در بیان دعوت لفظی

فصل پنجم: در بیان دعوت کلیّات و جزئیات

فصل ششم: در بیان دعوت سفیر آدم

فصل هفتم: در بیان دعوت صراط المستقیم

فصل هشتم: در بیان دعوت حق

فصل نهم: در بیان دعوات

فصل دهم: در بیان دعوت مجموعه و خمسیه

فصل یازدهم: در بیان دعوت کبیره

فصل دوازدهم: در بیان دعوت صغیره

فصل سیزدهم: در بیان دعوت سیفی و دعای عزرائیل و بکیر

فصل چهاردهم: در بیان رد دعوت یا سحر

فصل پانزدهم: در بیان اربعین.

آغاز نسخه: «جوهر سیّوم در عمل دعوت اسماء عظام و غیره و شرائط آن و این مشتمل بر مقدّمه و فصول است بدانکه چون طالب از ابرار و اخیار برگذرد بعدد دعوت اسماء مشغول شود».

انجام: «احوالات فقیر را از قلیل و کثیر مسئول نموده مشخّص شد که نوّاب همایون است دانستم که در امور دنیوی این ختم نهایت اثر دارد ترک نمودم و السّلام».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۲۳۳ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۶۳].

«۱۲۴۱۰»

مجموعه

۱ـ مفتاح الباب المقفل لفهم القرآن المنزل «۱پ ـ ۱۱ر» **(علوم‌قرآن ـ عربی)**

از: فخرالدين على بن احمد بن حسن بن احمد حرالى (۶۳۸ ق)

ده باب است در تفسير قرآن و فتح باب تدبر در آن، بدين عناوين:

الباب الاول: فى علوبيان القرآن على بيان الانسان

الباب الثانى: فى جمع القرآن لنبأ الافصاح و الافهام

الباب الثالث: فى ابانة القرآن عن اَلسنة ذوات الخلق و عن تنزلات اسماء الحق

الباب الرابع: فى رتب البيان عن تطور الانسان بترقيه فى درج الايمان و ترديه فى درک القرآن

الباب الخامس: فى تنزلات خطاب القرآن بحسب اسماء الله تعالى و تقدس

الباب السادس: فى وجه بيان القرآن فى تكرار الاظهار و الاضمار

الباب السابع: فى رتب البيان فى اضافة الربوبية و نعت الالهية فى القرآن

الباب الثامن: فى وجوه بيان الاقبال و الاعراض فى القرآن

الباب التاسع: فى وجوه اضافات الآيات و اتساق الاحوال لاسنان القلوب فى القرآن

الباب العاشر: فى محل ام القرآن من القرآن و وجه محتوى القرآن على جميع الكتب و الصحف المتضمنة لجميع الاديان و ما حواه من وجوه التبيان.

[کشف الظنون ۱۷۶۸/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۲۴۵/۱؛ کتابخانهٔ ملی پاریس، ش ۱۳۹۸].

آغاز: «الحمدلله اهل الحمد والصّلوة على سيّدنا محمّد النّبىّ العبد وعلى آله القائمين لله باللهِ بوفاء العهد والرّضى عن اصحابه المجدّين فى سبيل الله ... امّا بعد فانّ لله تعالىٰ مواهب جعلها اصولاً للمكاسب».

فانّ لله تعالیٰ مواهب جعلها اصولاً للمکاسب».

انجام: «هذا منتهی القول فی الباب العاشر و هو ان شاءالله تعالی حسب لمن استشعر التقویٰ و تفرّغ عمّا سوی القرآن شهر رمضان الذی انزل فیه القرآن ...».

۲ـ العروة للمفتاح الفاتح للباب المقفل لفهم القرآن المنزل «۱۲ پ - ۳۴ پ»

(علوم قرآن ـ عربی)

از: مؤلف پیشین

رساله‌ای است که مؤلف برای تکمیل کتاب سابق، «مفتاح الباب المقفل» نگاشته و در آن حروف سبعه و شرایط رسیدن به آن را بیان نموده است. این کتاب شامل دو باب و هر باب شامل ۷ فصل است. عنوان بابها چنین است:

الباب الاول: فی بیان الاحرف السبعة ویشتمل علی تمهید و سبعة فصول

الباب الثانی: فی شرط منال قراءة هذه الحروف و علمها و العمل بها و یشتمل علی تمهید و سبعة فصول.

[الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۲۴۵/۱؛ اسکوریال، ش ۱۴۴۰؛ قاهره، فؤاد سید ۱۸۲/۲؛ کتابخانه ملی پاریس، ش ۱۳۹۸].

آغاز: «الحمدلله الّذی انزل القرآن علی احرفة السّبعة احاطة و کمالاً و تولّی جمعه فهماً و قرآنه مقالاً و بیانه فعالاً و اقام به حکم الدین و خلق الدنیا و خلق النفس و ادب الرب و حمدالله».

انجام: «و کان هذا الحرف بما اسمه الحمد هو لکل شئ بدء و ختام هذا وفاء القول فی البابین و الفصول و الحمدلله ربّ العالمین و صلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله و صحبه و سلّم افضل التسلیم».

۳ـ التوشیة و التوفیة من تتمة کتابی المفتاح و العروة «۳۵ پ ـ ۴۴ پ»

(علوم قرآن ـ عربی)

از: مؤلف پیشین

چند فصلی است که مؤلف به عنوان تعلیقه بر دو کتاب سابق خود در دو فصل با عناوین ذیل نگاشته است:

۱ـ فصل توشیة: تشتمل علی تفاوت وجه الخطاب فیما بین ما انزل وفق الوصیة او انزل علی حکم الکتاب

۲ـ فصل توفیة: تشتمل علی تناول کلیة القرآن لکلیة الامة و لکل قارئ یقروه من اهل الفهم والاتقان.

[قاهره، فؤاد سید ۱۸۳/۲؛ الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی ۲۴۵/۱؛ کتابخانهٔ ملی پاریس، ش ۱۳۹۸].

آغاز: «و صلّی الله علی سیّدنا محمّد و آله الطیبین و الرضی عن اصحابه اجمعین و التابعین لهم باحسان الی یوم الدین ... لما تقدم اثباته من کتاب العروة و مفتاحها توشیة له و توفیة».

انجام: «و بذلک هو ذو الخلق العظیم و الله واسع علیم و الحمدلله ربّ العالمین والصلوة والسّلام علی محمّد خیر خلقه و آله و صحبه اجمعین آمین آمین».

۴ـ شرح الاسماء الحُسنیٰ «۴۵ پ ـ ۹۰ پ» **(شرح اسماء الهی ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

شرحی است مهم بر ۹۹ اسم حضرت باری تعالی. احتمالاً نسخه دیگری از این شرح در ضمن نسخهٔ شمارهٔ ۱۳۹۸ کتابخانهٔ ملی پاریس موجود است.

آغاز: «قال الشیخ الامام العالم الاوحد ... الحمدلله الذی من احصی جوامع اسمائه دخل الجنة و من وفی احصاها اکمل الله له الدین و اتم علیه النعمة و عظمت

لدیه المنة».

انجام: «ذلک یتم هذا الاحصاء لیکمل به الدین و تتم به النعمة علی المتقین والحمدلله رب العالمین».

در آخر نسخه حکم مولوی سلطانی الملکی المنصوری الحسامّی که به قضاوت و تولیت مدارس و بیمارستانات و الخوانِک الرّبط و الترب و المساجد و نیز تولیت و تدریس چند مدرسه در دمشق منصوب شده و این حکم در سال ۶۹۶ ق برای وی صادر شده است.

نسخ؛ رسالهٔ اول بی‌کا، دوشنبه ۱۹ جمادی الآخره ۶۹۶ مدرسه قمریه دمشق (تمّ قرائةً و بحثاً عند مولانا ادام الله علوه ۲۶ رجب ۶۹۶ دمشق در خانقاه سمیساطیه)؛ رساله دوم محمد بن یوسف بن ابی الفرج عسقلانی، چهارشنبه ۲۱ رجب ۶۹۶؛ رساله چهارم همان کاتب، سه‌شنبه ۴ رمضان ۶۹۶؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۹۲ برگ؛ ۱۸×۱۲/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۲۷۸۴۲].

﴿۱۲۴۱۱﴾

الاقبال بالاعمال الحسنة فیما یعمل مرة فی السنة (دعا ـ عربی)

از: رضی الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

به شماره [۱۲۳۴۲] مراجعه شود.

آغاز: «و قل رب زدنی علما، لطفک اللهم، احمد الله الذی جل جلاله بما وهب لی من القدرة علی حمده».

انجام: «قبل ان یخرج عن یدیک و تحاسب علیه و بقوتک الشرف الذی وصل الیه الباذلون لما اعطاهم المسعودن فی دنیاهم و اخراهم و هذا آخر ما اجراه الله ...».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده الراجی ابوتراب بن احمد ۱۲۸۴»؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۲۳۹ برگ؛ ۱۸/۵×۲۹/۵ سانتی متر؛ ۲۷ سطر؛ [ثبت ۲۷۹۵۸].

﴿۱۲۴۱۲﴾

مهج الدعوات و منهج العنایات **(دعا ـ عربی)**

از: رضی الدین علی بن موسی بن طاووس حلّی (۶۶۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۷۶] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «و بعد فانّنی کنت علّقت فی اوقات ریاض العقول و نقلت من خزاین بیاض المنقول من الاحراز والقنوتات و الحجب و الدعوات».

نسخ؛ محمد طاهر بن حاجی قاسم اصفهانی، ۹ جمادی الآخره ۹۸۲ نجف اشرف؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج.

۲۳۳ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۴۹].

﴿۱۲۴۱۳﴾

مجموعه

۱ـ قرآن کریم (جزء پنجم) «۱ پ ـ ۶ پ»

آغاز: «و المحصنات من النّساء الاّ ماملکت ایمانکم».

انجام: «و جاءهم البیّنات و الله لایهدی».

۲ـ چند حدیث از حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمه معصومین علیهم السلام «۸ پ -۱۲ر» **(حدیث ـ عربی)**

۳ـ مطالب متفرقه به نظم و نثر «۱۳ ر - ۴۹ پ» **(متفرقه ـ عربی و فارسی)**

۴ـ [رسالة فی الاوفاق] «۵۰ ر - ۵۹ پ» **(اوفاق ـ عربی)**

از: ؟

رسالهٔ مختصری است در اوفاق و قواعد پر کردن مربعات وفقی؛ این رساله حاوی شش فصل و چند تنبیه است با این عناوین:

الفصل الاول: فی معنی الوفق و کیفیة ذلک

الفصل الثانی: فی وفق العدد الفرد

الفصل الثالث: فی وفق عدد زوج نصفه فرد کالستّة والعشرة و نحوهما

الفصل الرابع: فی وفق عدد زوج نصفه زوج بشرط ان یکون غیر الاربعة کالثمانیة والعشرین و نحوهما

الفصل الخامس: فی وفق الاربعة فی الاربعة

الفصل السادس: در نسخهٔ ما موجود نیست

آغاز: «الحمدلله حمدالشاکرین و الصّلوة و السّلام علی سیّدنا لخلق محمّد و آله اجمعین و بعد هذه رسالة فی اعداد الوفق مشتملة علی ستة فصول».

انجام نسخه: «امّا شکل الدائرة المقدّم ذکرها فهی علی هذه الصّورة فافهم».

۵ ـ [رسالة فی الحروف] «۵۴ پ - ۶۰ پ» **(علوم غریبه ـ عربی)**

از: ؟

رساله‌ای است در بیان خواص حروف ۲۸ گانه تهجی و چگونگی استخراج

احکام از هر کدام؛ این رساله همان است که در فهرست مرعشی [۲۳۱/۲، ش ۶۲۹] بدون ذکر نام مؤلف معرفی شده است.

نسخهٔ حاضر قسمت اول کتاب را شامل است.

آغاز: «الحمدلله ادار بید الاسرار لطائف اسرار الملکوتیات و ابرز من خدر الغیب شموس المعارف لذوی الحقائق الالهیات و اطلع من بحر النور الاعلی جواهر العقول».

نسخ و نستعلیق و ثلث؛ عبدالکریم ۱۱۶۱؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ رسالهٔ اول فاصله آیات با دایره زر، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحه اوّل کتیبه مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با نقش گل و بوته.

۶۴ برگ؛ ۱۷×۲۶ سانتی متر؛ ۲۰ سطر؛ [ثبت ۷۸۳۸۲].

«۱۲۴۱۴»

البلد الامین و الدرع الحصین (دعا ـ عربی)

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی بن حسن کفعمی (۹۰۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۶۳] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الذی جعل الدعاء سُلّماً نرتقی به اعلی المراتب».

نسخ معرب؛ محمد بن محمد امین طالقانی، ۱۰۸۴؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحه اوّل سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ به وسیله ابراهیم بن علی بن حسن بن محمد بن صالح مقابله و تصحیح شده؛ جلد: تیماج، زیتونی، ضربی، شمسه، مجدول.

۳۲۳ برگ؛ ۱۸/۵×۳۱ سانتی متر؛ ۲۳ سطر؛ [ثبت ۱۶۰۴۰].

«۱۲۴۱۵»

مجموعه

۱ـ الانوار الجلیة = شرح حدیث حقیقت «۱ پ ـ ۶۲ پ» **(حکمت ـ فارسی)**

از: ملا عبد الله مدرس زنوزی (قرن ۱۳ ق)

شرح مفصل فلسفی عرفانی است بر حدیث حقیقت که کمیل بن زیاد نخعی از حضرت علی علیه السلام روایت نموده است. این شرح به درخواست شاهزاده علیشاه میرزا فرزند فتحعلی شاه قاجار و در سال ۱۲۴۵ تألیف گردیده و دارای یک مقدمه و چند «لمعه» و «شارقه» می‌باشد.

[الذریعه ۴۲۵/۲ و ۱۹۷/۱۳؛ مرعشی ۳۰۱/۴، ش ۱۴۹۶؛ دانشگاه ۳۲۰۷/۱۳؛ سپهسالار ۲۱۰/۳؛ این کتاب به تصحیح سید جلال الدین آشتیانی توسط موسسهٔ مطالعات اسلامی دانشگاه مک گیل شعبه تهران در ۱۳۵۴ ش به چاپ رسیده است].

آغاز: «جل جلالک و تعالی شأنک اللهم تفرّدت فی وحدانیة ذاتک فلیس کمثلک شئ».

انجام نسخه: «خواه در خواب باشد یا در بیداری و این قسم از علم را وحی گویند قسمت اول ازاقسام‌علوم غیر بدیهیه مخصوص به حکما و علما». [ص ۱۳۷ چاپی].

۲ـ رساله‌درخواص‌عددحروف‌اسم‌مبارک‌حضرت ختمی مرتبت صلی الله علیه و آله «۶۳ر ـ ۷۰ر»

صفحات سفید «۷۰ پ - ۷۳ پ»

۳ـ کلمة حقیة فی ادلة اثبات الخلقیة «۷۴ ر ـ ۱۴۳ پ»

(عرفان نظری ـ فارسی)

از: ؟

آغاز: «بدان ای عزیز مصر وجود که هیچ آیه‌ای از آیات آفاقی و انفسی و به عبارت دیگر هیچ کلمه از کلمات خلقی و هیچ نوعی از انواع وجودی در دلالت بر وحدت اطلاقی حقی ...».

انجام نسخه: «من الاشفاع کما فیما نحن فیه فلایتصور ذلک فیه بدیهة و بینه علیه ان الغنی».

۴ـ مجموعه حسنیه «۱۴۴ ر ـ ۱۴۶ پ» **(اعتقادات ـ عربی)**

از: نصرالله بن میرزا محمد رفیع (رفیعخان) رشتی گیلانی (قرن ۱۳ ق)

رساله‌ای است مختصر در بیان عقائد شیعه اثنی عشری؛ این رساله برای محمد شاه قاجار تألیف شده و شامل چند فصل می‌باشد. نسخه حاضر فقط سه برگ اول را شامل است.

آغاز: «بسمله فی خواص اسماء الحسنی منها ان نأخذ لکل حرف من اسمک اسماء اوّله ذلک الحرف».

انجام: «کلما سئل الله حاجة اعطاه و یکسره و ... صائم یوم الخمیس عند طلوع الشمس فی فصة».

۵ـ [رساله در اصول دین] «۱۴۹ ر ـ ۱۵۰ پ» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

آغاز: «سبحانک اللهم لا احصی ثناءک و لایُعد آلائک ... اما بعد این فقیر اقل الحاج نصر الله بن مرحوم حاجی میرزا رفیعخان رشتی همیشه اوقات بخواطر فاتر و خیال قاصر میرسید که در بیان مسائل مبدأ و معاد و حقیقت ولایت و نبوت رساله‌ای تألیف و مجموعه‌ای تصنیف نماید».

۶ـ رساله در مبدء و معاد «۱۵۱ پ ـ ۱۶۵ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

رساله‌ای است در بیان احوال مبدء و معاد و بیان اختلاف معقول و منقول پیرامون آن، ساخته شده برای محمد شاه قاجار و مشتمل بر یک مقدمه و چهار باب.

نسخهٔ حاضر از آخر ناتمام مانده است.

آغاز: «بسمله امّا بعد فانی نصراله بن محمد رفیع جیلانی را همیشه اوقات بخواطر فاتر و خیال قاصر می‌رسید».

نستعلیق؛ رسالهٔ دوم و سوم به خط مؤلف، بی‌تا (در این دو رساله قلم خوردگی وجود دارد)؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۶۶ برگ؛ ۱۷/۵×۲۲ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۵۰۶۶۲].

«۱۲۴۱۶»

مجموعه

۱ـ جنّة الامان الواقیة و جنّة الایمان الباقیه = مصباح کفعمی **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۴۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدعاء سلماً یرتقی به اعلی مراتب المکارم».

انجام: «فاخذت ما تیسّرلی من انبائها و ان لم اکن اعرف احداً من اصحابها و اسمائها و الحمدلله اهل الحمد و الشکر».

۲ـ ملحقات مصباح کفعمی **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۸۷] مراجعه شود.

آغاز: «احمدالله الحق الحقیق المبدئ المعید الّذی ایّد حزب الحمد بحسن المعونة و التأیید».

انجام: «وسع کرسیّه السّمواتِ و الارض و لایؤده حفظهما و هو العلی العظیم».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ صفحهٔ اول سرلوح مزدوج مذهب‌مرصع‌بانقش‌گل وبوته، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر؛ تاریخ‌صحافی‌دوشنبه۲جمادی‌الاولی ۱۲۸۴؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۳۶۰ برگ؛ ۱۸×۲۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۲۲].

«۱۲۴۱۷»

ادعیه **(دعا ـ عربی و فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعای کمیل با ترجمه فارسی زیرنویس به خط شنگرف و ادعیه دیگر.

نسخه حاضر از اوّل و آخر افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «آوَیْتَهُ اَوْ تُسَلِّمَ إِلَی الْبَلاٰءِ مَنْ کَفَیْتَهُ وَ رَحِمْتَهُ».

انجام نسخه: «اَلْحَمْدُللهِ عَلیٰ کُلِّ نِعْمَةٍ کٰانَتْ أَوْ هِیَ کٰائنَةٌ».

نسخ معرب؛ احمد نیریزی، ۱۱۳۲؛ عناوین شنگرف و لاجورد، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر؛ جلد: تیماج با روکش پارچه‌ای.

۱۴ برگ؛ ۱۳×۲۰ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۵۵۹۷].

﴿۱۲۴۱۸﴾

مجموعه

۱ـ ترجمة الصلاة = آداب الصلاة = آداب نماز «۳ پ ـ ۸ ر» **(فقه ـ فارسی)**

از: علامه محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۰۰۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... و بعد چنین گوید احقر عبادالله محمد باقر بن محمدتقی که چون نماز عمدهٔ ارکان ایمانست می‌باید بنده مؤمن ...».

انجام: «این مجملی است از احکام مختلفه مردان و زنان و احکام دیگر هست که در کتب مبسوطه مذکور است».

۲ـ سفینة النجاة «۸ پ ـ ۴۰۸ پ» **(دعا ـ فارسی)**

از: علی اصغربن محمد یوسف قزوینی (قرن ۱۲ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۰۳۴] مراجعه شود.

فهرست کتاب در اوّل نسخه آمده است.

آغاز: «شکر و سپاس کریمی را سزد که مناجات را سبب انجام حاجات و انتظام امر نجات گردانید».

۳ـ حرز سلیمانی= شرح دعای جوشن صغیر «۴۰۹ پ ـ ۴۲۸ پ»

(شرح دعا ـ فارسی)

از: محمد مؤمن حسینی قزوینی (قرن ۱۲ ق)

شرحی است بر دعای جوشن صغیر؛ مؤلف این دعا رابرای شاه سلیمان صفوی ترجمه و فقرات مشکل آن را شرح داده و آن را به استاد خود آقا حسنا تقدیم نموده

است. مؤلف خود را محمد مؤمن حسینی و مدرس در قزوین معرفی می‌کند احتمالاً همان است که در طبقات اعلام الشیعه (الکواکب المنتشره فی القرن الثانی بعد العشرة)، ص ۷۵۱ ذکر شده است.

آغاز: «جوشن هیکل بقاء نعمت هر کبیر و صغیر و حرز بازوی نما و برکت هر برنا و پیر حمد و سپاس ...».

انجام: «... ای مهربان‌تر مهربانان بدرستی که تو بر هر چیز توانایی ... بر محمد وآل محمد بتمامی».

۴ـ ترجمه و شرح دعای علوی مصری «۴۳۰ پ ـ ۴۵۲» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: صدرالدین محمد بن محمد صادق حسینی (قرن ۱۲ ق)

ترجمه و شرحی است بر دعای علوی مصری که ابن طاووس در مهج الدعوات نقل نموده است. مؤلف از اعاظم فضلای عصر مجلسی بوده و احتمالاً همان است که در طبقات اعلام الشیعه (الکواکب المنتشرة فی القرن الثانی بعد العشرة)، ص ۳۷۷ ذکر شده است.

آغاز: «بعد از نگارش حمد حضرت معبود و گزارش هدیه منقبت و درود بعرض روشن ضمیران می‌رساند».

انجام: «و خوب یاری دهنده‌ای است سپاس خدایی را که مالک عالمیان است و رحمت کناد خدا بر سیدنا محمد و آل او که پاکانند».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل محمد طاهر بن علی اصغر حسینی طالقانی؛ ۱۱۲۰؛ رساله چهارم علی بن محمد صادق، شعبان ۱۱۳۴؛ عناوین شنگرف و زر، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع، صفحه اوّل رسالهٔ دوم سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج دورو، سوخت، شمسه باسر.

۴۵۲ برگ؛ ۱۸× ۳۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۶۶۹۳۷].

﴿۱۲۴۱۹﴾

بیاض علامهٔ مجلسی = الخطب للجمعة **(متفرقه ـ عربی)**

از: ملا محمد باقر بن محمد تقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

خطبه‌هایی است که مؤلف برای نماز جمعه و نمازهای عیدین انشاء نموده است. همچنین در این بیاض دعای نیمه رجب و خطبهٔ جمعه وقتی که با اربعین مقارن شود و مطلبی به نقل از نوادر فضل الله بن علی راوندی و همچنین قسمتهایی از کتاب «فضل الجمعة و آدابها» شهید ثانی را آورده است.

[کتابشناسی علامه مجلسی ۳۲۵؛ فهرست نسخه‌های خطی دفتر ۱۳/۵].

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «ان لا اله الاّ الله وحده لا شریك له ملك الملوك و سيّد السادات و جبّار الارض و السموات الكبير المتعال ذوالجلال و الاكرام ديّان يوم الدّين».

انجام: «وفی الصحيح عنه عليه السلام قال من قرأ سورة الكهف فی كل ليلة جمعة كانت كفّارة له لما بين الجمعة الى الجمعة».

نسخ؛ به‌خط مؤلف،بی‌تا؛نشانیهاشنگرف؛جلد:تیماج،سرخ، ضربی، شمسه.

۱۳۴ برگ؛ ۹/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۳۸].

﴿۱۲۴۲۰﴾

فضائل الصلوات علی النبی و آله **(حدیث ـ فارسی)**

از: سید احمد بن محمد حسینی اردکانی (قرن ۱۳ ق)

مولف احادیث مربوط به فضیلت صلوات بر پیامبرصلی‌الله‌علیه‌وآله و اهل بیت آن حضرتعلیهم‌السلام را در هشت فصل و به نام محمد ولی میرزا جمع آوری نموده‌است.

[الذریعه ۲۶۱/۱۶؛ مرعشی ۳۶۲/۱۰، ش ۳۹۸۳].

آغاز: «نحمدك اللّهمّ علی ما اخذت عهدک علینا بالایمان بک و الاعتراف بنبوّة نبیّک محمد صلّی اله علیه و آله ... امّا بعد بنده حقیر معترف بتقصیر احمد بن محمد الحسینی حشرهما ...».

انجام: «صلوات الله و صلوات ملائکته و انبیائه و رسله و جمیع خلقه علی محمد و آل محمد و السلام علیه و رحمة الله و برکاته».

نسخ (دعاها معرب)؛ بی‌کا، ذی حجه ۱۳۱۲؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، ترنج با سر با نقش گل و بوته، مجدول.
۱۹۷ برگ؛ ۱۲×۲۰ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۷۸۶۳۱].

«۱۲۴۲۱»

الحرز الثمین للحصن الحصین (دعا ـ عربی)

از: علی بن سلطان محمد قاری هروی (۱۰۱۴ ق)

شرح مفصلی است بر کتاب «الحصن الحصین» شیخ محمد بن محمد جزری شافعی؛ این شرح در نیمهٔ دوم جمادی الآخره ۱۰۰۸ ق به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۶۵۰/۱؛ قاهره، فؤاد سید ۷۸/۱].

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل ذکره حصناً حصیناً من کلّ باب و دعائه حرزاً اميناً للثّواب و الصلوة و السلام علی من ذکره مستطاب و دعائه مستجاب و اوتی الکتاب و فصل الخطاب».

انجام: «... وقالا و حالا حال حیاته و وقت مماته ممدّاً و معیناً و یرحم الله عبداً قال آميناً».

نسخ؛ حاج یوسف بن حاج حسین بن حاج علی بن مصطفی بن عثمان بن سلمان دمشقی خلوتی حنفی، جمعه ۴ ربیع الاول ۱۱۱۷؛ عناوین

و نشانیها شنگرف و زنگار؛ در اول نسخه تملک سید محمد سعید به تاریخ ۱۳۰۸؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، شمسه با نقش گل و بوته، مجدول، یک طبله افتاده.

۳۱۱ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۵۲].

«۱۲۴۲۲»

مجموعه

۱ـ شرح الاخلاص الی العید الرضویة و کشف الاختصاص بالحضرة العلیة العلویة «۱ پ - ۱۲۹» **(حدیث ـ فارسی)**

از: ؟

مؤلف در کتاب حاضر چهل حدیث را از کتاب «عیون اخبار الرضا علیه السلام» شیخ صدوق، درمناقب وفضائل حضرت رضا علیه السلام استخراج وشرح و ترجمه نموده است.

مؤلف این کتاب را به نام شاه طهماسب صفوی تألیف نموده و در ابتدا حدیث را می‌آورد و بعد به فارسی ترجمه می‌کند؛ سپس شرح حدیث را در سه عنوان «بشارات، اشارات و حکایت» ذکر می‌نماید.

این کتاب مشتمل بر یک مقدمه و یک مقصد و یک خاتمه است.

مؤلف مقدمه را در سه مطلع با این عناوین بیان نموده:

مطلع اول: در بیان واجب الاتباع بودن مذهب شیعه

مطلع دوم: در فضائل امیرالمؤمنین علیه السلام

مطلع سوم: شرح حال شیخ صدوق (ره).

آغاز: «حمد و سپاس خداوندی را سزاست که قبهٔ زرنگار بارگاه رفیعش را ...».

انجام: «در کدام صحیفه از صحایف اوراق لیل و نهار مثبت و مرقوم گشته و الحمدلله الذی هدانا لهذا و ماکنّا لنهتدی لولا ان هدانا الله ...».

۲ـ آداب عباسی = ترجمه مفتاح الفلاح «۱۲۹ پ ـ ۱۴۰ پ» **(دعا ـ فارسی)**

از: صدرالدین محمد بن محب علی تبریزی (قرن ۱۱ ق)

ترجمه‌ای است از «مفتاح الفلاح» شیخ بهائی که مؤلف برای شاه عباس صفوی ترجمه نموده است.

[الذریعه ۲۴/۱ و ۱۳۸/۴ با عنوان «ترجمه مفتاح الفلاح»؛ مرعشی ۳۳۷/۱۰، ش ۳۹۵۴].

نسخهٔ حاضر فقط چند فصل از مقدمهٔ کتاب را شامل است.

آغاز: «تقدیس و تسبیح پادشاه قادری را که خلص عبادش به مفتاح فلاح قد افلح المؤمنون الذین هم فی صلٰوتهم خاشعون اقفال خزاین عبودیت و بندگی کشانید».

انجام نسخه: «فصل پس چون سلام نماز دادی سه تکبیر بگو دستها را برداشته تا برابر رو و کفها دست‌ها».

نستعلیق؛ رسالهٔ اوّل اسماعیل بن حاجی دوست محمد، غره ذی قعده ۱۰۴۸ بندر سورت؛ متن عربی احادیث و نشانیها شنگرف؛ در اوّل نسخه تملک محمد هاشم بن محمدباقر اصفهانی در دارالعباد یزد که به تاریخ ۱۰۷۰ خریداری نموده؛ جلد: مقوایی، زرد.

۱۴۰ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۶۱۸۱۲].

«۱۲۴۲۳»

مقباس المصابیح **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محمد باقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۰۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الصلوة للمؤمنین معراجاً».

انجام نسخه: «حضرت صادق (ع) روایت کرده است که حضرت رسول صلّی الله علیه و آله هر روز بعدد رگهای بدن سیصد و شصت مرتبه میگفت».

نسخ معرب؛ بی‌کا؛ بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب، در حاشیه دو صفحه اول نقش گل و بوته، صفحه اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب؛ جلد: تیماج، سرخ، مجدول.

۱۴۳ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۴۱۶۴۱].

﴿۱۲۴۲۴﴾

انیس الصالحین (دعا ـ فارسی)

از: امیر معزالدین محمد بن ابی الحسن موسوی مشهدی (قرن ۱۱ ق)

دعاها و اعمال و حرزهایی است که مؤلف ازکتابهای مختلف جمع‌آوری کرده و در چهار فصل مرتب نموده است.

تاریخ اتمام تألیف کتاب در نسخهٔ حاضر مطابق جمله «انه هو الصراط المستقیم» برابر با ۱۰۱۷ ق ذکر شده است.

فهرست فصول کتاب چنین است:

فصل اوّل: در تعقیبات فرایض یومیه و نوافل آن

فصل دوّم: در اعمال روزهای هفته

فصل سیّم: در اعمال روزها و شبهای متبرکه

فصل چهارم: در حجب و احراز و ادعیه حضرات چهارده معصوم علیهم‌السلام

خاتمه: در ادعیهٔ متفرقه و زیارات ائمه علیهم‌السلام

[الذریعه ۴۵۸/۲؛ مرعشی ۲۷۵/۳، ش ۱۱۰۱].

فهرست مطالب کتاب در اول نسخهٔ حاضر آمده است.

آغاز: «یا من ذکره انیس الصالحین و طاعته نجاةٌ للعابدین ... اما بعد بر ارباب

عقل و بصیرت پوشیده نیست».

انجام: «وان الابرار لفی نعیم و مخالفیهم فجّار وانّ الفجار لفی جحیم فاعمل باثار الائمة».

ثلث؛ بی‌کا؛ نیمه شوال سال «غیوم» برابر با ۱۰۵۶؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب؛ جلد: روغنی دورو با نقش گل و بوته، با حواشی اسلیمی گل و بوته؛ پشت جلد اسلیمی گل و بوته.

۲۳۰ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۹۸۰۸].

﴿۱۲۴۲۵﴾

انشاء الصلوات و التحیات= دوازده امام علیهم‌السلام (صلواتیه‌ـفارسی)

از: خواجه نصیر محمد بن محمد طوسی (۶۷۲ ق)

در نسخهٔ حاضر ابتدا مقدمهٔ مفصلی در تاریخ این صلوات، خواص و نظر علماء پیرامون آن نوشته شده و بعد از آن «دعای اعتصام» خواجه و سپس «انشاء الصلوات والتحیات» خواجه مشهور به دوازده امام آمده و در لابلای سطور به فارسی ترجمه شده است.

آغاز نسخه: «حمد و سپاس و شکر بیقیاس حضرت آمری را که آیات شریفه و ادعیه مأثوره را وسیله اجابت دعوات گردانیده و مخلصان درگاه را بتکرار تلاوت اذکار مأثوره ...».

انجام: «... ترینا من علم الاجابة ما نعرفه فی ادیاننا و معایشنا یا ارحم الراحمین».

نسخ جلی معرب (ترجمه‌ها نستعلیق شنگرف)، محمدحسین اصفهانی (دو صفحه اول و صفحهٔ آخر میرزا احمد)، ۱۲۵۸ (حسب الامر والی گیلان نوشته شده)؛ عناوین زر، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر،

صفحه اوّل و صفحهٔ آغازین صلوات سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمامی صفحات طلااندازی بین سطور؛ جلد: روغنی، زیتونی، با نقش گل و بوته الوان در متن و حاشیه.

۳۲ برگ؛ ۱۶×۲۶ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۸۴۲۰].

«۱۲۴۲۶»

ترجمهٔ صحیفهٔ سجادیه (دعا ـ فارسی)

از: ؟

این ترجمه به صورت تحت اللفظی برگزار شده و همان است که در الذریعه ۱۱۱/۴ و ۳۴۹/۱۳ معرفی شده و نسخه‌ای از آن در آستان قدس رضوی نشان داده شده است.

در این نسخه فقط دعاهای صحیفهٔ کامله ترجمه شده و دعاهای ملحقات آن ترجمه نشده است.

آغاز: «الحمدلله الاول ستایش و سپاس مر خدایرا که پیش از همه چیز است بلا اوّل بکسر و تنوین و در نسخه ابن ادریس بفتح بلا تنوین وضابط ...».

انجام: «ولا توحش بی اهل انسی و تتم احسانک فیما بقی من عمری کما احسنت فیما مضی منه یا ارحم الراحمین».

نستعلیق؛ بی‌کا، ۱۰۹۰؛ روی جملات عربی ادعیه خط شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، مشکی.

۱۴۵ برگ؛ ۱۵×۲۵ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۶۱۳۸۰].

«۱۲۴۲۷»

دعاهای ماه رمضان (دعا ـ عربی)

از: اسدالله بن امین الدوله عبدالله خان

مؤلف در این کتاب دعاهایی را که در ماه مبارک رمضان خواندن آنها مطلوب است به جهت عموم مؤمنان از کتابهای اقبال سید بن طاووس، زادالمعاد علامه مجلسی و اختیارات سید بن الباقی [۱] و برخی کتب دیگر جمع‌آوری و سند آنها را حذف نموده است. مؤلف در برخی موارد توضیحاتی از خود می‌آورد.

آغاز: «الحمدلله الذی لاتنفعه طاعة المطیعین و لاتضره معصیة العاصین و صلی الله علی خیر خلقه محمد و آله».

انجام: «تعلم السّر واخفی‌فلک‌الحمد یا ربّ العالمین و لک الحمد فی اعلی علّیین».

ثلث معرب؛ بی‌کا، بی‌تا [قرن ۱۲]؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحه اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع، عناوین دعا داخل کتیبه؛ جلد: تیماج، سرخ.

۳۳۸ برگ؛ ۱۴×۲۳ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۵۱].

«۱۲۴۲۸»

مجموعه

۱ـ العروة الوثقی «۱ پ - ۳۳ ر» **(تفسیر ـ عربی)**

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

تفسیری است مهم و مختصر که در آن مؤلف آنچه از حضرت پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در تفسیر آیات وارد شده با خلاصهٔ اقوال علمای بزرگ از مفسران به

---

۱. سید بن الباقی همان علی بن حسین بن حسان بن باقی قرشی (زنده در سال ۶۵۳ ق) است که ابن طاووس در اقبال از کتاب اعمال شهر رمضان وی نقل می‌کند. او را کتاب المصباح است که در کتابخانه ابن طاووس، ص ۴۳۰، ش ۴۰۶ پیرامون آن توضیح داده شده است.

[الذریعة ۳۶۴/۱ و ۹۹/۲۱].

همراه تحقیقاتی از خود ذکر نموده است. این تفسیر متأسفانه ناتمام مانده و تنها سورهٔ فاتحه و چند آیه از اول سورهٔ بقره تفسیر شده است.

[الذریعه ۲۵۲/۱۵؛ مرعشی ۲۷۰/۱۳، ش ۵۰۷۸؛ مشار، عربی ۶۲۱].

آغاز: «الحمدلله الذی انزل علی عبده کتاباً الهیاً تنفجر من مجاره ... و بعد فان افقر العباد الی رحمة الله الغنی محمد المشتهر ببهاء الدین العاملی وفقه الله للعمل».

انجام: «فانا نتوسل الیک بنبیک بنی الرحمة محمد سید المرسلین و آله الائمة الطاهرین صلوات الله علیهم اجمعین».

۲ـ مفتاح الفلاح «۳۴ پ ـ ۱۴۳ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ بهاء الدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۵] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الذی دلّنا علی جادّة النجاة».

انجام: «ان لایردنا عن بابه خایبین و ان لایؤاخذنا بسوء اعمالنا یوم الدین انه ارحم الراحمین و اکرم الاکرمین».

نسخ؛ محمدرضا بن محمد باقر بن مولانا زین الدین علیّ بن مولانا عین علی خوانساری، رساله اول شب دوشنبه ۲۵ شعبان ۱۰۶۹، رساله دوم ۱۴ شعبان ۱۰۶۹ خوانسار؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ نزد محمد نصیر بن محمد شفیع یزدی به تاریخ ۱۰۸۳ مقابله و تصحیح شده؛ در اول نسخه تملک محمد شفیع مشهور به دانشمند خال محمد نصرالله دهدشتی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۴۳ برگ؛ ۱۳×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۵۰۵۶۱].

«۱۲۴۲۹»

زاد المعاد (دعا ـ فارسی)

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۱۰] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر اندکی از اوّل افتادگی دارد.

نسخ معرب، اسماعیل بن محمد مهدی اصفهانی، ۲۹ محرم سال ۱۲۴۸ اصفهان؛ جلد: تیماج، مشکی.

۴۴۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۴۹۲۲۸].

«۱۲۴۳۰»

کامل الزیارات (زیارات ـ عربی)

از: ابوالقاسم جعفر بن محمد بن قولویه قمی (۳۶۶ یا ۳۷۷ ق)

به شمارهٔ [۱۲۱۲۷] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله اهل الحمد و وليّه و الدّال عليه و الجازی به».

انجام: «فجعل له بكل درهم انفقه عشرة آلاف درهم و ان الله تبارک و تعالی نظر لک و ذخرها لک عنده و الحمدلله».

نسخ؛ بی‌کا، ربیع الآخر ۱۰۶۸؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ نسخه توسط علامه مجلسی تصحیح شده و دستخطی از ایشان با مهر بیضوی به سجع «محمد باقر العلوم» در آن نسخه آمده؛ تملک عزیز الله بن مولی محمدتقی به تاریخ ۱۱۵۶؛ در صفحه اول و آخر چند مهر بیضوی به سجع «نعمت الله» و «عبده محمد» و مهر مربعی به سجع «معزّالدوله»؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۱۹۹ برگ؛ ۱۰/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۱۳۳].

«۱۲۴۳۱»

ادعیه **(دعا ـ عربی و فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعای صباح، زیارت جامعهٔ کبیره، مناجات خمس عشر و چند زیارت و دعای دیگر.

آغاز: «دعاء الصباح یا من دَلَعَ لِسان الصباح بنطق تبلُّجه و سَرَّح قِطَعَ اللّیل المظلم بغَیاهِبِ تلجلُجه».

نسخ؛ ظاهراً خط نیریزی، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ صفحه اول و آخر و دو صفحه از وسط سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ جلد: تیماج دو رو، مشکی، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته و پرنده، مجدول، مذهب.

۲۳۷ برگ؛ ۱۴×۲۶/۵ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۹۰].

«۱۲۴۳۲»

ادعیه **(دعا ـ عربی و فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: آیات بجهت حفظ در هر صبح، دعای احتجاب، تعقیبات نمازهای صبح و عصر و مغرب عشاء، دعای تسخیر اعداء، دفع دشمن، رد آبق، فالنامهٔ امام جعفر صادق علیه‌السلام، دعای عدیله، شرح تهلیل قرآن، شرح دعای سمات، دعای سعادت، دعاهای دفع بعض جانوران، تعقیبات مختصه و غیرمختصه، ادعیه واحراز مختلف، دعای عهد، دعای نجات حضرت یوسف علیه‌السلام، بعض استخارات، دعای صحیفه، ثواب اکرام الضیف و تحصیل العلم و الحج و ...، دعای جوشن صغیر، دعائی از مهج الدعوات، زیارات ائمه علیهم‌السلام در ایام هفته و دعای تهلیل.

آغاز: «اعوذ بالله من الشیطان الرجیم و اذا قرأت القرآن جعلنا بینک و بین الذین لایؤمنون بالاخره حجاباً مستوراً».

انجام: «پس شیخ او را رها کرده برفت هر کجا که این حکایت مذکور شود بعون الله تب و لرز از آنجا گذر نکند و مجرب است».

ثلث؛ بی‌کا، ۱۲۵۷؛ عناوین و نشانیها شنگرف و لاجورد، تمامی صفحات مجدول مرصع، جدول کشی بین سطور متن؛ در صفحات آخر نسخه آمده: «دعا بجهت حصول مطالب و دفع شر دشمن از مرحوم آقا ابراهیم خوئی بواسطه آقا عبدالکریم خوئی باجازه رسیده است». جلد: روغنی، قهوه‌ای، مجدول، با نقش اسلیمی گل و بوته و با حواشی گل و بوته الوان؛ پشت جلد نقش اسلیمی گل و بوته با زمینه سرخ.

۱۹۳ برگ؛ ۱۴×۲۱ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۲].

﴿۱۲۴۳۳﴾

ادعیه **(ادعیه ـ فارسی و عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: سورهٔ فاتحه، ص، واقعه، جمعه، نبأ، آداب رؤیت هلال، دعای عدیله، دوازده امام خواجه نصیر طوسی، دعا جهت عافیت، حرز امام صادق علیه السلام، دعای احتجاب، دعای صباح، دعا مشلول و ادعیه دیگر.

نسخ معرب زیبا، احمد نیریزی، محرم ۱۱۵۰ در اصفهان (برای میرزا محمد اسماعیل نوشته شده)؛ عناوین و ترجمه در بعضی صفحات شنگرف، عناوین سور و ادعیه شنگرف و زر درشت، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع، طلااندازی بین سطور، صفحه اول سرلوح مرصع مذهب، در حاشیه نقش گل و بوته. جلد: تیماج دورو، مشکی.

۸۰ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۰].

«۱۲۴۳۴»

شرح دعای ابوحمزه ثمالی (شرح دعا ـ فارسی)

از: محمد حسین بن محمد جعفر سرابی تبریزی تهرانی (قرن ۱۴ ق)

شرح و ترجمه‌ای است بر دعای مشهور ابوحمزه ثمالی؛ این شرح به صورت مختصر برگزار گردیده و اغلب به ترجمهٔ عبارت اکتفا شده است.

مؤلف این کتاب را برای حاج ملک محمد تاجر نگاشته و در سال ۱۳۲۴ ق آن را به پایان رسانیده است.

کتاب دیگری از این مؤلف به نام «کفایة البهیة فی شرح الالفیة الفقهیة» در [الذریعه ۸۹/۱۸] ذکر شده است.

آغاز: «ستایش افزون از پایان و نیایش بیرون از کران خاصهٔ ذات و مخصوص صفات معبود یگانهٔ فیّاضی است».

انجام: «پس لامحالة عبادات سابقه خودشانرا سیئه می‌پندارند و با ترک اولی و یا بسهو قبل از بعثت ان قلنا بهما اللهم تجاوز عن سهونا .... لدی نبیک الطهر و اهل بیته الغر».

نستعلیق؛ به خط مؤلف، ۱۳۲۴؛ در اول کتاب آخوند تقریظ ملامحمد کاظم خراسانی با مهر وی؛ جلد: تیماج، مشکی.
۸۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۰۲].

«۱۲۴۳۵»

دعای کمیل (دعا ـ عربی)

[الذریعه ۱۹۳/۸].

در نسخه حاضر ترجمهٔ فارسی دعا در لابلای سطور تحریر شده است.

نستعلیق معرب جلی؛ محمود مدیر الدوله؛ جمادی الاولی ۱۳۱۳ (به جهت یادگار فرزندی میرزا اسدالله خان ناظم لشگر تحریر شد)؛ تمامی صفحات مجدول مذهب و طلااندازی دندان موشی بین سطور و با نقش گل و بوته، صفحه اوّل سرلوح مذهب مرصع زیبا، جدول کشی بین متن و ترجمه؛ جلد: روغنی، قهوه‌ای، با نقش گل و بوته و گلدان، با حواشی مذهب و حواشی گل و بوته.

۳۳ برگ؛ ۱۷/۵×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۴ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۴۸].

﴿۱۲۴۳۶﴾

الصحیفة السجادیة (دعا ـ عربی)

از: حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

در نسخهٔ حاضر ترجمهٔ فارسی دعاها در لابلای سطور به خط نستعلیق و با شنگرف تحریر شده است.

نسخ جلی معرب؛ علی بن محمد تبریزی، ۱۲۴۸ (به دستور آقا محمود نوشته شده)؛ عناوین ادعیه زر، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، جدول کشی بین متن و ترجمه؛ در آخر نسخه تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده محمود بن امام وزیری»؛ جلد: روغنی، با نقش گل و بوته؛ پشت جلد روغنی، شمسه با سر با نقش گل و بوته و پرنده.

۲۴۶ برگ؛ ۱۶×۲۴/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۵۰۸۱۰].

﴿۱۲۴۳۷﴾

ادعیه **(دعا - عربی و فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعای دخول ماه رمضان، دعای افتتاح، دعـای هـر شب ماه رمضان، دعای سحر، دعای هر روز ماه رمضان، دعای کمیل، دعای صباح ودعای جوشن کبیر.

آغاز: «در دخول ماه مبارک رمضان، ابن عقیل این دعا را در وقت رؤیت هلال ماه مبارک رمضان واجب دانسته‌اند الحمد لله الذی خلقنی و خلقك و قدّر منازلك و جعلک مواقیت للناس اللهم اهلّه علینا ...».

انجام: «یا عدلاً لایحیف یا غـنیاً لایـفتقر یـا کـبیراً لایـصغر یـا حـافظاً لایـغفل سبحانک یا لا اله الا انت الغوث خلصنا من النار یا رب».

نسخ جلی معرب، بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ تمامی صفحات مجدول محرر، صفحه اول سرلوح، جدول کشی بین سطور؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۶۶ برگ؛ ۲۳/۵×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۷۴۷۰۴].

﴿۱۲۴۳۸﴾

ادعیه **(دعا - عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: اعمال ماه رمضان و در پایان نیز دعای کمیل ضمیمه شده است.

نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: «و خلقك و قَدّر منازلك و جعلك مواقیت للنّاس اللهم اهـلّه عـلینا اهـلالاً مبارکاً».

انجام: «صلّ علی محمد و آل محمد و افعل بی ما انت اهله و صلی الله علی رسوله و الائمة المیامین من آله و سلم تسلیما».

ثلث؛ محمد علی خوانساری، شعبان ۱۲۴۴ (به دستور محمد علی میرزا نوشته شده)؛ تمامی صفحات مجدول مذهب محرر و طلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: روغنی دورو، با نقش گل و بوته، شمسه با سر؛ پشت جلد اسلیمی با نقش گل و بوته الوان.

۱۴۳ برگ؛ ۱۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۹ سطر؛ [ثبت ۶۲۰۷۰].

﴿۱۲۴۳۹﴾

مجموعه

۱ـ زیارت عاشورا، دعای اعتصام، دعای سمات، دعای کمیل، اربعین سورة منتخب من التوریة، مناجات خمسة عشر، احکام اختلاجات اعضا، دعائی طویل در حوائج دنیا و آخرت، خواص اسماء الله، خواص ادویه و فصد و حجامت و حمام و...

۲ـ مثنوی احسان

آغاز:

ای مقیدهای دام این وجود — تا کید اندر قیام و در قعود
حق شناسی از نماز و روزه چیست — آب حیوانست در هر کوزه نیست

انجام:

هر که زین اسرار خواهد یک ورق — رسم احسان را بیاموزد ز حق

۳ ـ مثنوی ناصر خسرو

آغاز:

خدایا عرض و طول عالمی را توانی در دل موری کشیدن

۴ـ دوازده بند محتشم کاشانی

۵ـ ده قاعده **(عرفان ـ فارسی)**

از: میر سید علی بن شهاب الدین همدانی (۷۸۶ ق)

به جلد بیست و ششم، شمارهٔ [۷۶۶۲] مراجعه شود.

۶ـ در بیان امراض مفاصل و عرق النساء و نقرس

نستعلیق و نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، زیتونی.

۱۲۹ برگ؛ ۱۲/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۲۳].

﴿۱۲۴۴۰﴾

مجموعه

۱ـ الدروع الواقیة من الاخطار فیما یعمل کل شهر علی التکرار **(دعا ـ عربی)**

از: ابوالقاسم علی بن موسی بن طاووس حلی (۶۶۴ ق)

به جلد بیست و پنجم، شمارهٔ [۷۳۴۸] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله جل جلاله بما وهب لی من القدرة علی حمده».

انجام: «... ومن یومل رفدهم و وقفت حیث أری الندی و یرانی و هذا آخر ما اوردنا ذکره فی الجزء الخامس من کتاب مهّمات فی صلاح المتعبّد و تتمات لمصباح المتهجد».

۲ـ کشف المحجة لثمرة المهجة **(اخلاق ـ عربی)**

از: مؤلف پیشین

توصیه‌های اخلاقی است که ابن طاووس برای دو فرزند خود نموده است. این کتاب به چاپ رسیده و چندین بار به فارسی ترجمه شده است.

[الذریعه ۵۸/۱۸؛ مرعشی ۱۳۲/۹، ش ۳۳۵۵؛ مشار، عربی ۷۴۲].

آغاز: «یقول ابوالقاسم علی بن موسی ... احمدالله جلّ جلاله ببیان المقال ولسان الحال».

انجام: «ورد الجواب فی المنام بما یقتضی حصول القبول والانعام والوصیة بامرک والوعد ببرّک و ارتفاع قدرک و الحمدلله ...».

نسخ زیبا؛ رسالهٔ اول محمد شفیع، غره جمادی الآخره ۱۰۹۳؛ رساله دوم محمد ابراهیم اصفهانی، سه‌شنبه ۲۱ شعبان ۱۰۹۳؛ رسالهٔ اول با نسخه اصل مقابله شده، هر دو رساله توسط سلمان بن محمد صفی حسنی حسینی عبدالوهابی تصحیح شده؛ تمام صفحات مجدول مذهب، صفحه اول هر دو رساله سرلوح مذهب مرصع؛ در نسخه اول تملکی با مهر بیضوی به سجع «عبده علی بن محمدباقر ۱۱۸۱»؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، لولادار.

۲۶۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۶۱۹۴۵].

﴿۱۲۴۴۱﴾

شرح الصحیفة السجادیة (شرح دعا ـ عربی)

از: میرزا محمد بن محمدرضا مشهدی (قرن ۱۱ ق)

به شماره [۱۲۳۳۴] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر از آغاز یک برگ افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «النقل و لکلٍّ من المشایخ طریق فی نقلها عن مشیختهم باسناد متصل الی الامام علیه‌السلام و طریق القائل السید الاجل العکبری المعدّل فی

القاموس عکبراء بفتح الباء».

انجام: «و من يناسب حالى ان يؤنسنى موحشاً عنى و الحمدلله اوّلاً و آخراً».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در حاشیه تصحیح شده؛

جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۳۷ برگ؛ ۱۰×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۴۱۶۴۰].

«۱۲۴۴۲»

شرح دعاء الصباح **(دعا ـ عربی)**

از: حاج ملاّ هادی بن مهدی سبزواری (۱۲۸۹ ق)

[الذریعه ۲۵۵/۱۳؛ مرعشی ۲۰۵/۱۲، ش ۴۶۶۷؛ مشار، عربی ۵۴۷].

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «الحمدلله الّذى مدّ سير نوره فى المجالى و المواد من صباح الآزال الى مساء الآباد كلمح بالبصر او هو اقرب».

انجام نسخه: «والافاضة والانارة و الاجادة و نظايرها ذاتيّة له تعالىٰ وفى حصول الذّاتى من ذى الذّاتى لايقع».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: میشین، مشکی، عطف تیماج.

۶۵ برگ؛ ۱۴/۵×۲۰ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۵۰۹۱۶].

«۱۲۴۴۳»

ادعیه **(دعا ـ فارسی)**

مجموعه‌ای است شامل: بعضی دعاها و مربعات وفقی که برای حصول برخی مطالب و حوائج سودمند هستند.

آغاز: «روایت است از عبدالله انصاری رضی الله عنه که نقل کرده که هرکه روز یکمرتبه این حرز را مداومت نماید از جمیع بلاها ایمن گردد و از شر مفسدان در پناه حق سبحانه و تعالی بوده باشد ...».

انجام: «هر حاجت که خواهد از خدای تعالی طلب نماید که انشاءالله برآورده شود بعون الله تعالی».

نسخ چلیپائی؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: پارچهٔ پوست ماری.

۶۶ برگ؛ ۸×۱۵/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۲۶۱۲۷].

﴿۱۲۴۴۴﴾

الصحيفة العلوية والتحفة المرتضوية (دعا ـ عربی)

از: عبدالله بن صالح سماهیجی ماحوزی (۱۱۳۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۶۵] مراجعه شود.

در آخر نسخه حاضر «برگ ۲۳۵ ـ ۲۳۷» مطلبی به نقل از کتاب «الجامع» نجیب الدین یحیی بن سعید الاصغر حلّی در یک صفحه و مطلبی به نقل از کتاب مزار شهید مشتمل بر مناجات امیرالمؤمنین علیه‌السلام با این مطلع «اللهم إنّی اسألک الامان یوم لاینفع مال و لابنون الا من اتی الله بقلب سلیم» ضمیمه شده است.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل الدّعاء مفتاح الفلاح و مصباح النّجاح و جنّة واقية و جنّة باقية».

انجام: «وارض عنّی بجودک و کرمک و فضلک یا ذالجود و الاحسان و الطَّول و الامتنان برحمتك يا ارحم الراحمين».

نسخ معرب؛ احمد بن محمدبن مبارک بن حسین الشاری البحرانی، جمعه ۲۶ صفر ۱۱۲۴؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ در نزد مؤلف قرائت و مقابله و تصحیح شده به تاریخ ۱۱۲۴؛

با حواشی از مؤلف به خط خودش و برخی به امضاء «منه دام ظله»؛ در صفحه اوّل دستخط مؤلف به تاریخ نصف محرم ۱۱۲۶ که متضمن مناجات و تضرع به درگاه باری تعالی می‌باشد؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج با سر، لچکی.

۲۳۸ برگ؛ ۱۲×۱۸/۵ سانتی متر؛ ۱۲ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۵۷].

«۱۲۴۴۵»

الهدیة الرضویة فی الادعیة والزیارات الجامعة = التحفة‌الرضویة

(زیارات - عربی)

از: ملامحمد رحیم بن محمد بروجردی مشهدی (۱۳۰۹ ق)

مؤلف در کتاب حاضر آداب و کیفیت زیارت حضرات معصومین علیهم‌السلام را با توضیح آنچه احتیاج به توضیح لغوی یا اختلاف نسخه‌ها داشته آورده است. این کتاب دارای یک مقدمه و سه باب می‌باشد که باب اوّل در فضیلت زیارت و باب دوم در زیارات امام رضا علیه‌السلام و باب سوّم در سایر زیارات می‌باشد.

نسخهٔ حاضر مقدمه مؤلف را فاقد است و مقدمهٔ دیگری که توسط کاتب یا یکی از شاگردان مؤلف نگاشته شده در ابتدای نسخه آمده است. این نسخه از ابتدای باب اول شروع می‌شود و ترتیب فصول و ابواب آن مشوش می‌باشد.

[الذریعه ۲۰۸/۲۵؛ مرعشی ۲۹۲/۱۴، ش ۵۵۲۱].

آغاز: «الحمدلله الّذی سنّ لعباده زیارة اولیائه و استزار حبیبه سامکاً به عن وهاد ارضه الی مشاهد سمائه رافعاً ایّاه فی قباب العزّ علی بعد المزار راغباً إلی زروة اصفیائه».

انجام: «انصرانی فانّکما ناصران و اکفیانی فانّکما کافیان یا مولای یا صاحب الزّمان الغوث الغوث ادرکنی ادرکنی ادرکنی».

نسخ (ادعیه معرب)؛ ابوتراب موسوی، ذی قعده ۱۳۳۰[1]؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ در صفحه اول و آخر تملک فضل الله زنجانی به تاریخ ۱۳۵۹؛ جلد: تیماج، سرخ.

۲۷۲ برگ؛ ۱۷×۲۸ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۰۸۳].

﴿۱۲۴۴۶﴾

دعاهای ایام هفته (دعا ـ عربی)

از: ؟

دعاهای ایام هفته در این نسخه به صورت قطعات مرقعات زیبا تحریر شده است.

آغاز: «الدعاء فی یوم الاحد بسم الله الرحمن الرحیم اللهم انّك اذنت لی فی مسئلتک».

انجام: «وحبّبنی الی جمیع خلقک و تولّنی بالاجابة فی دعائک و اغفرلی ولوالدی و لجمیع المؤمنین و المؤمنات».

ثلث جلی و معرب بسیار زیبا، احمد سهروردی (شیخ زادهٔ سهروردی) شاگرد یاقوت مستعصمی معروف به یاقوت ثانی، جمادی الاولی ۶۹۷؛ عناوین زر، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر بصورت متن و حاشیه بازسازی شده؛ جلد: تیماج، مشکی، ضربی، شمسه باسر.

۶۰ برگ؛ ۱۶×۲۶ سانتی متر؛ ۴ سطر؛ [ثبت ۱۸۳۱۹].

---

۱. کاتب نسخه، با مذکور در الذریعه همسان است ولی سال کتاب در نسخهٔ ای که صاحب الذریعه رؤیت نموده ۱۳۰۸ می‌باشد.

«۱۲۴۴۷»

مجموعه

۱ـ الصحیفة السجادیة «۱ پ ـ ۱۴۰ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: حضرت امام زین العابدین علی بن الحسین علیهما السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

۲ـ حاشیةالصحیفة السجادیّة = شرح الصحیفة السجادیة «۱۴۹ پ ـ ۲۲۶ ر»

(شرح دعا ـ عربی)

از: ملامحسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

حاشیه بسیار مختصری است که در آن برخی از الفاظ دعاهای صحیفه شرح و توضیح داه شده است.

[الذریعه ۱۴۶/۶؛ مرعشی ۱۳۷/۴، ش ۱۳۶۳؛ مشار، عربی ۵۵۴ با عنوان «شرح الصحیفة السجادیة»].

آغاز: «الحمدلله الذی کتب فی صحیفة قلوبنا محبّة اهل بیت حبیبه و جعل افئدتنا تهوی الیهم».

انجام: «... من مضلّات الفتن ای الفتن المضلّة اعاذنا الله منها و وفقنا لکل خیر».

نسخ (ادعیه معرب)؛ رسالهٔ اوّل سعید بن حاجی علی محمد ابهری الجی اصفهانی، ۱۰۷۱ (برای پسر فیض، علم الهدی نوشته شده)؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ رسالهٔ اول توسط علم الهدی در سال ۱۱۱۰ تصحیح ومقابله شده، رسالهٔ دوم توسط علم‌الهدی در نزد پدرش در ربیع الاول ۱۰۷۳ قرائت و تصحیح شده و فیض نیز در آخر آن چنین نوشته است: «بلغ قرائة علیّ من اوله الی هنا

ایده الله و کتب الشارح محمدبن مرتضی بیده الفانیة»، در آخر رسالهٔ اول یک برگ کوچک به خط فیض کاشانی ضمیمه شده که کتاب را در صفر ۱۰۷۸ به دخترش علیه بانو بخشیده است؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، لولادار.

۲۲۶ برگ؛ ۱۴/۵×۲۲ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۷۷۹۵۴].

﴿۱۲۴۴۸﴾

صحیفة اعمال السنة (عربی)

از: محمد علی باب شیرازی (۱۲۶۵ ق)

از تألیفاتی است که محمدعلی باب بنیان گذار فرقهٔ بابیه به هم بافته است.

[لغت نامه دهخدا، چاپ جدید ۳۲۴۸/۳ ـ ۳۲۷۷].

آغاز: «الحمدلله الذی نزل الکتاب بالحق هدی و ذکری لخاشعین و انّه لکتاب قد فصّل فی حکم شهرالله فی القرآن هدیً و ...».

انجام:

ذهب قد اخذت من فضة   وانا الفضة بعدالذهبین

ذهب من ذهب فی ذهب   وانا الفارق بین الذهبین

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ جلد: تیماج، مشکی، مجدول.

۲۲۵ برگ؛ ۱۱/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۳۳].

﴿۱۲۴۴۹﴾

الفرائد (الفوائد) الطریفة (الظریفة) فی شرح الصحیفة الشریفة (شرح دعا ـ عربی)

از: ملا محمدباقر بن محمدتقی مجلسی (۱۱۱۱ ق)

شرح مختصری است بر «صحیفهٔ سجادیه»؛ این شرح ناتمام مانده و تا دعای چهارم بیشتر شرح نشده است.

[الذریعه ۱۳۸/۱۶ و ۳۴۷؛ مرعشی ۲۱۱/۸، ش ۳۰۲۵؛ کتابشناسی مجلسی ۲۷۵].

آغاز: «ربّ اشرح لی صدری و یسّرلی امری و احلل عقدة من لسانی یفقهوا قولی الحمدلله الذی وشح قلوب اولیائه المحبّین بانوار معرفته و زیّن بساتین صدور احبّائه ...».

انجام: «وفی غیر اسمائه تعالی الکریم علی غیره العزیز علیه المقرب لدیه».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ با علامت بلاغ در آخر نسخه؛ در اوّل نسخه تملک علی اکبر بن محمداسماعیل حسینی با مهر وی به تاریخ ۱۲۳۰؛ در آخر نسخه با خط نسخ زیبا در چهار برگ طریق روایی علامه مجلسی به صحیفهٔ سجادیه آمده؛ جلد: تیماج دورو، مشکی، طبله آخر افتاده.

۱۸۷ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۲۶۶۴].

﴿۱۲۴۵۰﴾

ترجمة الاوّاه فی اذکار الصلوة (دعا ـ فارسی)

از: عبدالعلی (قرن ۱۳ ق)

ترجمه و شرحی است از دعاها و ذکرهایی که در نماز خوانده می‌شود. مؤلف قبلاً این کتاب را به صورت مختصر و کوتاه نوشته بود و بعداً آن را تفصیل داده است.

وی در دههٔ اول محرم ۱۲۷۱ ق به شرح و تفصیل این کتاب شروع نموده و در آخر صفر همین سال آن را به پایان رسانیده است ودر پایان آن احکام شکیات و نماز را نیز ضمیمه نموده است.

مؤلف در آخر رساله گوید:

«یقول المفتقر الی فضل ربّه الوهاب العبد المؤلف لذلک الکتاب و المرصف لتاک الابواب لیست تلک الصحیفة علی هذه الوتیرة من البث و التفسیر بل کانت اقل و اجمل منها بکثیر و انما جائت کذلک لما امرنی به بعض اجلاء الاصحاب و اخلاء الطلاب و اعزاء الاحباب اعنی السید الاجل المبرور والسید الفخیم المسمی (اسم پاک شده است) ادام الله بقائه علی الایام واباد اعوانه من الانام... وایای و سایر الاخوان من بلدتی المدعوة باصفهان ... وکان تنظیم هذه الاسطر من شهور رمضان ۱۲۸۵».

آغاز: «الحمد لمن استحقّه و الصّلوة علی النبیّ بعده ثمّ آله وصحبه و کلّ من تبعه امّا بعد چنین گوید متوسّل بفضل خداوند ولی بندهٔ مسمّی بعبدالعلی که مدتی می‌بودمدید».

انجام: «وکان ذلک فی آخر شهر الله الاکبر صفر المظفر من شهور احدی و سبعین بعد الالف ومأتین من الهجرة علی هاجرها آلاف الف تحیّة الثقلین وعلی آله و اصحابه الاخیار المصطفین».

نستعلیق؛ بی‌کا (احتمالاً به خط مؤلف)، آخر صفر ۱۲۷۱؛ جلد: تیماج، مجدول.

۱۳۰ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۷۸۷۴۹].

«۱۲۴۵۱»

مجموعه

۱ـ رساله در آداب و اخلاق «۱ر - ۱۶ پ» **(آداب ـ فارسی)**

از: ؟

رسالهٔ مختصری است در بیان آداب و مستحبات و دعاهایی که در موارد

گوناگون باید خوانده شود. این رساله مشتمل بر چهارده باب کوتاه است بدین ترتیب:

باب اوّل: در آنچه تعلق به پوشیدن دارد

باب دوم: در آنچه تعلق به گرمابه دارد

باب سوم: در آنچه تعلق به موی شانه کردن دارد

باب چهارم: در آنچه تعلق به موی چیدن دارد

باب پنجم: در آنچه تعلق به نگریستن دارد

باب ششم: در آنچه تعلق به شنیدن دارد

باب هفتم: در آنچه تعلق به اکل و شرب دارد

باب هشتم: درآنچه تعلق به بیع و شری دارد

باب نهم: در آنچه تعلق به مناکحه و مباشره دارد

باب دهم: در آنچه تعلق به مولود و ولادت دارد

باب یازدهم: در آنچه تعلق به خفتن و بیداری دارد

باب دوازدهم: در آنچه تعلق به حال سفر دارد

باب سیزدهم: در آنچه تعلق در انواع فواید و آداب متفرقه دارد

باب چهاردهم: در چیزهایی جامع و ختم کتاب.

نسخهٔ حاضر از باب اوّل تا آخر باب هفتم را شامل است و از اوّل یک برگ افتادگی دارد

آغاز نسخه: «در آنچه تعلّق به پوشیدن دارد روایت است از امیرالمؤمنین علیه السّلام که چون خدای تعالیٰ مؤمنی را جامهٔ نو دهد باید که وضو کند و دو رکعت نماز بگزارد و در هر رکعتی الحمد یکبار و ...».

انجام نسخه: «... بسم الله خیر الاسماء ربّ الارض و ربّ السّماء بسم الله الذی لایضرّ مع اسمه شئ فی الارض ولا فی السماء».

۲ـ اربعینات «۱۷ پ ـ ۶۲ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از: محمدبن نورالدین احمد خفری شیرازی (۹۴۲ ق)

سه تا چهل حدیث، مجموعاً ۱۲۰ حدیث است که مؤلف پیرامون فضائل اهل بیت علیهم‌السلام جمع آوری نموده است.

خفری این کتاب را برای نظام الدین سید احمد نگاشته که به احتمال زیاد این شخص همان کارکیا سلطان احمد خان گیلانی (۹۱۱ ـ ۹۴۰ ق) است که در گیلان و اطراف آن حکومت داشته است. خواند میر در حبیب السیر در شرح حال خفری می‌نویسد که خفری کتابی مشتمل بر چهل حدیث صحیح به نام خواجه کریم الدین حبیب الله ساوجی نگاشته و به هرات فرستاده است. عبارت خواندمیر چنین است:

«ودر اوائل این سال یعنی سنه ثلاثین و تسعمائة دو رساله یکی تفسیر سورهٔ کریمه فاتحة الکتاب و دیگری مشتمل بر چهل حدیث صحیح بنام نامی حضرت ممالک پناهی حبیب اللهی تألیف نموده به دارالسلطنهٔ هرات فرستاد واز وفور آن ملاذ طوایف انام به صلات گرانمند محظوظ وبهره‌ور گشت»[1].

به احتمال زیاد مقصود خواند میر از کتاب «مشتمل بر چهل حدیث صحیح» کتاب حاضر است وبه احتمال ضعیف ممکن است مقصود خفری در مقدمهٔ کتاب، امیرنظام الدین سیدی احمد باشد که در آن عصر در هرات از طرف حکومت به تدریس در مدارس سلطانی اشتغال داشته است.[2]

اغلب این احادیث را مؤلف از کتاب «صحیفة الرضا» که در شمارهٔ [۱۲۳۵۴] همین فهرست معرفی شده انتخاب و نقل نموده است.

---

۱. رجال حبیب السیر، عبدالحسین نوائی، ص ۲۵۵.

۲. مدرک سابق، ص ۲۶۳ و ۲۶۴.

آغاز: «الحمد لخالق الارض و السماء و الصلوة علی النبی الذی منه نبوة الأنبياء و وصيّه الذی منه ولاية الاولياء وآله ذوی الهداية و الاهتداء اما بعد فيقول تراب اقدام محبی اهل البيت محمد الخفری هذه ثلاثة اربعيناتٍ من الاحاديث قد جمعتها فی فضائل اهل البيت صلوات الله عليهم اجمعين ولمّا تم ترقيمها جعلت نسخة منها تحفة لعاليحضرت من تزينت الدنيا بسطوع سلطنته الباهرة و تنورت الارض بلمعان انوار سيادته الزاهرة وهو السلطان الاعظم كمل الاكرم، مالک رقاب الامم، أعلی الملوک نسباً وارفعهم حسباً، اعدل السلاطين فی العالم، ظل‌الله علی العالمين، قامع الكفرة و المشركين، قاهر الفجرة المتمردين، المجاهد فی سبيل رب العالمين، ناشر بساط البر علی البرايا اجمعين، باسط اجنحة الجود علی مفارق المؤمنين، مغيث الملهوفين، مجير المظلومين، آية رحمة الله علی بريته، المجتهد فی اعلاء كلمته، عامر بلاد الله، ناصر عبادالله، مزين سرير السلطنة الكبری بنشر العدل والانصاف، ممهد مبانی الدولة العظمی بدفع الجور والاجحاف، المحكم آيته بالفضل المبين و الحق اليقين، المعلم دايته بالنصر العزيز و الفتح المبين، المنصور بالتأييدات النازلة من السماء، المظفر بِودّ الجنود الغيبية علی الاعداء، دمرت اخلاف دافّته علی الاعداء فاضل و قوّت بمكان شوكته عيون الامائل، شمل الوری الطافه و عمهم اِعطاقه، مكارمه لاتحصی ومفاخره لاتستقصی، المويد بتواتر العناية من الله الرحمن السلطان بن السلطان بن السلطان نظاماً للسلطنة والخلافة والسيادة والشوكة والدين، احمد خان خلده الله تعالی [1] ...الحديث الاول: قد روی عن علی صلوات الله

---

۱. مؤلف در کتاب دیگر خود «اثبات الهیولی» یا «تحقیق الهیولی» [دانشگاه ۱۹۸/۳]که به سلطان العلماء محمد تقدیم نموده مطالبی آورده که شباهت زیادی به نسخه حاضر دارد با این عبارت: «مقدمه اثبات هیولی: لک الحمد یا ذاالعظمة ... فیقول الفقیر الی الله الغنی محمدبن احمد الخفری هذه رسالة فی تحقیق الهیولی قد الفتها تذکرة للاولی ولما عرفت تألیفها من

<---

علیه بروایة عترته الطاهرین علی ما هو المذکور فی الصحیفة الرضویة انه قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یا علی انت سیدالمسلمین و یعسوب المؤمنین وامام المتقین وقاید الغرّ المحجّلین ...».

انجام: «الحدیث المائة والعشرون عن مجاهد عن ابن عباس قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم: لوان الفیاض اقلام والبحر مداد والانس کتاب ما احصوا فضائل علی بن ابی طالب صلوات الله و سلامه علیه واذا کان الحال کذلک اختصرت بما ذکر والحمدلله علی افضاله و الصلوة والسلام علی محمد المصطفی وآله المجتبی. تمت الاحادیث بعون الله وحسن توفیقه فی اوایل محرم الحرام سنه اربع عشر والف هجریة».

۳ـ مطالب متفرقه «۶۳ ر ـ ۱۱۲ پ»

شامل: چند حدیث نبوی، بخشی از خطبة البیان امیرالمؤمنین علیه‌السلام، مطلبی از

<--- خصایص زمان اخلاص قبال عالیحضرة من ایده الله تعالی بالنصر والظفر وجعل فی طلوع شموس دولته سعادة نوع البشر تعم تزینت الدنیا بسطوح شوکته الزاهرة و تنورت الارض بلمعان انوار سیادته الباهرة، درب اخلاق رافته علی الافاضل و قرب بمشاهدة کماله عنوان الاماجد و الامایل فهو الیوم منبع الخیرات و مجمع السعادات، ملاذ بنی نوع الانسان باسط الامن والامان، ناشر العدل و الاحسان، حامی بلاد اهل الایمان، ماحی آثار الظلم والعصیان، انه نعم الله علی العالمین لطیفة رحمة الله فی الارضین، ناصر الشریعة القویم، سالک الطریقة المستقیم، ممهد قواعد العدل و الانصاف، هادم اساس الجور والاعتساف والی الولایة فی الآفاق، مالک ازمة الاحکام فی الایام بالاستحقاق، الخالص طوّیته فی اعلاء حکمة الله، الصادق نیته فی احیاء سنّة رسول الله المتحلّی بدقائق العلم والحکم، المعتلی الی ذروة المجد بعلوالهمم، المستعیذ للاحرار بلطائف الشیم، المستخدم لارباب السیف وطوائف الامم، العادل الاعلم و الکامل الأکرم، ملجأ النقبا، سلطان العلما مکارمه لاتحصی ومعاملته لاتستقصی، المؤید بتواتر العنایة من الله الصمد، حمالا للسیادة والافادة و الرفعة والدین محمد خلّد الله تعالی طلال معدلته علی مفارق العالمین ...».

شیخ روز بهان فارسی، حدیثی از رسول خدا صلی الله علیه و آله، دعای عدیله، اشعاری منسوب به امیرالمؤمنین علیه السلام، حدیث سلمان و چند حدیث کوتاه.

۴ـ اربعون حدیثاً «۱۱۳ ر ـ ۱۵۲ پ» **(حدیث ـ عربی)**

از: ابو زکریا یحیی بن شرف نووی (۶۷۶ ق)

چهل حدیثی است در اصول و فروع که مؤلف از کتاب صحیح بخاری و مسلم با حذف سند جمع آوری نموده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «افضل المخلوقین المکرم بالقرآن العزیز المعجزة المستمرة علی تعاقب السنین و بالسنن المستنیرة للمسترشدین ... اما بعد فقد روینا عن علی بن ابی طالب».

نسخ؛ رساله دوم بی کا، ۱۰۱۴؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۸۴ برگ؛ ۱۲×۱۷/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۲۴۰۸۷].

«۱۲۴۵۲»

مفتاح الفلاح فی شرح دعاء الصباح

(شرح دعا ـ عربی)

از: محمد اسماعیل بن حسین خواجوئی، واحدالعین (۱۲۴۲ ق)[1]

---

۱. در آخر نسخه حاضر وفات مؤلف چنین درج شده است: «شرح دعای صباح از تألیفات آخوند ملا اسماعیل واحد العین خواجویی اصفهانی است که از اجل تلامذهٔ مرحوم مغفور آخوند ملاعلی نوری حکمی بوده و وفات آخوند ملااسماعیل در محرم الحرام سنهٔ ۱۲۴۲ اتفاق افتاد که در مخیّم سلطانیه از رکاب خاقان مغفور مرخص شده ناخوش به گیلان رفت و آنجا وفات یافت».

[مجلس ۱۲۴۵/۱۰؛ الذریعه ۳۳۹/۲۱؛ مرعشی ۲۹۱/۳ ش ۱۱۲۰؛ این کتاب به چاپ رسیده است].

آغاز: «نحمدک اللهم یا من اذهب اللیل مظلماً بقدرته وجاء بالنهار مبصراً برحتمه ونصلی علی اشرف بریتک».

انجام: «ونقلها یدهش الالباب ویشوش الاحباب و الی الله المشتکی ثم الی رسوله و الی ائمة الهدیٰ».

نسخ؛ سید اسماعیل بن ابراهیم طباطبائی، بی‌تا [قرن ۱۳]؛ در اوّل و آخر نسخه تملک فرهاد میرزا ۶ شوال ۱۲۷۷؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، شمسه باسر.

۲۰۹ برگ؛ ۱۲×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۲۲۵۹۱].

«۱۲۴۵۳»

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

مجموعه‌ای است شامل: دعای کمیل با ترجمه فارسی زیرنویس به خط شنگرف، فصلی در تعقیبات بعد از هر نماز، دعای صباح و دعای سلمان.

آغاز: «اللهم انی اسئلک برحمتك التی وسعت کل شئ وبقوتک التی قهرت بها کل شئ».

انجام: «واغفرلی ذنوبی واستر علی عیوبی وافتح لی من لدنک رحمة ورزقا واسعاً یا ارحم الراحمین وحسبنا الله ونعم الوکیل».

نسخ جلی و معرب بسیار زیبا؛ میرزا احمد نیریزی، ۱۱۲۵ اصفهان (برای سید احمد نوشته شده) عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب محرر، به صورت متن و حاشیه بازسازی شده، عناوین بعضی از دعاها داخل کتیبه مذهب و مرصع، در اول نسخه مهر کروی

به سجع «السلطان ...». جلد: مقوا، زرد.

۶۱ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۵۹].

«۱۲۴۵۴»

مجموعه

۱ـ استغفارات منسوب به حسن بصری «۱ پ - ۲۱ ر»

۲ـ اسامی کسانی که در غزوهٔ بدر حضور داشته‌اند «۲۲ پ - ۳۴ ر»

۳ـ دعای اسم اعظم جلاله «۳۵ پ - ۳۷ پ»

۴ـ اسماء انبياء المرسلين «۳۸ پ - ۴۲ پ»

۵ـ دعای اصحاب بدر «۴۳ پ - ۵۱ ر»

۶ـ ختم خواجگان «۵۱ پ - ۵۲ ر»

آغاز مجموعه: «الحمدلله وكفى وسلام عباده الذين اصطفى اما بعد الاستغفارات المنقذة المنسوبة الى سيّدنا الحسن البصرى رضى الله عنه نقلها من عدّة نسخ يقول الشيخ قطب الدين بن علاء الدين الحنفى».

انجام مجموعه: «نجّنى ممّا انا فيه عاجلاً سريعاً بفضلك وكرمک يا ارحم الراحمين».

ثلث بسیار زیبا؛ رسالهٔ اول حافظ محمد المعروف امام مردايّة السلطان مرادخان، ۹۸۲؛ رسالهٔ دوم موسی بن مصطفی، بی‌تا؛ عناوین داخل جدول مذهب، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع محرر و نقش گل و بوته، دارای پنج سرلوح مذهب مرصع بسیار زیبا، بین سطور صفحاتی طلااندازی دندان موشی؛ جلد: تیماج دورو، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۵۲ برگ؛ ۱۱/۵×۱۸ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۲۹].

«۱۲۴۵۵»

عدّة الداعی ونجاح الساعی (دعا ـ عربی)

از: شیخ احمد بن محمد بن فهد حلّی (۸۴۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۴] مراجعه شود.

تاریخ تألیف در آخر نسخهٔ حاضر شب دوشنبه ۱۶ جمادی الاولی ۸۰۱ ق ذکر شده است. نسخه حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز نسخه: «اذا اعطیتوهم فلقّنوهم الدعا فانّهم یستجاب لهم فیکم ولایستجاب لهم فی انفسهم».

نسخ؛ بی‌کا؛ پنج شنبه آخر صفر ۹۵۶ (منقول از نسخه‌ای که از روی نسخه مؤلف تصحیح شده)؛ عناوین شنگرف؛ به وسیله محمدرضا بن محمد صفی حسینی کاشانی به تاریخ ۱۱۷۸ مقابله و تصحیح شده با مهر مربعی وی به سجع «المتوکل علی الله الغنی محمدرضا الحسینی»؛ جلد: تیماج، مشکی، سوخت، شمسه.

۱۷۰ برگ؛ ۱۴×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۷۶۸].

«۱۲۴۵۶»

الصافی فی شرح الکافی (شرح حدیث ـ فارسی)

از: ملاخلیل بن غازی قزوینی (۱۰۸۹ ق)

به شمارهٔ [۷۵۲۲] مراجعه شود.

نسخهٔ حاضر کتاب دعا وعشرت را شامل است.

آغاز نسخه: «الحمدلله الذی قال فی کتابه قل ما یعبأبکم ربی لولا دعائکم».

انجام نسخه: «چنانچه اسم صاحب الزمان م ح م د نوشته میشود عاقبت بخیر

باد. اصل، تم كتاب العشرة ... فروع كافيست».

احادیث نسخ معرب و شرح نستعلیق؛ بی‌کا؛ بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ در حواشی تصحیح شده؛ بعضی سطور قلم خوردگی دارد؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای.

۲۵۶ برگ؛ ۱۸×۲۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۶۲۷۴۶].

«۱۲۴۵۷»

خواص اسماء الله (حدیث ـ فارسی)

مترجم: ؟

در رسالهٔ حاضر حدیثی که از حضرت امام رضا علیه‌السلام پیرامون خواص اسماء الهی نقل شده به فارسی ترجمه شده است. این حدیث را شیخ صدوق در «التوحید» باب اسماء الله تعالی، ص ۱۹۵ ـ ۲۱۸ به نقل از امام رضا علیه‌السلام نقل نموده است.

آغاز: «منقول است از حضرت امام علیه‌السلام که آنحضرت فرمودند که در نزد من از خواص اسماء الله چیزی چند هست که تجربه کرده‌ام و صحّت آن بر من ظاهر شده وخواندن آنها اباً عن جد به من رسیده».

انجام: «الجلیل هر که بسیار بگوید یا جلیل، هر که او را بیند تعظیم وتوقیر وی کند وچون بمشک وزعفران بنویسد وبخورد بزرگ خلایق ونزد ایشان عزیز و سرافراز شود انشاء الله تعالی».

نستعلیق؛ محمد خوانساری بن احسن الخطاطین ملا حسن مشهور به خوشنویس، رجب ۱۲۶۹؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۶ برگ؛ ۸×۱۳ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۰۹].

«۱۲۴۵۸»

ترجمهٔ المزار (زیارات ـ فارسی)

مترجم: ؟

ترجمه‌ای است از مزار شهید اول که در شمارهٔ [۱۲۳۰۷] ذکر آن گذشت.

[الذریعه ۱۳۴/۴].

در آخر نسخهٔ حاضر حدیث کساء نیز ضمیمه شده است.

آغاز: «اللهم یا من جعل الحضور فی مشاهد اصفیائه ذریعةً الی الفوز بدرجات احبّائه».

انجام: «فجزاك الله عن النبی صلی الله علیه و آله و عن اهل بیته علیهم السلام هذا آخر ما قصد فی هذا المختصر من الزیارات والادعیة فی المشاهد المشرفة والامکنة المکرمة».

نسخ معرب؛ بی‌کا، ۹۷۱؛ عناوین شنگرف؛ در اول نسخه تملک محمدباقر بن زین العابدین موسوی خوانساری شعبان ۱۲۷۷ با مهر بیضوی وی؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۴۸۵ برگ؛ ۱۳×۱۹ سانتی متر؛ ۱۱ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۱۱].

«۱۲۴۵۹»

مجموعه

۱ـ صفوة الصفات فی شرح دعاء السمات «۱ پ ـ ۱۳۹» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی کفعمی (۹۰۵ ق)

شرح مفصلی است بر دعای سمات، مؤلف ابتدا مقدمه‌ای دو مطلب در فضیلت و سند روایت این دعا آورده، پس از آن دعا را به صورت مزجی شرح نموده و روز دوشنبه ۲۸ شعبان ۸۷۵ ق تألیف آن را به پایان رسانده است. در پایان نیز منابعی را که از آنها در کتاب حاضر استفاده نموده ذکر کرده است.

[الذریعه ۱۵/۵۰؛ مرعشی ۷/۳۵۰، ش ۲۷۸۷].

آغاز: «الحمدلله الذی انطق السنتنا بلغة العرب العرباء و فضل بها نحاریر العلماء ومصاقع الخطباء وجعلها فی الاولی لسان فرقانه».

انجام نسخه: «فتلك عادة خلصاء المقة واصفياء الثقة والحمدلله وحده وصلواته علی من لا نبی بعده محمد المصطفی وآله الذین اصطفی وسلم کثیراً».

۲ـ غنیة النزوع الی علم الاصول والفروع **(فقه واصول ـ عربی)**

از: عزالدین حمزة بن علی بن زهره حلبی (۵۸۵ ق)

به شمارهٔ [۷۱۲۹] مراجعه شود.

آغاز: «والکلام فی اصول الفقه لمّا کان الکلام فی فروع الفقه مبنیاً علی اصول له».

انجام: «وقد زالت الرؤیة وبین اعتقاد ان نقطع علی کون غیره قبیحاً فیها».

نسخ؛ رسالهٔ اوّل محمد امین بن حسنعلی تبریزی، بی‌تا (از روی نسخهٔ به خط تاج الدین حسین صاعد که در روز جمعه ۶ محرم ۹۵۲ در اصفهان نوشته شده استنساخ گردیده)؛ رسالهٔ دوم محمد موسوی، بی‌تا (چند صفحه آخر نونویس)؛ جلد: مقوا.

۲۱۱ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۱۷].

﴿۱۲۴۶۰﴾

مصباح المتهجد **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی (۴۶۰ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۲۲] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله ولیّ الحمد ومستحقه والصلوة علی خیرته من خلقه ...».

نسخ (ادعیه معرب)؛ فتح الله بن شکرالله بن لطف الله قاسانی، سه‌شنبه ۱۶ جمادی‌الآخر ۹۵۷ (بعضی از صفحات نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ درآخر نسخه تملک شیخ محمد علی بن شیخ احمد بن المقدس العلام الشیخ حسین وتملک حسین بن محمد عصفوری؛ جلد: تیماج دورو، مشکی.

۲۴۵ برگ؛ ۱۹×۲۷ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۵۹۲۰].

«۱۲۴۶۱»

منهاج الفلاح (دعا ـ فارسی)

از: علی بن شاه محمود بافقی (قرن ۱۱ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۸۴] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الّذی دلّ عباده علی الطاعات وهداهم الی ما یوجب علوّ الدرجات».

انجام: «وضو می‌سازم از برای دفع حدث ومستعدّ شدن از برای نماز واجب برای آنکه سنّت است».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول؛ در حاشیه تصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۲۱۴ برگ؛ ۱۴×۲۶ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۴۸].

«۱۲۴۶۲»

منتخب مفتاح الفلاح (دعا ـ عربی)

از: ؟

مختصری است از کتاب «مفتاح الفلاح» شیخ بهائی (۱۰۳۱ ق)، این تلخیص که

در عصر شیخ بهائی تألیف شده است.

آغاز: «الحمدلله الذی وفقنا معرفة الواجب و المندوب وعلّمنا ما هو مطلوب ومرغوب ... اما بعد فهذه مقالة مختصرة منتخبة من الرسالة التی صنّفها الشیخ الامام عماد مذهب الاسلام مقوّی طریق ائمة الکرام علیهم الصلوة والسلام ...».

انجام: «وان لایؤاخذنا بسوء اعمالنا یوم الدین انّه ارحم الراحمین واکرم الاکرمین».

نسخ (ادعیه معرب)؛ بی‌کا، بی‌تا (سه صفحه آخر نونویس)؛ عناوین شنگرف؛ جلد: تیماج، مشکی.

۸۰ برگ؛ ۱۲/۵×۱۹ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۵۸۶۳].

﴿۱۲۴۶۳﴾

کنز العباد فی شرح الاوراد = شرح الاوراد (شرح دعا ـ فارسی)

از: علی بن احمد غوری کزه‌ای

شرحی‌است با عناوین «قوله ـ قوله» بر اوراد شیخ شهاب الدین سهروردی (۶۲۳ق) صاحب «عوارف العوارف»؛ این شرح، به صورت مفصل و عرفانی برگزار شده و شارح در ضمن شرح اقوال بسیاری از عرفا را با ذکر نام کتابهایشان آورده است. نسخهٔ دیگری از این شرح در کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران موجود است.

[کشف الظنون ۱۵۱۷/۲؛ دانشگاه ۱۸۸۰/۱۰، ش ۲۹۷۲].

فهرست نام کتابهایی که در کتاب حاضر مطالبی از آنها نقل گردیده، به ترتیب الفبائی چنین است:

آداب اهل التصوف، آداب المریدین، اربعین امام غزالی، اسؤله، اسرار المعانی، اصول الصغار، اصول المرجان، الاعتماد، امّ المعانی، المغرب، امالی، انفع الاصح، انصاف الاعتکاف، اوراد شیخ الاسلام صدر الدین، ایضاح، الباقیة، بدایة الفقه،

برهانیه، بستان الاحکام، بدایع المعانی فی امّ المعانی، بدایة الصابونی، بستان الامام، بدایة الهدایة، بناء الاسلام، تجرید رکن الدین ابی الفضل الکرمانی، تجنیس، التحفة، ترجمة الاحیاء، ترغیب الصلوة، الترصیع، تفسیر الکسائی، تفسیر الدرر، تفسیر الزاهد، تبیان الاحکام، تمهید، تنبیه الشافعی، تنبیه الفقیه ابی اللیث، تهذیب المجدد، تهذیب،جامع الصغیر، جامع الصغیر الاوزجندی، جامع الصغیر الحسامی، جامع الکبیر یزدوی، جوامع الفقه، حاشیة الهدایة، حاشیة الکردری، حاشیة الشاهان، حاشیة الضریر، حدائق، حصر، حقایق، حیرة الفقهاء، خانیه، خالصة الحقایق، خزانة الفقیه، خلاصه، خلاصة الصلوة، خلاصة العلوم، درر البحور، ذخیره، رسالة الزندویسی، رسالة القشیری، الروضة، الریاحین، زاد الارواح، زبدة الاخلاق، زلّة القاری، زیارات، سراج القلوب، سراجیه،کتاب السعادات، الرسالة فی معرفة العباد، شامل البیهقی، شرح الجامع الصغیر، شرح اخبار الثمار، شرح اصول الصغار، شرح الطحاوی، شرح السنة، الشرعه، الصغری، صلوة المسعودی، صلوة لنجعی، صلوة لنخشبی، الظهیریة، الطحاوی، الطنزیة، العتابیة، عقیدة شیخ سهروردی، عقیدة النسفیه، عقیدة مولا حافظ الدّین، عمدة الابرار، عوارف، غرر المسائل، غریبین، فتاوی الحجّة، فتاوی الامام السفکردی، فتاوی الراقعات، فتاوی الزندویسی، فتاوی الاسرار الدرر، فتاوی الاوحری، فتاوی الحامیة، فتاوی الخوارزمیة، فتاوی الشهابی، فتاوی الکابلی، فتاوی الکرمانیة، فتاوی الصفوان، فوائد الفؤاد، الفوز والنجاة، قلائد المرجان، قواعد الاسلام، قوّة القلوب، کافی، کبریٰ، کشف المکتوم، کفایة الشعبی، کفایة الفقهاء، کفایة البیهقی، کیمیا، مجمع الحواشی القرآن، محیط، مختصر عین الازهری، مختصر القدوری، مختصر لابی القاسم ضیمری، المختار، منتخب خلاصة العلوم، مرصاد العباد، المتّفق، مصابیح المسائل، المصفی، مطلوب المسلمین، المضمرات، معرفة المریدین ودلیل السالکین، مفاتیح المسائل ومصابیح الدلائل، مفید المستفید، مقصد الاقصی،

ملتقط، المنافع، مناقب، منتقی، مناهی النبیّ، منتوره، مجموع شمس الائمه حلوائی، منظومه، وسیلة القلوب، واقعات الکابلی، نافع، نسفیه، نصاب، نوادر الفتاویٰ، نوادر الانوار، نورالنجاة، نود و نه نام رسول، نهایه، هدایه، هیئة العالم، هدایة الناطقی، ینابیع ابراهیم بن یوسف، یواقیت المواقیت، یتیمه.

فهرست کسانی که نامشان در این کتاب آمده چنین است:

ابوبکر الوراق	ابن المبارک
ابوبکر التایبادی	ابو یوسف
ابوبکر الفارسی	فقیه ابوالليث
ابوبکر العیاض	امام الفقیه ابوجعفر
ابوبکر الاصم	شیخ الاسلام ابوعلی اسمیخانی
اوحدی کرمانی	شیخ ابوالقاسم الحکیم
امام ابوبکر محمد بن الفضل	شیخ الاسلام ابراهیم بن یوسف
امام الحلوانی (شمس الائمه)	ابوسعید ابوالخیر
امام السرخسی	امام علاءالدین ابوبکر بن مسعود بن احمد الکاشی
قاضی احمد الزاهد	قاضی الامام ابوبکر بن محمد الدریجزی البخاری
جنید	قاضی امام السعید النجیب ابوبکر الیعقوبی
استاد ابوعلی الدقاق	امام جلال الدین مرغینانی
ابوبکر الانباری	امام حافظ الدین
ابومنصور الماتریدی	شیخ الاسلام حسیب الائمه
قاضی امام بدیع الدین	حسن البصری
شیخ الاسلام برهان الدین	امام حمید الطویل
شیخ الاسلام بقالی	حریری
ابوالقاسم الصفار	ابوحفص الحداد

سفیان ثوری	حسین الفضل
خلیل بن احمد البصری	ابومحمد عبدالله بن الفضل
امام خواهرزاده	حسام الدین عمر بن عبدالعزیز البخاری
قدوری	قاضی علی السفدی
شیخ الاسلام عمر الحافظ	امامالزاهدابیالحسن علی بن یحیی الزندویسی
امام حجة الاسلام غزالی	رکن الدین ابوالفضل الکرمانی
قاضی الامام ابو علی التقی	امام زاهد فخرالدین الغورمالی
امام الزاهد عبدالله الحراحرمی	قاضی الامام الدرمکی
امام الاجل ضیاءالدین	یزدوی
شیخ الاسلام علاء الدین	امام السفکردی
ابو عمرو بن حفص	سهل بن عبدالله
ابن سیرین	قاضی محمد بن المنکدر الصوری
امام الزاهد صفار البخاری	فقیه ابومحمد بن العیاض
شعبی	فقیه ابوالعباس المبرد
کرخی	امام المجاهد
خواجه امام ابوالحسن رستنیغنی	شیخ الاسلام یوسف بن اسحق الخطیبی
مولانا حمیدالدین	ابو نصر الدبوسی
شیخ الامام الحجاج بن عمرو	امام الناطقی
یحیی بن معاذ	شیخالاسلامابوبکرمحمدبن حفیط
شیخ ابو محمد الحرمینی	شیخالاسلامالزاهدابونصرالصفارالبخاری
قاضی الامام ابومطیع	

نسخهٔ حاضر از آخر افتادگی دارد.

آغاز: «اعظم المحامد لله العظیم واکرم الصّلوات علی رسوله الکریم وبعد فانّ هذا

شرح اوراد الشیخ الاجلّ الکبیر محیی السنة ماحی البدعة کاشف الحقایق...».

انجام نسخه: «... صومهم عن هذا التفّاح فقال نعم لان ... یکره ان یتّخذ فی المسجد بئر ماءٍ فی الشرعة».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن۸]؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، سبز.

۳۱۱ برگ؛ ۱۷×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۵۶۳۵].

«۱۲۴۶۴»

ترجمهٔ عدّة الدّاعی (دعا ـ فارسی)

از: نصیر الدین محمد بن عبدالکریم انصاری هروی (قرن ۱۰ ق)

ترجمه‌ای است از کتاب «عدة الداعی» ابن فهد حلی؛ این ترجمه را مؤلف به دستور قزاق خان بن محمد خان از سرداران شاه طهماسب صفوی در هرات ترجمه نموده و در ۱۲ شوال ۹۶۷ ق به پایان رسانیده است. [الذریعه ۱۱۶/۴، ش ۵۵۲].

آغاز: «جواهر شکر و سپاس بر آن معبودی که گردانید دعا وسؤال را سبب رفع درجات بندگان ودفع بلیّات از ایشان و وسیلهٔ برآوردن حاجات ومرادات ایشان را و نفایس ثنا و ...».

انجام: «از کرم وفضل نامنتهای آنکه توفیق کرامت کند وعوام را که از این ترجمه بهره‌مند گردند انّه ولیّ ذلک وهو علی کلّ شئ قدیر».

نسخ؛ ملا حاجی بابا مامقانی بن حسینعلی، سه‌شنبه ۱۹ جمادی الاولی ۱۲۲۶؛ در صفحه اول تملک حسنعلی واعظ ایروانی به تاریخ ۱۲۷۷؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته.

۱۵۱ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۳۹].

﴿۱۲۴۶۵﴾

هدیة الزائرین **(تاریخ - فارسی)**

از: محمد هادی زائر طهرانی (قرن ۱۴ ق)

تاریخ بارگاههای امامان و امام زادگان است که در ضمن آن مدفونین بارگاهها و نسب آنان و همچنین ساختمان گنبدها و تعمیرات صورت گرفته در آنها نیز شرح و توضیح داده شده است. این کتاب در عهد مظفرالدین شاه قاجار تألیف شده و در جمادی الاولی ۱۳۲۱ ق در کربلای معلی پایان یافته است.

در آن تاریخچه مزارات و بارگاههای شهرهای زیر ذکر شده است:

مکه، مدینه، نجف، کربلا، کاظمین، سامرا، مشهد، قم، حضرت عبدالعظیم، امامزاده داود و امامزاده‌های تهران. همچنین در این کتاب اسامی و شرح حال عالمان مدفون در این بارگاهها به صورت کوتاه ذکر شده‌اند.

مؤلف در پایان کتاب قصیده‌ای را که در هنگام تشرف به زیارت مشهد مقدس سروده وآن را «قصیدهٔ سلامیه» نامیده، آورده است با این مطلع:

غریب طوس سلام علیک الف سلامی سلام کروبیان جن وانس برتو تمامی

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین والصلوة والسّلام علی محمّد وآله الطاهرین ... امّا بعد مجموعه‌ای است مختصر در احوالات مکّه معظمه ومشاهد مشرقّه مقدّسه حضرت رسول وائمه طاهرین».

انجام:

تویی که عادتت احسان، سجیتت کرم است

ز لطف مرحمتت یک نظر به انعامی

الا که تا سلامتا بر رسول مکرم

به روح پاک امامان درود باد وسلامی

سلام بر همه اولاد مصطفی بادا

به حله و قم و ری هر کجاست نسل امامی

نستعلیق؛ به خط مؤلف، جمادی الاولیٰ ۱۳۲۱ کربلای معلّی؛ نشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرر، با تعدادی تصاویر رنگی نقاشی شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر با نقش گل و بوته، مجدول.

۱۱۵ برگ؛ ۱۳/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۳ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۴۱].

﴿۱۲۴۶۶﴾

شرح دعای عدیله (دعا ـ فارسی)

از: محمّدتقی بن مؤمن الحسینی قزوینی (قرن ۱۳ ق)

ترجمه وشرح کوتاهی است از دعای معروف عدیله؛ این شرح را مؤلف برای بیان عقاید حقه نگاشته ودر خاتمه موعظه‌ای را که حضرت علی علیه‌السلام به یکی از اصحابش نموده، ترجمه کرده است. ترجمه وشرح این دعا در روز دوشنبه آخر ربیع الثانی ۱۲۴۸ ق به پایان رسیده است.

آغاز: «الحمدلله کما هو اهله والصلوة علی محمّد وآله امّا بعد این مختصری است در تحقیق عقاید حقّه دینیه وایمانیه وضبط آنها با ادلّه تفصیلیه در ضمن شرح ...».

انجام: «وملأ ضمائرها عن انوار الأیمان واسکنها فی فرادیس الجنان تمّ بعون الله تعالیٰ فی یوم الاثنین من سلخ شهر ربیع الاولیٰ ۱۲۴۸».

نسخ؛ به خط مؤلف، آخر ربیع‌الاول ۱۲۴۸؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۷ برگ؛ ۱۵×۲۰/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۷۹۰۴۲].

﴿۱۲۴۶۷﴾

خطبة البیان (حدیث ـ عربی)

منسوب به: امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام

به شمارهٔ [۷۶۶۲] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الّذی بیّن البیان لاهل العرفان فی کلّ زمان واوان».

انجام: «فبکا علیه السلام بکاءً شدیداً حتّی بلّ لحیته بدموعه ثمّ انحدر عن منبره وقد اشرفت النّاس علی الهلاک من هول ماسمعوه منه صلوات الله علیه والحمدلله ربّ العالمین».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین و نشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، عطف تیماج.
۲۸ برگ؛ ۲۰×۲۵/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۷۸۳۷۰].

﴿۱۲۴۶۸﴾

مجموعه

۱ـ العقائد الناجیة = شرح دعای عدیله «۱ پ ـ ۳۹ پ» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: حسین بن جهانگیر میرزا بن عباس میرزا نایب السلطنه (قرن ۱۳ ق)

ترجمه وشرح مختصری است بر دعای عدیله.

آغاز: «بسم الله الرحمن الرحیم یعنی ابتدا می‌کنم بنام خداوندی که این صفت دارد رحمن ورحیم است، رحمن ورحیم دو اسم مشتق هستند از رحمت ورحمة در بنی آدم رقّت قلب است ودر خداوند مهربانی ونکویی ورزّاقی».

انجام: «فقیر وخسته بدرگاهت آمدم رحمی که جز ولای توام هیچ نیست دست آویز».

۲ـ رساله در ردّ نحوست ماه محرم «۴۰ ر ـ ۴۳ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

اعتضادالسلطنه علی قلی میرزا وزیر علوم وقت در روزنامه خود مطلبی راجع به نحوست محرم نگاشته ودلائلی بر آن اقامه نموده بود، مؤلف این رساله را در رد مقاله وی واثبات شرف وعظمت ماه محرم تألیف نمود. در مقدمهٔ رساله از ناصرالدین شاه وانتصاب اعتضادالسلطنه توسط وی به وزارت علوم یاد شده‌است.

آغاز:«لمّا کان من همم السلطان الاعظم وملك العرب والعجم ناصرالدّولة والدین ناصرالدین شاه لازالت اعلام دولته مرفوعة واعناق اعدائه مکسورة وراحة جوده لراحة الانام مفتوحة».

انجام:

آزمودم مرگ در زندگی است ‌ ‌ ‌ چون رهم زین زندگی پایندگی است

اقتلونی اقتلونی یا ثقات ‌ ‌ ‌ انّ فی قتلی حیوة فی حیوة

۳ـ صد کلمه «۴۳ پ ـ ۶۶» **(نصایح ـ فارسی)**

از: مؤلف پیشین

صد کلمهٔ کوتاه است در پند وموعظه که مؤلف به صورت ادبی ومسجع انشاء نموده است.

آغاز: «چند کلمه‌ای است سودمند برای مستمند از منشات اقلّ العباد واذلّ یوم المعاد حسین بن جهانگیر نایب السلطنة عباس میرزا غفرالله لهم کلمه اوّل در عنفوان شباب شتاب در تحصیل علم وصنایع بکن».

انجام: «... نکات بسیار وسدّ ابواب فساد است وموجب تحصیل گنج ادب وحصول رضای خدای تبارک وتعالی است».

نسخ؛ اقل الطلاب محمد ظاهر سرکانی، بی‌تا[قرن ۱۳]؛ عناوین ونشانی‌ها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج، مشکی.

۶۶ برگ؛ ۱۱×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۷۹۱۹۶].

﴿۱۲۴۶۹﴾

ادعیه **(دعا ـ عربی)**

از: ؟

مجموعه‌ای است شامل: دعاهای کمیل، سمات، مکارم الاخلاق، تعقیبات مشترکه، دعای عدیله صغیر، دعای صلوات، تعقیب نماز ظهر، سورهٔ یس، سورهٔ نبأ، سورهٔ ملک وفتح، دعای مشلول، زیارت عاشورا، دعای مجیر، هفت آیه با خواص بسیار ودعائی برای هر صباح.

آغاز: «اللهم انّی اسألك برحمتك التی وسعت كلّ شی».

انجام: «وعاف احیانا وسلم دیننا ودنیانا وثبّت اقدامنا وانصرنا علی القوم الكافرين».

نسخ جلی معرب؛ بی‌کا، بی‌تا[قرن ۱۳]؛ تمامی صفحات مجدول مذهب محرر مرصع، در حاشیه صفحات نقش گل وبوته الوان، صفحه اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمامی صفحات جدول کشی وطلااندازی دندان موشی بین سطور؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۱۶ برگ؛ ۱۰/۵×۱۷ سانتی متر؛ ۸ سطر؛ [ثبت ۲۷۷۴۵].

﴿۱۲۴۷۰﴾

الصحیفة السجادیة **(دعا ـ عربی)**

از: حضرت امام زین‌العابدین علی بن الحسین علیه‌السلام

به شمارهٔ [۱۲۳۰۹] مراجعه شود.

نسخ معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب مرصع، صفحه اول سرلوح مزدوج مذهب مرصع؛ در اول نسخه مهر مربعی به سجع «افوض امری الی الله عبده صفر علی»؛ جلد: تیماج دورو، سرخ، سوخت، مجدول، ترنج باسر با لچکی با نقش گل وبوته.

۱۰۱ برگ؛ ۹×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۸۰۴۲].

﴿۱۲۴۷۱﴾

خزائن جواهر سلطانی (دعا ـ فارسی)

از: میرمحمد حسین بن محمدصالح خاتون آبادی (۱۱۵۱ ق)

دعاها واعمالی را که در روزها وشبهای دوازده ماه سال شایسته است به جا آورده شود مولف این کتاب در یک فاتحه ودوازده خزینه ویک خاتمه جمع آوری نموده است. [الذریعه ۱۵۴/۷؛ مرعشی ۳۲۷/۲، ش ۷۳۱].

آغاز: «جواهر خزاین ثنائی که زیب وزینت بردوش شاهدان حجال عالم ملکوت بوده باشد ودرود کنوز محامدی که آویزه گوش معتکفان صوامع جبروت گردد سپاس وستایش ...».

انجام: «وبنفش وعنّابی وپوشیدن جامهٔ سفید یا سبز یا آل یا کبود ومراعات این نوع تابع حقیقت وبطلان علم نجوم است وعلی ایّ تقدیر مراعات آن ضرر ندارد والله تعالی یعلم».

نسخ؛ محمدرضا بن محمد علی اصفهانی مشهور به آقاجانی، جمادی الاول۱۲۲۲؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ به تاریخ ربیع الاول ۱۲۳۳ وارد کتابخانه شاهنشاهی شده؛ جلد: روغنی دورو، مندرس.

۳۰۰ برگ؛ ۱۴/۵×۲۱ سانتی متر؛ ۲۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۵۹].

«۱۲۴۷۲»

العروة الوثقی **(دعا ـ فارسی)**

از: فضلعلی بن شاهوردی بیک قرامانلو توشمال باشی[۱] (قرن ۱۲ ق)

مؤلف در مقدمه کتاب گوید:

که در ظرف چهارده سال صد وچهل جلد از مؤلفات احادیث شیعه اثنی عشریه جمع نموده وبعد از آن کتابی مفصل در احادیث شیعه بنام «الاوفی» در پانزده جلد تنظیم نموده است که پنج جلد در اصول وده جلد در فروع می‌باشد. [رک: الذریعه ۷۱/۲۶؛ مرعشی ۲۵۸/۱، ش ۲۳۳].

مؤلف در هنگام تنظیم کتاب «الاوفی» دعاها را در کتاب مستقلی به نام «کنزالحق» جمع‌آوری کرده و سپس آن را درکتابی به نام «مصباح الهدی» [الذریعه ۳۵۷/۲۱، ش ۵۴۴۲] تلخیص نموده است. بعد از آن به درخواست برخی از مؤمنین کتاب حاضر «العروة الوثقی» راکه شامل ادعیهٔ مأثوره است با حذف سند از کتاب «مصباح الهدی» استخراج نموده ودر یک مقدمه و چهارده مفتاح تنظیم و در سال ۱۰۰۸ ق آن را به پایان رسانیده است.

فهرست مطالب آن چنین است:

مقدمه: در مدح دعا وآداب وشرائط آن

مفتاح اول : نوافل مرتبه

مفتاح دوم : در تعقیبات مشترکه در صلوات خمس

مفتاح سوم : در تعقیبات مخصوصهٔ ظهرین

مفتاح چهارم و پنجم: در تعقیبات مخصوصه ومشترکهٔ عشائین

---

۱. طبقات اعلام الشیعة (الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة)، ص ۴۳۹.

مفتاح ششم: در طرفی از ادعیهٔ سجده شکر

مفتاح هفتم: در نذری از ادعیه شبانه روزی

مفتاح هشتم: در شطری از اسم اعظم واسماء حسنی

مفتاح نهم: در طایفه‌ای از ادعیهٔ انبیاء ائمه علیهم‌السلام

مفتاح دهم: در بندی از ادعیهٔ زیارات چهارده معصوم از دور وزیارت قبور مؤمنین

مفتاح یازدهم: در اعمال اشهر وآن منقسم شده به سه قسم

مفتاح دوازدهم: در ادعیه وطریق استخاره وادعیهٔ رخت پوشیدن وچیز خوردن واز خانه بیرون رفتن وبه مسجد رفتن

مفتاح‌سیزدهم: در ادعیه که خواندن وهمراه نگاه داشتن اکثر آن نفع وثواب بسیار دارد.

مفتاح چهاردهم: در ادعیهٔ دفع امراض واعمال وقت موت وبعد از فوت.

کتاب دیگری از مؤلف به نام «تبصرة الاعیاد السلیمانیة» در الذریعه ۳۱۶/۳ معرفی شده است.

آغاز: «حمد مر مجیب الدعواتی را که به وساطت رسل واوصیا بعد از معرفت وتصدیق واذعان به کتاب وایمان اهل ولایت نماز را از اعظم اسباب قرب گردانید وقبول سایر عبادات را منوط به قبول ...».

انجام: «از قاضی الحاجات آنست که این عروة الوثقی داعی وموالیان اهل سنّت علیهم السلام گرداند والحمدلله اولاً وآخراً وصلّی‌الله علی محمّد وآله اجمعین».

نستعلیق (متن دعاها نسخ معرب)؛ به خط مؤلف، ۱۰۰۸؛ عناوین ونشانیها شنگرف، صفحه اول سرلوح مزدوج مرصع مذهب، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب؛ مقابله وتصحیح شده؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، سوخت، ترنج باسر، مجدول.

۱۲۳ برگ؛ ۸×۱۴/۵ سانتی متر؛ ۱۴ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۵۴].

«۱۲۴۷۳»

مجموعه

۱ـ مشجّرالرجال الثقات «۶ پ ـ ۱۱ ر» **(رجال ـ عربی)**

منسوب به: بهاءالدین محمد بن حسین عاملی (۱۰۳۰ ق)

جدولهایی است در علم رجال که در آن رجال شیعه به ۸ طبقه تقسیم شده وسپس راویانی راکه از آنها روایت می‌کنند، فقط نامشان در جداول ذکر شده است. در آغاز نسخهٔ حاضر این کتاب به شیخ بهائی نسبت داده شده است.

۲ـ شرح دعای صباح «۱۴ پ ـ ۳۶ ر» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: ؟

ترجمه وشرح مختصری است بر دعای مشهور صباح که از حضرت علی علیه السلام روایت شده است. در الذریعه [۲۵۳/۱۳، ش ۹۲۲] این شرح به میر محمد اشرف، مؤلف «فضائل السادات» نسبت داده شده است. آغاز نسخه حاضر با آغاز نقل شده در الذریعه همسان است. در نسخهٔ شمارهٔ ۱۲۴۸۱ همین کتابخانه و نسخهٔ شمارهٔ ۱۱۳۰ کتابخانه مرعشی [فهرست ۳۰۳/۳] مقدمه‌ای برای این شرح نقل شده که نسخهٔ حاضر فاقد آن است.

نسخهٔ حاضر از انجام افتادگی دارد.

آغاز: «اللهم یا من دلع لسان الصباح بنطق تبلّجة اللهم در بعض از نسخ دعا واقع شده واصل آن بنابر مشهور نزد اُدبا یاالله بوده. حرف ندا را از جهت تعظیم محذوف ومیم مشدّده عوض از آن در آخر زیاده نموده‌اند».

انجام نسخه: «... معنی چنین می‌شود که به جانب تو فرود آورده‌ام حاجت خود را از این جهت رد نمیفرمایی یا از این جهت که رد نمی‌فرمایی مرا از مواهب سنیهٔ خود نومید وبی‌بهره».

۳ـ رساله در تاریخ بابیت «۳۷ پ - ۴۱ ر» **(تاریخ ـ فارسی)**

از: ؟

تاریخ مختصری است در مورد فرقهٔ ضالهٔ بابیت وبهائیت.

آغاز: «حمد وسپاس وصف جمال ذاتی که لم یزل بوده یگانه فرد بدون وجود شئ با او».

رسالهٔ اوّل ودوم نستعلیق ورساله سوم نسخ؛ رسالهٔ دوم محمد ربیع بن میرزا محمد خواجه، جمعه ۴ ربیع الثانی ۱۲۶۴؛ جلد: مقوا، سفید.

۴۵ برگ؛ ۱۵/۵×۲۱/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۲۶].

«۱۲۴۷۴»

مجموعه

۱ـ فضائل الصلوات علی النبی وآله «۱ پ - ۹۱ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

از: سید احمد بن محمد حسینی اردکانی (قرن ۱۳ ق)

به شمارهٔ [۱۲۴۲۰] مراجعه شود.

۲ـ نورالعیون «۹۱ ر - ۱۰۷ ر» **(اعتقادات ـ فارسی)**

از: سید محمدباقر بن محمدتقی رضوی اصفهانی قمی (قرن ۱۲ ق)

بخشی از کتاب نورالعیون است. در این بخش از فضائل صلوات فرستادن بر حضرت پیامبر واهل بیت علیهم السلام وطریقه آن بحث شده‌است.

[الذریعه ۳۷۳/۲۴؛ منزوی ۴۵۶۳/۶؛ مرعشی ۵۹/۲؛ ش ۴۵۶].

آغاز نسخه: «طریق چهارم از کتاب نورالعیون در فضائل صلوات فرستادن بر حضرت خیرالمرسلین واوصیاء طاهرین او صلوات الله علیهم اجمعین حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در تفسیر خود فرمود».

انجام:

سَرَّهُ اللهُ بِآلِ الْمُصْطَفىٰ وَالْمُحبّينَ لَهُمْ وَالأَبَوَيْنِ

۳ ـ ترجمهٔ عهدنامهٔ مالک اشتر «۱۰۷ پ - ۱۲۰ ر» **(حدیث ـ فارسی)**

از: ؟

ترجمه‌ای است کوتاه از عهدنامهٔ مشهوری که حضرت علی علیه‌السلام به مالک اشتر نخعی در هنگام انتصاب وی به حکومت مصر نوشته است. [**نهج البلاغه، نامهٔ ۵۳**].

آغاز: «این آن چیزی است که امر کرده است به آن بندهٔ خدا امیرمؤمنان، مالک پسر حارث اشتر را در عهدی که کرده است به سوی او در وقتی که والی مصر گردانید او را از برای جمع‌آوری خراج ...».

انجام: «واینکه ختم کند از برای من واز برای تو به سعادت وشهادت بدرستی که ما به سوی خدا رغبت کنندگانیم وسلام بر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله تسلمیاً کثیراً والحمدلله ربّ العالمین».

۴ـ رسالة فی الاراضی المفتوحة عنوة «۱۲۰ پ ـ ۱۲۴ ر» **(فقه ـ عربی)**

از: محمد کاظم طبری (قرن ۱۳ ق)

رساله‌ای است مختصر پیرامون حکم زمینهایی که به وسیله لشکر اسلام تصرف شده‌اند این رساله مشتمل بر چهارباب است بدین ترتیب:

الاول: فی الوقایع التی حصل منها الفتح عنوة فی بلاد العجم

الثانی: فی تقسیم الاراضی التی فتحت عنوة وغیرها

الثالث: فی بیان احکام تلک الاراضی فی صورة کونها معلومة

الرابع: فی بیان احکامها فی صورة الجهل وعدم التشخیص.

[مجلس ۲۴۶/۲۳]

آغاز: «الحمدلله ملهم الصواب فی کلّ باب وجاعل فصل الخطاب علی ایدی اولی الالباب ومنه البدایة والیه المرجع والمآب أمّا بعد فلما کان تعرض الاصحاب لمسئلة الاراضی الّتی فتحت عنوة علی سبیل الاجمال ...».

انجام: «لانّ العام او المطلق لادلالة له علی الخاصّ او المقیّد ولعلّه لایحتاج الی مزید بیان وهذا آخر ما استعجلناه فی هذه الرّسالة ونسأل الله ان یجعلها خالصة لوجهه انه خیر مسئول ومعین».

نستعلیق؛ رسالهٔ اول خانم جان خانم، ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۰؛ رسالهٔ دوم همو، پنجشنبه ۱۴ جمادی الثانی ۱۲۴۰ (برای محمد ولی میرزا نوشته شده)؛ رسالهٔ سوم همو، بی‌تا؛ رسالهٔ چهارم بی‌کا، ۱۲۶۲؛ نشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج، زیتونی، ترنج باسر با نقش گل وبوته مذهب.

۱۲۴ برگ؛ ۱۵×۲۱ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۰۶].

«۱۲۴۷۵»

مجموعه

۱ـ البلد الامین والدرع الحصین «۱ پ ـ ۴۱۹ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ تقی الدین ابراهیم بن علی بن حسن کفعمی (۹۰۵ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۶۳] رجوع شود.

۲ـ محاسبة النفس اللوامة وتنبیه الروح النوامة «۴۱۹ پ ـ ۴۳۱ پ»

(اخلاق ـ عربی)

از: مؤلف پیشین

مواعظی است که مؤلف خطاب به نفس وهشدار دادن به انسان‌ها در دوری از

معاصی وانجام طاعات، انشاء نموده است.

[الذریعه ۱۲۱/۲۰؛ مرعشی ۱۲۹/۱۷، ش ۶۵۴۳؛ مشار، عربی ۸۰۷].

آغاز: «الحمدلله السّریع حسابه الالیم عقابه».

انجام: «وبالجملة فلایتأسّی من روح الله انّه لاییأس من روح الله إلّا القوم الکافرون ولاٰ تأمنّی مکرالله ولایأمن مکرالله الاّ القوم الخاسرون والحمدلله ربّ العالمین وصلّی الله علی محمّد ورسوله خاتم النبین وسیّد المرسلین وعلی آله الطیّبین وعترته الطاهرین وسلّم تسلیماً».

۳ـ دعوات الاسماء « ۴۳۱ پ ـ ۴۳۵ پ» **(عربی)**

از: ؟

مختصری است ازکتاب « دعوات الاسماء» تألیف شهاب الدین سهروردی که در آن خواص چهل اسم از اسماء الهی شرح داده شده است.

در این تلخیص خواص ۳۷ اسم از اسماء الهی ازکتاب مذکور به طور خلاصه ذکر شده است.

آغاز: «مختصر من شرح ابی الفتوح شهاب الدّین السهروردی المقتول بحلب رحمهم الله المسمّی بکتاب الدعوات الاسماء وهی اربعون اسماً نفعنا الله به وجمیع المؤمنین انّه قریبٌ مجیبٌ».

انجام: «یا مجیب، فلا تنطقُ الالسن بکلّ آلاله وثنائه من واظب علی قراءته بنیّة عقد اللّسان انعقدت عنه جمیع الالسن فلا یتکلّم فی حقّه الاّ بخیر والحمدلله وحده وصلّی الله علی محمّد وآله اجمعین تمّت».

نسخ؛ بی‌کا، چهارشنبه سوم محرم ۱۱۰۳؛ عناوین با خط جلیّ زرین، نشانیها شنگرف، صفحهٔ اول و دوم سرلوح مزدوج مرصع با نقش گل وبوته وطلااندازی دندان موشی بین سطور، تمام صفحات مجدول

مرصع محرر؛ جلد: روغنی دورو با نقش گل وبوته مرصع مذهب، سوخت، ترنج باسر با نقش گل وبوته، مجدول، لچکی.

۴۳۶ برگ؛ ۱۱/۵×۱۹/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۴۶].

«۱۲۴۷۶»

الفتح المبین = ترجمهٔ الحصن الحصین (دعا ـ فارسی)

از: ابوبکر بن محمد هروی (قرن ۱۰ ق)

ترجمه و شرحی است از کتاب «الحصن الحصین» جزری؛ این ترجمه برای ابوالفتح محمود شاه بن محمد شاه بن احمد شاه بن محمدشاه بن مظفر شاه سلطان کجراتی و در سن ۴۶ سالگی سلطان مذکور صورت گرفته ودر روز پنجشنبه ۲۴ ذی حجه ۹۱۰ ق به پایان رسیده است.

[کشف الظنون ۶۶۹/۱؛ مرعشی ۲۰۵/۳، ش ۱۰۱۲].

آغاز: «الحمدلله الواحد الفرد الصّمد الّذی فتح لرسوله محمّد حصناً حصیناً لم یفتح لاحدٍ واتاه فتحاً مبیناً وهیناً بلاعدد وجعل عصمته له بالمدد وامره بالدّعاء فاستجاب».

انجام: «وکسی که برای ایشان دعا کند وجمیع مسلمانان را وجمیع ستایش مرخدایی را که او تنها است ودرود وسلام بر محمّد صلّی الله علیه وسلّم».

نسخ تحریری؛ عبداللطیف بن شیخ محمد حسین، شنبه اول صفر ۱۰۸۵ (برای محمد شفیع بن عبدالسمیع نوشته شده)؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ در صفحه آخر تملک شیخ محمد شفیع ولد شیخ عبدالسمیع؛ جلد: مقوا، عطف تیماج.

۱۶۲ برگ؛ ۱۶/۵×۲۳/۵ سانتی متر؛ ۱۹ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۶۹].

«۱۲۴۷۷»

ترجمهٔ الجنة الواقية والجنة الباقية (دعا ـ فارسی)

از: میر محمدرضا بن محمد قاسم حسینی قزوینی (قرن ۱۱ ق)

ترجمه‌ای است از کتاب «الجنة الواقية والجنة الباقيه» کفعمی که به درخواست یکی از برادران دینی به سال ۱۰۹۰ ق ترجمه شده‌است.

[الذریعه ۹۵/۴، مرعشی ۱۳۳/۹، ش ۳۳۵۶].

آغاز: «شکر و سپاس حضرت سامعی را که شنوندهٔ دعای بندگان ودفع کنندهٔ بلاست از ایشان».

انجام: «بعد از نماز شصت مرتبه استغفار وشصت مرتبه صلوات بر حضرت رسول (ص) بفرستد که کفّاره نماز سیصد سال او بشود والسلام».

نسخ (ادعیه معرب)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف، تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع؛ جلد: تیماج، مشکی.

۹۴ برگ؛ ۱۲×۱۸ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۷۳].

«۱۲۴۷۸»

اربعون حدیثاً (حدیث ـ فارسی)

از: ؟

احادیث این کتاب همان احادیث کتاب «شرح الاخلاص الی العید الرضـویه» است که در شمارهٔ [۱۲۴۲۲] معرفی گردید، با این تفاوت که کتاب سابق مقدمه‌ای مفصل و ترجمه وشرح در مورد هر حدیث را داراست ودرکتاب حاضر فقط بـه ترجمه فارسی احادیث در لابلای سطور اکتفا شده است.

آغاز: «الحدیث الاول قال الشیخ السعید ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین بن

موسی بن بابویه القمی...».

انجام: «وفی زمرة المرحومین بشفاعتهم انّک ارحم الراحمین وصلّی الله علی محمد وآله الطاهرین وسلم».

نسخ (ترجمهٔ فارسی نستعلیق)؛ بی‌کا، بی‌تا؛ نوشته‌ای به تاریخ ۱۲۹۲؛ جلد: پارچه.

۴۱ برگ؛ ۱۵×۲۲ سانتی متر؛ ۲۲ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۹۰].

«۱۲۴۷۹»

الحرز الثمین للحصن الحصین (دعا ـ عربی)

از: علی بن سلطان محمد قاری هروی (۱۰۱۴ ق)

به شمارهٔ [۱۲۴۲۱] مراجعه شود.

آغاز: «الحمدلله الّذی جعل ذکره حصناً حصیناً من کلّ باب».

نسخ؛ حسام الدین کشمیری، جمعه ۱۱ ذی قعدهٔ ۱۱۹۹ (برای محمد معصوم نوشته شده)؛ عناوین ونشانیها شنگرف، تمام صفحات مجدول مرصع مذهب محرّر؛ جلد: تیماج، قهوه‌ای، مجدول.

۳۵۹ برگ؛ ۱۳×۲۱ سانتی متر؛ ۱۷ سطر؛ [ثبت ۸۶۳۸۴].

«۱۲۴۸۰»

ترجمهٔ صحیفهٔ سجادیه (دعا ـ فارسی)

از: ملا محمد صالح بن محمد باقر روغنی قزوینی (۱۰۷۵ ق)

ترجمهٔ تحت اللفظی وروانی است از صحیفهٔ سجادیه؛ مؤلف در برخی فرازها شرح وتوضیحاتی افزوده ودر آنها از شرح وترجمهٔ مولی بدیع الزمان قهپائی استفاده نموده است. [الذریعه ۱۱۲/۴؛ مرعشی ۳۲۰/۱۳، ش ۵۱۱۴].

آغاز: «یا الله یا سمیع الدعاء ویا جمیل الثنا ویا عظیم الاحسان ویا کریم الامتنان بک اعتصامی».

انجام: «مضلاّت الفتن پس حکم کن برای من آنچه بهترین امور است از روی عاقبت ونجات ده مرا از فتنهای موجب ضلالت برحمتك یا ارحم الراحمین وصلی الله علی محمد وآله اجمعین».

نسخ؛ بی‌کا، ۱۲۹۳؛ عناوین ونشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب؛ جلد: تیماج دورو، قهوه‌ای، لولادار.

۲۱۸ برگ؛ ۱۵×۲۴ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۷۸].

﴿۱۲۴۸۱﴾

مجموعه

۱ ـ شرح دعای صباح «۱ پ ـ ۲۳ ر» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: ؟

به شمارهٔ [۱۲۴۷۳] مراجعه شود. نسخهٔ حاضر مقدمه‌ای دارد که در نسخهٔ سابق وجود ندارد. دراین مقدمه کتاب به شاه سلیمان صفوی تقدیم شده است.

آغاز: «مفتاح ابواب خزائن برّ ونوال ومصباح طریق وصول به مقاصد وآمال چه تواند بود... اللهم اکثر نسخ بدون کلمه اللهم است ودر بعضی چون موجود بود مبادرت به شرح آن لازم نمود».

انجام: «بجانب تو فرود آورده‌ام حاجت خود را از این جهت رد نمی‌فرمایی مرا یا از این جهت که رد نمی‌فرمایی مرا از مواهب سنیه خود نومید وبی‌بهره».

۲ـ شرح دعایی از صحیفهٔ سجادیه «۲۳ پ ـ ۲۹ ر» **(شرح دعا ـ فارسی)**

از: ؟

دعایی راکه در صحیفه سجادیه برای ازالهٔ هموم وغموم وارد شده در این رساله ترجمه وشرح مختصری شده است.

آغاز: «مقدمة الجیش جنود دعا وصدر الصدور عرض حاجت ومدّعا حمد وثنای فراوان وسپاس وستایش بی‌پایان مستجیب الدعواتی را سزاست که از شفقت بی‌غایت ومرحمت بلانهایت دلالت وترغیب به دعا فرموده».

انجام: «اگر چه نیستم سزاوار از جانب تو ای خداوند وصاحب عرش عظیم تمّ وآلاء الهنا قدعمّ».

نسخ؛ بی‌کا، بی‌تا؛ عناوین شنگرف؛ جلد: مقوا، سفید.
۲۹ برگ؛ ۱۴/۵×۲۳ سانتی متر؛ ۲۱ سطر؛ [ثبت ۸۶۲۵۴].

«۱۲۴۸۲»

مجموعه

۱ـ ترجمهٔ نظم ونثر دعای کمیل «ص ۱ ـ ۲۸» **(دعا ـ فارسی)**

از: محمدحسن بن محمدتقی ادیب خراسانی هروی (قرن ۱۳ ق)

ترجمه وشرحی است از دعای کمیل؛ در نسخهٔ حاضر دعای کمیل در متن به خط ثلث معرب نوشته شده است. در لابلای سطور، ترجمهٔ فارسی دعا به نظم آمده ودر حاشیه آن ترجمهٔ فارسی به نثر تحریر شده است.

[الذریعه ۲۱۲/۲۴ با عنوان «نظم دعای کمیل»].

آغاز ترجمهٔ منظوم:

بنام خدائی که روزی ده است — گنه بخش هر کهتر و مهتر است
الها ترا سائلم رحمتی — که باشد در آن رحمتت وسعتی

آغاز ترجمهٔ نثر:

«ابتدا می‌کنم بنام خداوند جهان، که بخشاینده روزیست ومهربان، الهی سؤال کننده‌ام از نعمتت، وآن نیز بواسطهٔ رحمتت».

انجام ترجمه نظم:

درود خدا بر رسول کبار وآن پیشوایان خویش وتبار
سلامی که باشد کثیر آن سلام بر او باد واولاد او بالتمام

انجام ترجمهٔ نثر:

«و رحمت خدا بر رسول او ائمه اطهار، هستند اولاد امجاد او بزرگوار، سلام بفرست سلام فراوان و بسیار،

کریما رحیما خداوند من مرا بندگان تو خوانند حسن
مرا مسقط الرأس بوده هرات زلطف خودت داده من را نجات»
شدم آستان بوس هشتم امام مرا گشت مقصود حاصل تمام

۲ ـ رساله در تاریخ وموقوفات آستان قدس رضوی «ص ۲۹ ـ ۳۳»

(تاریخ ـ فارسی)

از: مؤلف پیشین

شرحی است از اقدامات میرزا فضل الله که از طرف حکومت به تولیت آستان قدس رضوی منسوب شده؛ مؤلف در این رساله از اقدامات انجام شده بر دست وی در اصلاح امور آستانه ورسیدگی به موقوفات وهمچنین تعمیرات مسجد گوهرشاد و جدا ساختن مردان وزنان در هنگام زیارت یاد می‌کند. اوراق این رساله جابجا شده است.

همچنین در این رساله قسمتی از موقوفات بارگاه ملکوتی حضرت امام رضاعلیه‌السلام ذکر شده است. مؤلف از اختلاط زن ومرد در هنگام زیارت را که موجب مفاسد است نقد کرده وگوید که حاکم وقت مقرر نموده که زنان قبل ازظهر در ساعات خاصی به زیارت بروند ودر آن مدت مردان را حق رفتن به حرم نیست.

آغاز: «حمد بیحد مبدعی را رواست که بجهت شیرازه بندی اوراق صحیفه عالم

چه بسی کارکنان محقق گماشته».

انجام: «جزئی وکلی امورات را از روی دفاتر بجمعیت خواطر ملاحظه نموده وبمیزان عقل سنجیده درصدد این برآمدند ...».

ثلث جلی معرب؛ بی‌کا، بی‌تا؛ تمامی صفحات مجدول محرر مذهب مرصع؛ جلد: مقوا، زرد.

۳۳ برگ؛ ۱۵×۲۲/۵ سانتی متر؛ ۱۶ سطر؛ [ثبت ۸۶۱۵۲].

«۱۲۴۸۳»

مجموعه

۱ـ آداب نماز شب «۱ پ ـ ۱۸ پ» **(فقه ودعا ـ فارسی)**

از: ؟

مختصری است پیرامون آداب نماز شب ودعاهای وارده در قنوتهای آن با ترجمهٔ تحت اللفظی دعاها.

آغاز: «وقت نماز شب از اوّل نصف شب است تا طلوع فجر صادق وتقدیم این نماز بر نصف شب جایز نیست مگر در حق مسافری که مظنون او باشد عدم تمکن از اتیان نماز شب بعد از نصف شب که جایز است».

انجام: «... یا مولای قبل ان تغُلّ الایدی الی الاعناق یا ارحم الراحمین ویا خیرالغافرین».

۲ـ ترجمهٔ دعای عبرات «۱۹ پ ـ ۴۰ ر» **(دعا ـ فارسی)**

از: محمدبن محمد صالح حسینی

مؤلف در این رساله دعای مشهور به «عبرات» را که ابن طاووس نقل نموده کتابت و ترجمهٔ تحت اللفظی نموده است.

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین والصلوة علی الدّعاة الی الله الملک الحق المبین وعترته الطاهرین وبعد چون فرمان لازم الاذعان اشرف اقدس ارفع اعلی عزّ صدور یافت».

انجام: «وانت خیر الفاتحین والطف بی یا ربّ وبجمیع المؤمنین والمؤمنات برحمتک یا ارحم الرّاحمین».

۳ـ دعای عدیله وسمات وعشرات ومشلول «۴۰ پ ـ ۶۸ ر»

نستعلیق ونسخ؛ محمد حسن هروی، ۱۲۶۴ مشهد مقدّس (از روی خطّ میرزای‌نیریزدرایام سالار جعفر قلیخان نوشته شده)؛ جلد: تیماج، مشکی.

۶۹ برگ؛ ۱۱×۱۹ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۶۲۱۹].

از شمارهٔ ۱۲۴۸۴ تا شمارهٔ ۱۲۴۹۵ مربوط به اسناد است ودر فهرست اسناد مجلس معرفی خواهد شد.

﴿۱۲۴۹۶﴾

جنگ **(متفرقه ـ عربی و فارسی)**

از:؟

جنگی است شامل: اسم اعظم، منتخب از مهج الدعوات، ختم سورهٔ فتح، زیارت جامعه، دعای سلمان فارسی، زیارت امیرالمؤمنین علیه‌السلام، زیارت رجب، زیارت امام حسین علیه‌السلام، فوائدی از سرّ العالمین غزالی، در بیان نیسان، فی آداب السفر، زیارت امام حسین علیه‌السلام در روز عرفه، زیارت وارث، زیارت شب عید فطر و أضحی، در بیان سجده شکر، دعا جهت دفع بلایا، انتخابی از کتاب المجتبی، ادعیه

منقول از خط میرداماد، دعایی از کتاب فتوح القرآن غزالی، نقلی از کشکول علامه حلی، نقلی از کشف الغمة، دعایی منقول از خط شیخ بهایی، اشعاری از شهاب الدین عمر سهروردی به عربی، اشعار امیرالمؤمنین علیه‌السلام، اشعار عربی از ابن سینا، اشعاری از سعدی، خاقانی، انوری وقاضی عیسی ساوجی، نقلی از مشارق الانوار، نقل از خط شیخ ابوالحسن شاذلی پیرامون اسم اعظم، فی الاعتذار عن الذنب، نقل از کتاب ابوالفتح کراجکی (کنز الفوائد)، نادعلی کبیر، نقل از طب الائمه ومن لایحضره الفقیه، نقلی از التمحیص، اشعاری از سید مرتضی، نقلی از رسالهٔ تعریف المحاسبه (محاسبة النفس) ابن طاووس، اشعاری از محی الدین عربی، ساعات نیک برای مسافرت، طریق ختم سورهٔ انعام وقطعه‌ای در اقسام سالکین.

در مجموعهٔ حاضر علاوه بر مطالب فوق رساله‌ای دارد در ادب با این خصوصیات:

[رسالة فی الادب] «ص ۲۱۹ - ۲۲۴» **(موعظه ـ عربی)**

از: ؟

گفتارهای کوتاهی است، جمع‌آوری شده از احادیث واقوال حکماء.

آغاز: «الحمدلله رب العالمین ... اما بعد فان الادب اشرف نسب وافضل نسب واجل مآل واتم جمال وان الادب ادبانِ ادب حکمة وادب خدمة فادب الحکمة یورث العصمة».

انجام: «وتناوله بکف الصدق واشربه بکأس الاستغفار وتضمن بعده بهاء الورع واختم عن الحرص والطمع فان الله سبحانه یشفیک انشاء الله الرحمن».

نستعلیق ونسخ؛ حسین قاینی، ۱۲۶۳ مدرسهٔ خیراتیه؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ جلد: تیماج با روکش پلاستیک سبز.

۱۲۰ برگ؛ ۱۱×۱۸/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۹۳۹].

《۱۲۴۹۷》

مجموعه

۱ـ اذکار مهمه «۱ پ ـ ۴۷ پ» **(دعا ـ فارسی)**

از: ملا محسن بن مرتضی فیض کاشانی (۱۰۹۱ ق)

خلاصه وترجمه‌ای است ازکتاب دیگر مؤلف به نام «خلاصة الاذکار» [الذریعه ۲۱۱/۷] مشتمل بر هشت باب که تألیف آن در سال ۱۰۷۷ ق به پایان رسیده است. [الذریعه ۴۰۶/۱].

فهرست ابواب کتاب چنین است:

باب اول: در فضیلت ذکر

باب دوم: در اذکار واوراد مخصوصه

باب سوم: در اذکار عادات ضروریه

باب چهارم: در اذکار عادات مستحبه

باب پنجم: دراذکار طهارت

باب ششم: در اذکار سایر عبادات ومهمات

باب هفتم: در اذکار حوادث

باب هشتم: در اذکار سفر

آغاز:

«هر که نه گویا به تو خاموش به   هرچه نه یاد تو فراموش به

منّت خدای را عز وجل که بندگان را با وجود آلایش دل وزبان به اصناف گناهان، رخصت ذکر خود فرموده وترغیب بدعا وتلاوت قرآن نموده».

انجام: «مقرونة بتوبة نصوح توجب لی السعادة یا ارحم الراحمین بانجام رسید آنچه مقصود بود از تألیف این رسالهٔ مبارک مولود در سال هزار وهفتاد وهفت الحمدلله».

۲ـ دعای جوشن کبیر «۴۸ پ ـ ۹۶ ر»

در نسخهٔ حاضر در آغاز دعا مقدمهٔ کوتاهی در خواص وآثار ان اضافه شده است.

۳ـ دعای رفع هم وغم ودفع اعداء از صحیفه سجادیه «۹۶ پ ـ ۹۸ ر»

۴ـ دعای سیفی «۹۸ ر ـ ۱۰۳ ر»

نسخ معرب زیبا، رسالهٔ دوم بی‌تا، ۱۰۸۴؛ عناوین ونشانیها شنگرف، تمامی صفحات مجدول مذهب، صفحه اوّل نسخه و صفحه اول رسالهٔ دوم سرلوح مزدوج مذهب مرصع جلد: تیماج، قهوه‌ای.

۱۰۴ برگ؛ ۸×۱۲ سانتی متر؛ ۱۰ سطر؛ [ثبت ۸۷۳۵۷].

﴿۱۲۴۹۸﴾

تحفة الصلوات (دعا ـ فارسی)

از: کمال الدین حسین بن علی بیهقی کاشفی (۹۱۰ ق)

صلواتیه‌ای است که مؤلف در فضائل صلوات و آداب و دستورهای صلوات فرستادن تألیف نموده است. این رساله مشتمل بر یک مقدمه و هشت فصل و یک خاتمه می‌باشد.

تاریخ تألیف کتاب دوشنبه ۲۶ رمضان ۸۹۹ ق است و مؤلف این سه بیت را در تاریخ اتمام آن سروده است.

وقت اتمام این کتاب که هست — مونس للقلوب فی الخلوات
با خرد گفتم ای بنور یقین — مرشد للانام فی الفلوات
بهر تاریخ او چگویم گفت — که بگویم بر نبی حق صلوات

[الذریعه ۴۴۷/۳؛ دانشگاه ۲۷۰/۱۷، ش ۸۹۹۴ و ۹۱۸۳؛ نسخه‌ای از ترجمهٔ ترکی این کتاب در دارالکتب قاهره، ش ۳۴۲ (فهرست المخطوطات الفارسیة التی تقتنیها دارالکتب حتی عام ۱۹۶۳ م، ۷۹/۱) موجود است].

فهرست فصول این کتاب عبارتند از:

فصل اول: در نکات متعلقه به آیهٔ صلوات

فصل دوم: در معنی صلوة وتسلیم به حسب لغت واصطلاح

فصل سوم: درمباحث وجوب واستحباب صلوات وسلام

فصل چهارم: درکیفیت صلوات وتسلیمات

فصل پنجم: در مواطن صلوات وتسلیمات

فصل ششم: در فضائل وفواید صلوات وتسلیمات

فصل هفتم: در مذمّت تارک صلوات

فصل هشتم: در آداب مصلّی وقبل از شروع درآن

خاتمه: در بیان صلوات متنوعه. (در خاتمه چهل نوع از صلوات با فوائد خاصه که دراخبار آمده ذکر شده است).

مؤلف این کتاب را به دستور ملکه خدیجه بانو همسر سلطان حسین بایقرا تلخیص نموده وبه نام سلطان حسین میرزا و زوجه‌اش وفرزندشان مظفر حسین میرزا مصدرگردانیده ونام مختصر را«فضل الصلوات» نهاده است. نسخه‌ای از آن در فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان، سیدمحمد علی روضاتی ۲۶/۱ -۲۸ معرفی شده است.

نسخهٔ حاضر از آغاز افتادگی دارد.

آغاز: «گرویدن باشد به پیغمبران خدای وایمان پیغامبران آنست که اقرار کند بزبان وتصدیق نماید به دل».

نستعلیق؛ اسماعیل حسینی بن سید شمامه، ۱۲۸۶ قریهٔ پاپاله کردستان (جهت استاد ملا عبدالفتاح از روی نسخه‌ای که در محرم ۱۱۳۴ از روی نسخهٔ مؤلف ـ کتابت شده در ۹۰۲ و با تصحیح مؤلف ـ استنساخ گردیده، نوشته شده)؛ عناوین ونشانیها شنگرف؛ جلد: مقوا، آبی.

۱۶۲ برگ؛ ۱۱×۱۷/۵ سانتی متر؛ ۱۵ سطر؛ [ثبت ۸۷۱۷۸].

«۱۲۴۹۹»

مجموعه

۱ـ الحصن الحصین من کلام سید المرسلین «۱ پ ـ ۹۶ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: محمد بن محمد جزری شافعی (۸۳۳ ق)

به شمارهٔ [۱۲۳۹۹] رجوع شود.

۲ـ شرح حزب البحر «۹۷ پ ـ ۱۰۴ پ» **(شرح دعا ـ عربی)**

از: شهاب الدین احمد بن محمد برنسی مشهور به زرّوق (۸۹۹ ق)

شرحی است بر حزب ابوالحسن شاذلی یمنی (۶۵۶ ق)؛ این دعا را شاذلی هنگامی که درکشتی در حال سفر بوده انشاء نموده است. درکتاب حاضر این دعا به صورت مختصر شرح وتفسیر شده است.

[کشف الظنون ۶۶۱/۱؛ مرعشی ۳۶۲/۱۱؛ ش ۴۳۶۳].

آغاز: «قال الشیخ الشاذلی ابوالحسن والله لقد اخذت حزبی البحر عن رسول الله صلّی الله علیه وسلّم تلقیناً بتلقین وقد کان الشیخ الشاذلی ابوالحسن شیخاً کبیراً ومرشداً عظیماً».

انجام: «لاحول عند المعاصی او عن غیر اللائق للسلوک ولاٰ قوّة فی تحصیل

المأمورات والطاعات واللائق للنفوس السائرات الاّ بالله العلی العظیم».

۳ـ الاوراد الفتحیة «۱۰۶ ر ـ ۱۰۷ پ» **(دعا ـ عربی)**

از: شیخ عبدالقادر بن موسی گیلانی (۵۶۱ ق)

دعایی است که به شیخ عبدالقادر گیلانی نسبت داده شده است.

آغاز: «اللّهمّ یا قاضی الحاجات یا مفتّح الابواب یا مسبّب الاسباب یا حیّ یا قیّوم برحمتک استغیث یا بدیع السموات والارض یا ذا الجلال و الاکرام».

انجام: «وما من دابّةٍ الاّ هو آخذٌ بناصیتها انّ ربّی علی صراط مستقیم وحسبنا الله ونعم الوکیل وصلّی الله علی سیّدنا محمد وآله وصحبه اجمعین والحمدلله ربّ العالمین».

۴ـ اختلاج نامه «۱۰۹ پ ـ ۱۱۴ ر» **(شعر ـ فارسی)**

از: بدر الدین جاجرمی (قرن ۷)

صد ونود پنج بیت است در احکام جَستن هر یک از اعضای انسان وتعبیر آن.

[مجلس ۲۴/۸؛ منزوی ۴۶۴/۱با عنوان «اختلاجات اعضا»؛ دانشگاه ۳۳۰۸/۱۳؛ نسخه‌های خطی دفتر دوم ص ۷۱].

آغاز:

حمد وشکر وسپاس یزدان را — آفرینندهٔ تن وجان را

صانع ومبدع نشیب وفراز — خالق وکردگار بنده نواز

انجام:

ششصد وپنج بود با هفتاد — که زطبع من این سخنها زاد

زین رساله مراد حاصل باد — برچنین نظم طبع مایل باد

۵ ـ الدور الاعلی «۱۱۶ ر ـ ۱۲۱ ر» **(دعا ـ عربی)**

از: محیی الدین محمد بن علی اندلسی مشهور به ابن عربی (۶۳۸ ق)

دعایی است که ابن عربی انشاء نموده وگفته شده که خواص زیادی در برآوردن حاجات دارد. درنسخهٔ حاضر مقدمه‌ای توسط احمد بن خضر رودباری براین دعا اضافه شده‌است.

آغاز مقدمه: «الحمدلله الذی انزل الاسماء وردّ القضاء والبلاء بالدعاء وایدّ تأثیرها بالکلمات التّامات والآیات والاسماء».

آغاز کتاب: «الله یستهزئ بهم یمدّهم فی طغیانهم یعمهون اللهم یا حی یا قیوم بک تحصنت فاحمنی بحمایة کفایة وقایة حرز امان بسم الله، الله لا اله الا هو الحی القیوم لاتأخذه سنة ...».

انجام:

وقد مددت یدی بالصبر مبتهلاً   الیک یا خیر من مدّت الیه ید
فلا تردنّها یا ربّ خائبةً   فبحر جودک یروی کلّ من یرد

۶ـ القصیدةالدمیاطیة فی‌الاسماءالحسنی «۱۲۱ پ ـ ۱۲۴ پ» **(شعر ـ عربی)**

از: ؟

منظومهٔ کوتاهی است در خواص اسماء الهی در ۵۶ بیت. [مرعشی ۲۰۲/۱، ش ۱۸۵؛ قاهره، فؤاد سید ۲۰۷/۲]. در نسخهٔ حاضر این قصیده به نورالدین علی ولی صوفی نسبت داده شده است.

آغاز:

بدأت ببسم الله والحمد اوّلا   علی نعم لم تُحص فیما تنزّلا
فمنها ثناء لِلإله بنفسه   علی نفسه اذ لیس یحصیه من تلا

انجام:

واعطه یا ربّ الوسیلة واجزه　　بافضل ما تجزیٰ نبیّاً ومرسلا
کذا الرسل ثمّ الآل والصحب کلّهم　　وبعد فحمدالله ختماً واوّلا

۷ـ القصیدة المنفرجة «۱۳۷ پ - ۱۳۸ پ» **(شعر - عربی)**

از: ابوالفضل یوسف بن محمد توزری معروف به ابن نحوی (۵۱۳ ق)

قصیده‌ای است در ۳۵ بیت، مؤلف این قصیده را هنگامی که دزدان اموال او را به غارت برده بودند، انشاء نموده ودر نتیجه دزدان مال وی را مسترد داشتند. عده‌ای برای این قصیده خوّاص زیادی قائل هستند.

[کشف الظنون ۱۳۴۶/۲؛ فهرست نسخ خطی مدرسهٔ نمازی خوی، ش ۶۳۱].

آغاز:

اشتدی ازمة تنفرج　　قد آذَن لیلک بالبَلَج

انجام:

واذا ضاق الذرع بک فقل　　اشتدی ازمة تنفرج

۸ـ الاربعون حدیثاً «۱۳۰ پ - ۱۳۶ پ» **(حدیث - عربی)**

از: ابو زکریا یحیی بن شرف نووی (۶۷۶ ق)

به شمارهٔ [۱۲۴۵۱] رجوع شود.

آغاز: «الحمدلله ربّ العالمین قیّوم السّموات والارضین مدّبر الخلائق اجمعین».

۹ـ ذیل اربعین النووی «۱۳۷ ر - ۱۴۱ ر» **(شرح حدیث - عربی)**

از: مؤلف پیشین

ذیلی است که نووی بر اربعین حدیث خود نگاشته است.

آغاز: «قال مصنّف هذه الاربعین الامام محیی الدین بن شرف النووی قدّس الله روحه و نوّر ضریحه فهذا آخر ما قصدته منه بیان الاحادیث الّتی جمعت قواعد الاسلام ...».

انجام: «واغفرلنا ربّنا انّك انت العزیز الحکیم ربّنا اتمم لنا نورنا واغفره لنا إِنَّكَ عَلیٰ کُلِّ شَیْءٍ قَدیرٌ».

۱۰ـ دعاهای قرآنی «۱۴۱ پ ـ ۱۴۵ پ»

۱۱ـ شرح الاسماء الحسنی «۱۴۶پ ـ ۱۶۰پ» **(عربی)**

از: ؟

حدیثی از حضرت پیامبرصلّی‌الله‌علیه‌وآله که دربارهٔ نودونه اسم حضرت باری تعالی فرموده، درکتاب حاضر به صورت کوتاه توضیح داده شده‌است.

آغاز: «قال رسول الله صلّی الله علیه وسلّم انّ لله تسعة وتسعین اسماء من احصاها دخل الجنّة (الله الّذی لا اله الاّ هو) کلّ من قرأها کلّ یوم الف مرّة جعله الله من اهل الیقین».

انجام: «فانّ محلّ العقاب الحقیقة انّما هو الآخرة وخاصیته من کان به مرض او جوع یقرء هذا الاسم ثلاثة وثلاثین مرّة فانّ الله یبرئه ویعافیه ویشفیه به».

نسخ ونستعلیق؛ رسالهٔ اول عبدالرحمن رودباری؛ ۱۲۱۶؛ (به دستور ملاّ مصطفی رودباری نوشته شده)؛ رسالهٔ سوم مصطفی بن خضر رودباری، ۵ ربیع الآخر ۱۲۰۱؛ رسالهٔ چهارم خضر بن ملاّ احمد رودباری، ۱۲۰۱؛ رسالهٔ ششم محمود بن قاسم، بی‌تا؛ رسالهٔ هشتم خضر بن ملا احمد رودباری، اول شوال ۱۲۰۰؛ جلد: مقوا.

۱۶۰ برگ؛ ۱۰×۱۴/۵ سانتی متر؛ سطور مختلف؛ [ثبت ۸۷۱۹۱].

﴿۱۲۵۰۰﴾

شرح الحصن الحصین (شرح دعا ـ عربی)

از:

شرحی است بر کتاب «الحصن الحصین» محمد بن محمد جزری؛ این شرح با عنوان «قوله ـ قوله» برگزار شده ودر روز شنبه اوائل ربیع الاول ۹۸۰ ق به پایان رسیده است. در پشت برگ نخستین یادداشتی است به خط کهنه و در آن آمده: «حاشیه میر بر حصن حصین» و در آخر نسخه، نام آن «مدخل الحسن» ذکر شده‌است.

آغاز: «قال علامة عصره و وحید دهره تغده الله بغفرانه واسکنه بحبوحة جنانه اللهم صلّ علی سیّد الخلق محمد وآله وصحبه وسلم معناه عظّمه فی الدنیا باعلاء ذکره وابقاء شریعته و فی الاخرة بتشفیعة فی امته وتضعیف اجره ومثوبته».

انجام: «فقوله علی نبیك من قبیل وضع المظهر موضع المضمر تبیّنا علی أن منشأ الحکم المذکور هو وصف النبوّة».

نستعلیق؛ بی‌کا، بی‌تا؛عناوین شنگرف؛ جلد: گالینگور، قهوه‌ای.

۸۴ برگ؛ ۱۶×۲۱ سانتی متر؛ ۱۸ سطر؛ [ثبت ۸۶۹۸۰].

فهرست راهنما

عناوین کتابهای معرفی شده

ن

پدید آورندگان
(مؤلفان و مترجمان)

الف

منابع و مآخذ

احیاء الداثر فی القرن العاشر (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری (فارسی)

یو.ا. برگل، مترجم یحیی آرین پور و سیروس ایزدی و کریم کشاورز، تحریر احمدمنزوی، تهران، مؤسسه‌مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۶۲ ش، ۲ جلد.

ازاحة الحلک الدامس بالشموس المضیئة فی القرن الخامس (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الانوار الساطعة فی المائة السابعة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ایضاح المکنون فی الذیل علی کشف الظنون (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

تاریخ الادب العربی (عربی)

کارل بروکلمان، ترجمه به عربی دکتر عبدالحلیم نجار، چاپ دوم [افست]، قم، دار الکتاب الاسلامی، بدون تاریخ، ۶ جلد در سه مجلد.

تاریخ تذکره‌های فارسی (فارسی)

احمد گلچین معانی، چاپ دوم، تهران، انتشارات سنائی، ۱۳۶۳ ش، ۲ جلد.

تاریخ التراث العربی (عربی)

فؤاد سزگین، ترجمه به عربی محمود فهمی حجازی، چاپ دوم [افست]، قم، کتابخانهٔ حضرت آیت الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۲ ق، شامل این جلدها:

جلد اول چهار جزء: جزء اول علوم قرآن، جزء دوم: تدوین تاریخی جزء سوم: فقه، چهارم عقائد و تصوف.

جلد دوم: شعر (پنج جلد)

جلد چهارم: سیمیاء، کیمیاء، و گیاهان و کشاورزی (۱ جلد).

جلد هشتم: علم لغت (۱ جلد)

مجموعات المخطوطات العربیة فی مکتبات العالم (۱ جلد).

تذکره نویسی در هند و پاکستان (عربی)

سید علیرضا تقوی، تهران، موسسهٔ مطبوعات علمی، ۱۳۴۳ ش.

التراث العربی (عربی)

سیداحمدحسینی،قم،کتابخانهٔ حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی، ۱۴۱۴ق، ۶ جلد.

تراثنا ـ مجله (عربی)

فصلنامه، موسسهٔ آل البیت لاحیاء التراث، قم.

التفسیر و المفسرون (عربی)

محمد حسین ذهبی، قاهره، دار الکتب الحدیثه، ۲ جلد.

الثقات العیون فی سادس القرون (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

دایرة المعارف بزرگ اسلامی (فارسی)

زیر نظر: کاظم موسوی بجنوردی، تهران، مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی چاپ اول ۱۳۶۷ ـ ۱۳۷۴ ش، جلد ۱ تا ۶.

دایرة المعارف تشیع (فارسی)

زیر نظر: احمد صدر حاج سید جوادی، چاپ اول، تهران ۱۳۶۹ - ۱۳۷۴ ش، چهار جلد.

الذریعة الی تصانیف الشیعة (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، چاپ سوم، بیروت دار الاضواء، ۱۴۰۳ ق، ۲۶ جلد.

الذهب الخالص فی القرن الخامس

= طبقات اعلام الشیعه

الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعه

ریحانة الادب (فارسی)

محمد علی مدرس تبریزی، چاپ چهارم، تبریز، انتشارات خیام، ۱۳۷۴ش، ۸جلد در چهار مجلد.

سلسلة فهارس المکتبات الخطیة النادرة (به زبانهای گوناگون)

مجموعهٔ فهرستهایی است شامل نسخه‌های خطی در کشورهای گوناگون، این مجموعه در ۲۴ شماره و هر شماره در چند جلد (مجموعاً ۹۷ جلد) منتشر شده است. بدین ترتیب:

شمارهٔ ۱، ۲، ۳ اسپانیا، ۴ ـ افغانستان، ۵ ـ آلمان، ۶ ـ انگلیس، ۷ ـ واتیکان، ۸ ـ بولندا، ۹ ـ ترکیه، ۱۰ ـ تونس، ۱۱ ـ الازهر، ۱۲ ـ سوئد، ۱۳ ـ (مجموعه ما این شماره را ندارد) ۱۴ ـ فرانسه، ۱۵ ـ مراکش، ۱۶ ـ وین (اتریش)، ۱۷ ـ هند، ۱۸ ـ هلند، ۱۹ ـ اروپا و امریکای شمالی، ۲۰ ـ برخی نسخه‌های خطی از نقاط مختلف دنیا، ۲۱ ـ آمریکای شمالی، ۲۲ ـ آمریکا، ۲۳ ـ نیجر، ۲۴ ـ تانزانیا

شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲، ۱۳ و ۱۴ هجری

مهدی بامداد، تهران، کتابفروشی زوار، ۱۳۵۷ ش، ۶ جلد.

الضیاء اللامع فی القرن العاشر

= طبقات اعلام الشیعه

طبقات اعلام الشیعه

شیخ آغا بزرگ تهرانی، تحقیق علی نقی منزوی، چاپ دوم [افست]، قم انتشارات اسماعیلیان، بدون تاریخ، ۱۱ جلد با این نامها:

۱ - نوابغ الرواة فی رابعة المئات

۲ ـ ازاحة الحلک بالشموس المضیئة فی القرن الخامس

۳ ـ الثقات العیون فی سادس القرون

۴ ـ الانوار الساطعة فی المائة السابعة

۵ ـ الحقائق الراهنة فی المائة الثامنة

۶ ـ الضیاء اللامع فی القرن التاسع

۷ ـ احیاء الداثر فی القرن العاشر

۸ ـ الروضة النضرة فی علماء المائة الحادیة عشرة

۹ ـ الكواكب المنتشرة

۱۰ ـ الكرام البرره

۱۱ ـ نقباء البشر

طبقات مفسران شیعه (فارسی)

عقیقی بخشایشی، قم، دفتر نشر نوید اسلام، جلد اول ۱۳۷۱ ، جلد دوم ۱۳۷۲ ش، جلد سوم ۱۳۷۳ ش.

طبقات المفسرین (عربی)

شمس الدین محمد بن علی داوودی، بیروت، دار الكتب العلمیة، بدون تاریخ، ۲ جلد.

فرهنگ ایران زمین (فارسی)

زیر نظر ایرج افشار، چاپ دوم، ۱۳۵۴ ش، ۲۰ جلد در ۱۰ مجلد.

فرهنگ بزرگان اسلام و ایران از قرن اول تا چهاردهم هجری (فارسی)

آذر تفضلی و مهین فضائلی جوان، مشهد بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ اول، آبان ۱۳۷۲ ش.

فرهنگ زندگی نامه‌ها (فارسی)

حسن انوشه با همكاران، تهران، مركز نشر فرهنگی رجا، جلد اول، ۱۳۶۹ ش.

فرهنگ سخنوران (فارسی)

ع. خیامپور، تبریز، چاپخانهٔ شركت سهامی چاپ آذربایجان، آبان ۱۳۴۰ ش.

فهارس اعلام هدیة العارفین (عربی)

احمد شمس الدین، بیروت، دار الكتب العلمیة، چاپ اول ۱۴۱۳ ق.

فهرس الخزانة التیموریة (عربی)

دارالكتب مصر، ۳ جلد، جلد اول تفسیر، قاهره ۱۳۶۷ ق، جلد دوم مصطلح الحدیث والحدیث، قاهره ۱۳۶۶، جلد سوم: اسامی مؤلفین، قاهره ۱۳۶۷ ق.

الفهرس الشامل للتراث العربی الاسلامی المخطوط (عربی)

المجمع الملكی لبحوث الحضارة الاسلامی، موسسه آل البیت، علوم القرآن مخطوطات التفسیر و علومه، اردن، ۱۹۸۹، ۲ جلد.

الفهرست (عربی)

محمد بن اسحاق وراق مشهور به ابن ندیم، قاهره، مطبعة الاستقامه، بدون تاریخ.

فهرست کتابخانه اهدایی آقای سید محمد مشکوة به دانشگاه تهران

= فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

فهرست کتابخانه مجلس شورای اسلامی (فارسی)

۲۲ جلد ناشر کتابخانه مجلس شورای اسلامی، بدین ترتیب:

۱ - یوسف اعتصامی (اعتصام الملک)، ۱۳۰۵ ش

۲ ـ یوسف اعتصامی، ۱۳۱۱ ش

۳ ـ ابن یوسف شیرازی، چاپ اول ۱۳۱۸ ش، چاپ دوم با تصحیح واضافات از عبدالحسین حائری، ۱۳۵۳

۴ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۳۵ ش

۵ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۴۵ ش

۶ ـ سعید نفیسی، ۱۳۴۴ ش

۷ ـ مجموعه اهدائی امام جمعه خوئی، عبدالحسین حائری، ۱۳۴۶ ش

۸ ـ فخری رستکار، ۱۳۴۷ ش

۹ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول ۱۳۴۶ ش، بخش سوم ۱۳۴۷ ش

۱۰ ـ عبدالحسین حائری، بخش اول و دوم ۱۳۴۷ ش، بخش سوم ۱۳۴۸ ش، بخش چهارم ۱۳۵۲ ش

۱۱ تا ۱۶ ـ زیر نظر ایرج افشار و محمد تقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، نگارش احمد منزوی، ج ۱۱، ۱۳۴۵ ش، ج۱۲ و ۱۳، ۱۳۴۶ ش، ج۱۴، ۱۵، ۱۳۴۷ ش، ج۱۶، ۱۳۴۸ ش.

۱۷ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۴۸ ش

۱۸ ـ مجموعه اهدائی رهی معیری، فخری رستکار، ۱۳۴۸ ش

۱۹ ـ عبدالحسین حائری، ۱۳۵۰ ش

۲۰ ـ هنوز چاپ نشده است.

۲۱ ـ عبدالحسین حائری، کتب اهدائی مجید فیروز، ۱۳۵۷ ش

۲۲ ـ عبدالحسین حائری، مجموعه طباطبائی، ۱۳۷۴ ش
۲۳ و ۲۴ ـ عبدالحسین حائری، در دست تهیه.
۲۵و۲۶ ـ علی صدرایی خویی زیر نظر عبدالحسین حائری با همکاری: رمضانعلی انتظاری، ابوالفضل حافظیان، قاسم شیر جعفری، محمّد کاظمی، محمد علی کوشا، اسماعیل محمدی، رضا محمدی.

فهرست کتابخانه مدرسه عالی سپهسالار سابق (مدرسه عالی شهید مطهری) فارسی.

پنج جلد: ج ۱ و ۲ ابن یوسف شیرازی، چاپخانه مجلس، ج ۱، ۱۳۱۵ ش، ج۲، ۱۳۱۸ ش، ج ۳ و ۴ و ۵ محمدتقی دانش پژوه و علی نقی منزوی، چاپخانه دانشگاه تهران، ج ۳، ۱۳۴۰ ش، ج ۴، ۱۳۴۶ ش، ج ۵، ۱۳۵۶ ش.

فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران (فارسی)

هیجده جلد، انتشارات دانشگاه تهران؛
ج ۱ و ۲ علی نقی منزوی، جلد ۱ (۱۳۳۰ ش)، جلد ۲، (۱۳۳۲ ش)
بقیه مجلدات، محمدتقی دانش پژوه، جلد ۳ و ۴، (۱۳۳۲ ش)، جلد ۵ و ۶، (۱۳۳۵ ش)، جلد ۷، (۱۳۳۵ ش)، جلد ۸، (۱۳۳۹ ش)، جلد ۹ تا ۱۵ (۱۳۴۰ ش)، جلد ۱۶، (۱۳۵۷ ش)، جلد ۱۷ و ۱۸، (۱۳۶۴ ش)

فهرست کتابهای چاپی عربی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه رنگین، شهریور ۱۳۴۴ ش

فهرست کتابهای چاپی فارسی از آغاز تا آخر سال ۱۳۴۵ ش بر اساس فهرست خان بابا مشار و فهارس انجمن کتاب

از سلسله مجموعه ایران شناسی، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۵۲ ش، ۳ جلد.

فهرست کتابهای چاپی فارسی

خان بابا مشار، تهران، چاپخانه ارژنگ، ۱۳۵۰ ش، ۵ جلد.

فهرست کتابهای خطی کتابخانه ملک وابسته به آستان قدس رضوی عليه‌السلام

نگارش محمدباقر حجتی و احمد منزوی زیر نظر ایرج افشار، محمدتقی دانش پژوه، ۱۰ جلد (۱۳۵۲ ـ ۱۳۷۲ ش).

فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

فهرست جدید، انتشارات کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی عليه‌السلام، مجلداتی

که تاکنون چاپ شده:
جلد ١ ـ علی اردلان جوان، ١٣٦٥ ش.
جلد ٧ ـ احمد گلچین معانی بخش اول ١٣٤٦ ش، بخش دوم ١٣٤٦ ش.
جلد ٨ ـ احمد گلچین معانی، ١٣٥٠ ش.
جلد ٩ ـ نجیب مایل هروی و سید علی اردلان، ١٣٦١ ش.
جلد ١٠ ـ غلامعلی عرفانیان، ١٣٦٢ ش.
جلد ١١ ـ مهدی دلائی، ١٣٦٤ ش.
جلد ١٢ ـ غلامعلی عرفانیان، ١٣٧٠ ش.
جلد ١٣ ـ احمد گلچین معانی و غلامعلی عرفانیان، ١٣٧٢ ش.

فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس شورا (سنای سابق)

محمدتقی دانش پژوه و بهاء الدین علمی انواری، کتابخانه مجلس، ١٣٥٩ ش، ٢ جلد.

فهرست کتب خطی کتابخانه‌های اصفهان (فارسی)

سید محمد علی روضاتی، اصفهان، جلد اول، موسسه نشر نفائس مخطوطات، ١٣٤١ ش.

فهرست کتب مشایخ (فارسی)

ابوالقاسم زین العابدین کرمانی، کرمان چاپخانه سعادت، بدون تاریخ.

فهرس مخطوطات دارالکتب الظاهریة (دمشق) (عربی)

مجلدات موجود: التاریخ و ملحقاته، خالد الرّبان، دمشق، ١٣٩٣ ق.
التصوف، محمد ریاض المالح، دمشق، ١٣٩٨ ق.
الطب و الصیدلة، صلاح محمد الخیمی، دمشق ١٤٠١ ق.
علوم القرآن الکریم، صلاح محمدالخیمی جزءاول: مصاحف، تجوید، قرائت، دمشق ١٤٠٤ق.
جزء دوم علوم قرآن، دمشق ١٤٠٤ ق، جزء سوم: التفسیر، دمشق ١٤٠٥ ق.
علوم اللغة العربیة، اسماء الحمصی، دمشق، ١٣٩٣ ق.
النحو، اسماء الحمصی، دمشق ١٣٩٣ ق.
علم الهیئة و ملحقاته، ابراهیم خوری، دمشق ١٣٨٩ ق.

الفلسفة والمنطق وآداب البحث، عبدالحمید الحسن، ۱۳۹۰ ق.

الریاضیات، محمد صلاح عایدی، دمشق ۱۳۹۳ ق.

الجغرافية و ملحقاتها، ابراهیم خوری، دمشق ۱۳۸۹ ق.

فهرس المخطوطات الفارسیة التی تقتنیها الدار الکتب عام ۱۹۶۳ م (عربی)

(فهرست کتب فارسی دار الکتب مصر)

سید نصرالله مبشر طرازی، قاهره، مطبعه دار الکتب ۱۹۶۶ م، ۲ جلد.

فهرس المخطوطات نشره بالمخطوطات التی اقتنتها الدار من سنة ۱۹۳۶ـ۱۹۵۵م (عربی)

(فهرست دار الکتب مصر)

فواد سید، قاهره، مطبعه دار الکتب، ۱۳۸۰ ق، ۳ جلد.

فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان (فارسی)

احمد منزوی، اسلام آباد، انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ۱۳۷۰ ش، ۱۳ جلد.

فهرست مشروح بعض کتب نفیسه قلمیه مخزونه کتب خانه اصفیه سرکار عالی (فارسی)

میر عثمان علی خان بهادر، هند، حیدر آباد دکن، ۱۳۵۴ ق، دو حصه.

فهرست میکرو فیلمهای کتابخانه دانشکاه تهران (فارسی)

محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ج ۱ (۱۳۴۸ ش)، ج ۲ (۱۳۵۳ ش) ۳ (۱۳۶۳ ش).

فهرست نسخه‌های خطی فارسی

احمد منزوی، تهران، مؤسسه فرهنگی منطقه‌ئی، ۱۳۴۸ ش، ۶ جلد.

فهرست نسخه‌های خطی فارسی کتابخانه دانشکاه استانبول

توفیق هاشم پور سبحانی و حسام الدین آقاسو، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۴ ش.

فهرست‌نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی (فارسی)

سید محمدباقر حجتی، زیر نظر محمدتقی دانش پژوه، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۵ ش.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی تهران (فارسی)
محمدتقی دانش پژوه، چاپخانه دانشگاه، بدون تاریخ.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ جامع گوهرشاد ـ مشهد (فارسی)
محمد فاضل، انتشارات کتابخانهٔ گوهرشاد، ۱ (۱۳۶۳ ق)، ۲ (۱۳۶۵ ق)، ۳ (۱۳۶۷ ش)، ۴ (۱۳۷۱ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی اصفهان (فارسی)
جلد اول، جواد مقصور، تهران، وزارت فرهنگ و هنر، آبان ۱۳۶۹ ش.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه عمومی حضرت آیت‌الله العظمی نجفی مرعشی (فارسی)
سید احمد حسینی، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ۲۵ جلد.
۱ تا ۱۰ (بدون تاریخ)، ۱۱ تا ۱۳ (۱۳۶۵ ش)، ۱۴ (۱۳۶۶ ش)، ۱۵ و ۱۶ (۱۳۶۷ ش)، ۱۷ و ۱۸ (۱۳۶۸ ش)، ۱۹ (۱۳۶۹ ش)، ۲۰ (۱۳۷۰ ش)، ۲۱ (۱۳۷۲ ش)، ۲۲ و ۲۳ (۱۳۷۳ ش)، ۲۴ و ۲۵ (۱۳۷۴ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ گنج بخش (فارسی)
احمد منزوی، اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان، بهمن ۱۳۵۹ ش، ۴ جلد.

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه ملی ایران (فارسی)
سید عبدالله انوار، کتابخانه ملی ایران، ۱ (۱۳۴۵ ش)، ۲ (۱۳۴۷ ش)، ۳ (۱۳۵۱ ش)، ۴ (۱۳۵۳ ش)، ۵ (۱۳۶۵ ش)، ۶ (۱۳۵۴ ش)، ۷ (۱۳۵۶ ش)، ۸ (۱۳۵۶ ش)، ۹ (۱۳۵۷ ش)، ۱۰ (۱۳۵۸ ش).

فهرست نسخه‌های خطی مدرسه خاتم الانبیاء (صدر بابل) فارسی
علی صدرائی خوئی و محمود طیار مراغی و ابوالفضل حافظیان بابلی، زیر چاپ (۱۳۷۵ ش).

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مدرسه نمازی شهرستان خوی (فارسی)
علی صدرائی خوئی، زیر چاپ (۱۳۷۵ ش).

فهرست نسخه‌های کتابخانه وزیری یزد وابسته به آستان قدس رضوی (۵ جلد)
محمد شیروانی، ج ۱، چاپخانه تابان (۱۳۵۰ ش)؛ ج ۲ (بدون تاریخ و محل چاپ)؛ ۳ (چاپ تابان ۱۳۵۳ ش)؛ ۴ (چاپ میهن ۱۳۵۷ ش)؛

۵ (۱۳۵۸ ش).
فهرستواره فقه هزار و چهار صد ساله اسلامی در زبان فارسی (فارسی)
محمدتقی دانش پژوه، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ اول ۱۳۶۷ ش.
قاموس الاعلام (ترکی)
شمس الدین سامی، استانبول، مطبعه مهران، ۱۳۱۶ ق، ۶ جلد.
کتابخانه ابن طاووس و احوال و آثار او (فارسی)
اتان گلبرگ، مترجمان سید علی قرائی و رسول جعفریان، قم، کتابخانه عمومی آیت الله مرعشی نجفی، بهمن ۱۳۷۱ ش.
کتابشناسی اصول فقه شیعه (فارسی)
مهدی مهریزی، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، زمستان ۱۳۷۱ ش.
کتابشناسی مجلسی (فارسی)
حسین درگاهی و علی اکبر تلافی داریانی، تهران، بنیاد فرهنگی امام رضا علیه السلام، ۱۳۷۰ ش
الکرام البررة فی القرن الثالث بعد العشرة (عربی)
شیخ آغا بزرگ تهرانی، نجف، مطبعهٔ علمیه، ۱۳۷۴ ش، ۲ جلد.
کشاف الفهارس و وصاف المخطوطات العربیة فی مکتبات الفارسی (فارسی)
(فهرست موضوعی نسخه‌های خطی کتابخانه‌های جمهوری اسلامی ایران)، سید محمدباقر حجتی، تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی وانتشارات سروش، جلداول ۱۳۷۰ ش.
کشف الحجب و الاستار عن اسماء الکتب و الاسفار (عربی)
سید اعجاز حسین نیشابوری کنتوری، قم، کتابخانه آیت الله نجفی مرعشی، ۱۴۰۹ ق.
کشف الظنون عن اسامی الکتب و الفنون (عربی)
مصطفی بن عبدالله مشهور به حاجی خلیفه و کاتب چلبی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.
الکواکب المنتشرة (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

لغت نامه دهخدا (فارسی)

علی‌اکبر دهخدا، چاپ‌اول از دورهٔ جدید، انتشارات دانشگاه تهران، پاییز ۱۳۷۳ ش، ۱۴ جلد.

معجم مصنفات قرآن کریم (عربی)

دکتر علی شواخ اسحاق، چاپ اول، ریاض منشورات رفاعی، ۱۴۰۳ ق، ۴ جلد.

معجم المطبوعات العربیة و المعربة (عربی)

یوسف الیان سرکیس، [چاپ افست]، قم، کتابخانه حضرت آیت الله نجفی مرعشی، ۱۴۱۰ق، ۲ جلد.

معجم المفسرین من صدر الاسلام حتی العصر الحاضر (عربی)

عادل نویهض، بیروت، موسسه نویهض الثقافیة للتألیف و الترجمة و النشر، ۱۴۰۹ ق، ۲ جلد.

معجم مؤلفی الشیعة (عربی)

علی فاضل قائینی نجفی، چاپ اول، تهران، وزارت ارشاد اسلامی، ۱۴۰۵ ق.

معجم المؤلفین (عربی)

عمر رضا کحاله، بیروت، موسسة الرساله، چاپ اول ۱۴۱۴ ق، ۴ جلد.

مکتبة العلامة الحلی (عربی)

سید عبدالعزیز طباطبائی، قم، موسسهٔ آل البیت لاحیاء التراث، چاپ اول ۱۴۱۶ ق.

مؤلفات الزیدیة (عربی)

سیداحمدحسینی، چاپ‌اول، قم، کتابخانه‌آیت‌الله‌مرعشی‌نجفی، ۱۴۱۳ق، ۳جلد.

میراث اسلامی (فارسی و عربی) سالنامه

به کوشش رسول جعفریان، قم کتابخانه حضرت آیت الله مرعشی نجفی
دفتر اول (۱۳۷۳ ش)، دفتر دوم (۱۳۷۴ ش)، دفتر سوم (۱۳۷۵ ش)

النابس فی القرن الخامس

= طبقات اعلام الشیعة

نسخه‌های خطی (نشریه کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران) فارسی

زیر نظر محمدتقی دانش پژوه و ایرج افشار، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۲ دفتر، دفتر اول (۱۳۴۰ ش)، دفتر دوم (۱۳۴۱ ش)، دفتر سوم (۱۳۴۲ ش)، دفتر چهارم (۱۳۴۴ ش)، دفتر پنجم (۱۳۴۶ ش)، دفتر ششم (۱۳۴۸ ش)، دفتر هفتم (۱۳۵۳ ش)، دفتر هشتم (۱۳۵۸ ش)، دفتر نهم (۱۳۵۸ ش)، دفتر دهم (۱۳۵۸ ش)، دفتر یازدهم و دوازدهم (۱۳۶۲ ش).

نقباء البشر فی القرن الرابع عشر (عربی)

شیخ آغا بزرگ تهرانی، نجف، مطبعه علمیه، ۱۳۷۳ ق، ۴ جلد.

نوابغ الرواة فی رابعة المئات (عربی)

= طبقات اعلام الشیعة

هدیة العارفین (عربی)

اسماعیل پاشا بن محمد امین بغدادی، بیروت، دار احیاء التراث العربی، بدون تاریخ، ۲ جلد.

هزار سال تفسیر فارسی

سید حسن سادات ناصری، منوچهر دانش پژوه، تهران، نشر البرز، ۱۳۶۹ ش.

رموز و اصطلاحات

آصفیه	فهرست مشروح بعض کتب نفیسهٔ قلمیهٔ مخزونهٔ کتب خانه آصفیه سرکار عالی
الهیات تهران	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه دانشکده الهیات و معارف اسلامی
برگل	ادبیات فارسی بر مبنای تألیف استوری
بروکلمان	تاریخ الادب العربی
پ	پشت برگ
ثبت	شمارهٔ ثبت نسخه در دفتر ثبت کتابخانهٔ مجلس
حقوق	فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ دانشکدهٔ حقوق و علوم سیاسی و اقتصادی دانشگاه تهران
دانشگاه	فهرست کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
الذریعه	الذریعة الی تصانیف الشیعة
ذیل کشف الظنون	هدیة العارفین
ر	روی برگ
رجال بامداد	شرح حال رجال ایران در قرن ۱۲ و ۱۳ و ۱۴ هجری
رضوی	فهرست کتب خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی
سپهسالار	فهرست کتابخانهٔ مدرسهٔ عالی سپهسالار سابق (مدرسهٔ عالی شهید مطهری)
سرکیس	معجم المطبوعات العربية والمعربة
سزگین	تاریخ التراث العربی
سلسله فهارس	سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة (۲۴ شماره، ۹۷ جلد)
سنا	فهرست کتب خطی کتابخانه مجلس سنای سابق
ص	صفحه
ظاهریه	فهرس مخطوطات دار الكتب الظاهرية (دمشق)
فهرست برلین	شمارهٔ پنجم از سلسلة فهارس المكتبات الخطية النادرة

Fehrest Newisi-ye Noskhehā-ye Khaṭṭi-ye Ketabkhāne-ye Majles-e Shūrā-ye Islāmi

[Listing the handwritings of the Library of the Islamic Cosultative Assembly]

The center of publication of the office of
Islamic Propagation of the Islamic Seminary of Qum.

P. O. Box: 37185. 917

Qum, I.R. IRAN. phon no: 742155 - 7 Fax: 742154

ناشر نمونهٔ سال ۱۳۷۵ (برگزیدهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی).

ناشر برگزیدهٔ نهمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران ۱۳۷۵

Fehrest Noskhehā-ye Khatti-ye Ketabkhāne-ye Majles-e Shūrā-ye Islāmi

[Catalogue of Iranian Parliament Library Manuscripts]

Vol. 35

By:

Ali Ṣadrā'ī Khū'ī

Under Supervision of 'Abd Al-Ḥosayn Ḥa'erī

Islamic Studies And Research Center With
Association of Library And Center of
Documents of Islamic Council Assembly

The center of publication of the office of Islamic Propagation of the Islamic Seminary of Qum.

P. O. Box: 37185. 917

Qum, I.R. IRAN. phon no: 742155 - 7 Fax: 742154

شابک ۸ـ ۲۷۱ـ ۴۲۴ـ ۹۶۴

ISBN 964 - 424 - 271 - 8